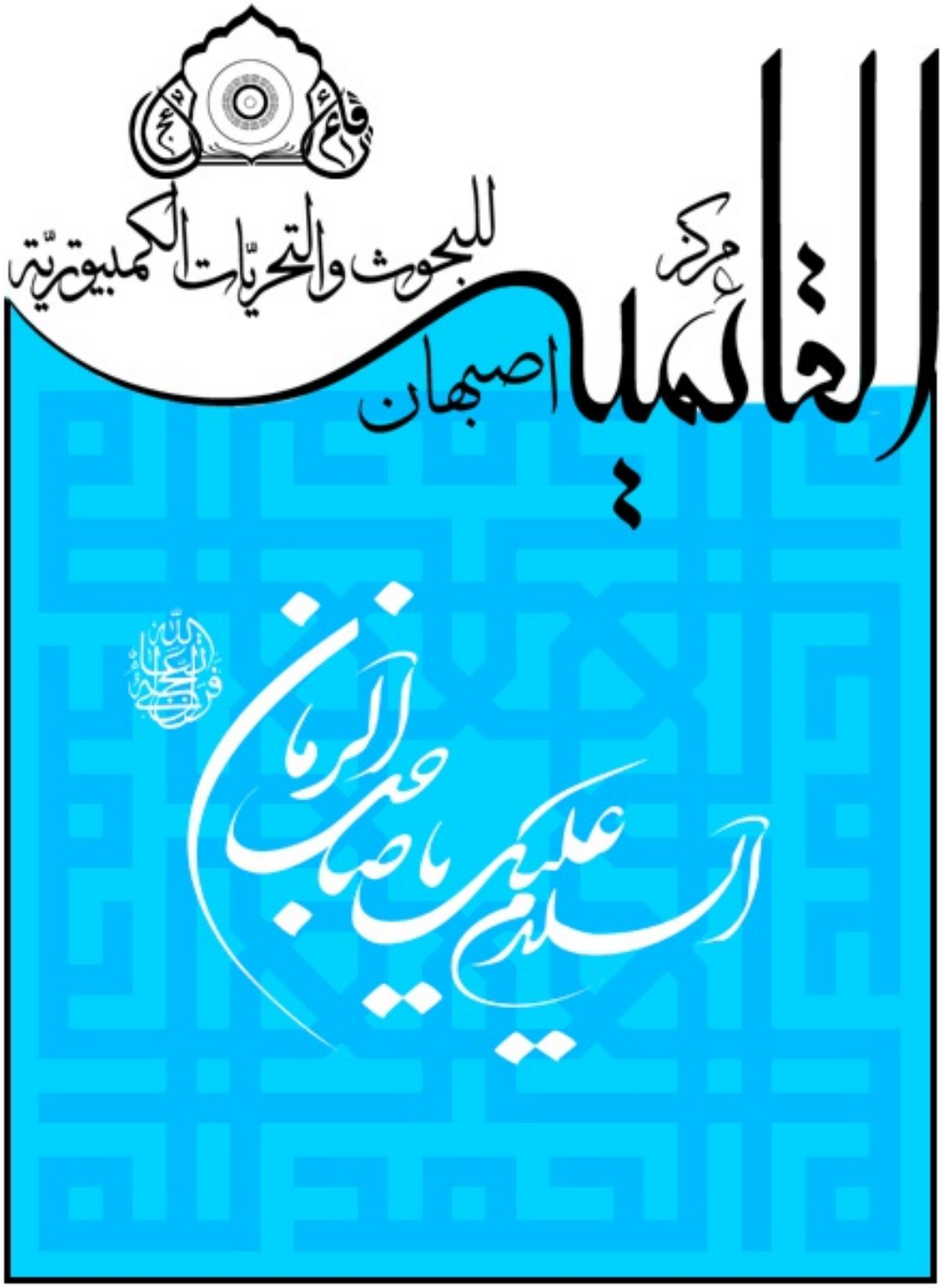

www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.ir

١٩
كتاب الوافي
تأليف
بالفيض الكاشاني قدس سره
من منشورات
مكتبة الامام امير المؤمنين علي عليه السلام العامة
اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

الوافی

كاتب:

محمد بن مرتضی فیض کاشانی

نشرت فی الطباعة:

عطرعترت

رقمی الناشر:

مرکز القائمیة باصفهان للتحریات الکمبیوتریة

الفهرس

الفهرس ----- ۵
الوافی المجلد ۱۹ ----- ۶۹
اشارة ----- ۶۹
اشارة ----- ۶۹
کتاب المطاعم و المشارب و التجملات ----- ۷۰
اشارة ----- ۷۰
الآیات ----- ۷۰
اشارة ----- ۷۰
بیان ----- ۷۰
أبواب ما یحل من المطاعم و ما لا یحل ----- ۷۰
الآیات ----- ۷۰
باب أن ابن آدم أجوف لا بد له من الطعام ----- ۷۱
[۱] ----- ۷۱
[۲] ----- ۷۱
اشارة ----- ۷۱
بیان ----- ۷۱
[۳] ----- ۷۱
اشارة ----- ۷۱
بیان ----- ۷۲
[۴] ----- ۷۲
باب علل التحریم ----- ۷۲
[۱] ----- ۷۲
[۲] ----- ۷۲

اشارة ----- ۷۲
بیان ----- ۷۳
باب ما یحل أکله و ما لا یحل من الدواب ----- ۷۳
[۱] ----- ۷۳
اشارة ----- ۷۳
بیان ----- ۷۳
[۲] ----- ۷۴
اشارة ----- ۷۴
بیان ----- ۷۴
[۳] ----- ۷۴
اشارة ----- ۷۴
بیان ----- ۷۵
[۴] ----- ۷۵
[۵] ----- ۷۵
[۶] ----- ۷۵
[۷] ----- ۷۵
[۸] ----- ۷۵
[۹] ----- ۷۵
اشارة ----- ۷۵
بیان ----- ۷۶
[۱۰] ----- ۷۶
اشارة ----- ۷۶
بیان ----- ۷۶
[۱۱] ----- ۷۶

[۱۲] ----- ۷۷
[۱۳] ----- ۷۷
اشارة ----- ۷۷
بیان ----- ۷۷
[۱۴] ----- ۷۷
[۱۵] ----- ۷۷
[۱۶] ----- ۷۷
[۱۷] ----- ۷۸
[۱۸] ----- ۷۸
اشارة ----- ۷۸
بیان ----- ۷۸
[۱۹] ----- ۷۸
[۲۰] ----- ۷۸
[۲۱] ----- ۷۸
[۲۲] ----- ۷۹
[۲۳] ----- ۷۹
اشارة ----- ۷۹
بیان ----- ۷۹
باب ما یحل أکله و ما لا یحل من السمک ----- ۷۹
[۱] ----- ۷۹
اشارة ----- ۷۹
بیان ----- ۷۹
[۲] ----- ۸۰
[۳] ----- ۸۰

[۴] ----- ۸۰
اشارة ----- ۸۰
بیان ----- ۸۰
[۵] ----- ۸۰
[۶] ----- ۸۰
[۷] ----- ۸۱
اشارة ----- ۸۱
بیان ----- ۸۱
[۸] ----- ۸۱
[۹] ----- ۸۱
[۱۰] ----- ۸۱
[۱۱] ----- ۸۱
[۱۲] ----- ۸۱
اشارة ----- ۸۲
بیان ----- ۸۲
[۱۳] ----- ۸۲
اشارة ----- ۸۲
بیان ----- ۸۲
[۱۴] ----- ۸۲
[۱۵] ----- ۸۲
[۱۶] ----- ۸۲
اشارة ----- ۸۳
بیان ----- ۸۳
[۱۷] ----- ۸۳

[۱۸] ----- ۸۳
[۱۹] ----- ۸۳
[۲۰] ----- ۸۳
[۲۱] ----- ۸۳
[۲۲] ----- ۸۴
[۲۳] ----- ۸۴
[۲۴] ----- ۸۴
[۲۵] ----- ۸۴
[۲۶] ----- ۸۴
اشارة ----- ۸۴
بیان ----- ۸۴
[۲۷] ----- ۸۵
[۲۸] ----- ۸۵
[۲۹] ----- ۸۵
[۳۰] ----- ۸۵
[۳۱] ----- ۸۵
[۳۲] ----- ۸۵
[۳۳] ----- ۸۵
[۳۴] ----- ۸۶
[۳۵] ----- ۸۶
[۳۶] ----- ۸۶
اشارة ----- ۸۶
بیان ----- ۸۶
باب ما یحل أکله و ما لا یحل من الطیور و الوحوش ----- ۸۶

[۱] ----- ۸۶
اشارة ----- ۸۶
بیان ----- ۸۷
[۲] ----- ۸۷
[۳] ----- ۸۷
اشارة ----- ۸۷
بیان ----- ۸۷
[۴] ----- ۸۷
[۵] ----- ۸۸
[۶] ----- ۸۸
[۷] ----- ۸۸
اشارة ----- ۸۸
بیان ----- ۸۸
[۸] ----- ۸۸
[۹] ----- ۸۸
[۱۰] ----- ۸۹
[۱۱] ----- ۸۹
[۱۲] ----- ۸۹
[۱۳] ----- ۸۹
[۱۴] ----- ۸۹
اشارة ----- ۸۹
بیان ----- ۸۹
[۱۵] ----- ۸۹
اشارة ----- ۸۹

بیان ----- ۹۰
[۱۶] ----- ۹۰
[۱۷] ----- ۹۰
[۱۸] ----- ۹۰
اشارة ----- ۹۰
بیان ----- ۹۰
[۱۹] ----- ۹۰
[۲۰] ----- ۹۰
[۲۱] ----- ۹۱
[۲۲] ----- ۹۱
اشارة ----- ۹۱
بیان ----- ۹۱
[۲۳] ----- ۹۱
[۲۴] ----- ۹۱
اشارة ----- ۹۱
بیان ----- ۹۱
[۲۵] ----- ۹۲
[۲۶] ----- ۹۲
[۲۷] ----- ۹۲
[۲۸] ----- ۹۲
[۲۹] ----- ۹۲
[۳۰] ----- ۹۲
[۳۱] ----- ۹۲
[۳۲] ----- ۹۳

[۳۳] ----- ۹۳
اشارة ----- ۹۳
بیان ----- ۹۳
[۳۴] ----- ۹۳
اشارة ----- ۹۳
بیان ----- ۹۳
[۳۵] ----- ۹۳
[۳۶] ----- ۹۴
اشارة ----- ۹۴
بیان ----- ۹۴
[۳۷] ----- ۹۴
[۳۸] ----- ۹۴
اشارة ----- ۹۴
بیان ----- ۹۵
[۳۹] ----- ۹۵
[۴۰] ----- ۹۵
باب ما یعرف به البیض ----- ۹۵
[۱] ----- ۹۵
[۲] ----- ۹۵
[۳] ----- ۹۵
[۴] ----- ۹۶
اشارة ----- ۹۶
بیان ----- ۹۶
[۵] ----- ۹۶

[۶] ----- ۹۶
باب الحمل و الجدی یرضعان من لبن الخنزیرة و المرأة ----- ۹۶
[۱] ----- ۹۶
[۲] ----- ۹۶
[۳] ----- ۹۷
[۴] ----- ۹۷
[۵] ----- ۹۷
اشارة ----- ۹۷
بیان ----- ۹۷
[۶] ----- ۹۷
[۷] ----- ۹۷
[۸] ----- ۹۸
اشارة ----- ۹۸
بیان ----- ۹۸
[۹] ----- ۹۸
باب لحوم الجلالات و ألبانهن و بیضهن و الشاة تشرب الخمر ----- ۹۸
[۱] ----- ۹۸
[۲] ----- ۹۸
[۳] ----- ۹۸
[۴] ----- ۹۹
[۵] ----- ۹۹
اشارة ----- ۹۹
بیان ----- ۹۹
[۶] ----- ۹۹

[۷] ----- ۹۹
[۸] ----- ۹۹
اشارة ----- ۹۹
بیان ----- ۱۰۰
[۹] ----- ۱۰۰
[۱۰] ----- ۱۰۰
[۱۱] ----- ۱۰۰
اشارة ----- ۱۰۰
بیان ----- ۱۰۰
[۱۲] ----- ۱۰۰
باب البیض و اللبن من غیر فحل ----- ۱۰۱
[۱] ----- ۱۰۱
[۲] ----- ۱۰۱
باب لحم المنکوحة و المغتلم ----- ۱۰۱
[۱] ----- ۱۰۱
[۲] ----- ۱۰۱
[۳] ----- ۱۰۱
اشارة ----- ۱۰۲
بیان ----- ۱۰۲
باب اختلاط المیتة بالذکی و امتحان ما لم یدر ----- ۱۰۲
[۱] ----- ۱۰۲
[۲] ----- ۱۰۲
[۳] ----- ۱۰۲
باب الاضطرار إلی المیتة و ذکر أقسامها ----- ۱۰۲

[۱] ----- ۱۰۲
[۲] ----- ۱۰۳
اشارة ----- ۱۰۳
بیان ----- ۱۰۳
[۳] ----- ۱۰۴
[۴] ----- ۱۰۴
باب ما ینتفع من أجزاء المیتة و ما لا ینتفع به ----- ۱۰۴
[۱] ----- ۱۰۴
اشارة ----- ۱۰۴
بیان ----- ۱۰۵
[۲] ----- ۱۰۵
[۳] ----- ۱۰۵
[۴] ----- ۱۰۶
[۵] ----- ۱۰۶
[۶] ----- ۱۰۶
اشارة ----- ۱۰۶
بیان ----- ۱۰۶
[۷] ----- ۱۰۶
[۸] ----- ۱۰۶
اشارة ----- ۱۰۶
بیان ----- ۱۰۷
[۹] ----- ۱۰۷
اشارة ----- ۱۰۷
بیان ----- ۱۰۷

[۱۰] ----- ۱۰۷
[۱۱] ----- ۱۰۷
اشارة ----- ۱۰۷
بیان ----- ۱۰۸
[۱۲] ----- ۱۰۸
اشارة ----- ۱۰۸
بیان ----- ۱۰۸
[۱۳] ----- ۱۰۸
اشارة ----- ۱۰۸
بیان ----- ۱۰۹
[۱۴] ----- ۱۰۹
[۱۵] ----- ۱۰۹
[۱۶] ----- ۱۰۹
[۱۷] ----- ۱۰۹
اشارة ----- ۱۰۹
بیان ----- ۱۰۹
[۱۸] ----- ۱۱۰
[۱۹] ----- ۱۱۰
[۲۰] ----- ۱۱۰
اشارة ----- ۱۱۰
بیان ----- ۱۱۰
باب الأجزاء المبانة من الحی ----- ۱۱۰
[۱] ----- ۱۱۰
[۲] ----- ۱۱۰

[۳] ----- ۱۱۱
[۴] ----- ۱۱۱
[۵] ----- ۱۱۱
اشارة ----- ۱۱۱
بیان ----- ۱۱۱
[۶] ----- ۱۱۱
[۷] ----- ۱۱۱
باب ما لا یؤکل من أجزاء المذکی ----- ۱۱۲
[۱] ----- ۱۱۲
اشارة ----- ۱۱۲
بیان ----- ۱۱۲
[۲] ----- ۱۱۲
اشارة ----- ۱۱۲
بیان ----- ۱۱۲
[۳] ----- ۱۱۲
[۴] ----- ۱۱۳
اشارة ----- ۱۱۳
بیان ----- ۱۱۳
[۵] ----- ۱۱۳
[۶] ----- ۱۱۳
[۷] ----- ۱۱۳
[۸] ----- ۱۱۳
[۹] ----- ۱۱۴
اشارة ----- ۱۱۴

بیان ----- ۱۱۴
باب اختلاط ما یؤکل بغیره ----- ۱۱۴
[۱] ----- ۱۱۴
[۲] ----- ۱۱۴
اشارة ----- ۱۱۴
بیان ----- ۱۱۴
[۳] ----- ۱۱۵
[۴] ----- ۱۱۵
اشارة ----- ۱۱۵
بیان ----- ۱۱۵
[۵] ----- ۱۱۵
[۶] ----- ۱۱۵
[۷] ----- ۱۱۵
[۸] ----- ۱۱۶
اشارة ----- ۱۱۶
بیان ----- ۱۱۶
[۹] ----- ۱۱۶
[۱۰] ----- ۱۱۶
اشارة ----- ۱۱۶
بیان ----- ۱۱۶
[۱۱] ----- ۱۱۶
[۱۲] ----- ۱۱۷
[۱۳] ----- ۱۱۷
اشارة ----- ۱۱۷

بیان ----- ۱۱۷
[۱۴] ----- ۱۱۷
اشارة ----- ۱۱۷
بیان ----- ۱۱۷
[۱۵] ----- ۱۱۸
[۱۶] ----- ۱۱۸
[۱۷] ----- ۱۱۸
[۱۸] ----- ۱۱۸
[۱۹] ----- ۱۱۸
[۲۰] ----- ۱۱۸
[۲۱] ----- ۱۱۸
[۲۲] ----- ۱۱۸
[۲۳] ----- ۱۱۹
اشارة ----- ۱۱۹
بیان ----- ۱۱۹
باب طعام أهل الذمة و مؤاکلتهم فی آنیتهم ----- ۱۱۹
[۱] ----- ۱۱۹
[۲] ----- ۱۱۹
[۳] ----- ۱۱۹
[۴] ----- ۱۲۰
[۵] ----- ۱۲۰
اشارة ----- ۱۲۰
بیان ----- ۱۲۰
[۶] ----- ۱۲۰

[۷] ----- ۱۲۰
[۸] ----- ۱۲۰
[۹] ----- ۱۲۰
[۱۰] ----- ۱۲۱
[۱۱] ----- ۱۲۱
[۱۲] ----- ۱۲۱
[۱۳] ----- ۱۲۱
[۱۴] ----- ۱۲۱
[۱۵] ----- ۱۲۱
[۱۶] ----- ۱۲۲
[۱۷] ----- ۱۲۲
باب من وجد سفرة فیها لحم ----- ۱۲۲
[۱] ----- ۱۲۲
باب أکل الطین ----- ۱۲۲
[۱] ----- ۱۲۲
[۲] ----- ۱۲۲
[۳] ----- ۱۲۲
[۴] ----- ۱۲۳
اشارة ----- ۱۲۳
بیان ----- ۱۲۳
[۵] ----- ۱۲۳
[۶] ----- ۱۲۳
[۷] ----- ۱۲۳
[۸] ----- ۱۲۳

[۹] ----- ۱۲۴
اشارة ----- ۱۲۴
بیان ----- ۱۲۴
باب النوادر ----- ۱۲۴
[۱] ----- ۱۲۴
أبواب الصید و الذبائح ----- ۱۲۴
الآیات ----- ۱۲۴
باب ما یصید الکلب و الفهد ----- ۱۲۴
[۱] ----- ۱۲۴
[۲] ----- ۱۲۴
اشارة ----- ۱۲۵
بیان ----- ۱۲۵
[۳] ----- ۱۲۵
[۴] ----- ۱۲۵
[۵] ----- ۱۲۵
[۶] ----- ۱۲۵
[۷] ----- ۱۲۵
[۸] ----- ۱۲۶
[۹] ----- ۱۲۶
[۱۰] ----- ۱۲۶
[۱۱] ----- ۱۲۶
[۱۲] ----- ۱۲۶
[۱۳] ----- ۱۲۷
اشارة ----- ۱۲۷

بیان ----- ۱۲۷
[۱۴] ----- ۱۲۷
[۱۵] ----- ۱۲۷
[۱۶] ----- ۱۲۷
[۱۷] ----- ۱۲۷
[۱۸] ----- ۱۲۷
[۱۹] ----- ۱۲۸
[۲۰] ----- ۱۲۸
[۲۱] ----- ۱۲۸
[۲۲] ----- ۱۲۸
[۲۳] ----- ۱۲۸
[۲۴] ----- ۱۲۸
اشارة ----- ۱۲۸
بیان ----- ۱۲۹
[۲۵] ----- ۱۲۹
[۲۶] ----- ۱۲۹
[۲۷] ----- ۱۲۹
[۲۸] ----- ۱۲۹
اشارة ----- ۱۲۹
بیان ----- ۱۲۹
[۲۹] ----- ۱۳۰
[۳۰] ----- ۱۳۰
[۳۱] ----- ۱۳۰
[۳۲] ----- ۱۳۰

[۳۳] ----- ۱۳۰
[۳۴] ----- ۱۳۰
[۳۵] ----- ۱۳۰
اشارة ----- ۱۳۰
بیان ----- ۱۳۱
[۳۶] ----- ۱۳۱
باب صید البزاة و الصقور و غیر ذلک ----- ۱۳۱
[۱] ----- ۱۳۱
[۲] ----- ۱۳۱
[۳] ----- ۱۳۱
[۴] ----- ۱۳۲
[۵] ----- ۱۳۲
[۶] ----- ۱۳۲
[۷] ----- ۱۳۲
[۸] ----- ۱۳۲
[۹] ----- ۱۳۲
[۱۰] ----- ۱۳۲
[۱۱] ----- ۱۳۳
[۱۲] ----- ۱۳۳
[۱۳] ----- ۱۳۳
[۱۴] ----- ۱۳۳
[۱۵] ----- ۱۳۳
اشارة ----- ۱۳۳
بیان ----- ۱۳۳

باب صید کلب المجوس و أهل الذمة ----- ۱۳۴
[۱] ----- ۱۳۴
[۲] ----- ۱۳۴
اشارة ----- ۱۳۴
بیان ----- ۱۳۴
[۳] ----- ۱۳۴
باب الصید بالسلاح ----- ۱۳۴
[۱] ----- ۱۳۴
اشارة ----- ۱۳۴
بیان ----- ۱۳۵
[۲] ----- ۱۳۵
[۳] ----- ۱۳۵
[۴] ----- ۱۳۵
اشارة ----- ۱۳۵
بیان ----- ۱۳۵
[۵] ----- ۱۳۵
اشارة ----- ۱۳۶
بیان ----- ۱۳۶
[۶] ----- ۱۳۶
[۷] ----- ۱۳۶
[۸] ----- ۱۳۶
[۹] ----- ۱۳۶
[۱۰] ----- ۱۳۷
[۱۱] ----- ۱۳۷

[۱۲] ----- ۱۳۷
[۱۳] ----- ۱۳۷
باب المعراض ----- ۱۳۷
[۱] ----- ۱۳۷
اشارة ----- ۱۳۷
بیان ----- ۱۳۷
[۲] ----- ۱۳۷
[۳] ----- ۱۳۸
اشارة ----- ۱۳۸
بیان ----- ۱۳۸
[۴] ----- ۱۳۸
[۵] ----- ۱۳۸
[۶] ----- ۱۳۸
[۷] ----- ۱۳۸
[۸] ----- ۱۳۸
[۹] ----- ۱۳۹
[۱۰] ----- ۱۳۹
باب ما یقتل الحجر و البندق ----- ۱۳۹
[۱] ----- ۱۳۹
[۲] ----- ۱۳۹
[۳] ----- ۱۳۹
[۴] ----- ۱۳۹
[۵] ----- ۱۳۹
[۶] ----- ۱۴۰

اشارة ----- ۱۴۰
بیان ----- ۱۴۰
باب الصید بالحبالة ----- ۱۴۰
[۱] ----- ۱۴۰
[۲] ----- ۱۴۰
[۳] ----- ۱۴۰
[۴] ----- ۱۴۰
باب ما یقع فی الماء أو یتدهده من جبل أو یصاب من غیر قصد ----- ۱۴۱
[۱] ----- ۱۴۱
[۲] ----- ۱۴۱
اشارة ----- ۱۴۱
بیان ----- ۱۴۱
[۳] ----- ۱۴۱
[۴] ----- ۱۴۱
[۵] ----- ۱۴۱
[۶] ----- ۱۴۲
[۷] ----- ۱۴۲
باب الذبح و الصید باللیل و یوم الجمعة ----- ۱۴۲
[۱] ----- ۱۴۲
[۲] ----- ۱۴۲
[۳] ----- ۱۴۲
[۴] ----- ۱۴۳
[۵] ----- ۱۴۳
[۶] ----- ۱۴۳

[۷] ----- ۱۴۳
[۸] ----- ۱۴۳
[۹] ----- ۱۴۳
اشارة ----- ۱۴۳
بیان ----- ۱۴۳
باب صید السمک و الجراد ----- ۱۴۴
[۱] ----- ۱۴۴
[۲] ----- ۱۴۴
[۳] ----- ۱۴۴
[۴] ----- ۱۴۴
[۵] ----- ۱۴۴
[۶] ----- ۱۴۴
[۷] ----- ۱۴۵
[۸] ----- ۱۴۵
[۹] ----- ۱۴۵
[۱۰] ----- ۱۴۵
اشارة ----- ۱۴۵
بیان ----- ۱۴۵
[۱۱] ----- ۱۴۵
[۱۲] ----- ۱۴۵
[۱۳] ----- ۱۴۵
[۱۴] ----- ۱۴۶
[۱۵] ----- ۱۴۶
[۱۶] ----- ۱۴۶

[۱۷] ----- ۱۴۶
اشارة ----- ۱۴۶
بیان ----- ۱۴۶
[۱۸] ----- ۱۴۷
[۱۹] ----- ۱۴۷
[۲۰] ----- ۱۴۷
[۲۱] ----- ۱۴۷
[۲۲] ----- ۱۴۷
اشارة ----- ۱۴۷
بیان ----- ۱۴۷
[۲۳] ----- ۱۴۸
[۲۴] ----- ۱۴۸
[۲۵] ----- ۱۴۸
اشارة ----- ۱۴۸
بیان ----- ۱۴۸
[۲۶] ----- ۱۴۸
اشارة ----- ۱۴۸
بیان ----- ۱۴۸
[۲۷] ----- ۱۴۸
[۲۸] ----- ۱۴۹
اشارة ----- ۱۴۹
بیان ----- ۱۴۹
[۲۹] ----- ۱۴۹
[۳۰] ----- ۱۴۹

[۳۱] ----- ۱۴۹
[۳۲] ----- ۱۴۹
[۳۳] ----- ۱۵۰
اشارة ----- ۱۵۰
بیان ----- ۱۵۰
[۳۴] ----- ۱۵۰
باب صید الطیور الأهلیة ----- ۱۵۰
[۱] ----- ۱۵۰
[۲] ----- ۱۵۰
[۳] ----- ۱۵۰
[۴] ----- ۱۵۱
[۵] ----- ۱۵۱
[۶] ----- ۱۵۱
[۷] ----- ۱۵۱
[۸] ----- ۱۵۱
باب ما یکره إیذاؤه من الطیور ----- ۱۵۱
[۱] ----- ۱۵۱
[۲] ----- ۱۵۲
اشارة ----- ۱۵۲
بیان ----- ۱۵۲
[۳] ----- ۱۵۲
[۴] ----- ۱۵۲
[۵] ----- ۱۵۲
[۶] ----- ۱۵۲

[۷] ----- ۱۵۳
[۸] ----- ۱۵۳
اشارة ----- ۱۵۳
بیان ----- ۱۵۳
[۹] ----- ۱۵۳
اشارة ----- ۱۵۳
بیان ----- ۱۵۳
[۱۰] ----- ۱۵۳
اشارة ----- ۱۵۳
بیان ----- ۱۵۴
[۱۱] ----- ۱۵۴
[۱۲] ----- ۱۵۴
اشارة ----- ۱۵۴
بیان ----- ۱۵۴
[۱۳] ----- ۱۵۵
اشارة ----- ۱۵۵
بیان ----- ۱۵۵
[۱۴] ----- ۱۵۵
باب ما یذکی به الذبیحة ----- ۱۵۵
[۱] ----- ۱۵۵
اشارة ----- ۱۵۵
بیان ----- ۱۵۵
[۲] ----- ۱۵۶
[۳] ----- ۱۵۶

[۴] ----- ۱۵۶
[۵] ----- ۱۵۶
[۶] ----- ۱۵۶
اشارة ----- ۱۵۶
بیان ----- ۱۵۶
[۷] ----- ۱۵۷
[۸] ----- ۱۵۷
باب صفة الذبح و النحر ----- ۱۵۷
[۱] ----- ۱۵۷
اشارة ----- ۱۵۷
بیان ----- ۱۵۷
[۲] ----- ۱۵۷
[۳] ----- ۱۵۷
اشارة ----- ۱۵۷
بیان ----- ۱۵۸
[۴] ----- ۱۵۸
اشارة ----- ۱۵۸
بیان ----- ۱۵۸
[۵] ----- ۱۵۸
اشارة ----- ۱۵۸
بیان ----- ۱۵۸
[۶] ----- ۱۵۸
[۷] ----- ۱۵۹
[۸] ----- ۱۵۹

[۹] ----- ۱۵۹
[۱۰] ----- ۱۵۹
اشارة ----- ۱۵۹
بیان ----- ۱۵۹
[۱۱] ----- ۱۵۹
[۱۲] ----- ۱۶۰
[۱۳] ----- ۱۶۰
[۱۴] ----- ۱۶۰
[۱۵] ----- ۱۶۰
باب الممتنع من الذبح ----- ۱۶۰
[۱] ----- ۱۶۰
[۲] ----- ۱۶۰
[۳] ----- ۱۶۰
[۴] ----- ۱۶۱
[۵] ----- ۱۶۱
[۶] ----- ۱۶۱
[۷] ----- ۱۶۱
باب إدراک الذکاة ----- ۱۶۱
[۱] ----- ۱۶۱
[۲] ----- ۱۶۱
[۳] ----- ۱۶۲
[۴] ----- ۱۶۲
اشارة ----- ۱۶۲
بیان ----- ۱۶۲

[۵] ----- ۱۶۲
[۶] ----- ۱۶۲
[۷] ----- ۱۶۲
باب من ذبح لغیر القبلة أو ترک التسمیة ----- ۱۶۳
[۱] ----- ۱۶۳
اشارة ----- ۱۶۳
بیان ----- ۱۶۳
[۲] ----- ۱۶۳
اشارة ----- ۱۶۳
بیان ----- ۱۶۳
[۳] ----- ۱۶۳
[۴] ----- ۱۶۴
[۵] ----- ۱۶۴
[۶] ----- ۱۶۴
[۷] ----- ۱۶۴
باب الأجنة التی تخرج من بطون الذبائح ----- ۱۶۴
[۱] ----- ۱۶۴
[۲] ----- ۱۶۴
[۳] ----- ۱۶۵
اشارة ----- ۱۶۵
بیان ----- ۱۶۵
[۴] ----- ۱۶۵
[۵] ----- ۱۶۵
[۶] ----- ۱۶۵

[۷] ----- ۱۶۵
[۸] ----- ۱۶۵
[۹] ----- ۱۶۶
باب النطیحة و المتردیة و ما أکل السبع یدرک ذکاتها ----- ۱۶۶
[۱] ----- ۱۶۶
[۲] ----- ۱۶۶
اشارة ----- ۱۶۶
بیان ----- ۱۶۶
[۳] ----- ۱۶۶
باب ذبیحة الصبی و المرأة و الخصی و ولد الزناء و الجنب و الأعمی و المجهول ----- ۱۶۶
[۱] ----- ۱۶۷
اشارة ----- ۱۶۷
بیان ----- ۱۶۷
[۲] ----- ۱۶۷
[۳] ----- ۱۶۷
[۴] ----- ۱۶۷
[۵] ----- ۱۶۷
[۶] ----- ۱۶۸
[۷] ----- ۱۶۸
اشارة ----- ۱۶۸
بیان ----- ۱۶۸
[۸] ----- ۱۶۸
[۹] ----- ۱۶۸
[۱۰] ----- ۱۶۸

[۱۱] ----- ۱۶۸
[۱۲] ----- ۱۶۸
[۱۳] ----- ۱۶۹
باب ذبیحة المخالف من أهل القبلة ----- ۱۶۹
[۱] ----- ۱۶۹
اشارة ----- ۱۶۹
بیان ----- ۱۶۹
[۲] ----- ۱۶۹
[۳] ----- ۱۶۹
اشارة ----- ۱۶۹
بیان ----- ۱۷۰
[۴] ----- ۱۷۰
[۵] ----- ۱۷۰
[۶] ----- ۱۷۰
[۷] ----- ۱۷۰
باب ذبائح أهل الکتاب و المشرکین ----- ۱۷۰
[۱] ----- ۱۷۰
[۲] ----- ۱۷۱
[۳] ----- ۱۷۱
[۴] ----- ۱۷۱
[۵] ----- ۱۷۱
[۶] ----- ۱۷۱
[۷] ----- ۱۷۱
[۸] ----- ۱۷۲

[۹] ----- ۱۷۲
[۱۰] ----- ۱۷۲
[۱۱] ----- ۱۷۲
اشارة ----- ۱۷۲
بیان ----- ۱۷۲
[۱۲] ----- ۱۷۲
[۱۳] ----- ۱۷۳
[۱۴] ----- ۱۷۳
[۱۵] ----- ۱۷۳
[۱۶] ----- ۱۷۳
[۱۷] ----- ۱۷۳
[۱۸] ----- ۱۷۳
[۱۹] ----- ۱۷۴
[۲۰] ----- ۱۷۴
اشارة ----- ۱۷۴
بیان ----- ۱۷۴
[۲۱] ----- ۱۷۴
[۲۲] ----- ۱۷۴
[۲۳] ----- ۱۷۴
[۲۴] ----- ۱۷۵
[۲۵] ----- ۱۷۵
[۲۶] ----- ۱۷۵
[۲۷] ----- ۱۷۵
اشارة ----- ۱۷۵

بیان ----- ۱۷۵
[۲۸] ----- ۱۷۶
اشارة ----- ۱۷۶
بیان ----- ۱۷۶
[۲۹] ----- ۱۷۶
اشارة ----- ۱۷۶
بیان ----- ۱۷۶
[۳۰] ----- ۱۷۶
[۳۱] ----- ۱۷۷
[۳۲] ----- ۱۷۷
[۳۳] ----- ۱۷۷
[۳۴] ----- ۱۷۷
[۳۵] ----- ۱۷۷
اشارة ----- ۱۷۷
بیان ----- ۱۷۷
[۳۶] ----- ۱۷۸
[۳۷] ----- ۱۷۸
[۳۸] ----- ۱۷۸
[۳۹] ----- ۱۷۸
[۴۰] ----- ۱۷۸
[۴۱] ----- ۱۷۸
اشارة ----- ۱۷۸
بیان ----- ۱۷۹
باب النوادر ----- ۱۷۹

[۱] ----- ۱۷۹
[۲] ----- ۱۷۹
اشارة ----- ۱۷۹
بیان ----- ۱۷۹
[۳] ----- ۱۷۹
اشارة ----- ۱۸۰
بیان ----- ۱۸۰
أبواب أنواع المطاعم و فضلها ----- ۱۸۰
الآیات ----- ۱۸۰
باب فضل الخبز ----- ۱۸۰
[۱] ----- ۱۸۰
اشارة ----- ۱۸۰
بیان ----- ۱۸۱
[۲] ----- ۱۸۱
اشارة ----- ۱۸۱
بیان ----- ۱۸۱
[۳] ----- ۱۸۲
[۴] ----- ۱۸۲
[۵] ----- ۱۸۲
[۶] ----- ۱۸۲
[۷] ----- ۱۸۲
[۸] ----- ۱۸۲
اشارة ----- ۱۸۲
بیان ----- ۱۸۳

[۹] ----- ۱۸۳
[۱۰] ----- ۱۸۳
[۱۱] ----- ۱۸۳
[۱۲] ----- ۱۸۳
[۱۳] ----- ۱۸۳
اشارة ----- ۱۸۳
بیان ----- ۱۸۳
[۱۴] ----- ۱۸۴
[۱۵] ----- ۱۸۴
[۱۶] ----- ۱۸۴
اشارة ----- ۱۸۴
بیان ----- ۱۸۴
[۱۷] ----- ۱۸۴
[۱۸] ----- ۱۸۴
[۱۹] ----- ۱۸۵
[۲۰] ----- ۱۸۵
باب أنواع الخبز ----- ۱۸۵
[۱] ----- ۱۸۵
[۲] ----- ۱۸۵
اشارة ----- ۱۸۵
بیان ----- ۱۸۵
[۳] ----- ۱۸۶
اشارة ----- ۱۸۶
بیان ----- ۱۸۶

[۴] ----- ۱۸۶
باب فضل السویق ----- ۱۸۶
[۱] ----- ۱۸۶
[۲] ----- ۱۸۶
[۳] ----- ۱۸۶
[۴] ----- ۱۸۷
[۵] ----- ۱۸۷
[۶] ----- ۱۸۷
اشارة ----- ۱۸۷
بیان ----- ۱۸۷
[۷] ----- ۱۸۷
[۸] ----- ۱۸۷
اشارة ----- ۱۸۷
بیان ----- ۱۸۸
[۹] ----- ۱۸۸
[۱۰] ----- ۱۸۸
[۱۱] ----- ۱۸۸
اشارة ----- ۱۸۸
بیان ----- ۱۸۸
[۱۲] ----- ۱۸۸
اشارة ----- ۱۸۸
بیان ----- ۱۸۸
[۱۳] ----- ۱۸۹
باب أنواع السویق ----- ۱۸۹

[۱] ----- ۱۸۹
اشارة ----- ۱۸۹
بیان ----- ۱۸۹
[۲] ----- ۱۸۹
[۳] ----- ۱۸۹
[۴] ----- ۱۸۹
باب فضل اللحم ----- ۱۹۰
[۱] ----- ۱۹۰
[۲] ----- ۱۹۰
[۳] ----- ۱۹۰
[۴] ----- ۱۹۰
[۵] ----- ۱۹۰
اشارة ----- ۱۹۰
بیان ----- ۱۹۱
[۶] ----- ۱۹۱
[۷] ----- ۱۹۱
اشارة ----- ۱۹۱
بیان ----- ۱۹۱
[۸] ----- ۱۹۱
اشارة ----- ۱۹۱
بیان ----- ۱۹۱
[۹] ----- ۱۹۱
[۱۰] ----- ۱۹۲
[۱۱] ----- ۱۹۲

[۱۲] ۱۹۲
[۱۳] ۱۹۲
اشارة ۱۹۲
بیان ۱۹۲
[۱۴] ۱۹۲
[۱۵] ۱۹۳
اشارة ۱۹۳
بیان ۱۹۳
باب أنواع اللحوم و الشحم ۱۹۳
[۱] ۱۹۳
اشارة ۱۹۳
بیان ۱۹۳
[۲] ۱۹۳
[۳] ۱۹۴
[۴] ۱۹۴
[۵] ۱۹۴
[۶] ۱۹۴
[۷] ۱۹۴
[۸] ۱۹۴
[۹] ۱۹۴
[۱۰] ۱۹۵
اشارة ۱۹۵
بیان ۱۹۵
[۱۱] ۱۹۵

اشارة ----- ۱۹۵
بیان ----- ۱۹۵
[۱۲] ----- ۱۹۵
[۱۳] ----- ۱۹۵
[۱۴] ----- ۱۹۶
اشارة ----- ۱۹۶
بیان ----- ۱۹۶
[۱۵] ----- ۱۹۶
[۱۶] ----- ۱۹۶
باب الغریض و القدید و غیرهما ----- ۱۹۶
[۱] ----- ۱۹۶
[۲] ----- ۱۹۶
اشارة ----- ۱۹۶
بیان ----- ۱۹۷
[۳] ----- ۱۹۷
[۴] ----- ۱۹۷
[۵] ----- ۱۹۷
[۶] ----- ۱۹۷
[۷] ----- ۱۹۷
[۸] ----- ۱۹۷
اشارة ----- ۱۹۷
بیان ----- ۱۹۸
[۹] ----- ۱۹۸
اشارة ----- ۱۹۸

بیان ----- ۱۹۸
باب فضل الذراع علی سائر الأعضاء ----- ۱۹۸
[۱] ----- ۱۹۸
[۲] ----- ۱۹۸
[۳] ----- ۱۹۹
باب المرق ----- ۱۹۹
[۱] ----- ۱۹۹
[۲] ----- ۱۹۹
[۳] ----- ۱۹۹
[۴] ----- ۱۹۹
اشارة ----- ۱۹۹
بیان ----- ۲۰۰
[۵] ----- ۲۰۰
اشارة ----- ۲۰۰
بیان ----- ۲۰۰
[۶] ----- ۲۰۰
اشارة ----- ۲۰۰
بیان ----- ۲۰۰
[۷] ----- ۲۰۰
اشارة ----- ۲۰۰
بیان ----- ۲۰۱
باب الثرید ----- ۲۰۱
[۱] ----- ۲۰۱
اشارة ----- ۲۰۱

بیان ----- ۲۰۱
[۲] ----- ۲۰۱
اشارة ----- ۲۰۱
بیان ----- ۲۰۱
[۳] ----- ۲۰۱
[۴] ----- ۲۰۲
[۵] ----- ۲۰۲
[۶] ----- ۲۰۲
[۷] ----- ۲۰۲
[۸] ----- ۲۰۲
[۹] ----- ۲۰۲
اشارة ----- ۲۰۲
بیان ----- ۲۰۲
باب الشواء و الکباب و الرءوس ----- ۲۰۲
[۱] ----- ۲۰۳
[۲] ----- ۲۰۳
[۳] ----- ۲۰۳
اشارة ----- ۲۰۳
بیان ----- ۲۰۳
[۴] ----- ۲۰۳
[۵] ----- ۲۰۳
باب الهریسة ----- ۲۰۴
[۱] ----- ۲۰۴
[۲] ----- ۲۰۴

[۳] ----- ۲۰۴
[۴] ----- ۲۰۴
اشارة ----- ۲۰۴
بیان ----- ۲۰۴
باب السمک ----- ۲۰۴
[۱] ----- ۲۰۴
[۲] ----- ۲۰۵
[۳] ----- ۲۰۵
اشارة ----- ۲۰۵
بیان ----- ۲۰۵
[۴] ----- ۲۰۵
[۵] ----- ۲۰۵
اشارة ----- ۲۰۵
بیان ----- ۲۰۵
[۶] ----- ۲۰۶
[۷] ----- ۲۰۶
[۸] ----- ۲۰۶
[۹] ----- ۲۰۶
[۱۰] ----- ۲۰۶
باب البیض ----- ۲۰۶
[۱] ----- ۲۰۶
اشارة ----- ۲۰۶
بیان ----- ۲۰۷
[۲] ----- ۲۰۷

اشارة ----- ۲۰۷
بیان ----- ۲۰۷
[۳] ----- ۲۰۷
[۴] ----- ۲۰۷
[۵] ----- ۲۰۷
اشارة ----- ۲۰۷
بیان ----- ۲۰۸
باب فضل الملح ----- ۲۰۸
[۱] ----- ۲۰۸
[۲] ----- ۲۰۸
[۳] ----- ۲۰۸
[۴] ----- ۲۰۸
اشارة ----- ۲۰۸
بیان ----- ۲۰۸
[۵] ----- ۲۰۸
اشارة ----- ۲۰۹
بیان ----- ۲۰۹
[۶] ----- ۲۰۹
[۷] ----- ۲۰۹
[۸] ----- ۲۰۹
اشارة ----- ۲۰۹
بیان ----- ۲۰۹
[۹] ----- ۲۱۰
اشارة ----- ۲۱۰

بیان ----- ۲۱۰
[۱۰] ----- ۲۱۰
باب الخل ----- ۲۱۰
[۱] ----- ۲۱۰
[۲] ----- ۲۱۰
اشارة ----- ۲۱۰
بیان ----- ۲۱۰
[۳] ----- ۲۱۱
[۴] ----- ۲۱۱
[۵] ----- ۲۱۱
[۶] ----- ۲۱۱
[۷] ----- ۲۱۱
اشارة ----- ۲۱۱
بیان ----- ۲۱۱
[۸] ----- ۲۱۲
[۹] ----- ۲۱۲
اشارة ----- ۲۱۲
بیان ----- ۲۱۲
[۱۰] ----- ۲۱۲
[۱۱] ----- ۲۱۲
[۱۲] ----- ۲۱۲
[۱۳] ----- ۲۱۲
[۱۴] ----- ۲۱۳
باب الخل و الزیت ----- ۲۱۳

[۱] ----- ۲۱۳
اشارة ----- ۲۱۳
بیان ----- ۲۱۳
[۲] ----- ۲۱۳
اشارة ----- ۲۱۳
بیان ----- ۲۱۳
[۳] ----- ۲۱۳
[۴] ----- ۲۱۴
[۵] ----- ۲۱۴
[۶] ----- ۲۱۴
[۷] ----- ۲۱۴
[۸] ----- ۲۱۴
[۹] ----- ۲۱۴
اشارة ----- ۲۱۴
بیان ----- ۲۱۴
[۱۰] ----- ۲۱۵
اشارة ----- ۲۱۵
بیان ----- ۲۱۵
باب المری و الکامخ ----- ۲۱۵
[۱] ----- ۲۱۵
اشارة ----- ۲۱۵
بیان ----- ۲۱۵
[۲] ----- ۲۱۵
اشارة ----- ۲۱۵

بیان ----- ۲۱۶
باب الزیت و الزیتون ----- ۲۱۶
[۱] ----- ۲۱۶
[۲] ----- ۲۱۶
[۳] ----- ۲۱۶
[۴] ----- ۲۱۶
اشارة ----- ۲۱۶
بیان ----- ۲۱۷
[۵] ----- ۲۱۷
[۶] ----- ۲۱۷
[۷] ----- ۲۱۷
اشارة ----- ۲۱۷
بیان ----- ۲۱۷
باب العسل ----- ۲۱۷
[۱] ----- ۲۱۷
[۲] ----- ۲۱۸
اشارة ----- ۲۱۸
بیان ----- ۲۱۸
[۳] ----- ۲۱۸
[۴] ----- ۲۱۸
[۵] ----- ۲۱۸
باب السکر ----- ۲۱۸
[۱] ----- ۲۱۸
[۲] ----- ۲۱۸

[۳] ----- ۲۱۹
[۴] ----- ۲۱۹
[۵] ----- ۲۱۹
اشارة ----- ۲۱۹
بیان ----- ۲۱۹
[۶] ----- ۲۱۹
[۷] ----- ۲۱۹
[۸] ----- ۲۲۰
[۹] ----- ۲۲۰
[۱۰] ----- ۲۲۰
اشارة ----- ۲۲۰
بیان ----- ۲۲۰
باب الحلواء ----- ۲۲۰
[۱] ----- ۲۲۰
[۲] ----- ۲۲۱
اشارة ----- ۲۲۱
بیان ----- ۲۲۱
[۳] ----- ۲۲۱
اشارة ----- ۲۲۱
بیان ----- ۲۲۱
[۴] ----- ۲۲۱
باب السمن ----- ۲۲۱
[۱] ----- ۲۲۱
[۲] ----- ۲۲۱

[۳] ----- ۲۲۲
[۴] ----- ۲۲۲
[۵] ----- ۲۲۲
[۶] ----- ۲۲۲
باب اللبن ----- ۲۲۲
[۱] ----- ۲۲۲
[۲] ----- ۲۲۳
[۳] ----- ۲۲۳
[۴] ----- ۲۲۳
اشارة ----- ۲۲۳
بیان ----- ۲۲۳
[۵] ----- ۲۲۳
[۶] ----- ۲۲۳
[۷] ----- ۲۲۳
[۸] ----- ۲۲۴
اشارة ----- ۲۲۴
بیان ----- ۲۲۴
باب أنواع اللبن ----- ۲۲۴
[۱] ----- ۲۲۴
[۲] ----- ۲۲۴
[۳] ----- ۲۲۴
[۴] ----- ۲۲۴
اشارة ----- ۲۲۴
بیان ----- ۲۲۵

[۵] ----- ۲۲۵
[۶] ----- ۲۲۵
اشارة ----- ۲۲۵
بیان ----- ۲۲۵
باب التلبین ----- ۲۲۵
[۱] ----- ۲۲۵
[۲] ----- ۲۲۵
[۳] ----- ۲۲۶
اشارة ----- ۲۲۶
بیان ----- ۲۲۶
باب الماست و الجبن و الجوز ----- ۲۲۶
[۱] ----- ۲۲۶
[۲] ----- ۲۲۶
اشارة ----- ۲۲۶
بیان ----- ۲۲۶
[۳] ----- ۲۲۷
[۴] ----- ۲۲۷
اشارة ----- ۲۲۷
بیان ----- ۲۲۷
[۵] ----- ۲۲۷
[۶] ----- ۲۲۷
[۷] ----- ۲۲۷
باب الأرز ----- ۲۲۷
[۱] ----- ۲۲۸

اشارة ----- ۲۲۸
بیان ----- ۲۲۸
[۲] ----- ۲۲۸
اشارة ----- ۲۲۸
بیان ----- ۲۲۸
[۳] ----- ۲۲۸
[۴] ----- ۲۲۸
[۵] ----- ۲۲۹
[۶] ----- ۲۲۹
اشارة ----- ۲۲۹
بیان ----- ۲۲۹
[۷] ----- ۲۲۹
باب الحمص ----- ۲۲۹
[۱] ----- ۲۲۹
اشارة ----- ۲۲۹
بیان ----- ۲۲۹
[۲] ----- ۲۳۰
اشارة ----- ۲۳۰
بیان ----- ۲۳۰
[۳] ----- ۲۳۰
اشارة ----- ۲۳۰
بیان ----- ۲۳۰
[۴] ----- ۲۳۰
باب العدس ----- ۲۳۱

[۱] ----- ۲۳۱
[۲] ----- ۲۳۱
[۳] ----- ۲۳۱
[۴] ----- ۲۳۱
اشارة ----- ۲۳۱
بیان ----- ۲۳۱
باب الباقلاء ----- ۲۳۱
[۱] ----- ۲۳۱
[۲] ----- ۲۳۲
[۳] ----- ۲۳۲
باب اللوبیا و الماش ----- ۲۳۲
[۱] ----- ۲۳۲
[۲] ----- ۲۳۲
باب الجاورس ----- ۲۳۲
[۱] ----- ۲۳۲
[۲] ----- ۲۳۲
اشارة ----- ۲۳۲
بیان ----- ۲۳۳
باب المثلثة ----- ۲۳۳
[۱] ----- ۲۳۳
باب التمر ----- ۲۳۳
اشارة ----- ۲۳۳
[۱] ----- ۲۳۳
[۲] ----- ۲۳۳

[۳] ----- ۲۳۳
[۴] ----- ۲۳۴
[۵] ----- ۲۳۴
اشارة ----- ۲۳۴
بیان ----- ۲۳۴
باب أنواع التمر و الرطب ----- ۲۳۴
[۱] ----- ۲۳۴
اشارة ----- ۲۳۴
بیان ----- ۲۳۴
[۲] ----- ۲۳۵
[۳] ----- ۲۳۵
[۴] ----- ۲۳۵
[۵] ----- ۲۳۵
اشارة ----- ۲۳۵
بیان ----- ۲۳۵
[۶] ----- ۲۳۵
اشارة ----- ۲۳۵
بیان ----- ۲۳۶
[۷] ----- ۲۳۶
[۸] ----- ۲۳۶
[۹] ----- ۲۳۶
[۱۰] ----- ۲۳۶
[۱۱] ----- ۲۳۶
[۱۲] ----- ۲۳۶

اشارة ----- ۲۳۶
بیان ----- ۲۳۷
[۱۳] ----- ۲۳۷
[۱۴] ----- ۲۳۷
[۱۵] ----- ۲۳۷
اشارة ----- ۲۳۷
بیان ----- ۲۳۷
[۱۶] ----- ۲۳۷
[۱۷] ----- ۲۳۸
باب العنب ----- ۲۳۸
[۱] ----- ۲۳۸
[۲] ----- ۲۳۸
[۳] ----- ۲۳۸
اشارة ----- ۲۳۸
بیان ----- ۲۳۹
[۴] ----- ۲۳۹
[۵] ----- ۲۳۹
اشارة ----- ۲۳۹
بیان ----- ۲۳۹
[۶] ----- ۲۳۹
باب الزبیب ----- ۲۳۹
[۱] ----- ۲۳۹
اشارة ----- ۲۳۹
بیان ----- ۲۴۰

[۲] ----- ۲۴۰
[۳] ----- ۲۴۰
[۴] ----- ۲۴۰
[۵] ----- ۲۴۰
اشارة ----- ۲۴۰
بیان ----- ۲۴۰
[۶] ----- ۲۴۰
اشارة ----- ۲۴۱
بیان ----- ۲۴۱
باب الرمان ----- ۲۴۱
[۱] ----- ۲۴۱
[۲] ----- ۲۴۱
[۳] ----- ۲۴۱
[۴] ----- ۲۴۱
[۵] ----- ۲۴۱
[۶] ----- ۲۴۲
[۷] ----- ۲۴۲
[۸] ----- ۲۴۲
[۹] ----- ۲۴۲
[۱۰] ----- ۲۴۲
اشارة ----- ۲۴۲
بیان ----- ۲۴۲
[۱۱] ----- ۲۴۳
اشارة ----- ۲۴۳

بیان ----- ۲۴۳
[۱۲] ----- ۲۴۳
[۱۳] ----- ۲۴۳
[۱۴] ----- ۲۴۳
اشارة ----- ۲۴۳
بیان ----- ۲۴۳
[۱۵] ----- ۲۴۴
[۱۶] ----- ۲۴۴
[۱۷] ----- ۲۴۴
[۱۸] ----- ۲۴۴
[۱۹] ----- ۲۴۴
باب التفاح ----- ۲۴۴
[۱] ----- ۲۴۴
[۲] ----- ۲۴۴
اشارة ----- ۲۴۴
بیان ----- ۲۴۵
[۳] ----- ۲۴۵
اشارة ----- ۲۴۵
بیان ----- ۲۴۵
[۴] ----- ۲۴۵
[۵] ----- ۲۴۵
[۶] ----- ۲۴۵
[۷] ----- ۲۴۶
[۸] ----- ۲۴۶

[۹] ----- ۲۴۶
[۱۰] ----- ۲۴۶
[۱۱] ----- ۲۴۶
باب السفرجل ----- ۲۴۶
[۱] ----- ۲۴۶
[۲] ----- ۲۴۷
[۳] ----- ۲۴۷
اشارة ----- ۲۴۷
بیان ----- ۲۴۷
[۴] ----- ۲۴۷
[۵] ----- ۲۴۷
[۶] ----- ۲۴۷
[۷] ----- ۲۴۷
[۸] ----- ۲۴۷
باب التین ----- ۲۴۸
[۱] ----- ۲۴۸
اشارة ----- ۲۴۸
بیان ----- ۲۴۸
باب الکمثری ----- ۲۴۸
[۱] ----- ۲۴۸
[۲] ----- ۲۴۸
اشارة ----- ۲۴۸
بیان ----- ۲۴۸
باب الإجاص ----- ۲۴۹

[۱] ----- ۲۴۹
اشارة ----- ۲۴۹
بیان ----- ۲۴۹
باب الأترج ----- ۲۴۹
[۱] ----- ۲۴۹
اشارة ----- ۲۴۹
بیان ----- ۲۴۹
[۲] ----- ۲۴۹
[۳] ----- ۲۵۰
[۴] ----- ۲۵۰
[۵] ----- ۲۵۰
[۶] ----- ۲۵۰
باب الموز ----- ۲۵۰
[۱] ----- ۲۵۰
[۲] ----- ۲۵۰
[۳] ----- ۲۵۰
باب الغبیراء ----- ۲۵۱
[۱] ----- ۲۵۱
اشارة ----- ۲۵۱
بیان ----- ۲۵۱
باب البطیخ ----- ۲۵۱
[۱] ----- ۲۵۱
[۲] ----- ۲۵۱
[۳] ----- ۲۵۱

[۴] ----- ۲۵۱
[۵] ----- ۲۵۲
اشارة ----- ۲۵۲
بیان ----- ۲۵۲
باب القثاء ----- ۲۵۲
[۱] ----- ۲۵۲
[۲] ----- ۲۵۲
باب القرع ----- ۲۵۲
[۱] ----- ۲۵۲
اشارة ----- ۲۵۲
بیان ----- ۲۵۳
[۲] ----- ۲۵۳
اشارة ----- ۲۵۳
بیان ----- ۲۵۳
[۳] ----- ۲۵۳
اشارة ----- ۲۵۳
بیان ----- ۲۵۳
[۴] ----- ۲۵۳
[۵] ----- ۲۵۴
[۶] ----- ۲۵۴
[۷] ----- ۲۵۴
باب الفجل ----- ۲۵۴
[۱] ----- ۲۵۴
[۲] ----- ۲۵۴

اشارة ----- ۲۵۴
بیان ----- ۲۵۴
[۳] ----- ۲۵۴
باب السلق ----- ۲۵۵
[۱] ----- ۲۵۵
اشارة ----- ۲۵۵
بیان ----- ۲۵۵
[۲] ----- ۲۵۵
[۳] ----- ۲۵۵
[۴] ----- ۲۵۵
[۵] ----- ۲۵۵
باب الجزر ----- ۲۵۵
[۱] ----- ۲۵۶
[۲] ----- ۲۵۶
[۳] ----- ۲۵۶
اشارة ----- ۲۵۶
بیان ----- ۲۵۶
باب الشلجم ----- ۲۵۶
[۱] ----- ۲۵۶
[۲] ----- ۲۵۶
[۳] ----- ۲۵۶
[۴] ----- ۲۵۷
باب الباذنجان ----- ۲۵۷
[۱] ----- ۲۵۷

[۲] ----- ۲۵۷
اشارة ----- ۲۵۷
بیان ----- ۲۵۷
[۳] ----- ۲۵۷
باب البصل ----- ۲۵۸
[۱] ----- ۲۵۸
[۲] ----- ۲۵۸
اشارة ----- ۲۵۸
بیان ----- ۲۵۸
[۳] ----- ۲۵۸
[۴] ----- ۲۵۸
[۵] ----- ۲۵۸
باب الثوم ----- ۲۵۹
[۱] ----- ۲۵۹
اشارة ----- ۲۵۹
بیان ----- ۲۵۹
[۲] ----- ۲۵۹
[۳] ----- ۲۵۹
[۴] ----- ۲۵۹
باب الکراث ----- ۲۵۹
[۱] ----- ۲۶۰
[۲] ----- ۲۶۰
اشارة ----- ۲۶۰
بیان ----- ۲۶۰

[۳] ----- ۲۶۰
[۴] ----- ۲۶۰
[۵] ----- ۲۶۰
اشارة ----- ۲۶۰
بیان ----- ۲۶۱
[۶] ----- ۲۶۱
اشارة ----- ۲۶۱
بیان ----- ۲۶۱
[۷] ----- ۲۶۱
[۸] ----- ۲۶۱
اشارة ----- ۲۶۱
بیان ----- ۲۶۱
باب الهندباء ----- ۲۶۲
[۱] ----- ۲۶۲
[۲] ----- ۲۶۲
اشارة ----- ۲۶۲
بیان ----- ۲۶۲
[۳] ----- ۲۶۲
اشارة ----- ۲۶۲
بیان ----- ۲۶۲
[۴] ----- ۲۶۲
[۵] ----- ۲۶۳
اشارة ----- ۲۶۳
بیان ----- ۲۶۳

[۶] ----- ۲۶۳
[۷] ----- ۲۶۳
[۸] ----- ۲۶۳
[۹] ----- ۲۶۳
[۱۰] ----- ۲۶۴
باب الباذروج ----- ۲۶۴
[۱] ----- ۲۶۴
اشارة ----- ۲۶۴
بیان ----- ۲۶۴
[۲] ----- ۲۶۴
[۳] ----- ۲۶۴
[۴] ----- ۲۶۴
باب الفرفخ ----- ۲۶۵
[۱] ----- ۲۶۵
[۲] ----- ۲۶۵
اشارة ----- ۲۶۵
بیان ----- ۲۶۵
باب الکرفس ----- ۲۶۵
[۱] ----- ۲۶۵
[۲] ----- ۲۶۵
اشارة ----- ۲۶۵
بیان ----- ۲۶۶
باب الصعتر ----- ۲۶۶
[۱] ----- ۲۶۶

[۲] ----- ۲۶۶
اشارة ----- ۲۶۶
بیان ----- ۲۶۶
باب الکمأة ----- ۲۶۶
[۱] ----- ۲۶۶
اشارة ----- ۲۶۶
بیان ----- ۲۶۶
[۲] ----- ۲۶۷
اشارة ----- ۲۶۷
بیان ----- ۲۶۷
باب السذاب ----- ۲۶۷
[۱] ----- ۲۶۷
اشارة ----- ۲۶۷
بیان ----- ۲۶۷
[۲] ----- ۲۶۷
[۳] ----- ۲۶۸
باب الخس ----- ۲۶۸
[۱] ----- ۲۶۸
باب الکزبرة ----- ۲۶۸
[۱] ----- ۲۶۸
باب الجرجیر ----- ۲۶۸
[۱] ----- ۲۶۸
اشارة ----- ۲۶۸
بیان ----- ۲۶۸

[۲] ----- ۲۶۸
اشارة ----- ۲۶۹
بیان ----- ۲۶۹
[۳] ----- ۲۶۹
[۴] ----- ۲۶۹
باب النوادر ----- ۲۶۹
[۱] ----- ۲۶۹
اشارة ----- ۲۶۹
بیان ----- ۲۶۹
[۲] ----- ۲۶۹
اشارة ----- ۲۷۰
بیان ----- ۲۷۰
تعریف مرکز ----- ۲۷۰

الوافی المجلد ۱۹

اشارة

سرشناسه : فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶-۱۰۹۱ق.

عنوان و نام پدیدآور : ...الوافی/ محمدمحسن المشتهر بالفیض‌الکاشانی؛ تحقیق مکتبةالامام‌امیرالمومنین‌علی علیه‌السلام (اصفهان)، سیدضیاءالدین حسینی «علامه»؛ اشراف السیدکمال‌الدین فقیه‌ایمانی.

مشخصات نشر : اصفهان: عطر عترت، ۱۴۳۰ق.= ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری : ۲۶ ج.

شابک : ۲۰۰۰۰۰۰ ریال: دوره۹۷۸-۹۶۴-۷۹۴۱-۹۳-۸ : ؛ ج. ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۴۱-۹۴-۵ : ؛ ج. ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۴۱-۹۵-۲ : ؛ ج. ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۴۱-۹۶-۹ : ؛ ج. ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۴۱-۹۷-۶ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۸۸-۰۳-۳ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۷۸-۰۴-۰ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۸۸-۰۵-۷ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۷۸-۰۶-۴ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۸-۰۷-۱ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۹۷۸-۰۸-۸ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۹۷۸-۰۹-۵ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۱۲۹۷۸-۱۰-۱ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۹۷۸-۱۱-۸ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۱۴۹۷۸-۱۲-۵ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۹۷۸-۱۳-۲ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹۷۸-۱۴-۹ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۱۷۹۷۸-۱۵-۶ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۹۷۸-۵۵۸۸-۱۶-۳ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۹۷۸-۵۵۸۸-۱۷-۰ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۹۷۸-۵۵۸۸-۱۸-۷ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۹۷۸-۵۵۸۸-۱۹-۴ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۹۷۸-۵۵۸۸-۲۰-۰ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۲۳۹۷۸-۵۵۸۸-۲۱-۷ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۹۷۸-۵۵۸۸-۲۲-۴ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۲۵۹۷۸-۵۵۸۸-۲۳-۱ : ؛ ج. ۹۷۸-۶۰۰-۲۶۹۷۸-۵۵۸۸-۲۴-۸ :

یادداشت : عربی.

یادداشت : کتابنامه.

مندرجات : ج. ۱. کتاب‌العقل والعلم والتوحید.- ج. ۲ و ۳. کتاب‌الحجة.- ج. ۴ و ۵. کتاب‌الایمان والکفر.- ج. ۶. کتاب‌الطهارة والتزین.- ج. ۷، ۸ و ۹. کتاب‌الصلاة والدعاء والقرآن.- ج. ۱۰. کتاب‌الزکاة والخمس والمیراث.- ج. ۱۱. کتاب‌الصیام والاعتکاف والمعاهدات.- ج. ۱۲، ۱۳ و ۱۴. کتاب‌الحج والعمرة والزیارات.- ج. ۱۵و ۱۶. کتاب‌الحسبة والاحکام والشهادات.- ج. ۱۷و ۱۸. کتاب‌المعایش والمکاسب والمعاملات.- ج. ۱۹ و ۲۰. کتاب‌المطاعم والمشارب والتجملات.- ج. ۲۱، ۲۲ و ۲۳. کتاب‌النکاح والطلاق والولادات.- ج. ۲۴ و ۲۵. کتاب‌الجنائز والفرائض والوصیات.- ج. ۲۶. کتاب‌الروضة.

موضوع : احادیث شیعه -- قرن ۱۰ق.

شناسه افزوده : علامه، سیدضیاءالدین، ۱۲۹۰ - ۱۳۷۷.

شناسه افزوده : فقیه‌ایمانی، سیدکمال

شناسه افزوده : Faghih Imani, Kamal

شناسه افزوده : کتابخانه عمومی امام امیرالمومنین علی علیه‌السلام(اصفهان)

رده بندی کنگره : BP۱۳۴/ف۹و۲ ۱۳۸۸

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۲۱۲

شماره کتابشناسی ملی : ۱۹۱۱۰۹۴

اشارة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و به ثقتی و علیه توکلی الحمد لله و الصلاة و السلام علی رسول اللّه ثم علی أهل بیت رسول اللّه ثم علی رواة أحکام اللّه ثم علی من انتفع بمواعظ اللّه عز و جل.

کتاب المطاعم و المشارب و التجملات

اشارة

و هو الحادی عشر من أجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن أیده اللّه.

الآیات

اشارة

قال اللّه سبحانه یا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا کُلُوا مِنْ طَیِّباتِ ما رَزَقْناکُمْ.

و قال جل و عز یا أَیُّهَا النّاسُ کُلُوا مِمّا فِی الْأَرْضِ حَلالًا طَیِّباً.

و قال عز و جل وَ نَزَّلْنا مِنَ السَّماءِ ماءً مُبارَکاً.

و قال تعالی قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِینَةَ اللّهِ الَّتِی أَخْرَجَ لِعِبادِهِ وَ الطَّیِّباتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِیَ لِلَّذِینَ آمَنُوا فِی الْحَیاةِ الدُّنْیا خالِصَةً یَوْمَ الْقِیامَةِ.

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۶

بیان

الطیبات المستلذات الطاهرة الخالیة عن الأذی هِیَ لِلَّذِینَ آمَنُوا یعنی بالأصالة و أما مشارکة الکفار لهم فیها فتبع خالِصَةً یَوْمَ الْقِیامَةِ لا یشارکهم فیها غیرهم

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۹

أبواب ما یحل من المطاعم و ما لا یحل

الآیات

قال اللّه عز و جل یَسْئَلُونَکَ ما ذا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَکُمُ الطَّیِّباتُ وَ ما عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوارِحِ مُکَلِّبِینَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمّا عَلَّمَکُمُ اللّهُ فَکُلُوا مِمّا أَمْسَکْنَ عَلَیْکُمْ وَ اذْکُرُوا اسْمَ اللّهِ عَلَیْهِ وَ اتَّقُوا اللّهَ إِنَّ اللّهَ سَرِیعُ الْحِسابِ الْیَوْمَ أُحِلَّ لَکُمُ الطَّیِّباتُ وَ طَعامُ الَّذِینَ أُوتُوا الْکِتابَ حِلٌّ لَکُمْ وَ طَعامُکُمْ حِلٌّ لَهُمْ.

و قال عز و جل وَ هُوَ الَّذِی سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْکُلُوا مِنْهُ لَحْماً طَرِیًّا.

و قال سبحانه حُرِّمَتْ عَلَیْکُمُ الْمَیْتَةُ وَ الدَّمُ وَ لَحْمُ الْخِنْزِیرِ وَ ما أُهِلَّ لِغَیْرِ اللّهِ بِهِ وَ الْمُنْخَنِقَةُ وَ الْمَوْقُوذَةُ وَ الْمُتَرَدِّیَةُ وَ النَّطِیحَةُ وَ ما أَکَلَ السَّبُعُ إِلّا ما ذَکَّیْتُمْ وَ ما ذُبِحَ عَلَی النُّصُبِ وَ أَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلامِ ذلِکُمْ فِسْقٌ قال فَمَنِ اضْطُرَّ فِی مَخْمَصَةٍ غَیْرَ مُتَجانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللّهَ غَفُورٌ رَحِیمٌ و قال جل و عز إِنَّما حَرَّمَ عَلَیْکُمُ الْمَیْتَةَ وَ الدَّمَ وَ لَحْمَ الْخِنْزِیرِ وَ ما أُهِلَّ بِهِ لِغَیْرِ اللّهِ

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۰

فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ باغٍ وَ لا عادٍ [فَلا إِثْمَ عَلَيْهِ] إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ.

و قال جل ذكره قُلْ لا أَجِدُ فِي ما أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّماً عَلى طاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَماً مَسْفُوحاً أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقاً أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ باغٍ وَ لا عادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ.

و قال عز اسمه وَ لا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ إِنَّهُ لَفِسْقٌ.

و قال جل اسمه وَ ما لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ قَدْ فَصَّلَ لَكُمْ ما حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا ما اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ وَ إِنَّ كَثِيراً لَيُضِلُّونَ بِأَهْوائِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ.

و قال جل و عز يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تُحَرِّمُوا طَيِّباتِ ما أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَ لا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ.

باب أن ابن آدم أجوف لا بد له من الطعام

[۱]

۱۸۸۵۸- ۱ الكافی، ۶/ ۲۸۶/ ۲/ ۱ الثلاثة، عن هشام عن زرارة عن أبی جعفر ع قال إن اللّه تعالی خلق ابن آدم أجوف

[۲]

اشارة

۱۸۸۵۹- ۲ الكافی، ۶/ ۲۸۶/ ۱/ ۱ بهذا الإسناد عن أبی جعفر ع قال سأله الأبرش الكلبی عن قول اللّه عز و جل يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ قال تبدل خبزة نقية يأكل الناس منها حتی يفرغ من الحساب قال الأبرش فقلت إن الناس يومئذ لفی شغل عن الأكل فقال أبو جعفر ع هم فی النار لا يشتغلون عن أكل الضريع و شرب الحميم و هم فی عذاب فكيف يشتغلون عنه فی الحساب

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۲

بيان

الضريع شیء فی جهنم أمر من الصبر و أنتن من الجيفة و أحر من النار و الحميم الماء الحار

[۳]

اشارة

۱۸۸۶۰- ۳ الكافی، ۶/ ۲۸۶/ ۴/ ۲ العدة عن البرقی عن أبيه عن القاسم بن عروة عن ابن بكير عن زرارة قال سألت أبا جعفر ع عن قول اللّه تعالی يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ قال تبدل خبزا نقيا يأكل منها الناس حتی يفرغوا من الحساب فقال له قائل إنهم لفی شغل يومئذ عن الأكل و الشرب فقال إن اللّه تعالی خلق ابن آدم أجوف و لا بد له من الطعام و الشراب أهم أشد شغلا يومئذ أم من فی النار فقد استغاثوا و اللّه عز و جل يقول وَ إِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغاثُوا بِماءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرابُ

بیان

المهل بالضم ما ذاب من صفر أو حدید

[۴]

۱۸۸۶۱- ۴ الکافی، ۶/ ۲۸۷/ ۵/ ۱ الثلاثة عمن ذکره عن أبی عبد اللّه

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۳

ع فی قول اللّه تعالی حکایة عن موسی ع رَبِّ إِنِّی لِمٰا أَنْزَلْتَ إِلَیَّ مِنْ خَیْرٍ فَقِیرٌ قال سأل الطعام

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۵

باب علل التحریم

[۱]

۱۸۸۶۲- ۱ الکافی، ۶/ ۲۴۲/ ۱/ ۱ العدة عن سهل و علی عن أبیه جمیعا عن عمرو بن عثمان عن محمد بن عبد اللّه عن بعض أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع و العدة عن البرقی عن محمد بن أسلم عن عبد الرحمن بن سالم عن مفضل بن عمر قال قلت لأبی عبد اللّه ع أخبرنی جعلت فداک لم حرم اللّه الخمر و المیتة و الدم و لحم الخنزیر- فقال إن اللّه تعالی لم یحرم ذلک علی عباده و أحل لهم سواها من رغبة منه فیما حرم علیهم و لا زهدا فیما أحل لهم و لکنه خلق الخلق و علم تعالی ما یقوم به أبدانهم و ما یصلحهم فأحله لهم و أباحه تفضلا منه علیهم به لمصلحتهم و علم ما یضرهم فنهاهم عنه و حرم علیهم ثم أباحه للمضطر و أحله له فی الوقت الذی لا یقوم بدنه إلا به فأمره أن ینال منه بقدر البلغة لا غیر ذلک- ثم قال أما المیتة فإنه لا ید منها أحد إلا ضعف بدنه و نحل جسمه- و ذهبت [وهنت] قوته و انقطع نسله و لا یموت آکل المیتة إلا

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۶

فجأة و أما الدم فإنه یورث آکله الماء الأصفر و یبخر الفم و ینتن الرائحة و یسیء الخلق و یورث الکلب و القسوة فی القلب و قلة الرأفة و الرحمة حتی لا یؤمن أن یقتل ولده و والدیه و لا یؤمن علی حمیمه و لا یؤمن علی من یصحبه- و أما لحم الخنزیر فإن اللّه تعالی مسخ قوما فی صور شتی شبه الخنزیر و القردة و الدب و ما کان من المسوخ ثم نهی عن أکله للمثلة- لکیلا ینتفع الناس به [بها] و لا یستخف بعقوبته- و أما الخمر فإنه حرمها لفعلها و إفسادها فقال مدمن الخمر کعابد وثن تورثه الارتعاش و تذهب بنوره و تهدم مروءته و تحمله علی أن یجسر علی المحارم من سفک الدماء و رکوب الزنا فلا یؤمن إذا سکر أن یثب علی حرمة و هو لا یعقل ذلک و الخمر لا یزداد شاربها إلا کل شر

[۲]

اشارة

۱۸۸۶۳- ۲ الفقیه، ۳/ ۳۴۵/ ۴۲۱۵ محمد بن عذافر عن أبیه عن أبی جعفر ع قال قلت له لم حرم اللّه .. الحدیث بأدنی تفاوت

بیان

لا یدمنها لا یدیمها و الماء الأصفر ماء یجتمع فی البطن و یقال له الصفار کغراب و البخر النتن فی الفم و الکلب بالتحریک الحرص و الشدة و الأکل الکثیر بلا شبع و علة شبیهة بالجنون و المثلة بضم المیم العقوبة و هتک الحرمة

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۷

باب ما یحل أکله و ما لا یحل من الدواب

[۱]

اشارة

۱۸۸۶۴- ۱ الکافی، ۶/ ۲۴۳/ ۱/ ۱ الاثنان عن بسطام بن مرة عن إسحاق بن حسان عن الهیثم بن واقد عن علی بن الحسن العبدی عن أبی هارون عن أبی سعید الخدری أنه سئل ما قولک فی هذا السمک الذی یزعم إخواننا من أهل الکوفة أنه حرام فقال أبو سعید سمعت رسول اللّه ص یقول الکوفة جمجمة العرب و رمح اللّه تعالی و کنز الإیمان فخذ عنهم أخبرک أن رسول اللّه ص مکث بمکة یوما و لیلة یطوی ثم خرج و خرجت معه فمررنا برفقة جلوس یتغدون فقالوا یا رسول اللّه الغداء فقال لهم [نعم] أفرجوا لنبیکم فجلس بین رجلین و جلست و تناول رغیفا فصدع بنصفه ثم نظر إلی أدمهم فقال ما أدمهم هذا فقالوا الجریث یا رسول اللّه فرمی بالکسرة من یده و قام- قال أبو سعید و تخلفت بعده لأنظر ما رأی الناس فاختلف الناس فیما بینهم فقالت طائفة حرم رسول اللّه ص الجریث و قالت طائفة لم یحرمه و لکن عافه و لو کان حرمه لنهانا عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۸

أکله فقال فحفظت مقالتهم و تبعت رسول اللّه ص جوادا حتی لحقته ثم غشینا رفقة أخری یتغدون فقالوا یا رسول اللّه الغداء فقال نعم أفرجوا لنبیکم فجلس بین رجلین و جلست معه فلما أن تناول کسرة نظر إلی أدم القوم فقال ما أدمکم فقالوا ضب یا رسول اللّه فرمی بالکسرة و قام- قال أبو سعید فتخلفت بعده فإذا الناس فرقتان فقالت فرقة حرمه رسول اللّه فمن هناک لم یأکله و قالت فرقة إنما عافه و لو حرمه لنهانا عن أکله ثم تبعت رسول اللّه حتی لحقته فمررنا بأصل الصفا و بها قدور تغلی فقالوا یا رسول اللّه لو عرجت علینا حتی تدرک قدورنا فقال لهم و ما فی قدورکم فقالوا حمر لنا کنا نرکبها فقامت فذبحناها فدنا رسول اللّه ص من القدور فأکفاها برجله ثم انطلق جوادا و تخلفت بعده فقال بعضهم حرم رسول اللّه ص لحم الحمیر و قال بعضهم کلا- إنما أفرغ قدورکم حتی لا تعودوا تذبحوا دوابکم- قال أبو سعید فبعث رسول اللّه ص إلی فلما جئته قال یا با سعید ادع لی بلالا فلما جئته ببلال قال یا بلال اصعد أبا قبیس فناد علیه أن رسول اللّه حرم الجری و الضب و الحمیر الأهلیة ألا- فاتقوا اللّه عز و جل و لا تأکلوا من السمک إلا ما کان له قشر- و مع القشر فلوس فإن اللّه تعالی مسخ سبعمائة [أمة] عصوا الأوصیاء بعد الرسل فأخذ أربعمائة منهم برا و ثلاثمائة بحرا ثم تلا هذه الآیة فَجَعَلْناهُمْ أَحادِیثَ وَ مَزَّقْناهُمْ کُلَّ مُمَزَّقٍ

بیان

جمجمة العرب رؤساؤهم و ساداتهم و من ینسب إلیهم البطون

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۹

و وصفهم بالرمح کنایة عن شجاعتهم و بکنز الإیمان لأنها کانت معدن الشیعة و یطوی أی یخلی بطنه من الطعام و یجوع متعمدا فصدع شق و کسر و الأدم بالضم الإدام و الجریث بکسر الجیم و تشدید الراء سمکة و یقال لها الجری بحذف الثاء و تشدید الیاء عافه کرهه فترکه تنزها جوادا مسرعا من الجودة فی العدو لو عرجت علینا من التعریج علی الشیء بمعنی الإقامة علیه یقال عرج فلان علی المنزل إذا حبس مطیته علیه و أقام فقامت وقفت فأکفاها قلبها و کبها أحادیث یتحدث الناس بهم تعجبا و ضرب مثل و مزقناهم فرقناهم.

قال فی التهذیبین بعد ما نقل عن محمد بن یعقوب بالإسناد المذکور عن أبی سعید الخدری أنه قال أمر رسول اللّه بلالا أن ینادی أن رسول اللّه ص حرم الجری و الضب و الحمر الأهلیة

ما تضمن هذا الحدیث من تحریم لحم الحمار الأهلی موافق للعامة و الرجال الذین رووا هذا الخبر أکثرهم عامة و ما یختصون بنقله لا یلتفت إلیه ثم استدل علی ذلک بالأخبار الآتیة

[۲]

اشارة

۱۸۸۶۵- ۲ الکافی، ۶/ ۲۴۵/ ۱۰/ ۱ الثلاثة عن ابن أذینة عن محمد و زرارة عن أبی جعفر ع أنهما سألاه عن لحوم الحمر الأهلیة قال نهی رسول اللّه ص عن أکلها یوم خیبر و إنما نهی عن أکلها فی ذلک الوقت لأنها کانت حمولة الناس و إنما الحرام ما حرم اللّه فی القرآن

بیان

أشار ع بما حرم اللّه فی القرآن إلی قوله سبحانه قُلْ لا أَجِدُ فِی ما أُوحِیَ إِلَیَّ مُحَرَّماً عَلی طاعِمٍ یَطْعَمُهُ إِلّا أَنْ یَکُونَ مَیْتَةً أَوْ دَماً مَسْفُوحاً أَوْ لَحْمَ خِنزِیرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقاً أُهِلَّ لِغَیْرِ اللّهِ بِهِ و قوله تعالی إِنَّما حَرَّمَ عَلَیْکُمُ الْمَیْتَةَ وَ الدَّمَ وَ لَحْمَ

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۰

الْخِنْزِیرِ وَ ما أُهِلَّ بِهِ لِغَیْرِ اللّهِ الآیة

[۳]

اشارة

۱۸۸۶۶- ۳ الکافی، ۶/ ۲۴۶/ ۱۱/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن سنان عن أبی الجارود التهذیب ۹/ ۴۱/ ۱۷۲/ ۱ أحمد عن رجل عن محمد بن مسلم و عن أبی الجارود عن أبی جعفر ع قال سمعته یقول إن المسلمین کانوا أجهدوا فی خیبر فأسرع المسلمون فی دوابهم فأمرهم رسول اللّه ص بإکفاء القدور و لم یقل إنها حرام و کان ذلک إبقاء علی الدواب

بیان

أجهدوا وقعوا فی المشقة بسبب الجوع فأسرع المسلمون فی دوابهم أی فی ذبحها

[۴]

۱۸۸۶۷- ۴ الکافی، ۶/ ۲۴۶/ ۱۲/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۴۰/ ۱۶۹/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن أبان بن تغلب عمن أخبره عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن لحوم الخیل فقال لا تأکل إلا أن یصیبک ضرورة و لحوم

الحمیر الأهلیة فقال فی کتاب أمیر المؤمنین ع أنه منع أکلها

[۵]

۱۸۸۶۸- ۵ الکافی، ۶/ ۲۴۶/ ۱۳/ ۱ القمیان عن صفوان عن ابن مسکان قال سألت أبا عبد اللّه ع عن لحوم الحمر [الحمیر] فقال نهی رسول اللّه ص عن أکلها یوم خیبر قال و سألته عن أکل الخیل و البغال فقال نهی رسول اللّه ص عنها فلا تأکلوها إلا أن تضطروا إلیها

[۶]

۱۸۸۶۹- ۶ التهذیب، ۹/ ۴۱/ ۱۷۳/ ۱ الحسین عن التمیمی عن عاصم بن حمید عن أبی بصیر قال سمعت أبا جعفر ع یقول إن الناس أکلوا لحوم دوابهم یوم خیبر فأمر رسول اللّه ص بإکفاء قدورهم و نهاهم عن ذلک و لم یحرمها

[۷]

۱۸۸۷۰- ۷ التهذیب، ۹/ ۴۱/ ۱۷۴/ ۱ محمد بن أحمد عن محمد بن الحسین عن ابن هلال عن العلاء عن محمد عن أبی جعفر ع قال سألته عن لحوم الخیل و البغال فقال حلال و لکن الناس یعافونها

[۸]

۱۸۸۷۱- ۸ الفقیه، ۳/ ۳۳۵/ ۴۱۹۷ محمد عن أبی جعفر ع قال سألته عن لحوم الخیل و الدواب و البغال و الحمیر فقال حلال و لکن الناس یعافونها

[۹]

اشارة

۱۸۸۷۲- ۹ التهذیب، ۹/ ۴۲/ ۱۷۵/ ۱ محمد بن أحمد عن أحمد عن البرقی عن سعد بن سعد عن الرضا ع قال سألته عن لحوم

البراذین و الخیل و البغال قال لا تأکلها

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۲

بیان

قال فی التهذیبین لا تأکلها مصروف إلی الکراهة دون الحظر

[۱۰]

اشارة

۱۸۸۷۳- ۱۰ التهذیب، ۹/ ۴۲/ ۱۷۶/ ۱ الحسین عن حماد بن عیسی عن حریز عن محمد عن أبی جعفر ع أنه سئل عن سباع الطیر و الوحش حتی ذکر له القنافذ و الوطواط و الحمیر و البغال و الخیل فقال لیس الحرام إلا ما حرم اللّه فی کتابه و قد نهی رسول اللّه ص یوم خیبر عن أکل لحوم الحمیر و إنما نهاهم من أجل ظهورهم أن یفنوه و لیست الحمیر بحرام ثم قال اقرأ هذه الآیة قُلْ لا أَجِدُ فِی ما أُوحِیَ إِلَیَّ مُحَرَّماً عَلی طاعِمٍ یَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ یَکُونَ مَیْتَةً أَوْ دَماً مَسْفُوحاً أَوْ لَحْمَ خِنزِیرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقاً أُهِلَّ لِغَیْرِ اللَّهِ بِهِ

بیان

قال فی التهذیب قوله لیس الحرام إلا ما حرم اللّه فی کتابه المعنی فیه أنه لیس الحرام المخصوص المغلظ الشدید الحظر إلا ما ذکره اللّه فی القرآن و إن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۳

کان فیما عداه أیضا محرمات کثیرة إلا أنها دونه فی التغلیظ و استدل علیه بما یأتی.

و قال فی الفقیه بعد نقل حدیث محمد عن أبی جعفر ع الذی سبق ذکره و إنما نهی رسول اللّه ص عن أکل لحوم الحمر الإنسیة بخیبر لئلا- تفنی ظهورها و کان ذلک نهی کراهة لا- نهی تحریم و لا بأس بأکل لحوم الحمر الوحشیة و لا بأس بأکل الآمص و هو الیحامیر و لا بأس بألبان الأتن و الشیراز المعد منها و لا یجوز أکل شیء من المسوخ و هی القرد و الخنزیر و الکلب و الفیل و الذئب و الفأرة و الأرنب و الضب و الطاوس و النعامة و الدعموص و الجری و السرطان و السلحفاة و الوطواط و العیفیفا و الثعلب و الدب و الیربوع و القنفذ مسوخ لا یجوز أکلها و روی أن المسوخ لم تبق أکثر من ثلاثة أیام و أن هذه مثل لها فنهی اللّه عز و جل عن أکلها إلی هنا کلامه.

و یحتمل أن یکون ما قبل و روی کله أو بعضه من تمام الحدیث و یأتی فی المسوخ کلام آخر فی کل من البابین التالیین لهذا الباب و الیحمور یقال لحمار الوحش و لدابة أخری و لطائر و الأتن جمع أتان و هی الحمارة و الشیراز اللبن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴

الرائب المستخرج ماؤه و الدعموص بالضم دویبة أو دودة سوداء تکون فی الغدران إذا أخذ ماؤها فی النضوب و الوطواط الخفاش

[۱۱]

۱۸۸۷۴- ۱۱ التهذیب، ۹/ ۴۲/ ۱۷۷/ ۱ الحسین عن القاسم بن محمد عن علی عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال کان یکره أن یؤکل من الدواب لحم الأرنب و الضب و الخیل و البغال و لیس بحرام کتحریم المیتة و الدم و لحم الخنزیر و قد نهی رسول اللّه ص عن لحوم الحمر الأهلیة و لیس بالوحشیة بأس

[۱۲]

۱۸۸۷۵- ۱۲ التهذیب، ۹/ ۴۳/ ۱۷۹/ ۱ عنه عن ابن أبی عمیر و فضالة و ابن فضال عن ابن بکیر و جمیل عن زرارة عن أبی جعفر ع قال ما حرم اللّه فی القرآن من دابة إلا الخنزیر و لکنه النکرة

[۱۳]

اشارة

۱۸۸۷۶- ۱۳ التهذیب، ۹/ ۴۸/ ۲۰۱/ ۱ محمد بن أحمد عن أبی جعفر عن أبی الجوزاء عن الحسین بن علوان عن عمرو بن خالد عن زید بن علی عن آبائه عن علی ع قال أتیت أنا و رسول اللّه ص رجلا من الأنصار فإذا فرس له

یکید بنفسه فقال له رسول اللّه ص انحره- یضعف لک به أجران بنحرک إیاه و احتسابک له فقال یا رسول اللّه أ لی منه شیء قال نعم کل و أطعمنی فأهدی للنبی ص فخذا منه فأکل منه و أطعمنی

بیان

یکید بنفسه یجود بها بنحرک إیاه حیث ینتفع بلحمه أو تخلصه من الموت حتف أنفه و احتسابک له أی رجائک ثواب مصیبتک به و المراد بالنحر الذبح إذ لا نحر فی غیر البعیر

[۱۴]

۱۸۸۷۷- ۱۴ الکافی، ۶/ ۳۱۳/ ۱/ ۱ العدة عن سهل عن نصر بن محمد قال کتبت إلی أبی الحسن ع أسأله عن لحوم حمر الوحش فکتب ع یجوز أکله لوحشته و ترکه عندی أفضل

[۱۵]

۱۸۸۷۸- ۱۵ الکافی، ۶/ ۳۱۳/ ۱/ ۲ علی عن أبیه و علی بن محمد جمیعا عن التیمی عن النخعی عن صفوان عن ابن جندب قال سمعت أبا الحسن ع یقول لا بأس بأکل لحوم الجوامیس- و شرب ألبانها و أکل سمونها

[۱۶]

۱۸۸۷۹ - ۱۶ الکافی، ۶/ ۳۱۳/ ۲/ ۱ محمد عن محمد بن الحسین عن صفوان عن ابن جندب قال سألت أبا الحسن ع عن لحوم الجوامیس و ألبانها فقال لا بأس بهما

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۶

[۱۷]

۱۸۸۸۰ - ۱۷ الکافی، ۶/ ۳۱۱/ ۱/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن علی بن الحکم عن داود الرقی التهذیب، ۹/ ۴۸/ ۲۰۲/ ۱ محمد بن أحمد عن موسی بن عمر عن جعفر بن بشیر عن داود الرقی قال کتبت إلی أبی الحسن ع أسأله عن لحوم البخت و ألبانهن فقال لا بأس به

[۱۸]

اشارة

۱۸۸۸۱ - ۱۸ الکافی، ۶/ ۳۱۱/ ۲/ ۲ محمد عن التهذیب، ۹/ ۴۹/ ۲۰۴/ ۱ أحمد عن الفقیه، ۳/ ۳۳۷/ ۴۱۹۹ الوشاء عن داود الرقی قال قلت لأبی عبد اللّه ع جعلت فداک إن رجلا من أصحاب أبی الخطاب نهانی عن أکل البخت و عن أکل لحوم الحمام المسرولة فقال أبو عبد اللّه ع لا بأس برکوب البخت و شرب ألبانهن- الفقیه، التهذیب، و أکل لحومها ش و أکل لحوم الحمام المسرولة

بیان

الحمام المسرولة التی فی أرجلها ریش

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۷

[۱۹]

۱۸۸۸۲ - ۱۹ التهذیب، ۹/ ۴۸/ ۲۰۳/ ۱ محمد بن أحمد عن أحمد بن محمد عن بکر بن صالح عن الجعفری عن أبی الحسن ع قال سمعته یقول لا آکل لحوم البخاتی و لا آمر أحدا بأکلها- فی حدیث طویل

[۲۰]

۱۸۸۸۳ - ۲۰ الکافی، ۶/ ۳۳۹/ ۴/ ۱ العدة عن التهذیب، ۹/ ۱۰۱/ ۱۷۵/ ۱ البرقی عن أبیه عن الحسین بن المبارک عن أبی مریم الأنصاری عن أبی جعفر ع قال سألته عن شرب ألبان الأتن فقال لا بأس بها

[۲۱]

۱۸۸۸۴ - ۲۱ الکافی، ۶/ ۳۳۹/ ۳/ ۱ علی عن أبیه عن صفوان عن عیص بن القاسم قال سألت أبا عبد اللّه ع عن شرب ألبان الأتن فقال

اشربها

[۲۲]

۱۸۸۸۵- ۲۲ الکافی، ۶/ ۳۳۸/ ۱/ ۳ محمد عن التهذیب، ۹/ ۱۰۱/ ۱۷۳/ ۱ ابن عیسی عن التمیمی عن صفوان عن عیص بن القاسم عن أبی عبد اللّه ع قال تغدیت معه فقال لی أ تدری ما هذا قلت لا قال هذا شیراز الأتن اتخذناه لمریض لنا فإن أحببت أن تأکل منه فکل

[۲۳]

اشارة

۱۸۸۸۶- ۲۳ الکافی، ۶/ ۳۳۹/ ۲/ ۱ أحمد عن محمد بن خالد عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۸

خلف بن حماد عن یحیی بن عبد اللّه قال کنت عند أبی عبد اللّه ع فأتینا بسکرجات فأشار بیده نحو واحدة منها و قال هذا شیراز الأتن اتخذناه لعلیل عندنا و من شاء فلیأکل و من شاء فلیدع

بیان

السکرجة إناء صغیر

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۹

باب ما یحل أکله و ما لا یحل من السمک

[۱]

اشارة

۱۸۸۸۷- ۱ الکافی، ۶/ ۲۱۹/ ۱/ ۱ العدة عن سهل و محمد عن أحمد جمیعا عن السراد و البزنطی جمیعا عن العلاء التهذیب، ۹/ ۲/ ۱/ ۱ الحسین عن فضالة عن العلاء عن محمد قال أقرأنی أبو جعفر ع شیئا فی کتاب علی ع فإذا فیه أنهاکم عن الجری و الزمیر و المارماهی و الطافی و الطحال قال قلت یرحمک اللّه إنا نؤتی بالسمک لیس فیه قشر- فقال کل ما له قشر من السمک و ما لیس له قشر فلا تأکله

بیان

الزمیر بکسر الزای و تشدید المیم نوع من السمک و الطافی هو الذی

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۰

یموت فی الماء فیطفو فوقه أی یعلو

[۲]

۱۸۸۸۸- ۲ الفقیه، ۳/ ۳۱۳/ ۴۱۵۲ قال الصادق ع کل من السمک ما کان له فلوس و لا تأکل منه ما لیس له فلس

[۳]

۱۸۸۸۹- ۳ الکافی، ۶/ ۲۱۹/ ۲/ ۱ الاثنان عن الوشاء عن حماد بن عثمان التهذیب، ۹/ ۳/ ۴/ ۱ الحسین عن محمد بن یحیی عن حماد بن عثمان قال قلت لأبی عبد اللّه ع جعلت فداک- الحیتان ما یؤکل منها فقال ما کان له قشر قلت جعلت فداک ما تقول فی الکنعت فقال لا بأس بأکله قال قلت له فإنه لیس له قشر فقال لی بلی و لکنها سمکة سیئة الخلق تحتک بکل شیء و إذا نظرت فی أصل أذنها وجدت لها قشرا

[۴]

اشارة

۱۸۸۹۰- ۴ الفقیه، ۳/ ۳۴۱/ ۴۲۰۷ محمد بن یحیی الخثعمی عن حماد بن عثمان قال قلت لأبی عبد اللّه ع جعلت فداک- ما تقول فی الکنعت .. الحدیث

بیان

تحتک بکل شیء تحتک نفسها علیه

[۵]

۱۸۸۹۱- ۵ الکافی، ۶/ ۲۱۹/ ۳/ ۱ علی عن أبیه عن حماد

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۱

التهذیب، ۹/ ۲/ ۲/ ۱ الحسین عن حماد بن عیسی عن حریز عمن ذکره عنهما ع أن أمیر المؤمنین ع کان یکره الجریث و قال لا تأکلوا من السمک إلا شیئا له فلوس و کره المارماهی

[۶]

۱۸۸۹۲- ۶ الکافی، ۶/ ۲۲۰/ ۷/ ۱ علی عن أبیه عن حنان بن سدیر قال سأل العلاء بن کامل أبا عبد اللّه ع و أنا حاضر عن الجری فقال وجدنا فی کتاب علی ع أشیاء محرمة من السمک فلا تقربنه ثم قال أبو عبد اللّه ع ما لم یکن له قشر من السمک فلا تقربنه

[۷]

اشارة

۱۸۸۹۳- ۷ الکافی، ۶/ ۲۲۰/ ۸/ ۱ الفقیه، ۳/ ۳۴۰/ ۴۲۰۵ حنان بن سدیر قال أهدی الفیض بن المختار لأبی عبد اللّه ع ربیثا- فأدخلها إلیه و أنا عنده فنظر إلیها و قال هذه لها قشر فأکل منها و نحن نراه

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۲

بیان

ربیثا بالراء ثم الموحدة المکسورة ثم المثناة التحتانیة ثم الثاء المثلثة و الألف المقصورة نوع من السمک

[۸]

۱۸۸۹۴- ۸ الکافی، ۶/ ۲۲۰/ ۶/ ۱ علی عن أبیه عن ابن المغیرة التهذیب، ۹/ ۳/ ۳/ ۱ الحسین عن حماد عن ابن المغیرة عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع قال کان أمیر المؤمنین ع بالکوفة یرکب بغلة رسول اللّه ص ثم یمر بسوق الحیتان فیقول ألا لا تأکلوا و لا تبیعوا ما لم یکن له قشر من السمک

[۹]

۱۸۸۹۵- ۹ الکافی، ۶/ ۲۲۰/ ۹/ ۱ علی عن أبیه عن الاثنین عن أبی عبد اللّه ع مثله

[۱۰]

۱۸۸۹۶- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۲۰/ ۴/ ۱ العدة عن أحمد عن عثمان التهذیب، ۹/ ۴/ ۸/ ۱ الحسین عن عثمان عن سماعة الکافی، عن أبی عبد اللّه ع ش قال لا تأکل الجریث و المارماهی و لا طافیا و لا طحالا لأنه بیت الدم و مضغة الشیطان

[۱۱]

۱۸۸۹۷- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۲۱/ ۱۱/ ۱ محمد عن العمرکی عن علی بن

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۳

جعفر عن أخیه أبی الحسن ع قال لا یحل أکل الجری و لا السلحفاة و لا السرطان قال و سألته عن اللحم الذی یکون فی أصداف البحر و الفرات أ یؤکل فقال ذاک لحم الضفادع لا یحل أکله

[۱۲]

اشارة

۱۸۸۹۸- ۱۲ الکافی، ۶/ ۲۲۱/ ۱۲/ ۱ الاثنان عن محمد بن علی الهمدانی عن سماعة عن الکلبی النسابة قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الجری فقال إن اللّه تعالی مسخ طائفة من بنی إسرائیل فما أخذ منهم البحر فهو الجری و الزمیر و المارماهی و ما سوی ذلک و ما أخذ منهم البر فالقردة و الخنازیر و الوبر و الورل و ما سوی ذلک

بیان

الوبر بسکون الباء دویبة علی قدر السنور غبراء أو بیضاء حسنة العینین شدیدة الحیاء حجازیة و الورل محرکة دابة کالضب أو العظیم من أشکال الوزغ طویل الذنب صغیر الرأس

[۱۳]

اشارة

۱۸۸۹۹- ۱۳ الکافی، ۶/ ۲۲۱/ ۱۰/ ۱ القمی عن الکوفی عن عمه محمد عن الجعفری قال حدثنی إسحاق صاحب الحیتان قال خرجنا بسمک نتلقی به أبا الحسن الرضا ع و قد خرجنا من

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۴

المدینة و قد قدم هو من سیالة فقال ویحک یا فلان لعل معک سمکا- فقلت نعم یا سیدی جعلت فداک فقال انزلوا ثم قال لعله زهو قال قلت نعم فأریته فقال ارکبوا لا حاجة لنا فیه- و الزهو سمک لیس له قشر

بیان

سیالة بفتح السین المهملة و المثناة التحتانیة موضع بقرب المدینة علی مرحلة

[۱۴]

۱۸۹۰۰- ۱۴ الکافی، ۶/ ۲۲۰/ ۵/ ۱ الثلاثة التهذیب، ۹/ ۶/ ۱۷/ ۱ الحسین عن محمد بن خالد عن ابن أبی عمیر عن هشام بن سالم عن عمر بن حنظلة قال حملت إلی ربیثا یابسة فی صرة فدخلت علی أبی عبد اللّه ع فسألته عنها فقال کلها فلها قشر

[۱۵]

۱۸۹۰۱- ۱۵ التهذیب، ۹/ ۸۱/ ۸۱/ ۱ ابن عیسی عن البرقی عن ابن أبی عمیر الحدیث بأدنی تفاوت

[۱۶]

اشارة

۱۸۹۰۲- ۱۶ الکافی، ۶/ ۲۲۱/ ۱۳/ ۱ علی عن أبیه عن صالح بن السندی عن یونس قال کتبت إلی الرضا ع السمک لا یکون له قشر أ یؤکل فقال إن من السمک ما یکون له زعارة فیحتک بکل شیء فیذهب قشوره و لکن إذا اختلف طرفاه یعنی ذنبه و رأسه

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۵

فکله

بیان

الزعارة سوء الخلق

[۱۷]

۱۸۹۰۳- ۱۷ الکافی، ۶/ ۲۱۸/ ۱۶/ ۱ محمد عن محمد بن أحمد عن یعقوب بن یزید عن أحمد بن المبارک عن صالح بن أعین الوشاء عن أیوب بن أعین عن أبی عبد اللّه ع قال قلت له جعلت فداک ما تقول فی حیة ابتلعت سمکة ثم طرحتها و هی حیة تضطرب أ فآکلها فقال إن کانت فلوسها قد تسلخت فلا تأکلها و إن کانت لم تنسلخ فکلها

[۱۸]

۱۸۹۰۴- ۱۸ الفقیه، ۳/ ۲۳۶/ الحدیث مرسلا مقطوعا

[۱۹]

۱۸۹۰۵- ۱۹ الکافی، ۶/ ۲۱۹/ ۱۸/ ۱ علی عن أبیه عن ابن المغیرة عمن ذکره عن أبی عبد اللّه ع و ذکر الطافی و ما یکره الناس منه فقال إنما الطافی من السمک المکروه هو ما تغیر رائحته

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۶

[۲۰]

۱۸۹۰۶- ۲۰ التهذیب، ۹/ ۴/ ۹/ ۱ الحسین عن محمد بن خالد عن أبی الجهم عن رفاعة عن محمد قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الجریث فقال و اللّه ما رأیته قط و لکن وجدناه فی کتاب علی ع حراما

[۲۱]

۱۸۹۰۷- ۲۱ التهذیب، ۹/ ۴/ ۱۰/ ۱ عنه عن النضر عن عاصم عن أبی بصیر قال سألت أبا عبد اللّه ع عما یکره من السمک فقال أما فی کتاب علی ع فإنه نهی عن الجریث

[۲۲]

۱۸۹۰۸- ۲۲ التهذیب، ۹/ ۵/ ۱۱/ ۱ عنه عن صفوان عن منصور بن حازم عن سمرة بن أبی سعید قال خرج أمیر المؤمنین ع علی بغلة رسول اللّه ص فخرجنا معه نمشی حتی انتهی إلی موضع أصحاب السمک فجمعهم ثم قال تدرون لأی شیء جمعتکم قالوا لا فقال لا تشتروا الجریث و لا المارماهی و لا الطافی علی الماء و لا تبیعوه

[۲۳]

۱۸۹۰۹- ۲۳ التهذیب، ۹/ ۵/ ۱۲/ ۱ عنه عن ابن فضال عن غیر واحد من أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع قال الجری و المارماهی و الطافی حرام فی کتاب علی ع

[۲۴]

۱۸۹۱۰- ۲۴ التهذیب، ۹/ ۶/ ۱۸/ ۱ عنه عن الثلاثة قال قال

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۷

أبو عبد اللّه ع لا تأکلوا الجری و لا الطحال فإن رسول اللّه ص کرهه و قال إن فی کتاب علی ع نهی عن الجری و عن جماع من السمک قال و سألته عما یوجد من السمک طافیا علی الماء أو یلقیه البحر میتا فقال لا تأکله

[۲۵]

۱۸۹۱۱- ۲۵ التهذیب، ۹/ ۵/ ۱۳/ ۱ عنه عن صفوان عن ابن مسکان عن محمد الحلبی قال قال أبو عبد اللّه ع لا یکره شیء من الحیتان إلا الجری

[۲۶]

اشارة

۱۸۹۱۲- ۲۶ التهذیب، ۹/ ۵/ ۱۴/ ۱ عنه عن فضالة عن أبان عن حریز عن حکم عن أبی عبد اللّه ع قال لا یکره من الحیتان شیء إلا الجریث

بیان

قال فی التهذیبین یعنی أنه لا یکره کراهیة الحظر إلا هذا الجری و إن کان یکره کراهیة الندب و الاستحباب.

و ما تضمن لفظ التحریم فمحمول علی هذا الضرب من التحریم ثم استدل علیه بما یأتی.

و أقول لا دلالة فیما یأتی علی ما ذکره و لا فیما مضی و الظاهر أن بعض هذه الأخبار ورد مورد التقیة و أن الضابط فی الحل القشر

[۲۷]

۱۸۹۱۳- ۲۷ التهذیب، ۹/ ۵/ ۱۵/ ۱ عنه عن ابن أبی عمیر عن ابن أذینة عن زرارة قال سألت أبا جعفر ع عن الجریث- فقال و ما الجریث فنعته له فقال لَا أَجِدُ فِی مٰا أُوحِیَ إِلَیَّ مُحَرَّماً عَلیٰ طٰاعِمٍ یَطْعَمُهُ إلی آخر الآیة ثم قال لم یحرم اللّه شیئا من الحیوان فی

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۸

القرآن إلا الخنزیر بعینه و یکره کل شیء من البحر لیس له قشر مثل الورق و لیس بحرام إنما هو مکروه

[۲۸]

۱۸۹۱۴- ۲۸ التهذیب، ۹/ ۶/ ۱۶/ ۱ عنه عن التمیمی عن عاصم بن حمید عن محمد قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الجری و المارماهی و الزمیر و ما لیس له قشر من السمک حرام هو فقال لی یا محمد اقرأ هذه الآیة التی فی الأنعام قُلْ لَا أَجِدُ فِی مٰا أُوحِیَ إِلَیَّ مُحَرَّماً عَلیٰ طٰاعِمٍ یَطْعَمُهُ قال فقرأتها حتی فرغت منها فقال إنما الحرام ما حرم اللّه و رسوله فی کتابه و لکنهم قد کانوا یعافون أشیاء فنحن نعافها

[۲۹]

۱۸۹۱۵- ۲۹ التهذیب، ۹/ ۶/ ۱۹/ ۱ عنه عن الفقیه، ۳/ ۳۴۰/ ۴۲۰۴ ابن بزیع قال کتبت إلی أبی الحسن الرضا ع اختلف الناس علی فی الربیثا فما تأمرنی به فیها فکتب لا بأس بها

[۳۰]

۱۸۹۱۶- ۳۰ التهذیب، ۹/ ۸۱/ ۸۲/ ۱ ابن عیسی عن ابن بزیع قال کتبت إلیه اختلف الناس .. الحدیث

[۳۱]

۱۸۹۱۷- ۳۱ التهذیب، ۹/ ۸۲/ ۸۳/ ۱ عنه عن بکر بن محمد و ابن أبی عمیر جمیعا عن الفضل بن یونس قال تغدی أبو الحسن ع عندی بمنی و معه محمد بن زید فأتیا بسکرجات و فیها

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۹

الربیثا فقال له محمد بن زید هذه الربیثا فأخذ لقمة فغمسها فیه ثم أکلها

[۳۲]

۱۸۹۱۸- ۳۲ التهذیب، ۹/ ۱۳/ ۵۰/ ۱ الصفار عن العبیدی عن یونس عن أبی الحسن ع قال قلت له جعلت فداک ما تقول فی أکل الإربیان قال فقال لی لا بأس بذلک و الإربیان ضرب من السمک قال قلت قد روی بعض مواالیک فی أکل الربیثا- قال فقال لا بأس

[۳۳]

۱۸۹۱۹- ۳۳ التهذیب، ۹/ ۸۰/ ۸۰/ ۱ محمد بن أحمد عن الفطحیة عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن الربیثا فقال لا تأکله فإنا لا نعرفها فی السمک یا عمار

[۳۴]

۱۸۹۲۰- ۳۴ التهذیب، ۹/ ۱۳/ ۴۷/ ۱ عنه عن محمد بن موسی عن سهل بن محمد الطبرانی قال کتبت إلی أبی الحسن ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۵۰

أسأله عن سمک یقال له الإبلامی و سمک یقال له الطبرانی و سمک یقال له الطمر و أصحابی ینهونی عن أکله قال فکتب کله لا بأس به و کتبت بخطی

[۳۵]

۱۸۹۲۱- ۳۵ الفقیه، ۳/ ۳۳۹/ ۴۲۰۲ أبان عن محمد عن أبی جعفر ع قال لا تأکل الجری و لا الطحال

[۳۶]

اشارة

۱۸۹۲۲- ۳۶ الفقیه، ۳/ ۳۲۵/ ۴۱۶۱ قال الصادق ع لا تأکل الجری و لا المارماهی و لا الزمیر و لا الطافی

بیان

قال فی الفقیه و إن وجدت سمکا و لم تعلم أ ذکی هو أو غیر ذکی و ذکاته أن یخرج من الماء حیا فخذ منه فاطرحه فی الماء فإن طفا علی الماء

الوافی، ج۱۹، ص: ۵۱

مستلقیا علی ظهره فهو غیر ذکی و إن کان علی وجهه فهو ذکی.

قال و روی فیمن وجد سمکا و لم یعلم أنه مما یؤکل أو لا فإنه یشق أصلا

الوافی، ج۱۹، ص: ۵۳

ذنبه فإن ضرب إلی الخضرة فهو مما لا یؤکل و إن ضرب إلی الحمرة فهو مما یؤکل

الوافی، ج۱۹، ص: ۵۵

باب ما یحل أکله و ما لا یحل من الطیور و الوحوش

[۱]

اشارة

۱۸۹۲۳- ۱ الکافی، ۶/ ۲۴۴/ ۲/ ۱ علی عن أبیه عن التهذیب، ۹/ ۳۸/ ۱۶۱/ ۱ السراد عن داود بن فرقد عن أبی عبد اللّه ع قال کل ذی ناب من السباع و مخلب من الطیور حرام

بیان

الناب السن خلف الرباعیة و المخلب الظفر لکل سبع من المواشی و الطائر أو هو لما یصید من الطیر و الظفر لما لا یصید

[۲]

۱۸۹۲۴- ۲ الکافی، ۶/ ۲۴۵/ ۲/ ۱ الخمسة عن أبی عبد اللّه ع قال

الوافی، ج۱۹، ص: ۵۶

الفقیه، ۳/ ۳۲۲/ ۴۱۴۷ إن رسول اللّه ص قال کل ذی ناب من السباع و مخلب من الطیر حرام- الکافی، و قال ع لا تأکل من السباع شیئا

[۳]

اشارة

۱۸۹۲۵- ۳ الکافی، ۶/ ۲۴۷/ ۱/ ۱ علی عن أبیه عن التهذیب، ۹/ ۱۶/ ۶۵/ ۱ السراد عن سماعة قال سألت أبا عبد اللّه ع عن المأکول من الطیر و الوحش فقال حرم رسول اللّه ص کل ذی مخلب من الطیر و کل ذی ناب من الوحش فقلت إن الناس یقولون من السبع- فقال لی یا سماعة السبع کله حرام و إن کان سبعا لا ناب له و إنما قال رسول اللّه ص هذا تفضیلا و حرم اللّه و رسوله المسوخ جمیعا فکل الآن من طیر البر ما کانت له حوصلة و من طیر الماء ما کانت له قانصة کقانصة الحمام لا معدة کمعدة الإنسان و کل ما صف و هو ذو مخلب فهو حرام و الصفیف کما یطیر البازی و الصقر و الحداء و ما أشبه ذلک و کل ما دف فهو حلال و الحوصلة و القانصة یمتحن بهما من الطیر ما لا یعرف طیرانه و کل طیر مجهول

بیان

الحوصلة للطیر بتشدید اللام و تخفیفها مکان المعدة لغیره یجتمع فیها

الوافی، ج۱۹، ص: ۵۷

الحب و غیره من المأکول و القانصة له بمنزلة المعاء لغیره و الحداء جمع حدأة بکسر الحاء و فتح الدال و هی طائر معروف

[۴]

۱۸۹۲۶- ۴ الکافی، ۴/ ۲۳۷/ ۲۵/ ۱ الثلاثة عن حماد عن عمران الحلبی قال قلت لأبی عبد اللّه ع ما یکره من الطیر قال ما صف علی

رأسک

[۵]

۱۸۹۲۷- ۵ الکافی، ۶/ ۲۴۷/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن التمیمی عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع قال قلت له الطیر ما یؤکل منه فقال لا یؤکل منه ما لم یکن له قانصة

[۶]

۱۸۹۲۸- ۶ الکافی، ۶/ ۲۴۷/ ۲/ ۱ الثلاثة التهذیب، ۹/ ۱۶/ ۶۳/ ۱ الحسین عن الفقیه، ۳/ ۳۲۱/ ۴۱۴۶ ابن أبی عمیر عن ابن رئاب عن زرارة أنه قال و اللّه ما رأیت مثل أبی جعفر ع قط و ذلک أنی سألته فقلت له أصلحک اللّه ما یؤکل من الطیر فقال کل ما دف و لا تأکل ما صف قلت فالبیض فی الآجام فقال ما

الوافی، ج۱۹، ص: ۵۸

استوی طرفاه فلا تأکله و ما اختلف طرفاه فکله قلت فطیر الماء قال ما کانت له قانصة فکل و ما لم یکن له قانصة فلا تأکل

[۷]

اشارة

۱۸۹۲۹- ۷ الفقیه، ۳/ ۳۲۲/ ۴۱۴۶ و فی حدیث آخر إن کان الطیر یصف و یدف فکان دفیفه أکثر من صفیفه أکل و إن کان صفیفه أکثر من دفیفه فلم یؤکل و یؤکل من طیر الماء ما کانت له قانصة أو صیصیة و لا یؤکل ما لیست له قانصة و لا صیصیة

بیان

الصیصیة بکسر أوله بغیر همزة الإصبع الزائدة فی باطن رجل الطائر بمنزلة الإبهام من بنی آدم لأنها شوکته فإن الصیصیة یقال للشوکة

[۸]

۱۸۹۳۰- ۸ الکافی، ۶/ ۲۴۸/ ۴/ ۱ علی عن أبیه عن الاثنین عن أبی عبد اللّه ع قال کل من الطیر ما کانت له قانصة و لا مخلب له قال و سألته عن طیر الماء فقال مثل ذلک

[۹]

۱۸۹۳۱- ۹ الکافی، ۶/ ۲۴۸/ ۵/ ۱ العدة عن سهل عن ابن فضال عن ابن بکیر عن أبی عبد اللّه ع قال کل من الطیر ما کانت له قانصة أو صیصیة أو حوصلة

الوافی، ج۱۹، ص: ۵۹

[۱۰]

۱۸۹۳۲- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۴۸/ ۶/ ۱ العدة عن ابن جمهور عن محمد بن القاسم عن ابن أبی یعفور قال قلت لأبی عبد اللّه ع إنی أکون فی الآجام فیختلف علی الطیر فما آکل منه فقال کل ما دف و لا تأکل ما صف قلت إنی أوتی به مذبوحا قال کل ما کانت له قانصة

[۱۱]

۱۸۹۳۳- ۱۱ الفقیه، ۳/ ۳۲۲/ ۴۱۵۰ سأل زکریا بن آدم أبا الحسن ع عن دجاج الماء فقال إذا کان یلتقط غیر العذرة فلا بأس

[۱۲]

۱۸۹۳۴- ۱۲ الفقیه، ۳/ ۳۳۹/ ۴۲۰۱ قال الصادق ع کل ما کان فی البحر مما یؤکل فی البر مثله فجائز أکله و کل ما کان فی البحر مما لا یجوز أکله فی البر لم یجز أکله

[۱۳]

۱۸۹۳۵- ۱۳ التهذیب، ۹/ ۱۷/ ۶۸/ ۱ الحسین عن الفقیه، ۳/ ۳۲۲/ ۴۱۴۸ صفوان عن نجبة بن

الحارث قال سألت أبا الحسن ع عن طیر الماء و ما یأکل السمک منه یحل قال لا بأس به کله

[۱۴]

اشارة

۱۸۹۳۶- ۱۴ الکافی، ۶/ ۲۲۱/ ۱/ ۱ علی عن أبیه عن الاثنین قال سئل أبو عبد اللّه ع عن أکل الجراد فقال لا بأس بأکله ثم قال ع إنه نثرة من حوت فی البحر

بیان

النثرة العطسة قال ابن الأثیر فی الحدیث الجراد نثرة الحوت أی عطسته

[۱۵]

اشارة

۱۸۹۳۷- ۱۵ التهذیب، ۹/ ۸۲/ ۸۵/ ۱ محمد بن أحمد عن الفطحیة عن أبی عبد اللّه ع فی الذی یشبه الجراد و هو الذی یشبه الدبا

لیس له جناح یطیر به إلا أنه یقفز قفزا أ یحل أکله قال لا یؤکل ذلک لأنه مسخ و عن المهرجل قال لا یؤکل لأنه مسخ لیس هو من الجراد

بیان

القفز بالقاف ثم الفاء ثم الزای الوثوب و الهرجلة الاختلاط فی المشی

الوافی، ج۱۹، ص: ۶۱

[۱۶]

۱۸۹۳۸- ۱۶ التهذیب، ۹/ ۱۵/ ۵۹/ ۱ الحسین عن حماد عن ابن المغیرة عن عبد اللّه بن سنان قال سأل أبی أبا عبد اللّه ع و أنا أسمع ما تقول فی الحبارى قال إن کانت له قانصة فکل و سألته عن طیر الماء فقال مثل ذلک

[۱۷]

۱۸۹۳۹- ۱۷ التهذیب، ۹/ ۱۷/ ۶۹/ ۱ عنه عن ابن أبی عمیر عن ابن أذینة عن الفقیه، ۳/ ۳۲۲/ ۴۱۴۹ مسمع قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الحبارى قال وددت أن یکون عندی منه فآکل منه حتی أتملی

[۱۸]

اشارة

۱۸۹۴۰- ۱۸ الکافی، ۶/ ۲۴۵/ ۸/ ۱ محمد عن العمرکی عن علی بن جعفر عن أخیه أبی الحسن ع قال سألته عن الغراب الأبقع و الأسود أ یحل أکلهما فقال لا یحل أکل شیء من الغربان زاغ و لا غیره

بیان

البقع محرکة فی الطیر و الکلاب کالبلق فی الدواب

[۱۹]

۱۸۹۴۱- ۱۹ الفقیه، ۳/ ۳۵۱/ ۴۲۳۳ قال الصادق ع لا یؤکل من الغربان زاغ و لا غیره و لا یؤکل من الحیات شیء

الوافی، ج۱۹، ص: ۶۲

[۲۰]

۱۸۹۴۲- ۲۰ الکافی، ۶/ ۲۴۶/ ۱۵/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن مسلم عن أبی یحیی الواسطی قال سئل الرضا ع عن الغراب الأبقع فقال إنه لا یؤکل و قال من أحل لک الأسود

[۲۱]

۱۸۹۴۳- ۲۱ الکافی، ۶/ ۲۵۲/ ۱۰/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن محمد عن علی بن الحکم عن أبی إسماعیل قال سألت أبا الحسن الرضا ع عن بیض الغراب فقال لا تأکله

[۲۲]

اشارة

۱۸۹۴۴- ۲۲ التهذیب، ۹/ ۱۸/ ۷۲/ ۱ الحسین عن فضالة عن أبان عن زرارة عن أحدهما ع أنه قال إن أکل الغراب لیس بحرام إنما الحرام ما حرم اللّه فی کتابه و لکن الأنفس تتنزه عن کثیر من ذلک تقززا

بیان

التقزز بالقاف و الزاءین المعجمتین التباعد عن الدنس و المبالغة فی التطهر یقال قد تقزز من أکل الضب و غیره فهو رجل قز و قز و قز ثلاث لغات

الوافی، ج۱۹، ص: ۶۳

[۲۳]

۱۸۹۴۵- ۲۳ التهذیب، ۹/ ۱۹/ ۷۴/ ۱ محمد عن محمد بن الحسین عن محمد بن یحیی الخزاز عن غیاث بن إبراهیم عن جعفر بن محمد ع أنه کره أکل الغراب لأنه فاسق

[۲۴]

اشارة

۱۸۹۴۶- ۲۴ التهذیب، ۹/ ۴۳/ ۱۸۰/ ۱ الحسین عن ابن أبی عمیر عن حماد بن عثمان عن أبی عبد اللّه ع قال کان رسول اللّه ص عزوف النفس و کان یکره الشیء و لا یحرمه فأتی بالأرنب فکرهها و لم یحرمها

بیان

عزف عن الشیء زهد فیه و انصرف عنه

[۲۵]

۱۸۹۴۷- ۲۵ التهذیب، ۹/ ۴۳/ ۱۷۸/ ۱ عنه عن صفوان عن ابن مسکان عن الحلبی عن أبی عبد اللّه ع قال لا یصلح أکل شیء من السباع إنی لأکرهه و أقذره

[۲۶]

۱۸۹۴۸- ۲۶ التهذیب، ۹/ ۷۹/ ۷۳/ ۱ عنه عن عثمان عن الفقیه، ۱/ ۲۶۱/ ۸۰۵ سماعة الفقیه، عن أبی عبد اللّه ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۶۴

ش قال سألته عن لحوم السباع و جلودها فقال أما لحوم السباع و السباع من الطیر فإنا نکرهه و أما الجلود فارکبوا علیها- و لا تلبسوا شیئا منها تصلون فیه

[۲۷]

۱۸۹۴۹- ۲۷ الکافی، ۶/ ۲۴۵/ ۶/ ۱ العدة عن سهل عن التمیمی عن عاصم بن حمید عن أبی سهل القرشی قال سألت أبا عبد اللّه ع عن لحم الکلب فقال هو مسخ قلت هو حرام قال هو نجس أعیدها علیه ثلاث مرات کل ذلک یقول هو نجس

[۲۸]

۱۸۹۵۰- ۲۸ الکافی، ۶/ ۲۴۵/ ۴/ ۱ علی عن أبیه عن عمرو بن عثمان عن الحسین بن خالد قال قلت لأبی الحسن ع یعنی موسی بن جعفر ع أ یحل أکل لحم الفیل فقال لا قلت و لم قال لأنه مثلة و قد حرم اللّه الأمساخ و لحم ما مثل به فی صورها

[۲۹]

۱۸۹۵۱- ۲۹ الکافی، ۶/ ۲۴۵/ ۵/ ۱ الخمسة عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن أکل الضب فقال إن الضب و الفأرة و القردة و الخنازیر مسوخ

[۳۰]

۱۸۹۵۲- ۳۰ الکافی، ۶/ ۲۴۷/ ۱۶/ ۱ العدة عن أحمد عن بکر بن

الوافی، ج۱۹، ص: ۶۵

صالح عن الجعفری عن أبی الحسن الرضا ع قال الطاوس مسخ کان رجلا جمیلا کابر امرأة رجل مؤمن تحبه فوقع بها ثم راسلته بعد فمسخهما اللّه طاووسین أنثی و ذکرا فلا یؤکل لحمه و بیضه

[۳۱]

۱۸۹۵۳- ۳۱ الکافی، ۶/ ۲۴۵/ ۹/ ۱ بهذا الإسناد عن أبی الحسن الرضا ع قال الطاوس لا یحل أکله و لا بیضه

[۳۲]

۱۸۹۵۴- ۳۲ الکافی، ۶/ ۲۴۶/ ۱۴/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۳۹/ ۱۶۶/ ۱ أحمد عن محمد بن الحسن الأشعری عن أبی الحسن الرضا ع قال الفیل مسخ کان ملکا زناء و الذئب مسخ کان أعرابیا دیوثا و الأرنب مسخ کانت امرأة تخون زوجها و لا تغتسل من حیضها و الوطواط مسخ کان یسرق تمور الناس و القردة و الخنازیر قوم من بنی إسرائیل اعتدوا فی السبت- و الجریث و الضب فرقة من بنی إسرائیل لم یؤمنوا حین نزلت المائدة علی عیسی بن مریم ع فتاهوا فوقعت فرقة فی البحر و فرقة فی البر و الفأرة فهی الفویسقة و العقرب کان نماما و الدب و الوزغ و الزنبور کانت لحاما یسرق فی المیزان

[۳۳]

اشارة

۱۸۹۵۵- ۳۳ الکافی، ۶/ ۲۴۵/ ۷/ ۱ محمد عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۶۶

التهذیب، ۹/ ۴۰/ ۱۶۷/ ۱ أحمد عن محمد بن یحیی عن غیاث بن إبراهیم عن أبی عبد اللّه ع أنه کره أکل کل ذی حمة

بیان

الحمة بتخفیف المیم السم

[۳۴]

اشارة

۱۸۹۵۶- ۳۴ التهذیب، ۹/ ۲۰/ ۸۱/ ۱ محمد بن أحمد عن الحسن بن علی عن الحسین بن الحسن الضریر عن حماد بن عیسی عن جعفر عن أبیه ع أنه کره الرخمة

بیان

الرخمة بالراء و الخاء المعجمة طائر معروف

[۳۵]

۱۸۹۵۷- ۳۵ التهذیب، ۹/ ۲۰/ ۸۳/ ۱ عنه عن الحسن بن علی عن عمه محمد بن عبد اللّه عن سلیمان بن جعفر الهاشمی قال حدثنی أبو الحسن الرضا ع قال طرقنا ابن أبی مریم ذات لیلة و هارون بالمدینة فقال إن هارون وجد فی خاصرته وجعا فی هذه اللیلة و قد طلبنا له لحم النسر فأرسل إلینا منه شیئا فقال له إن هذا شیء لا نأکله و لا ندخله بیوتنا و لو کان عندنا ما أعطیناه

[۳۶]

اشارة

۱۸۹۵۸- ۳۶ التهذیب، ۹/ ۲۱/ ۸۴/ ۱ عنه عن الفطحیة عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۶۷

أبی عبد اللّه ع عن الرجل یصیب خطافا فی الصحراء أو یصیده أ یأکله فقال هو مما یؤکل و عن الوبر یؤکل قال لا هو حرام

بیان

الخطاف بضم الخاء و تشدید الطاء الصنونو و یقال بالفارسیة پرستوک قوله هو مما یؤکل حمله فی التهذیبین علی التعجب دون الإباحة و یأتی حل أکله و أنه مکروه للمنع من قتله و إیذائه و قد مضی أن الوبر من المسوخ

[۳۷]

۱۸۹۵۹- ۳۷ التهذیب، ۹/ ۴۹/ ۲۰۵/ ۱ محمد بن أحمد عن أحمد بن حمزة القمی عن محمد بن خلف عن محمد بن سنان عن عبد اللّه

الوافی، ج۱۹، ص: ۶۸

بن سنان عن ابن أبی یعفور قال سألت أبا عبد اللّه ع عن أکل لحم الخز قال کلب الماء إن کان له ناب فلا تقربه و إلا فاقربه.

و قال أحمد حدثنی محمد بن علی القرشی عن محسن بن أحمد عن ابن بکیر عن حمران بن أعین قال سألت أبا جعفر ع عن الخز فقال سبع یرعی فی البر و یأوی الماء

[۳۸]

اشارة

۱۸۹۶۰- ۳۸ التهذیب، ۹/ ۵۰/ ۲۰۶/ ۱ عنه عن إشکیب بن عبدة عن محمد بن عمرو عن أبیه عن سعدان بن مسلم عن أبی حمزة قال سأل أبو خالد الکابلی علی بن الحسین ع عن أکل لحم السنجاب و الفنک و الصلاة فیهما قال أبو خالد إن السنجاب یأوی الأشجار قال فقال إن کان له سبلة کسبلة السنور و الفأر فلا یؤکل لحمه و لا یجوز الصلاة فیه ثم قال أما أنا فلا آکله و لا أحرمه

بیان

السبلة محرکة ما علی طرف الشارب من الشعر و فی القاموس الفنک بالتحریک دابة فروته أطیب أنواع الفراء و أشرفها و أعدلها صالح لجمیع الأمزجة المعتدلة

[۳۹]

۱۸۹۶۱- ۳۹ التهذیب، ۹/ ۵۰/ ۲۰۷/ ۱ عنه عن أحمد بن حمزة عن زکریا بن آدم قال سألت أبا الحسن ع فقلت إن أصحابنا یصطادون الخز فآکل من لحمه قال فقال إن کان له ناب فلا تأکله قال ثم مکث ساعة فلما هممت بالقیام قال أما أنت فإنی أکره لک أکله فلا تأکله

الوافی، ج۱۹، ص: ۶۹

[۴۰]

۱۸۹۶۲- ۴۰ التهذیب، ۹/ ۵۰/ ۲۰۸/ ۱ عنه عن سهل عن عبد الرحمن بن أبی هاشم عن القاسم بن الولید العماری عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن لحم الأسد فکرهه

الوافی، ج۱۹، ص: ۷۱

باب ما یعرف به البیض

[۱]

۱۸۹۶۳- ۱ الکافی، ۶/ ۲۴۸/ ۱/ ۱ العدة عن سهل عن البزنطی عن العلاء التهذیب، ۹/ ۱۵/ ۵۷/ ۱ الحسین عن فضالة عن العلاء عن محمد عن أحدهما ع قال إذا دخلت أجمة فوجدت بیضا فلا تأکل منه إلا ما اختلف طرفاه

[۲]

۱۸۹۶۴- ۲ الکافی، ۶/ ۲۴۹/ ۲/ ۱ الثلاثة عن ابن رئاب عن زرارة قال قلت لأبی جعفر ع البیض فی الآجام فقال ما استوی طرفاه فلا تأکل و ما اختلف طرفاه فکل

الوافی، ج۱۹، ص: ۷۲

[۳]

۱۸۹۶۵- ۳ الکافی، ۶/ ۲۴۹/ ۳/ ۱ الثلاثة التهذیب، ۹/ ۱۵/ ۵۸/ ۱ الحسین عن ابن أبی عمیر عن ابن أذینة عن زرارة عن أبی الخطاب قال سألته یعنی أبا عبد اللّه ع عن رجل یدخل الأجمة فیجد فیها بیضا مختلفا لا یدری بیض ما هو أ بیض ما یکره من الطیر أو یستحب فقال ع إن فیه علما لا یخفی انظر إلی کل بیضة تعرف رأسها من أسفلها فکل و ما سوی ذلک فدعه

[۴]

اشارة

۱۸۹۶۶- ۴ الکافی، ۶/ ۲۴۹/ ۴/ ۱ علی عن الاثنین قال سمعت أبا

الوافی، ج۱۹، ص: ۷۳

عبد اللّه ع یقول کل من البیض ما لم یستو رأساه و قال ما کان من بیض طیر الماء مثل بیض الدجاج و علی خلقته إحدی رأسیه مفرطح و إلا فلا تأکل

بیان

المفرطح ما له عرض فی استدارة یقال رأس مفرطح أی عریض

[۵]

۱۸۹۶۷- ۵ التهذیب، ۹/ ۱۵/ ۵۹/ ۱ الحسین عن حماد عن ابن المغیرة عن الفقیه، ۳/ ۳۱۲/ ۴۱۵۱ عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع عن بیض طیر الماء فقال ما کان منه مثل بیض الدجاج یعنی علی خلقته فکل

[۶]

۱۸۹۶۸- ۶ الکافی، ۶/ ۲۴۹/ ۵/ ۱ بعض أصحابنا عن ابن جمهور عن محمد بن القاسم عن ابن أبی یعفور قال قلت لأبی عبد اللّه ع إنی أکون فی الآجام فیختلف علی البیض فما آکل منه فقال کل منه ما اختلف طرفاه

الوافی، ج۱۹، ص: ۷۵

باب الحمل و الجدی یرضعان من لبن الخنزیرة و المرأة

[۱]

۱۸۹۶۹- ۱ الکافی، ۶/ ۲۴۹/ ۱/ ۱ علی عن أبیه عن حنان بن سدیر التهذیب، ۹/ ۴۴/ ۱۸۳/ ۱ محمد بن أحمد عن العباس بن معروف عن السراد عن حنان الفقیه، ۳/ ۳۳۵/ ۴۱۹۶ السراد و محمد بن إسماعیل عن الفقیه، حنان قال سئل أبو عبد اللّه ع و أنا حاضر عنده عن جدی یرضع من خنزیرة حتی کبر و شب الکافی، التهذیب، و اشتد عظمه

الوافی، ج۱۹، ص: ۷۶

ش ثم إن رجلا استفحله فی غنمه فأخرج له نسل فقال أما ما عرفت من نسله بعینه فلا تقربنه و أما ما لم تعرفه فهو بمنزلة الجبن فکل و لا تسأل عنه

[۲]

۱۸۹۷۰- ۲ الکافی، ۶/ ۲۵۰/ ۲/ ۱ حمید عن عبید اللّه بن أحمد النهیکی عن ابن أبی عمیر عن بشیر [بشر] بن مسلمة عن أبی الحسن ع فی جدی یرضع من خنزیرة ثم ضرب فی الغنم- قال هو بمنزلة الجبن فما عرفت بأنه ضربه فلا تأکله و ما لم تعرفه فکله

[۳]

۱۸۹۷۱- ۳ الکافی، ۶/ ۲۵۰/ ۳/ ۱ محمد عن أحمد عن الوشاء عن عبد اللّه بن سنان عن أبی حمزة رفعه قال لا تأکل من لحم حمل یرضع من خنزیرة

[۴]

۱۸۹۷۲- ۴ الفقیه، ۳/ ۳۳۴/ ۴۱۹۴ الحدیث مرسلا عن أمیر المؤمنین ع

[۵]

اشارة

۱۸۹۷۳- ۵ الکافی، ۶/ ۲۵۰/ ۵/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع أن أمیر المؤمنین ص سئل عن حمل غذا [غذی] بلبن خنزیرة قال قیدوه و أعلفوه الکسب و النوی و الشعیر و الخبز إن کان استغنی عن اللبن و إن لم یکن استغنی عن اللبن فیلقی علی ضرع

الوافی، ج۱۹، ص: ۷۷

شاة سبعة أیام ثم یؤکل لحمه

بیان

الکسب بالضم عصارة الدهن و هذا الخبر محمول علی ما إذا لم ینبت اللحم و لا اشتد العظم

[۶]

۱۸۹۷۴- ۶ الکافی، ۶/ ۲۵۰/ ۴/ ۱ العدة عن التهذیب، ۹/ ۴۵/ ۱۸۷/ ۱ ابن عیسی قال کتبت إلیه جعلت فداک من کل سوء امرأة أرضعت عناقا حتی فطمت و کبرت- و ضربها الفحل ثم وضعت أ یجوز أن نأکل لحمها و لبنها فکتب ع فعل مکروه و لا بأس به

[۷]

۱۸۹۷۵- ۷ التهذیب، ۷/ ۳۲۵/ ۴۶/ ۱ ابن محبوب عن محمد بن أحمد عن ابن عیسی قال کتبت جعلنی اللّه فداک امرأة أرضعت عناقا بلبن نفسها حتی فطمت و کبرت و ضربها الفحل و وضعت یجوز أن یؤکل لبنها و تباع و تذبح و یؤکل لحمها فکتب ع فعل مکروه و لا بأس

[۸]

اشارة

۱۸۹۷۶- ۸ الفقیه، ۳/ ۳۳۴/ ۴۱۹۵ کتب أحمد بن محمد بن عیسی إلی علی بن محمد ع امرأة أرضعت عناقا بلبنها حتی فطمتها فکتب ع فعل مکروه و لا بأس به

بیان

العناق الأنثی من أولاد المعز و الحدیث یحتمل معنیین أحدهما أن

الوافی، ج۱۹، ص: ۷۸

الإرضاع فعل مکروه و الأکل لا بأس به و هذا بعبارة الفقیه أنسب و الثانی أن الأکل مکروه لیس بحرام و هذا یناسب حذف الواو کما فی التهذیب بإسناده الأول

[۹]

۱۸۹۷۷- ۹ التهذیب، ۷/ ۳۲۴/ ۴۵/ ۱ ابن محبوب عن محمد بن عیسی عن علی بن الحکم عمن رواه عن أبی عبد اللّه ع فی جدی رضع من لبن امرأة حتی اشتد عظمه و نبت لحمه قال لا بأس بلحمه

الوافی، ج۱۹، ص: ۷۹

باب لحوم الجلالات و ألبانهن و بیضهن و الشاة تشرب الخمر

[۱]

۱۸۹۷۸- ۱ الکافی، ۶/ ۲۵۰/ ۱/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن هشام بن سالم عن أبی حمزة عن أبی عبد اللّه ع قال لا تأکلوا لحوم الجلالات و إن أصابک من عرقها فاغسله

[۲]

۱۸۹۷۹- ۲ الکافی، ۶/ ۲۵۱/ ۲/ ۱ الثلاثة عن حفص بن البختری عن أبی عبد اللّه ع قال لا تشرب من ألبان الإبل الجلالة و إن أصابک شیء من عرقها فاغسله

[۳]

۱۸۹۸۰- ۳ الکافی، ۶/ ۲۵۱/ ۳/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۸۰

قال قال أمیر المؤمنین ص الدجاجة الجلالة لا یؤکل لحمها حتی تقید [یغتذی] ثلاثة أیام و البطة الجلالة خمسة أیام و الشاة الجلالة عشرة أیام و البقرة الجلالة عشرین یوما و الناقة أربعین یوما

[۴]

۱۸۹۸۱- ۴ الکافی، ۶/ ۲۵۱/ ۵/ ۱ محمد عن أحمد عن ابن فضال عن أبی جمیلة التهذیب، ۹/ ۴۳/ ۱۸۱/ ۱ محمد بن أحمد عن الصهبانی عن أبی جمیلة عن الشحام عن أبی عبد اللّه ع فی شاة شربت خمرا حتی سکرت ثم ذبحت علی تلک الحال قال لا یؤکل ما فی بطنها

[۵]

اشارة

۱۸۹۸۲- ۵ الکافی، ۶/ ۲۵۱/ ۵/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۴۷/ ۱۹۴/ ۱ محمد بن أحمد عن بعض أصحابنا عن علی بن حسان عن علی بن عقبة عن النمیری عن بعض أصحابنا عن أبی جعفر ع فی شاة شربت بولا ثم ذبحت قال فقال یغسل ما فی جوفها ثم لا بأس به و کذلک إذا اعتلفت العذرة ما لم یکن جلالة و الجلالة التی یکون ذلک غذاؤها

بیان

فی بعض نسخ الکافی أحمد بن محمد بدل محمد بن أحمد

الوافی، ج۱۹، ص: ۸۱

[۶]

۱۸۹۸۳- ۶ الکافی، ۶/ ۲۵۲/ ۶/ ۱ العدة عن سهل عن یعقوب بن یزید رفعه قال قال أبو عبد اللّه ع الإبل الجلالة إذا أردت نحرها تحبس البعیر أربعین یوما و البقرة ثلاثین یوما و الشاة عشرة أیام

[۷]

۱۸۹۸۴- ۷ الکافی، ۶/ ۲۵۲/ ۷/ ۱ محمد عن أحمد عن الخشاب عن ابن أسباط عمن روی فی الجلالات قال لا بأس بأکلهن إذا کن یخلطن

[۸]

اشارة

۱۸۹۸۵- ۸ الکافی، ۶/ ۲۵۲/ ۸/ ۱ محمد عن أحمد عن البرقی عن سعد بن سعد الأشعری عن أبی الحسن الرضا ع قال سألته عن أکل لحوم دجاج الدساکر و هم لا یمنعونها من شیء تمر علی العذرة مخلی عنها و عن أکل بیضهن فقال لا بأس به

بیان

الدسکرة القریة و بیوت الأعاجم تکون فیها الشراب و الملاهی تجمع علی دساکر

[۹]

۱۸۹۸۶- ۹ الکافی، ۶/ ۲۵۲/ ۹/ ۱ الحسین بن محمد عن السیاری التهذیب، ۹/ ۱۳/ ۴۸/ ۱ محمد بن أحمد عن السیاری عن أحمد بن الفضیل عن یونس عن الرضا ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۸۲

فی السمک الجلال أنه سأله عنه فقال ینتظر به یوما و لیلة و قال السیاری إن هذا لا یکون إلا بالبصرة الکافی، و قال فی الدجاج یحبس ثلاثة أیام و البطة سبعة أیام و الشاة أربعة عشر یوما و البقرة ثلاثین یوما و الإبل أربعین یوما ثم یذبح

[۱۰]

۱۸۹۸۷- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۵۳/ ۱۱/ ۱ حمید عن ابن سماعة عن المیثمی عن أبان عن بسام الصیرفی عن أبی جعفر ع فی الإبل الجلالة قال لا یؤکل لحمها و لا یرکب أربعین یوما

[۱۱]

اشارة

۱۸۹۸۸- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۵۳/ ۱۲/ ۱ العدة عن سهل عن الثلاثة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع الناقة الجلالة لا یؤکل لحمها و لا یشرب لبنها حتی تغتذی أربعین یوما و البقرة الجلالة لا یؤکل لحمها و لا یشرب لبنها حتی تغتذی ثلاثین یوما- و الشاة الجلالة لا یؤکل لحمها و لا یشرب لبنها حتی تغتذی عشرة أیام- و البطة الجلالة لا یؤکل لحمها حتی تربط خمسة أیام و الدجاجة ثلاثة أیام

بیان

فی بعض النسخ أورد فی البقرة أربعین یوما و فی الشاة خمسة

الوافی، ج۱۹، ص: ۸۳

[۱۲]

۱۸۹۸۹ - ۱۲ الفقیه، ۳/ ۳۳۷/ ۴۱۹۹ الفقیه، ۳/ ۳۳۸/ ۴۲۰۰ نهی ع عن رکوب الجلالات و شرب ألبانها و قال إن أصابک شیء من عرقها فاغسله و الناقة الجلالة تربط أربعین یوما ثم یجوز بعد ذلک نحرها و أکلها و البقرة تربط ثلاثین یوما- و فی روایة الجوهری أن البقرة تربط عشرین یوما و الشاة تربط عشرة أیام و البطة تربط ثلاثة أیام و روی ستة أیام و الدجاجة تربط ثلاثة أیام و السمک الجلال تربط یوما إلی اللیل فی الماء

الوافی، ج۱۹، ص: ۸۵

باب البیض و اللبن من غیر فحل

[۱]

۱۸۹۹۰ - ۱ الکافی، ۶/ ۳۲۵/ ۶/ ۱ محمد عن محمد بن موسی التهذیب، ۹/ ۲۲/ ۸۷/ ۱ محمد بن أحمد عن محمد بن موسی الهمدانی عن یعقوب بن یزید عن ابن فضال عن بعض أصحابنا عن ابن أبی یعفور قال قلت لأبی عبد اللّه ع إن الدجاجة تکون فی المنزل و لیس معها دیک تعتلف من الکناسة و غیرها- و تبیض من غیر أن یرکبها الدیک فما تقول فی أکل ذلک البیض قال فقال إن البیض إذا کان مما یؤکل لحمه فلا بأس بأکله فهو حلال

[۲]

۱۸۹۹۱- ۲ الکافی، ۶/ ۳۲۵/ ۷/ ۱ القمی عن بعض أصحابنا عن التمیمی عن داود بن فرقد قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الشاة و البقرة ربما درت اللبن من غیر أن یضربها الفحل و الدجاجة ربما باضت من غیر أن یرکبها الدیک قال فقال ع کل هذا حلال طیب لک کل شیء یؤکل لحمه فجمیع ما کان منه من لبن أو

الوافی، ج۱۹، ص: ۸۶

بیض أو إنفحة فکل هذا حلال طیب و ربما یکون هذا قد ضربه الفحل و یبطئ و هو حلال

الوافی، ج۱۹، ص: ۸۷

باب لحم المنکوحة و المغتلم

[۱]

۱۸۹۹۲ - ۱ الکافی، ۶/ ۲۵۹/ ۱/ ۱ العدة عن سهل عن الثلاثة عن أبی عبد اللّه ع أن أمیر المؤمنین ص سئل عن البهیمة التی تنکح فقال حرام لحمها و کذلک لبنها

[۲]

۱۸۹۹۳- ۲ التهذیب، ۹/ ۴۳/ ۱۸۲/ ۱ محمد بن أحمد عن محمد ابن عیسی عن الرجل ع أنه سئل عن رجل نظر إلی راع نزا علی شاة قال إن عرفها ذبحها و أحرقها و إن لم یعرفها قسمها نصفین أبدا حتی یقع السهم بها فتذبح و تحرق و قد نجت سائرها

[۳]

اشارة

۱۸۹۹۴- ۳ الکافی، ۶/ ۲۵۹/ ۱/ ۲ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال نهی رسول اللّه ص عن أکل لحم الفحل عند

الوافی، ج۱۹، ص: ۸۸

وقت اغتلامه

بیان

الاغتلام اشتهاء النکاح

الوافی، ج۱۹، ص: ۸۹

باب اختلاط المیتة بالذکی و امتحان ما لم یدر

[۱]

۱۸۹۹۵- ۱ الکافی، ۶/ ۲۶۰/ ۱/ ۱ الخمسة عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عن رجل کانت له غنم و بقر و کان یدرک الذکی منها فیعزله و یعزل المیتة ثم إن المیتة و الذکی اختلطا فکیف یصنع [به]- فقال یبیعه ممن یستحل المیتة و یأکل ثمنه فإنه لا بأس به

[۲]

۱۸۹۹۶- ۲ الکافی، ۶/ ۲۶۰/ ۲/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۴۸/ ۱۹۹/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم

الوافی، ج۱۹، ص: ۹۰

عن أبی المغراء عن الحلبی قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول إذا اختلط الذکی و المیتة باعه ممن یستحل المیتة و یأکل ثمنه

[۳]

۱۸۹۹۷- ۳ الکافی، ۶/ ۲۶۱/ ۱/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۴۸/ ۲۰۰/ ۱ ابن عیسی عن البزنطی عن إسماعیل بن عمر عن شعیب عن أبی عبد اللّه ع فی رجل دخل قریة فأصاب بها لحما لم یدر ذکی هو أم میت قال یطرحه علی النار فکلما انقبض فهو ذکی و کلما انبسط فهو میت

الوافی، ج۱۹، ص: ۹۱

باب الاضطرار إلی المیتة و ذکر أقسامها

[۱]

۱۸۹۹۸- ۱ الکافی، ۶/ ۲۶۵/ ۱/ ۱ العدة عن سهل عن البزنطی عمن ذکره عن أبی عبد اللّه ع فی قول اللّه تعالی فَمَنِ اضْطُرَّ غَیْرَ بٰاغٍ وَ

لَا عادٍ قال الباغی الذی یخرج علی الإمام و العادی الذی یقطع الطریق لا تحل له المیتة

[۲]

اشارة

۱۸۹۹۹- ۲ الفقیه، ۳/ ۳۴۳/ ۴۲۱۳ التهذیب، ۹/ ۸۳/ ۸۹/ ۱ أبو الحسین الأسدی عن سهل عن عبد العظیم بن عبد اللّه الحسنی عن أبی جعفر محمد بن علی الرضا ع أنه قال سألته عما أهل لغیر اللّه به قال ما ذبح لصنم أو وثن أو شجر حرم اللّه ذلک کما حرم المیتة و الدم و لحم الخنزیر فَمَنِ اضْطُرَّ غَیْرَ بٰاغٍ وَ لاٰ عٰادٍ فَلاٰ إِثْمَ عَلَیْهِ أن یأکل المیتة قال فقلت له یا ابن رسول اللّه متی یحل للمضطر المیتة فقال حدثنی أبی عن أبیه عن آبائه ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۹۲

أن رسول اللّه ص سئل فقیل له یا رسول اللّه إنا نکون بأرض فتصیبنا المخمصة فمتی تحل لنا المیتة قال ما لم تصطبحوا أو تغتبقوا أو تحتقبوا بقلا- فشأنکم بهذا- قال عبد العظیم فقلت له یا ابن رسول اللّه فما معنی قول اللّه عز و جل فَمَنِ اضْطُرَّ غَیْرَ بٰاغٍ وَ لاٰ عٰادٍ قال العادی السارق و الباغی الذی یبغی الصید بطرا و لهوا لا لیعود به علی عیاله لیس لهما أن یأکلا المیتة إذا اضطر هی حرام علیهما فی حال الاضطرار کما هی حرام علیهما فی حال الاختیار و لیس لهما أن یقصرا فی صوم و لا صلاة فی سفر

الوافی، ج۱۹، ص: ۹۳

قال فقلت فقوله عز و جل وَ الْمُنْخَنِقَةُ وَ الْمَوْقُوذَةُ وَ الْمُتَرَدِّیَةُ وَ النَّطِیحَةُ- وَ مٰا أَکَلَ السَّبُعُ إِلاّٰ مٰا ذَکَّیْتُمْ قال المنخنقة التی انخنقت بأخناقها حتی تموت و الموقوذة التی مرضت و وقذها [قذفها] المرض حتی لم یکن بها حرکة و المتردیة هی التی یتردی من مکان مرتفع إلی أسفل أو یتردی من جبل أو فی بئر فتموت و النطیحة التی تنطحها بهیمة أخری فتموت و ما أکل السبع منه فمات و ما ذبح علی النصب علی حجر أو صنم إلا- ما أدرکت ذکاته فذکی- قلت وَ أَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلاٰمِ قال کانوا فی الجاهلیة یشترون بعیرا فیما بین عشرة أنفس و یستقسمون علیه بالقداح و کانت عشرة سبعة لها أنصباء و ثلاثة لا أنصباء لها أما التی لها أنصباء فالفذ و التوأم- و النافس و الحلس و المسبل و المعلی و الرقیب و أما التی لا أنصباء لها فالسفیح و المنیح و الوغد فکانوا یجیلون السهام بین عشرة فمن خرج باسمه سهم من التی لا أنصباء لها ألزم ثلث ثمن البعیر فلا یزالون کذلک حتی تقع السهام الثلاثة التی لا أنصباء لها إلی ثلاثة منهم- فیلزمونهم ثمن البعیر ثم ینحرونه و یأکله السبعة الذین لم ینقدوا فی ثمنه شیئا و لم یطعموا منه الثلاثة الذین و فروا [نقدوا] ثمنه شیئا- فلما جاء الإسلام حرم اللّه تعالی ذکره ذلک فیما حرم فقال عز و جل وَ أَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلاٰمِ ذٰلِکُمْ فِسْقٌ یعنی حرام

بیان

المخمصة المجاعة و الاصطباح شرب الصبوح و هو ما یشرب بالغداة و ما حلب من اللبن بالغداة و ما أصبح عندهم من شراب و الاغتباق شرب

الوافی، ج۱۹، ص: ۹۴

الغبوق و هو ما یشرب بالعشی و الاحتقاب أن یشد فی مؤخر رجله أو قبته شیئا و احتقبه و استحقبه أدخره و فسر الموقوذة هنا بالتی مرضت.

و فی روایة کانوا یشدون أرجلها أو یضربونها حتی تموت و الأنصباء جمع نصیب و أسماء السهام ذکرت علی الترتیب فالفذ أولها و هو بالفاء و الذال المعجمة المشددة ثم التوأم بفتح التاء المثناة الفوقانیة و سکون الواو و الهمزة ثم النافس و هو بالنون و الفاء و السین المهملة ثم الحلس بکسر الحاء و سکون اللام و السین المهملة و قد تحرک ثم المسبل کمحسن بالسین المهملة و الباء الموحدة ثم المعلی بضم المیم و سکون العین و فتح اللام و الرقیب بالراء و القاف علی وزن فعیل و السفیح أول الثلاثة و هو بالسین المهملة و الفاء و الحاء المهملة علی وزن فعیل و کذا المنیح و هو بالنون و الحاء المهملة و الوغد بالواو و الغین المعجمة و الدال المهملة و هو آخر الثلاثة

[۳]

۱۹۰۰۰- ۳ التهذیب، ۹/ ۷۸/ ۶۹/ ۱ الحسین عن محمد بن یحیی الخثعمی عن حماد بن عثمان عن أبی عبد اللّه ع فی قول اللّه تعالی فَمَنِ اضْطُرَّ غَیْرَ بَاغٍ وَ لَا عَادٍ قال الباغی باغی الصید و العادی السارق لیس لهما أن یأکلا المیتة إذا اضطرا هی حرام علیهما- لیس هی علیهما کما هی علی المسلمین و لیس لهما أن یقصرا فی الصلاة

[۴]

۱۹۰۰۱- ۴ الفقیه، ۳/ ۳۴۵/ ۴۲۱۴ قال الصادق ع من اضطر إلی المیتة و الدم و لحم الخنزیر فلم یأکل شیئا من ذلک حتی یموت فهو کافر و هذا فی نوادر الحکمة لمحمد بن أحمد بن یحیی

الوافی، ج۱۹، ص: ۹۵

باب ما ینتفع من أجزاء المیتة و ما لا ینتفع به

[۱]

اشارة

۱۹۰۰۲- ۱ الکافی، ۶/ ۲۵۶/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن علی عن محمد بن الفضیل عن الثمالی قال کنت جالسا فی مسجد الرسول ص إذ أقبل رجل فسلم فقلت له من أنت یا عبد اللّه قال رجل من أهل الکوفة فقلت ما حاجتک فقال لی أ تعرف أبا جعفر محمد بن علی قلت نعم فما حاجتک إلیه- قال هیأت له أربعین مسألة أسأله عنها فما کان من حق أخذته و ما کان من باطل ترکته قال أبو حمزة فقلت له هل تعرف ما بین الحق و الباطل قال نعم فقلت له فما حاجتک إلیه إذا کنت تعرف ما بین الحق و الباطل فقال لی یا أهل الکوفة أنتم قوم ما تطاقون إذا رأیت أبا جعفر فأخبرنی- فما انقطع کلامی معه حتی أقبل أبو جعفر ع و حوله أهل خراسان و غیرهم یسألونه عن مناسک الحج فمضی حتی جلس مجلسه و جلس الرجل قریبا منه قال أبو حمزة فجلست بحیث أسمع الکلام و حوله عالم من الناس فلما قضی حوائجهم و انصرفوا التفت إلی

الوافی، ج۱۹، ص: ۹۶

الرجل فقال له من أنت قال أنا قتادة بن دعامة البصری فقال له أبو جعفر ع أنت فقیه أهل البصرة قال نعم فقال له أبو جعفر ع ویحک یا قتادة إن اللّه عز و جل خلق خلقا من خلقه فجعلهم حججا علی خلقه فهم أوتاد فی أرضه قوام بأمره نجباء فی علمه اصطفاهم قبل

خلقه أظلة عن يمين عرشه- قال فسكت قتادة طويلا ثم قال أصلحك اللّه و اللّه لقد جلست بين يدى الفقهاء و قدام ابن عباس فما اضطرب قلبى قدام واحد منهم ما اضطرب قدامك قال له أبو جعفر ع أ تدرى أين أنت- بين يدى بُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَ الْآصالِ رِجالٌ لا تُلْهِيهِمْ تِجارَةٌ وَ لا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَ إِقامِ الصَّلاةِ وَ إِيتاءِ الزَّكاةِ فأنت ثم و نحن أولئك فقال له قتادة صدقت و اللّه جعلنى اللّه فداك و اللّه ما هى بيوت حجارة و لا طين- قال قتادة فأخبرنى عن الجبن فتبسم أبو جعفر ع ثم قال رجعت مسائلك إلى هذا قال ضلت عنى فقال لا بأس به

الوافی، ج۱۹، ص: ۹۷

فقال إنه ربما جعلت فيه إنفحة الميت قال ليس بها بأس إن الإنفحة ليس لها عروق و لا فيها دم و لا لها عظم إنما تخرج من بين فرث و دم ثم قال و إن الإنفحة بمنزلة دجاجة ميتة خرجت منها بيضة فهل تأكل تلك البيضة فقال لا و لا آمر بأكلها فقال له أبو جعفر ع و لم فقال لأنها من الميتة قال له فإن حضنت تلك البيضة- فخرجت منها دجاجة أ تأكلها قال نعم قال فما حرم عليك البيضة و حلل لك الدجاجة ثم قال ع فكذلك الإنفحة مثل البيضة فاشتر الجبن من أسواق المسلمين من أيدى المصلين و لا تسأل عنه إلا أن يأتيك من يخبرك عنه

بيان

رجل من أهل الكوفة كذا فى النسخ التى رأيناها و الصواب من أهل

الوافی، ج۱۹، ص: ۹۸

البصرة كما يظهر من تتمة الحديث ما تطاقون أى ما يطيق أحد على رد كلامكم و الجدال معكم أظلة عن يمين عرشه قد مضى تفسير الأظلة فى الأصول و الإنفحة بكسر الهمزة و تشدد الحاء و قد تكسر الفاء شىء يستخرج من بطن الجدى الراضع أصفر فيعصر فى صوفه فيغلظ كالجبن و يقال لها بالفارسية مايه و السر فى كونها ذكية أن الموت لا يعرضها لأنها لا روح فيها و الموت فرع الحياة و كذا القول فى سائر الأشياء التى يأتى ذكرها و أنها ذكية و لما استفرس ع من قتادة عدم قبوله و لا قابليته لمر الحق عدل معه عن الحق إلى الجدال بالتى هى أحسن و قال فاشتر الجبن من أسواق المسلمين و لا تسأل عنه و كذلك فعل فى الخبر الآتى و المستفاد من هذا الحديث و عدة من أخبار هذا الباب عدم تعدى نجاسة الميتة كما لا يخفى على المتأمل فيها و لا استبعاد فيه بعد ورود الأخبار من دون معارض صريح فإن معنى النجاسة لا ينحصر فى وجوب غسل الملاقى كما قد مضت الإشارة إليه فى كتاب الطهارة

[۲]

۱۹۰۰۳- ۲ الكافى، ۶/ ۳۳۹/ ۲/ ۲ أحمد بن محمد الكوفى عن محمد بن أحمد النهدى عن محمد بن الوليد عن أبان بن عبد الرحمن عن عبد اللّه بن سليمان عن أبى عبد اللّه ع فى الجبن قال كل شىء لك حلال حتى يجيئك شاهدان يشهدان عندك أن فيه ميتة

[۳]

۱۹۰۰۴- ۳ الكافى، ۶/ ۲۵۷/ ۲/ ۱ على عن أبيه عن ابن مرار عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۹۹

يونس عنهم ع قالوا خمسة أشياء ذكية مما فيها منافع الخلق الإنفحة و البيضة و الصوف و الشعر و الوبر و لا بأس بأكل الجبن كله مما

عمله مسلم أو غیره و إنما یکره أن یؤکل سوی الإنفحة مما فی آنیة المجوس و أهل الکتاب لأنهم لا یتوقون المیتة و الخمر

[۴]

۱۹۰۰۵- ۴ الکافی، ۶/ ۲۵۸/ ۳/ ۱ محمد عن أحمد عن ابن فضال عن ابن بکیر عن الحسین بن زرارة قال کنت عند أبی عبد اللّه ع و أبی یسأله عن السن من المیتة و عن اللبن من المیتة و البیضة من المیتة و إنفحة المیتة فقال کل هذا ذکی قال فقلت له فشعر الخنزیر یعمل حبلا یستقی به من البئر التی یشرب منها أو یتوضأ منها

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۰۰

قال لا بأس به و زاد فیه علی بن عقبة و علی بن الحسن بن رباط قال- و الشعر و الصوف کله ذکی

[۵]

۱۹۰۰۶- ۵ الکافی، ۶/ ۲۵۸/ ۳/ ۱ و فی روایة صفوان عن الحسین بن زرارة عن أبی عبد اللّه ع قال الشعر و الصوف و الوبر و الریش و کل نابت لا یکون میتا قال و سألته عن البیض تخرج من بطن الدجاجة المیتة قال تأکلها

[۶]

اشارة

۱۹۰۰۷- ۶ الکافی، ۶/ ۲۵۸/ ۳/ ۱ علی عن أبیه عن حماد عن حریز قال قال أبو عبد اللّه ع لزرارة و محمد بن مسلم اللبن و اللبأ و البیضة و الشعر و الصوف و القرن و الناب و الحافر و کل شیء یفصل من الشاة و الدابة فهو ذکی و إن أخذته منه بعد أن یموت فاغسله و صل فیه

بیان

اللبأ بکسر اللام و فتح الباء و الهمزة أول اللبن و إنما أمره بالغسل للصلاة إذا أخذه منه بعد الموت لاستصحابه شیئا من المیتة غالبا

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۰۱

[۷]

۱۹۰۰۸- ۷ الکافی، ۶/ ۲۵۸/ ۵/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن یحیی عن غیاث بن إبراهیم عن أبی عبد اللّه ع فی بیضة خرجت من است دجاجة میتة فقال إن کانت البیضة اکتست الجلد الغلیظ فلا بأس بها

[۸]

اشارة

۱۹۰۰۹- ۸ الکافی، ۶/ ۲۵۸/ ۶/ ۱ علی عن أبیه عن المختار بن محمد بن المختار و [عن] محمد بن الحسن عن عبد اللّه بن الحسن العلوی جمیعا عن الفتح بن یزید الجرجانی عن أبی الحسن ع قال کتبت إلیه أسأله عن جلود المیتة التی یؤکل لحمها إن ذکی- [التی یؤکل لحمها ذکیا] فکتب لا ینتفع من المیتة بإهاب و لا عصب و کل ما کان من السخال من الصوف إن جز و الشعر و الوبر و الإنفحة و القرن [ینتفع بها] و لا یتعدی إلی غیرها إن شاء اللّه

بیان

هکذا وجد هذا الحدیث فی نسخ الکافی و التهذیبین و کأنه سقط منه شیء و السخلة ولد الغنم

[۹]

اشارة

۱۹۰۱۰- ۹ الکافی، ۳/ ۳۹۸/ ۶/ ۱ الکافی، ۶/ ۲۵۹/ ۷/ ۱ محمد و غیره عن أحمد عن السراد عن عاصم بن حمید عن علی بن أبی المغیرة قال قلت

لأبی عبد اللّه ع جعلت فداک المیتة ینتفع منها بشیء فقال لا قلت بلغنا أن رسول اللّه ص مر بشاة میتة- فقال ما کان علی أهل هذه الشاة إذا لم ینتفعوا بلحمها أن ینتفعوا بإهابها فقال تلک شاة کانت لسودة بنت زمعة زوجة النبی ص و کانت شاة مهزولة لا ینتفع بلحمها فترکوها حتی ماتت فقال رسول اللّه ص ما کان علی أهلها إذا لم ینتفعوا بلحمها أن ینتفعوا بإهابها أی تذکی

بیان

أرید بالمیتة المنهی عن الانتفاع بها ما عرضه الموت بعد حلول الحیاة فلا یشمل ما لا تحله الحیاة فلا ینافی جواز الانتفاع بالأشیاء المستثناة

[۱۰]

۱۹۰۱۱- ۱۰ الفقیه، ۳/ ۳۴۷/ ۴۲۱۷ قال الصادق ع عشرة أشیاء من المیتة ذکیة القرن و الحافر و العظم و السن و الإنفحة و اللبن و الشعر و الصوف و الریش و البیض

[۱۱]

اشارة

۱۹۰۱۲- ۱۱ الفقیه، ۳/ ۳۴۲/ ۴۲۱۲ التهذیب، ۹/ ۷۶/ ۵۹/ ۱ السراد عن ابن رئاب عن زرارة عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن الإنفحة تخرج من الجدی المیت قال لا بأس به قلت اللبن یکون فی ضرع الشاة و قد ماتت قال لا بأس به

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۰۳

قلت و الصوف و الشعر و عظام الفیل و الجلد و البیض یخرج من الدجاجة قال کل هذا ذکی لا بأس به

بیان

لیس فی الفقیه لفظة و الجلد و هو الصحیح و کأن زیادتها سهو من کاتب التهذیبین

[۱۲]

اشارة

۱۹۰۱۳- ۱۲ التهذیب، ۹/ ۷۶/ ۶۰/ ۱ محمد بن أحمد عن أبی جعفر عن أبیه عن وهب عن جعفر عن أبیه أن علیا ع سئل عن شاه ماتت فحلب منها لبن فقال علی ع ذلک الحرام محضا

بیان

قال فی التهذیبین هذه روایة شاذة لم یروها غیر وهب بن وهب و هو

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۰۴

ضعیف جدا عند أصحاب الحدیث و لو کان صحیحا لجاز أن یکون الوجه فیه ضربا من التقیة لأنها موافقة لمذاهب العامة لأنهم یحرمون کل شیء من المیتة و لا یجیزون استعماله علی حال.

أقول إن قیل للقائل بتعدی نجاسة المیتة أن یقول لما لاقی اللبن ثدی المیتة برطوبة نجس فصار حراما و إن کان أصله ظاهرا فلا منافاة و لا شذوذ و لا تقیة قلنا ظواهر الأخبار الحاکمة بأنه ذکی تأبی الحکم بنجاسته فالمنافاة بحالها و إذ ثبتت المنافاة ثبت الشذوذ أو التقیة

[۱۳]

اشارة

کاشانی، فیض، محمد محسن ابن شاه مرتضی، الوافی، ۲۶ جلد، کتابخانه امام امیر المؤمنین علی علیه السلام، اصفهان - ایران، اول، ۱۴۰۶ ه ق

۱۹۰۱۴- ۱۳ التهذیب، ۹/ ۷۸/ ۶۶/ ۱ الحسین عن عثمان عن سماعة قال سألته عن أکل الجبن و تقلید السیف و فیه الکیمخت و الغراء فقال لا بأس بما لم تعلم أنه میتة

بیان

الغراء بالغین المعجمة و الراء ما طلی به أو لصق به أو شیء یستخرج من السمک

[۱۴]

۱۹۰۱۵- ۱۴ الفقیه، ۱/ ۱۱/ ۱۵ سئل الصادق ع عن جلود المیتة یجعل فیها اللبن و الماء و السمن ما تری فیه فقال لا بأس بأن یجعل فیها ما شئت من ماء أو لبن أو سمن و تتوضأ منه و تشرب و لکن لا تصل فیها

[۱۵]

۱۹۰۱۶- ۱۵ التهذیب، ۹/ ۷۸/ ۶۷/ ۱ الحسین عن صفوان عن الحسین بن زرارة عن أبی عبد اللّه ع فی جلد شاة میتة یدبغ فیصب فیه اللبن أو الماء فأشرب منه و أتوضأ قال نعم و قال یدبغ فینتفع به و لا یصلی فیه قال الحسین و سأله أبی [سألته]

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۰۵

عن الإنفحة تکون فی بطن العناق أو الجدی و هو میت فقال لا بأس به- قال الحسین و سأله أبی و أنا حاضر عن الرجل یسقط سنه فیأخذ من أسنان میت فیجعله مکانه فقال لا بأس و قال عظام الفیل یجعل شطرنجا فقال لا بأس بمسها و قال أبو عبد اللّه ع العظم و الشعر و الصوف و الریش و کل نابت لا یکون میتا قال و سألته عن البیضة تخرج من بطن الدجاجة المیتة فقال لا بأس بأکلها

[۱۶]

۱۹۰۱۷- ۱۶ التهذیب، ۹/ ۷۸/ ۶۸/ ۱ عنه عن الحسن عن زرعة عن سماعة قال سألته عن جلد المیتة المملوح و هو الکیمخت- فرخص فیه و قال إن لم تمسه فهو أفضل

[۱۷]

اشارة

۱۹۰۱۸- ۱۷ التهذیب، ۹/ ۷۹/ ۷۰/ ۱ عنه عن ابن فضال عن الفقیه، ۳/ ۳۴۱/ ۴۲۱۰ یونس بن یعقوب عن أبی مریم قال قلت لأبی عبد اللّه ع السخلة التی مر بها رسول اللّه ص و هی میتة و قال ما ضر أهلها لو انتفعوا بإهابها قال فقال أبو عبد اللّه ع لم تکن میتة یا أبا مریم و لکنها کانت مهزولة فذبحها أهلها فرموا بها قال رسول اللّه ص ما کان علی أهلها لو انتفعوا بإهابها

بیان

لعل تلك السخلة كانت غير تلك الشاة التى مر ذكرها فى رواية ابن أبى المغيرة فلا منافاة

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۰۶

[۱۸]

۱۹۰۱۹- ۱۸ التهذيب، ۹/ ۷۹/ ۷۱/ ۱ السراد عن الخراز عن ضريس الكناسى قال سألت أبا جعفر ع عن السمن و الجبن نجده فى أرض المشركين بالروم فآكله فقال أما ما علمت أنه قد خلطه الحرام فلا تأكل و أما ما لم تعلم فكله حتى تعلم أنه حرام

[۱۹]

۱۹۰۲۰- ۱۹ التهذيب، ۹/ ۷۹/ ۷۴/ ۱ الحسين عن الحسن عن زرعة عن سماعة قال سألته عن جلود السباع ينتفع بها قال إذا رميت و سميت فانتفع بجلده و أما الميتة فلا

[۲۰]

اشارة

۱۹۰۲۱- ۲۰ التهذيب، ۹/ ۲۰/ ۷۹/ ۱ محمد بن أحمد عن أبى جعفر عن أبيه عن وهب قال لا بأس بما ينتف من الطير و الدجاج- ينتفع به للعجين و أذناب الطواويس و أذناب الخيل و أعرافها

بيان

ينتفع به للعجين كأنه أريد به الضغث من الريش أو الشعر المشدود وسطه بحبل يضرب به العجين المبسوط للخبز لينقر فيه النقرات و الأعراف جمع العرف بالضم و هو شعر عنق الفرس و الحديث يشمل ما إذا نتف من الحى أو الميت و إن كان الأول أظهر

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۰۷

باب الأجزاء المبانة من الحى

[۱]

۱۹۰۲۲- ۱ الكافى، ۶/ ۲۵۴/ ۱/ ۱ العدة عن سهل عن البزنطى عن الفقيه، ۳/ ۳۲۹/ ۴۱۷۶ الكاهلى قال سأل رجل أبا عبد اللّه ع و كنت عنده يوما عن قطع أليات الغنم فقال لا بأس بقطعها إذا كنت تصلح بها مالك ثم قال إن فى كتاب على ع إن ما قطع منها ميت لا ينتفع به

[۲]

۱۹۰۲۳- ۲ الکافی، ۶/ ۲۵۵/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن علی عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع أنه قال فی ألیات الضأن تقطع و هی أحیاء إنها میتة

[۳]

۱۹۰۲۴- ۳ الکافی، ۶/ ۲۵۵/ ۳/ ۱ الاثنان عن الوشاء قال سألت أبا

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۰۸

الحسن ع فقلت جعلت فداک إن أهل الجبل یثقل عندهم ألیات الغنم فیقطعونها فقال حرام هی میت فقلت جعلت فداک فیصطبح بها فقال أما علمت أنه یصیب الید و الثوب و هو حرام

[۴]

۱۹۰۲۵- ۴ الکافی، ۶/ ۲۵۵/ ۴/ ۱ محمد عن أحمد [محمد بن أحمد] عن یعقوب بن یزید و یحیی بن المبارک عن ابن جبلة عن إسحاق بن عمار عن أبی عبد اللّه ع فی رجل ضرب غزالا بسیفه حتی أبانه أ یأکله قال نعم یأکل مما یلی الرأس ثم یدع الذنب

[۵]

اشارة

۱۹۰۲۶- ۵ الکافی، ۶/ ۲۵۵/ ۵/ ۱ العدة عن البرقی عن أبیه عن عبد اللّه بن الفضل النوفلی عن أبیه عن بعض أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع قال قلت له ربما رمیت بالمعراض فأقتل فقال إذا قطعه جدلین فارم بأصغرهما و کل الأکبر و إن اعتدلا فکلهما

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۰۹

بیان

الجدل العضو

[۶]

۱۹۰۲۷- ۶ الکافی، ۶/ ۲۵۵/ ۶/ ۱ محمد عن أحمد [محمد بن أحمد] عن محمد بن عیسی عن النضر بن سوید عن بعض أصحابنا رفعه فی الظبی و حمار الوحش یعترضان بالسیف فیقدان فقال لا بأس بأکلهما ما لم یتحرک أحد النصفین فإن تحرک أحدهما فلا یؤکل الآخر لأنه میت

[۷]

۱۹۰۲۸- ۷ الکافی، ۶/ ۲۵۵/ ۷/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن یحیی عن غیاث بن إبراهیم عن أبی عبد اللّه ع فی الرجل یضرب

الصید فیقده نصفین قال لا یأکلهما جمیعا فإن ضربه و بان منه عضو لم یؤکل منه ما أبانه و أکل سائره

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۱۱

باب ما لا یؤکل من أجزاء المذکی

[۱]

اشارة

۱۹۰۲۹- ۱ الکافی، ۶/ ۲۵۳/ ۱/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۷۴/ ۴۹/ ۱ محمد بن أحمد عن محمد بن عیسی عن الدهقان عن درست عن إبراهیم بن عبد الحمید عن أبی الحسن ع قال حرم من الشاة سبعة أشیاء الدم و الخصیتان و القضیب و المثانة و الغدد و الطحال و المرارة

بیان

فی بعض نسخ الکافی أحمد بن محمد بدل محمد بن أحمد و الغدد جمع غدة بالضم و هی کل عقدة فی الجسد أطاف بها شحم و کل قطعة صلبة بین العصب

[۲]

اشارة

۱۹۰۳۰- ۲ الکافی، ۶/ ۲۵۳/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن أبی یحیی الواسطی رفعه قال مر أمیر المؤمنین ع بالقصابین فنهاهم

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۱۲

عن بیع سبعة أشیاء من الشاة نهاهم عن بیع الدم و الغدد و آذان الفؤاد و الطحال و النخاع و الخصی و القضیب فقال له بعض القصابین یا أمیر المؤمنین ما الکبد و الطحال إلا سواء فقال له کذبت یا لکع ائتونی بتورین من ماء أنبئک بخلاف ما بینهما فأتی بکبد و طحال و تورین من ماء فقال ع شقوا الطحال من وسطه- و شقوا الکبد من وسطه ثم أمر ع بهما فمرسا فی الماء جمیعا- فابیضت الکبد و لم ینقص منه شیئا و لم یبیض الطحال و خرج ما فیه کله- و صار دما کله حتی بقی جلد الطحال و عرقه فقال له هذا خلاف ما بینهما هذا لحم و هذا دم

بیان

اللکع بضم اللام و فتح الکاف اللئیم و الأحمق و التور إناء یشرب فیه و مرس الشیء فی الماء إنقاعه فیه و تلیینه بالید

[۳]

۱۹۰۳۱- ۳ الکافی، ۶/ ۲۵۴/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن یعقوب بن یزید عن ابن أبی عمیر عن بعض أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع قال لا یؤکل من الشاة عشرة أشیاء الفرث و الدم و الطحال و النخاع و العلباء و الغدد و القضیب و الأنثیان و الحیاء و المرارة

[۴]

اشارة

۱۹۰۳۲- ۴ الفقیه، ۳/ ۳۴۶/ ۴۲۱۶ قال الصادق ع فی الشاة عشرة أشیاء لا تؤکل و ذکر الحدیث إلا أنه أورد بدل العلباء- و المرارة الأوداج و الرحم

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۱۳

بیان

العلباء عصب فی العنق یأخذ إلی الکاهل و هما علباوان یمینا و شمالا و الحیاء الفرج من ذوات الخف و الظلف و الودج محرکة عرق فی العنق

[۵]

۱۹۰۳۳- ۵ الکافی، ۶/ ۲۵۴/ ۴/ ۱ علی عن أبیه عن ابن مرار عنهم ع قال لا یؤکل مما یکون فی الإبل و البقر و الغنم و غیر ذلک مما لحمه حلال الفرج بما فیه ظاهره و باطنه و القضیب و البیضتان و المشیمة و هو موضع الولد و الطحال لأنه دم و الغدد مع العروق- و المخ [النخاع] الذی یکون فی الصلب و المرارة و الحدق و الخرزة التی تکون فی الدماغ و الدم

[۶]

۱۹۰۳۴- ۶ الکافی، ۶/ ۲۵۴/ ۵/ ۱ العدة عن سهل عن الثلاثة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع إذا اشتری أحدکم لحما فلیخرج منه الغدد فإنه یحرک عرق الجذام

[۷]

۱۹۰۳۵- ۷ الکافی، ۶/ ۲۵۴/ ۶/ ۱ سهل عن بعض أصحابنا أنه کره الکلیتین و قال إنما هما مجمع البول

[۸]

۱۹۰۳۶- ۸ التهذیب، ۹/ ۸۱/ ۸۰/ ۱ محمد بن أحمد عن الفضحیة عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عن الطحال أ یحل أکله قال لا تأکله فهو دم

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۱۴

[۹]

اشارة

۱۹۰۳۷- ۹ الفقیه، ۳/ ۳۳۹/ ۴۲۰۳ ابن مسکان عن عبد الرحیم القصیر قال سمعت أبا جعفر ع یقول إن إبراهیم ع لما أراد أن یذبح الکبش أتاه إبلیس فقال هذا لی فقال إبراهیم ع لا قال لی منه کذا و کذا قال إبراهیم ع لا فلم یزل یسمی عضوا عضوا من الشاة- و یأبی علیه إبراهیم حتی انتهی إلی الطحال فسماه فأعطاه إیاه فهو لقمة الشیطان

بیان

هذه الأجزاء بعضها أشد کراهة أو حرمة من بعض و لهذا اختلفت الأخبار فی تعداد بعضها و إهمال بعض

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۱۵

باب اختلاط ما یؤکل بغیره

[۱]

۱۹۰۳۸- ۱ الکافی، ۶/ ۲۶۲/ ۱/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۸۱/ ۸۰/ ۱ محمد بن أحمد عن الفطحیة عن أبی عبد اللّه ع و قد سئل عن الجری یکون فی السفود مع السمک فقال یؤکل ما کان فوق الجری و یرمی ما سال علیه الجری قال و سئل عن الطحال فی سفود مع اللحم و تحته الخبز و هو الجوذاب أ یؤکل ما تحته قال نعم یؤکل اللحم و الجوذاب و یرمی بالطحال لأن الطحال فی حجاب لا یسیل منه فإن کان الطحال متقویا أو مشقوقا فلا تأکل مما یسیل علیه الطحال

[۲]

اشارة

۱۹۰۳۹- ۲ الفقیه، ۳/ ۳۳۹/ ۴۲۰۳ قال الصادق ع إذا کان اللحم مع الطحال فی سفود أکل اللحم إذا کان فوق الطحال فإن کان أسفل من الطحال لم یؤکل و یؤکل جوذابه لأن الطحال فی حجاب و لا ینزل منه شیء إلا أن یثقب فإن ثقب سال منه

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۱۶

و لم یؤکل ما تحته من الجوذاب فإن جعلت سمکة یجوز أکلها مع جری- أو غیرها مما لا یجوز أکله فی سفود أکلت التی لها فلوس إذا کانت فی السفود فوق الجری و فوق اللاتی لا تؤکل فإن کانت أسفل من الجری لا یؤکل

بیان

السفود بالتشدید الحدیدة التی یشوی بها اللحم و الجوذاب بالضم خبز أو حنطة أو لبن و سکر و ماء نارجیل علق علیها لحم فی تنور حتی یطبخ

[۳]

۱۹۰۴۰- ۳ الکافی، ۶/ ۲۶۲/ ۲/ ۱ علی عن أبیه عن ابن مرار عن یونس عنهم ع قال سئل عن حنطة مجموعة ذاب علیها شحم خنزیر قال إن قدروا علی غسلها أکلت و إن لم یقدروا علی غسلها لم یؤکل و قیل تبذر حتی تنبت

[۴]

اشارة

۱۹۰۴۱- ۴ الکافی، ۶/ ۲۳۵/ ۱/ ۲ القمیان عن محمد بن إسماعیل عن علی بن النعمان عن الفقیه، ۳/ ۳۴۲/ ۴۲۱۱ سعید الأعرج قال سألت أبا عبد اللّه ع عن قدر فیها جزور وقع فیها مقدار أوقیة دم أ یؤکل فقال نعم لأن النار تأکل الدم

بیان

قیل الأوقیة بالضم سبعة مثاقیل یکون عشرة دراهم و قال فی

الصحاح هی فی الحدیث أربعون درهما و کذلک کان فیما مضی فأما الیوم فیما یتعارفه الناس فعشرة دراهم

[۵]

۱۹۰۴۲- ۵ التهذیب، ۱/ ۴۱۳/ ۱۳۰۳ ابن محبوب عن موسی بن عمر عن المیثمی عن أحمد بن محمد بن عبد اللّه بن الزبیر عن جده قال سألت أبا عبد اللّه ع عن البئر یقع فیها الفأرة أو غیرها من الدواب فتموت فیعجن من مائها أ یؤکل ذلک الخبز قال إذا أصابه النار فلا بأس بأکله

[۶]

۱۹۰۴۳- ۶ التهذیب، ۱/ ۴۱۴/ ۱۳۰۴ عنه عن محمد بن الحسین عن ابن أبی عمیر عمن رواه عن الفقیه، ۱/ ۱۴/ ۱۸ الفقیه، ۱ أبی عبد اللّه ع فی عجین عجن و خبز ثم علم أن الماء کانت فیه میتة قال لا بأس أکلت النار ما فیه

[۷]

۱۹۰۴۴- ۷ التهذیب، ۱/ ۴۱۴/ ۱۳۰۵ بهذا الإسناد عن ابن أبی عمیر عن بعض أصحابنا قال و ما أحسبه إلا حفص بن البختری قال قیل

لأبی عبد اللّه ع فی العجین یعجن من الماء النجس کیف یصنع به قال یباع ممن یستحل [أکل] المیتة

[۸]

اشارة

۱۹۰۴۵- ۸ التهذیب، ۱/ ۴۱۴/ ۱۳۰۶ بهذا الإسناد عن بعض أصحابه عن أبی عبد اللّه ع قال یدفن و لا یباع

بیان

قال فی التهذیب و بهذا الخبر نأخذ دون الأول

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۱۸

[۹]

۱۹۰۴۶- ۹ الکافی، ۶/ ۲۶۱/ ۱/ ۲ الثلاثة التهذیب، ۹/ ۸۵/ ۹۵/ ۱ الحسین عن ابن أبی عمیر عن ابن أذینة عن زرارة عن أبی جعفر ع قال إذا وقعت الفأرة فی السمن فماتت فیه فإن کان جامدا فألقها و ما یلیها و کل ما بقی و إن کان ذائبا فلا تأکله و اصطبح [استصبح] به و الزیت کمثل ذلک

[۱۰]

اشارة

۱۹۰۴۷- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۶۱/ ۲/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۸۵/ ۹۴/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن ابن وهب عن أبی عبد اللّه ع قال قلت له جرذ مات فی سمن أو زیت أو عسل فقال أما السمن و العسل فیؤخذ الجرذ و ما حوله و الزیت یصطبح به- التهذیب، و قال فی بیع ذلک الزیت و یبینه لمن اشتراه لیستصبح به

بیان

الجرذ کصرد ضرب من الفأر و قال فی بیع ذلک الزیت یعنی فی شأن بیعه و حکمه

[۱۱]

۱۹۰۴۸- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۶۱/ ۳/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۱۹

قال إن أمير المؤمنين ع قال و قد سئل عن قدر طبخت فإذا فی القدر فأرة قال يهراق مرقها و يغسل اللحم و يؤكل

[۱۲]

۱۹۰۴۹- ۱۲ الكافی، ۶/ ۲۶۱/ ۴/ ۱ القميان عن محمد بن إسماعيل عن علی بن النعمان التهذيب، ۹/ ۸۶/ ۹۷/ ۱ الحسين عن علی بن النعمان عن سعيد الأعرج قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الفأرة الكافی، و الكلب- ش تقع فی السمن و الزيت ثم يخرج منه حيا فقال لا بأس بأكله- التهذيب، و عن الفأرة تموت فی السمن و العسل فقال قال علی ع خذ ما حولها و كل بقيته و عن الفأرة تموت فی الزيت فقال لا تأكله و [لكن] أسرج به

[۱۳]

اشارة

۱۹۰۵۰- ۱۳ التهذيب، ۱/ ۲۸۵/ ۸۳۲ محمد بن أحمد عن الفطحية عن أبی عبد اللّه ع قال سئل عن الدقيق يصيب فيه خرء الفأر هل يجوز أكله قال إذا بقی منه شیء فلا بأس يؤخذ أعلاه فيرمی به و سئل عن الخنفساء و الذباب و الجراد و النملة و ما

أشبه ذلك تموت فی البئر و الزيت و السمن و شبهه قال كل ما ليس له دم فلا بأس و عن العظاية تقع فی اللبن قال يحرم اللبن و قال إن فيها السم و قال كل شیء نظيف حتی تعلم أنه قذر فإذا علمت فقد قذر و ما لم تعلم فليس عليك

بيان

العظاية دويبة كسام أبرص

[۱۴]

اشارة

۱۹۰۵۱- ۱۴ التهذيب، ۹/ ۸۶/ ۹۶/ ۱ الحسين عن الثلاثة قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الفأرة و الدابة فی الطعام و الشراب فتموت فيه فقال إن كان سمنا أو عسلا أو زيتا فإنه ربما يكون بعض هذا فإن كان الشتاء فانزع ما حوله و كله و إن كان الصيف فادفعه [فارفعه] حتی يسرج به و إن كان بردا [ثردا] فاطرح الذی كان عليه و لا تترك طعامك من أجل دابة ماتت عليه

بيان

إنما كرر ع حديث البرودة تفسيرا و تعليلا و تمهيدا لما بعده و أما تفسير البرودة هاهنا بالثبوت و الوجوب فتوهم بارد

[۱۵]

۱۹۰۵۲- ۱۵ التهذیب، ۹/ ۸۵/ ۹۳/ ۱ عنه عن عثمان عن سماعة قال سألته عن السمن یقع فیه المیتة قال إن کان جامدا فألق ما حوله و کل الباقی فقلت الزیت فقال أسرج به

[۱۶]

۱۹۰۵۳- ۱۶ التهذیب، ۹/ ۸۶/ ۹۸/ ۱ عنه عن النضر عن عاصم بن حمید عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۲۱

سألته عن الذباب یقع فی السمن و الدهن و الطعام فقال لا بأس کل

[۱۷]

۱۹۰۵۴- ۱۷ التهذیب، ۹/ ۸۶/ ۹۹/ ۱ عنه عن فضالة عن أبان عن أبی مریم الأنصاری عن أبی جعفر ع قال فی کتاب علی ع لا أمتنع من طعام طعم منه السنور و لا من شراب شرب منه السنور

[۱۸]

۱۹۰۵۵- ۱۸ الفقیه، ۱/ ۹/ ۱۱ قال الصادق ع إنی لا أمتنع الحدیث

[۱۹]

۱۹۰۵۶- ۱۹ الکافی، ۳/ ۹/ ۴/ ۱ الثلاثة التهذیب، ۱/ ۲۲۷/ ۶۵۵ المشایخ عن ابن أبان عن الحسین عن ابن أبی عمیر عن ابن أذینة عن زرارة عن أبی عبد اللّه ع قال إن فی کتاب علی ع إن الهر سبع فلا بأس بسؤره و إنی لأستحی من اللّه أن ادع طعاما لأن هرا أکل منه

[۲۰]

۱۹۰۵۷- ۲۰ التهذیب، ۱/ ۲۲۹/ ۶۶۳ محمد بن أحمد عن العمرکی عن علی بن جعفر عن أخیه موسی ع قال سألته عن الفأرة و الکلب إذا أکلا من الخبز أو شماه أ یؤکل قال یطرح ما شماه و یؤکل ما بقی

[۲۱]

۱۹۰۵۸- ۲۱ التهذیب، ۱/ ۲۸۴/ ۸۳۲ محمد بن أحمد عن الفطحیة عن أبی عبد اللّه ع قال سئل عن الکلب

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۲۲

و الفأرة إذا أکلا من الخبز و شبهه قال یطرح منه و یؤکل الباقی

[۲۲]

۱۹۰۵۹- ۲۲ التهذیب، ۱/ ۴۱۹/ ۱۳۲۶ العمرکی عن علی بن جعفر عن أخیه ع قال سألته عن فأرة وقعت فی حب دهن فأخرجت قبل أن تموت أ یبیعه من مسلم قال نعم و یدهن منه

[۲۳]

اشارة

۱۹۰۶۰- ۲۳ التهذیب، ۱/ ۴۲۰/ ۱۳۲۷ محمد بن أحمد عن العبیدی عن النضر عن عمرو بن شمر عن جابر عن أبی جعفر ع قال أتاه رجل فقال له وقعت فأرة فی خابیة فیها سمن أو زیت فما تری فی أکله قال فقال له أبو جعفر ع لا تأکله فقال له الرجل الفأرة أهون علی من أن أترک طعامی من أجلها- قال فقال له أبو جعفر ع إنک لم تستخف بالفأرة و إنما استخففت بدینک إن اللّه حرم المیتة من کل شیء

بیان

الحب و الخابیة الدن

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۲۳

باب طعام أهل الذمة و مؤاکلتهم فی آنیتهم

[۱]

۱۹۰۶۱- ۱ الکافی، ۶/ ۲۶۳/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن عثمان عن سماعة الکافی، ۶/ ۲۶۳/ ۲/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۸۸/ ۱۱۰/ ۱ ابن عیسی عن محمد بن سنان عن عمار بن مروان عن سماعة عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن طعام أهل الکتاب و ما یحل منه قال الحبوب

[۲]

۱۹۰۶۲- ۲ الفقیه، ۳/ ۳۴۷/ ۴۲۱۸ سئل الصادق ع عن قول اللّه تعالی وَ طَعامُ الَّذِینَ أُوتُوا الْکِتابَ حِلٌّ لَکُمْ قال یعنی

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۲۴

الحبوب

[۳]

۱۹۰۶۳- ۳ الکافی، ۶/ ۲۶۴/ ۶/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن سنان عن أبی الجارود قال سألت أبا جعفر ع عن قول اللّه تعالی وَ طَعامُ الَّذِینَ أُوتُوا الْکِتابَ حِلٌّ لَکُمْ وَ طَعامُکُمْ حِلٌّ لَهُمْ فقال الحبوب و البقول

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۲۵

[۴]

۱۹۰۶۴- ۴ التهذیب، ۹/ ۸۸/ ۱۰۹/ ۱ الحسین عن محمد بن خالد عن ابن أبی عمیر عن الفقیه، ۳/ ۳۴۷/ ۴۲۱۹ هشام بن سالم عن أبی عبد اللّه ع فی قول اللّه عز و جل طعامهم أُحِلَّ لَکُمُ فقال العدس و الحمص و غیر ذلک

[۵]

اشارة

۱۹۰۶۵- ۵ الکافی، ۶/ ۲۶۳/ ۳/ ۱ القمیان عن صفوان عن عیص بن القاسم قال سألت أبا عبد اللّه ع عن مؤاکلة الیهودی و النصرانی و المجوسی قال فقال إن کان من طعامک فتوضأ فلا بأس

بیان

فتوضأ أی غسل یده و المستفاد من کثیر من أخبار هذا الباب عدم نجاسة أهل الذمة أو عدم تعدی نجاستهم لأن الأمر باجتنابهم فیها معلل باستعمالهم المیتة و الدم و لحم الخنزیر و الخمر و نحو ذلک و لا ینافی هذا النهی عن مؤاکلتهم فی بعضها أو مصافحتهم لاحتمال أن یکون ذلک لشرکهم و خبثهم الباطنی و أن یکون إطلاق النجس علیهم حیث وقع بهذا المعنی دون وجوب غسل الملاقی

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۲۶

[۶]

۱۹۰۶۶- ۶ التهذیب، ۹/ ۸۸/ ۱۰۸/ ۱ الحسین عن صفوان عن الفقیه، ۳/ ۳۴۸/ ۴۲۲۲ عیص بن القاسم قال سألت أبا عبد اللّه ع عن مؤاکلة الیهودی و النصرانی فقال لا بأس إذا کان من طعامک و سألته عن مؤاکلة المجوسی فقال إذا توضأ فلا بأس

[۷]

۱۹۰۶۷- ۷ الکافی، ۶/ ۲۶۳/ ۴/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن الکاهلی قال سألت أبا عبد اللّه ع عن قوم مسلمین یأکلون و حضر مجوسی أ یدعونه إلی طعامهم فقال أما أنا فلا أؤاکل المجوسی و أکره أن أحرم علیکم شیئا تصنعونه فی بلادکم

[۸]

۱۹۰۶۸- ۸ التهذیب، ۹/ ۸۸/ ۱۰۵/ ۱ الحسین عن القاسم و فضالة عن الکاهلی قال سأل رجل أبا عبد اللّه ع و أنا عنده الحدیث بأدنی تفاوت

[۹]

۱۹۰۶۹- ۹ الکافی، ۶/ ۲۶۴/ ۵/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۸۸/ ۱۰۷/ ۱ السراد عن العلاء عن محمد قال سألت أبا جعفر ع عن آنیة أهل الذمة و المجوس- فقال لا تأکلوا فی آنیتهم و لا من طعامهم الذی یطبخون و لا فی آنیتهم التی یشربون فیها الخمرة

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۲۷

[۱۰]

۱۹۰۷۰- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۶۴/ ۷/ ۱ العدة عن البرقی عن یعقوب بن یزید عن علی بن جعفر عن أبی الحسن موسی ع قال سألته عن مؤاکلة المجوسی فی قصعة واحدة و أرقد معه علی فراش واحد و أصافحه قال لا

[۱۱]

۱۹۰۷۱- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۶۴/ ۸/ ۱ عنه عن إسماعیل بن مهران عن محمد بن زیاد عن هارون بن خارجة قال قلت لأبی عبد اللّه ع إنی أخالط المجوس فآکل من طعامهم فقال لا

[۱۲]

۱۹۰۷۲- ۱۲ الکافی، ۶/ ۲۶۴/ ۹/ ۱ القمیان عن صفوان عن إسماعیل بن جابر قال قلت لأبی عبد اللّه ع ما تقول فی طعام أهل الکتاب فقال لا تأکله ثم سکت هنیئة ثم قال لا تأکله- ثم سکت هنیئة ثم قال لا تأکله و لا تترکه تقول إنه حرام و لکن تترکه تنزها عنه إن فی آنیتهم الخمر و لحم الخنزیر

[۱۳]

۱۹۰۷۳- ۱۳ الکافی، ۶/ ۲۶۴/ ۱۰/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن ابن وهب عن زکریا بن إبراهیم قال کنت نصرانیا فأسلمت فقلت لأبی عبد اللّه ع إن أهل بیتی علی دین النصرانیة فأکون معهم فی بیت واحد و آکل من آنیتهم فقال یأکلون لحم الخنزیر قلت لا قال لا بأس

[۱۴]

۱۹۰۷۴- ۱۴ التهذیب، ۹/ ۸۷/ ۱۰۴/ ۱ الحسین عن القاسم بن محمد عن ابن وهب عن عبد الرحمن بن حمزة عن زکریا بن إبراهیم قال دخلت علی أبی عبد اللّه ع فقلت إنی رجل من أهل

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۲۸

الکتاب و إنی أسلمت و بقی أهلی کلهم علی النصرانیة و أنا معهم فی بیت واحد لم أفارقهم بعد فآکل من طعامهم فقال لی یأکلون لحم الخنزیر قلت لا و لکنهم یشربون الخمر فقال لی کل معهم و اشرب

[۱۵]

۱۹۰۷۵- ۱۵ التهذیب، ۹/ ۸۸/ ۱۰۶/ ۱ عنه عن فضالة عن الفقیه، ۳/ ۳۴۸/ ۴۲۲۳ العلاء عن محمد عن أحدهما ع قال سألته عن آنیة أهل الکتاب فقال لا- تأکلوا فی آنیتهم إذا کانوا یأکلون فیها المیتة و الدم و لحم الخنزیر

[۱۶]

۱۹۰۷۶- ۱۶ الفقیه، ۳/ ۳۴۷/ ۴۲۲۰ سأل سعید الأعرج الصادق ع عن سؤر الیهودی و النصرانی أ یؤکل أو یشرب قال لا

[۱۷]

۱۹۰۷۷- ۱۷ الفقیه، ۳/ ۳۴۸/ ۴۲۲۱ زرارة عنه ع أنه قال فی آنیة المجوس إذا اضطررتم إلیها فاغسلوها بالماء

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۲۹

باب من وجد سفرة فیها لحم

[۱]

۱۹۰۷۸- ۱ الکافی، ۶/ ۲۹۷/ ۲/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع أن أمیر المؤمنین ع سئل عن سفرة وجدت فی الطریق مطروحة کثیر لحمها و خبزها و بیضها و جبنها و فیها سکین فقال أمیر المؤمنین ص یقوم ما فیها و یؤکل لأنه یفسد و لیس له بقاء- فإن جاء طالبها غرم له الثمن قیل یا أمیر المؤمنین لا یدری سفرة مسلم أو سفرة مجوسی فقال هم فی سعة حتی یعلموا

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۳۱

باب أکل الطین

[۱]

۱۹۰۷۹- ۱ الکافی، ۶/ ۲۶۶/ ۹/ ۱ الکافی، ۶/ ۳۷۸/ ۲/ ۱ علی بن محمد عن بعض أصحابنا عن جعفر بن إبراهیم الحضرمی عن سعد بن سعد قال سألت أبا الحسن ع عن الطین فقال أکل الطین حرام مثل المیتة و الدم و لحم الخنزیر إلا طین قبر الحسین ع فإن فیه شفاء من کل داء و أمنا من کل خوف

[۲]

۱۹۰۸۰- ۲ الکافی، ۶/ ۲۶۵/ ۱/ ۲ محمد عن التهذیب، أحمد عن أبی یحیی الواسطی عن رجل قال قال أبو عبد اللّه ع الطین حرام کله کلحم الخنزیر- و من أکله ثم مات فیه لم أصل علیه إلا طین القبر فإن فیه شفاء من کل داء و من أکله بشهوة لم یکن له فیه شفاء

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۳۲

[۳]

۱۹۰۸۱- ۳ الکافی، ۶/ ۲۶۵/ ۲/ ۱ العدة عن التهذیب، ۹/ ۹۰/ ۱۱۸/ ۱ البرقی عن عثمان عن طلحة بن زید عن أبی عبد اللّه ع قال أکل

الطین یورث النفاق

[۴]

اشارة

۱۹۰۸۲- ۴ الکافی، ۶/ ۲۶۵/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن التهذیب، ۹/ ۹۰/ ۱۱۷/ ۱ السراد عن إبراهیم بن مهزم الکافی، عن طلحة بن زید ش عن أبی عبد اللّه ع أن علیا ع قال من انهمک فی أکل الطین فقد شرک فی دم نفسه

بیان

انهمک جد

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۳۳

[۵]

۱۹۰۸۳- ۵ الکافی، ۶/ ۲۶۵/ ۴/ ۱ العدة عن التهذیب، ۹/ ۸۹/ ۱۱۵/ ۱ أحمد عن الحسن بن علی عن هشام بن سالم عن أبی عبد اللّه ع قال إن اللّه خلق آدم من الطین فحرم أکل الطین علی ذریته

[۶]

۱۹۰۸۴- ۶ الکافی، ۶/ ۲۶۶/ ۸/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص من أکل الطین فمات فقد أعان علی نفسه

[۷]

۱۹۰۸۵- ۷ الکافی، ۶/ ۲۶۶/ ۵/ ۱ العدة عن سهل عن ابن فضال عن القداح عن أبی عبد اللّه ع قال قیل لأمیر المؤمنین ص فی رجل یأکل الطین فنهاه فقال لا تأکله فإن أکلته و مت کنت قد أعنت علی نفسک

[۸]

۱۹۰۸۶- ۸ الکافی، ۶/ ۲۶۶/ ۶/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۸۹/ ۱۱۳/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن إسماعیل بن محمد عن جده زیاد بن أبی زیاد عن أبی جعفر ع قال إن التمنی عمل الوسوسة و أکثر مصاید الشیطان أکل الطین و هو یورث السقم فی الجسم و یهیج الداء و من أکل طینا فضعف

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۳۴

عن قوته التی کانت قبل أن یأکله و ضعف عن العمل الذی کان یعمله قبل أن یأکله حوسب علی ما بین قوته و ضعفه و عذب علیه

[۹]

اشارة

۱۹۰۸۷- ۹ الکافی، ۶/ ۲۶۶/ ۷/ ۱ التهذیب، ۹/ ۸۹/ ۱۱۴/ ۱ أحمد عن معمر بن خلاد عن أبی الحسن ع قال قلت له ما یروی الناس عنک فی الطین و کراهیته فقال إنما ذاک المبلول و ذاک المدر

بیان

المراد بالکراهیة المعنی الأعم و کأنه أراد بحصرها فی الطینین إخراج غیرهما مما یستهلک فی الدبس و نحوه

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۳۵

باب النوادر

[۱]

۱۹۰۸۸- ۱ الکافی، ۵/ ۳۰۷/ ۱۱/ ۱ الخمسة التهذیب، ۶/ ۳۸۳/ ۲۵۳/ ۱ محمد بن أحمد عن محمد بن موسی السمان عن النخعی عن ابن أبی عمیر عن حماد عن الحلبی عن أبی عبد اللّه ع قال نهی رسول اللّه ص أن یؤکل ما تحمله النملة بفیها و قوائمها

آخر أبواب ما یحل من المطاعم و ما لا یحل و الحمد لله أولا و آخرا

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۳۹

أبواب الصید و الذبائح

الآیات

قال اللّه تعالی یَسْئَلُونَکَ ما ذا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَکُمُ الطَّیِّباتُ وَ ما عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوارِحِ مُکَلِّبِینَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَکُمُ اللّهُ فَکُلُوا مِمَّا أَمْسَکْنَ عَلَیْکُمْ وَ اذْکُرُوا اسْمَ اللّهِ عَلَیْهِ وَ اتَّقُوا اللّهَ إِنَّ اللّهَ سَرِیعُ الْحِسابِ

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۴۱

باب ما یصید الکلب و الفهد

[۱]

۱۹۰۸۹- ۱ الکافی، ۶/ ۲۰۲/ ۱/ ۱ الثلاثة و محمد عن ابن عیسی عن التهذیب، ۹/ ۲۲/ ۸۸/ ۱ ابن أبی عمیر عن حماد عن الحلبی عن أبی عبد اللّه ع أنه قال فی کتاب علی ص فی قول اللّه تعالی وَ ما عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوارِحِ مُکَلِّبِینَ قال هی الکلاب

[۲]

اشارة

۱۹۰۹۰- ۲ الکافی، ۶/ ۲۰۲/ ۲/ ۱ الثلاثة عن ابن أذینة عن محمد و غیر واحد عنهما ع أنهما قالا فی الکلب یرسله الرجل و یسمی قالا إن أخذه فأدرکت ذکاته فذکه و إن أدرکته و قد قتله و أکل منه فکل ما بقی و لا ترون ما ترون فی الکلب

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۴۲

بیان

لعل المراد بآخر الحدیث أنکم ترون أن الصید إذا قتلته الجارحة و لم تدرکوا ذکاته فهو میتة و إنما یصح ذلک الرأی فی غیر الکلب و أما الکلب فمقتوله حلال و إن لم تدرک ذکاته فلا ترون فیها ما ترون فی غیره من الجوارح فالظرف متعلق بقوله و لا ترون و فی بعض النسخ ما یرون علی صیغة الغیبة یعنی المخالفین و علی هذا یجوز أن یکون الظرف متعلقا بقوله یرون أیضا

[۳]

۱۹۰۹۱- ۳ الکافی، ۶/ ۲۰۳/ ۳/ ۱ محمد عن أحمد عن ابن فضال عن ابن بکیر التهذیب، ۹/ ۲۷/ ۱۰۸/ ۱ الحسین عن فضالة عن ابن بکیر عن سالم الأشل قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الکلب یمسک علی صیده و قد أکل منه قال لا بأس بما أکل و هو لک حلال

[۴]

۱۹۰۹۲- ۴ الکافی، ۶/ ۲۰۳/ ۴/ ۱ العدة عن سهل عن سالم و علی عن أبیه و محمد عن أحمد جمیعا عن التهذیب، ۹/ ۲۶/ ۱۰۶/ ۱ السراد عن ابن رئاب عن الحذاء قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الرجل یسرح کلبه المعلم و یسمی إذا سرحه فقال یأکل مما أمسک علیه

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۴۳

الکافی، فإذا أدرکه قبل قتله ذکاه التهذیب، و إن أدرکه قد قتله ش و إن وجد معه کلبا غیر معلم فلا یأکل منه قلت فالفهد قال إذا أدرکت ذکاته فکل قلت أ لیس الفهد بمنزلة الکلب قال [لا] لیس شیء مکلب إلا الکلب

[۵]

۱۹۰۹۳- ۵ الفقیه، ۳/ ۳۲۰/ ۴۱۴۴ قال الصادق ع إذا أرسلت کلبک علی صید و شارکه کلب آخر فلا تأکل منه إلا أن تدرک ذکاته

[۶]

۱۹۰۹۴- ۶ الکافی، ۶/ ۲۰۳/ ۵/ ۱ علی عن أبیه عن التمیمی عن عاصم عن محمد بن قیس عن أبی جعفر ع قال قال أمیر المؤمنین ع ما قتلت من الجوارح مکلبین و ذکر اسم اللّه تعالی علیه فکلوا من صیدهن و ما قتلت الکلاب التی لم تعلموها من قبل أن تدرکوه فلا تطعموه

[۷]

۱۹۰۹۵- ۷ الکافی، ۶/ ۲۰۳/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن یحیی عن جمیل بن دراج قال حدثنی حکم بن حکیم الصیرفی قال قلت لأبی عبد اللّه ع ما تقول فی الکلب یصید الصید فیقتله قال لا بأس بأکله قال قلت فإنهم یقولون إنه إذا قتله

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۴۴

و أکل منه فإنما أمسک علی نفسه فلا تأکله فقال کل أ و لیس قد جامعوکم علی أن قتله ذکاته قال قلت بلی قال فما یقولون فی شاة ذبحها رجل أ ذکاها قال قلت نعم قال فإن السبع جاء بعد ما ذکاها فأکل منها بعضها أ یؤکل منها البقیة [قلت نعم]- فإذا أجابوک إلی هذا فقل لهم کیف تقولون إذا ذکی ذلک فأکل منها لم تأکلوا و إذا ذکاها هذا و أکل أکلتم

[۸]

۱۹۰۹۶- ۸ الکافی، ۶/ ۲۰۴/ ۷/ ۱ التهذیب، ۹/ ۲۳/ ۹۲/ ۱ أحمد عن محسن بن أحمد عن یونس بن یعقوب قال سألت أبا عبد اللّه ع عن رجل أرسل کلبه فأدرکه و قد قتل قال کل و إن أکل

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۴۵

[۹]

۱۹۰۹۷- ۹ الکافی، ۶/ ۲۰۴/ ۸/ ۱ العدة عن سهل و علی عن أبیه و محمد عن أحمد جمیعا عن البزنطی عن جمیل بن دراج قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الرجل یرسل الکلب علی الصید فیأخذه- و لا یکون معه سکین یذکیه بها أ یدعه حتی یقتله و یأکل منه قال لا بأس قال اللّه تعالی فَکُلُوا مِمّا أَمْسَکْنَ عَلَیْکُمْ و لا ینبغی أن یؤکل مما قتل الفهد

[۱۰]

۱۹۰۹۸- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۰۴/ ۹/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۲۴/ ۹۴/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن سیف بن عمیرة عن الحضرمی قال سألت أبا عبد اللّه ع عن صید البزاة و الصقور و الکلب و الفهد فقال لا تأکل صید شیء من هذه إلا ما ذکیتموه إلا الکلب المکلب قلت فإن قتله قال کل لأن اللّه تعالی یقول وَ مٰا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوٰارِحِ مُکَلِّبِینَ- فَکُلُوا مِمّٰا أَمْسَکْنَ عَلَیْکُمْ وَ اذْکُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَیْهِ

[۱۱]

۱۹۰۹۹- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۰۴/ ۱۰/ ۱ التهذیب، ۹/ ۲۴/ ۹۵/ ۱ عنه عن علی بن الحکم عن سیف بن عمیرة عن أبان بن تغلب عن سعید بن المسیب قال سمعت سلمان یقول کل مما أمسک الکلب و إن أکل ثلثیه

[۱۲]

۱۹۱۰۰- ۱۲ الفقیه، ۳/ ۳۱۵/ ۴۱۲۲ قال الصادق ع کل ما أکل الکلب و إن أکل ثلثیه کل ما أکل الکلب و إن لم یبق منه إلا بضعة واحدة

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۴۶

[۱۳]

اشارة

۱۹۱۰۱- ۱۳ الکافی، ۶/ ۲۰۵/ ۱۱/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال الکلاب الکردیة إذا علمت فهی بمنزلة السلوقیة

بیان

السلوق بفتح السین قریة بالیمن ینسب إلیها الدروع و الکلاب

[۱۴]

۱۹۱۰۲- ۱۴ الکافی، ۶/ ۲۰۵/ ۱۲/ ۱ التهذیب، ۹/ ۲۴/ ۹/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن سیف بن عمیرة عن منصور بن حازم عن سالم الأشل قال سألت أبا عبد اللّه ع عن صید کلب معلم قد أکل من صیده فقال کل منه

[۱۵]

۱۹۱۰۳- ۱۵ الکافی، ۶/ ۲۰۵/ ۱۳/ ۱ الاثنان عن الوشاء عن أبان عن البصری قال سألت أبا عبد اللّه ع عن رجل أرسل کلبه- فأخذ صیدا فأکل منه آکل من فضله قال کل ما قتل الکلب إذا سمیت علیه فإن کنت ناسیا فکل منه أیضا و کل فضله

[۱۶]

۱۹۱۰۴- ۱۶ الکافی، ۶/ ۲۰۵/ ۱۴/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۲۴/ ۹۸/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن الفقیه، ۳/ ۳۱۵/ ۴۱۲۱ موسی بن بکر عن

زرارة عن أبی عبد اللّه ع أنه قال فی صید الکلب [إن] أرسله الرجل و سمی فلیأکل کل ما أمسک علیه و إن قتل و إن أکل فکل ما بقی و إن کان غیر معلم فعلمه فی ساعته حین ترسله و لیأکل منه فإنه معلم و ما خلا الکلب مما یصید الفهد و الصقر و أشباه ذلک فلا تأکل من صیده إلا ما أدرکت ذکاته لأن اللّه یقول مکلبین فما کان خلاف الکلب فلیس صیده مما یؤکل إلا أن تدرک ذکاته

[۱۷]

۱۹۱۰۵- ۱۷ الکافی، ۶/ ۲۰۵/ ۱۵/ ۱ الخمسة عن أبی عبد اللّه ع قال سئل عن صید البازی و الکلب إذا صاد و قد قتل صیده و أکل منه آکل فضلهما أم لا فقال ع أما ما قتلته الطیر فلا تأکل إلا أن تذکیه و أما ما قتله الکلب و قد ذکرت اسم اللّه تعالی علیه فکل و إن أکل منه

[۱۸]

۱۹۱۰۶- ۱۸ الکافی، ۶/ ۲۰۵/ ۱۶/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۲۵/ ۱۰۰/ ۱ الحسین عن الفقیه، ۳/ ۳۱۶/ ۴۱۲۴ النضر عن القاسم بن سلیمان قال سألت أبا عبد اللّه ع عن کلب أفلت و لم یرسله صاحبه فصاد فأدرکه صاحبه و قد قتله أ یأکل منه فقال لا و قال ع إذا صاد و قد سمی فلیأکل و إذا صاد و لم یسم فلا یأکل و هذا مما عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوارِحِ مُکَلِّبِینَ

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۴۸

[۱۹]

۱۹۱۰۷- ۱۹ الکافی، ۶/ ۲۰۶/ ۱۷/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۲۵/ ۱۰۱/ ۱ أحمد عن معاویة بن حکیم عن أبی مالک الحضرمی عن جمیل بن دراج قال قلت لأبی عبد اللّه ع أرسل الکلب و أسمی علیه فیصید و ما بیدی شیء أذکیه فقال دعه حتی یقتله و کله

[۲۰]

۱۹۱۰۸- ۲۰ الفقیه، ۳/ ۳۲۰/ ۴۱۴۴ قال الصادق ع إن أرسلت کلبک علی صید فأدرکته و لم یکن معک حدیدة تذبحه بها فدع الکلب یقتله ثم کل منه

[۲۱]

۱۹۱۰۹- ۲۱ الکافی، ۶/ ۲۰۶/ ۱۸/ ۱ التهذیب، ۹/ ۲۵/ ۱۰۲/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن الفقیه، ۳/ ۳۱۶/ ۴۱۲۵ موسی بن بکر عن زرارة عن أبی عبد اللّه ع قال إذا أرسل الرجل کلبه و نسی أن یسمی فهی بمنزلة من ذبح و نسی أن یسمی و کذلک إذا رمی بالسهم و نسی أن یسمی

[۲۲]

۱۹۱۱۰- ۲۲ الفقیه، ۳/ ۳۱۶/ ۴۱۲۶ و حل ذلک [حکم ذلک] فی خبر آخر أن یسمی حین یأکل

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۴۹

[۲۳]

۱۹۱۱۱- ۲۳ الکافی، ۶/ ۲۰۶/ ۱۹/ ۱ محمد عن محمد بن أحمد عن بعض أصحابنا عن ابن أبی حمزة عن أبیه عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن قوم أرسلوا کلابهم و هی معلمة کلها و قد سموا علیها فلما أن مضت الکلاب دخل فیها کلب غریب لم یعرفوا له صاحبها فاشترکن جمیعا فی الصید فقال لا تأکل منه لأنک لا تدری أخذه معلم أم لا

[۲۴]

اشارة

۱۹۱۱۲- ۲۴ الکافی، ۶/ ۲۰۶/ ۲۰/ ۱ الأربعة التهذیب، ۹/ ۸۰/ ۷۵/ ۱ محمد بن أحمد عن بنان عن أبیه عن ابن المغیرة عن السکونی عن أبی عبد اللّه ع التهذیب، عن أبیه ش قال قال أمیر المؤمنین ص الکلب الأسود البهیم لا یؤکل صیده لأن رسول اللّه ص أمر بقتله

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۵۰

بیان

البهیم ما لا یخلطه لون آخر غیر السواد و لیس هذا اللفظ فی التهذیب

[۲۵]

۱۹۱۱۳- ۲۵ التهذیب، ۹/ ۲۶/ ۱۰۳/ ۱ محمد بن أحمد عن محمد بن موسی عن أحمد بن حمزة القمی عن محمد بن خالد عن ابن أبی عمیر عن زرارة عن محمد قال سألت أبا جعفر ع عن القوم یخرجون جماعتهم إلی الصید فیکون الکلب لرجل منهم- و یرسل صاحب الکلب کلبه و یسمی غیره أ یجزی ذلک قال لا یسمی إلا صاحبه الذی أرسله

[۲۶]

۱۹۱۱۴- ۲۶ التهذیب، ۹/ ۲۶/ ۱۰۴/ ۱ عنه عن أحمد بن حمزة عن محسن بن أحمد عن یونس عن أبی بصیر عن رجل عن أبی عبد اللّه ع قال لا یجزی أن یسمی إلا الذی أرسل الکلب

[۲۷]

۱۹۱۱۵- ۲۷ التهذیب، ۹/ ۲۷/ ۱۰۷/ ۱ الحسین عن القاسم بن محمد عن ابن وهب عن أبی سعید المکاری قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الکلب یرسل علی الصید و یسمی فیقتل و یأکل منه- فقال کل و إن أکل منه

[۲۸]

اشارة

۱۹۱۱۶- ۲۸ التهذیب، ۹/ ۲۷/ ۱۰۹/ ۱ عنه عن صفوان عن ابن مسکان عن محمد الحلبی قال قال أبو عبد اللّه ع من أرسل کلبه و لم یسم فلا یأکله قال و سألته عن الکلب یصطاد فیأکل من صیده أ نأکل من بقیته قال نعم

بیان

و لم یسم أی متعمدا لا ناسیا لما مر و لما سیأتی

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۵۱

[۲۹]

۱۹۱۱۷- ۲۹ التهذیب، ۹/ ۲۷/ ۱۱۰/ ۱ الحسین عن عثمان عن سماعة قال سألته عما أمسک علیه الکلب المعلم للصید و هو قول اللّه عز و جل وَ مٰا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوٰارِحِ مُکَلِّبِینَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمّٰا عَلَّمَکُمُ اللّٰهُ فَکُلُوا مِمّٰا أَمْسَکْنَ عَلَیْکُمْ وَ اذْکُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَیْهِ قال لا بأس أن تأکلوا مما أمسک الکلب ما لم یأکل الکلب منه فإذا أکل الکلب منه قبل أن تدرکه فلا تأکل منه قال و سألته عن صید الفهد و هو معلم للصید فقال إن أدرکته حیا فذکه و کله و إن قتله فلا تأکل منه

[۳۰]

۱۹۱۱۸- ۳۰ التهذیب، ۹/ ۲۷/ ۱۱۱/ ۱ عنه عن فضالة عن رفاعة قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الکلب یقتل فقال کل فقلت أکل منه فقال إذا أکل منه فلم یمسک علیک إنما أمسک علی نفسه

[۳۱]

۱۹۱۱۹- ۳۱ التهذیب، ۹/ ۲۸/ ۱۱۲/ ۱ عنه عن القاسم بن محمد عن علی عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال إن أصبت کلبا معلما أو فهدا بعد أن تسمی فکل مما أمسک علیک قتل أو لم یقتل أکل أو لم یأکل و إن أدرکت صیده و کان فی یدک حیا فذکه فإن عجل علیک فمات قبل أن تذکیه فکل

[۳۲]

۱۹۱۲۰- ۳۲ التهذیب، ۹/ ۲۸/ ۱۱۳/ ۱ عنه عن أحمد قال سألت أبا الحسن ع عما قتل الکلب و الفهد قال فقال أبو جعفر ع الکلب و الفهد سواء فإذا هو أخذه فأمسکه فمات و هو معه فکل فإنه أمسک علیک و إذا أمسکه و أکل منه فلا تأکل فإنه أمسک علی نفسه

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۵۲

[۳۳]

۱۹۱۲۱- ۳۳ التهذیب، ۹/ ۲۹/ ۱۱۶/ ۱ ابن عیسی عن محمد بن عبد اللّه و ابن المغیرة قال سأله زکریا بن آدم عما قتل الفهد و الکلب- فقال قال جعفر بن محمد ع الکلب و الفهد سواء الحدیث بأدنی تفاوت

[۳۴]

۱۹۱۲۲- ۳۴ التهذیب، ۹/ ۲۹/ ۱۱۴/ ۱ البزنطی عن زکریا بن آدم قال سألت أبا الحسن الرضا ع عن الفهد و الکلب یرسلان فیقتل قال فقال لی هما مما قال اللّه تعالی مُکَلِّبِینَ فلا بأس بأکله

[۳۵]

اشارة

۱۹۱۲۳- ۳۵ التهذیب، ۹/ ۲۹/ ۱۱۵/ ۱ ابن عیسی عن سعد بن سعد و محمد بن القاسم عن البزنطی قال سأل زکریا بن آدم أبا الحسن ع و صفوان حاضر عما قتل الکلب و الفهد قال فقال أبو جعفر ع الکلب و الفهد سواء قدرا

بیان

کل ما تضمن هذه الأخبار من حل مقتول الفهد أو حرمة مأکول الکلب فمحمول علی التقیة لموافقته مذاهب العامة.

و جوز فی التهذیبین حمل الثانی علی الکلب الذی اعتاد الأکل و الأول علی تسمیة الکلب فهدا و فیه بعد

[۳۶]

۱۹۱۲۴- ۳۶ التهذیب، ۹/ ۲۹/ ۱۱۷/ ۱ ابن عیسی عن محمد بن علی عن درست عن أبان عن عیسی بن عبد اللّه قال قال أبو عبد اللّه ع کل من صید الکلب ما لم یغب عنک فإذا تغیب عنک فدعه فأما البازی و الصقر فلا تأکل من صیدهما ما لم تدرک ذکاته- و إذا أدرکت ذکاته فکل

باب صید البزاة و الصقور و غیر ذلک

[۱]

۱۹۱۲۵- ۱ الکافی، ۶/ ۲۰۷/ ۱/ ۱ الأربعة عن صفوان التهذیب، ۹/ ۳۲/ ۱۳۰/ ۱ الحسین عن صفوان عن ابن مسکان عن الحلبی قال قال أبو عبد اللّه ع کان أبی یفتی و کان یتقی و کنا نفتی نحن و نخاف فی صید البزاة و الصقور فأما الآن فإنا لا نخاف و لا یحل صیدها إلا أن تدرک ذکاته فإنه فی کتاب علی ع إن اللّه تعالی قال وَ ما عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوارِحِ مُکَلِّبِینَ فسمی الکلاب

[۲]

۱۹۱۲۶- ۲ الکافی، ۶/ ۲۰۷/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن

الحکم عن علی عن الفقیه، ۳/ ۳۲۰/ ۴۱۴۳ أبی بصیر قال قال أبو عبد اللّه ع إذا أرسلت بازا أو صقرا أو عقابا فلا تأکل حتی تدرکه فتذکیه و إن قتل فلا تأکل

[۳]

۱۹۱۲۷- ۳ الکافی، ۶/ ۲۰۷/ ۳/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن أبان عن عبد اللّه بن سلیمان قال سألت أبا عبد اللّه ع عن رجل أرسل کلبه و صقره فقال أما الصقر فلا تأکل من صیده حتی تدرک ذکاته و أما الکلب فکل منه إذا ذکرت اسم اللّه تعالی علیه أکل الکلب منه أو لم یأکل

[۴]

۱۹۱۲۸- ۴ الکافی، ۶/ ۲۰۷/ ۴/ ۱ الأربعة عن محمد التهذیب، ۹/ ۳۱/ ۱۲۱/ ۱ الحسین عن حماد عن حریز عن محمد عن أبی جعفر ع أنه کره صید البازی إلا ما أدرکت ذکاته

[۵]

۱۹۱۲۹- ۵ الکافی، ۶/ ۲۰۷/ ۵/ ۱ الاثنان عن الوشاء عن أبان التهذیب، ۹/ ۳۱/ ۱۲۲/ ۱ الحسین عن القاسم بن محمد عن أبان عن البصری قال سألت أبا عبد اللّه ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۵۵

عن رجل أرسل بازیه الکافی، أو کلبه ش فأخذ صیدا و أکل منه آکل من فضله فقال ما قتله البازی فلا تأکل منه إلا أن تذبحه

[۶]

۱۹۱۳۰- ۶ التهذیب، ۹/ ۳۱/ ۱۲۳/ ۱ الحسین عن القاسم عن الکافی، ۶/ ۲۰۷/ ۶/ ۱ أبان عن أبی العباس عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن صید البازی و الصقر قال لا تأکل ما قتل البازی و الصقر و لا تأکل ما قتل سباع الطیر

[۷]

۱۹۱۳۱- ۷ الکافی، ۶/ ۲۰۸/ ۷/ ۱ العدة عن سهل و علی عن أبیه عن التهذیب، ۹/ ۳۲/ ۱۲۸/ ۱ السراد عن ابن رئاب عن الحذاء قال قلت لأبی عبد اللّه ع ما تقول فی البازی و الصقر و العقاب فقال إن أدرکت ذکاته فکل و إن لم تدرک ذکاته فلا تأکل

[۸]

۱۹۱۳۲- ۸ الکافی، ۶/ ۲۰۸/ ۷/ ۱ العدة عن سهل عن البزنطی التهذیب، ۹/ ۳۲/ ۱۲۹/ ۱ الحسین عن البزنطی عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۵۶

الفقیه، ۳/ ۳۲۰/ ۴۱۴۲ المفضل بن صالح عن أبان بن تغلب قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول کان أبی ع یفتی فی زمن بنی أمیة أن ما قتل البازی و الصقر فهو حلال و کان یتقیهم و أنا لا أتقیهم و هو حرام ما قتل الفقیه، الباز و الصقر

[۹]

۱۹۱۳۳- ۹ الکافی، ۶/ ۲۰۸/ ۹/ ۱ علی عن أبیه عن ابن مرار عن یونس عن عبد اللّه بن سنان قال سألت أبا عبد اللّه ع عن صید البازی إذا صاد و قتل و أکل منه آکل من فضله أم لا فقال أما ما أکلت الطیر فلا تأکل إلا أن تذکیه

[۱۰]

۱۹۱۳۴- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۰۸/ ۱۰/ ۱ القمیان عن ابن فضال التهذیب، ۹/ ۳۳/ ۱۳۱/ ۱ الحسین عن ابن فضال عن المفضل بن صالح

عن لیث المرادی قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الصقورة و البزاة و عن صیدها فقال کل ما لم یقتلن إذا أدرکت ذکاته و خیر [آخر] الذکاة إذا کانت العین تطرف و الرجل ترکض و الذنب یتحرک و قال ع لیست البزاة و الصقور فی القرآن

[۱۱]

۱۹۱۳۵- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۰۸/ ۱۱/ ۱ أحمد عن محمد بن أحمد النهدی عن محمد بن الولید عن أبان عن البقباق قال لا تأکل ما قتلت سباع الطیر

[۱۲]

۱۹۱۳۶- ۱۲ التهذیب، ۹/ ۳۱/ ۱۲۴/ ۱ الحسین عن عثمان عن

سماعة قال سألته عن صید البزاة و الصقور و الطیر الذی یصید فقال لیس هذا فی القرآن إلا أن تدرکه حیا فتذکیه و إن قتل فلا تأکل حتی تذکیه

[۱۳]

۱۹۱۳۷- ۱۳ التهذیب، ۹/ ۳۱/ ۱۲۵/ ۱ ابن عیسی عن علی بن مهزیار قال کتب إلی أبی جعفر ع عبد اللّه بن خالد بن نصر المدائنی أسألک جعلت فداک عن البازی إذا أمسک صیده و قد سمی علیه فقتل الصید هل یحل أکله فکتب بخطه و خاتمه إذا سمیته أکلته و قال علی بن مهزیار قرأته

[۱۴]

۱۹۱۳۸- ۱۴ التهذیب، ۹/ ۳۲/ ۱۲۶/ ۱ عنه عن ابن بزیع عن علی بن النعمان عن أبی مریم الأنصاری قال سألت أبا جعفر ع عن الصقورة و البزاة من الجوارح هی قال نعم بمنزلة الکلاب

[۱۵]

اشارة

۱۹۱۳۹- ۱۵ التهذیب، ۹/ ۳۲/ ۱۲۷/ ۱ عنه عن البرقی عن سعد بن سعد عن زکریا بن آدم قال سألت الرضا ع عن صید البازی و الصقر یقتل صیده و الرجل ینظر إلیه قال کل منه و إن کان قد أکل منه أیضا شیئا قال فرددت علیه ثلاث مرات کل ذلک یقول مثل هذا

بیان

هذه الأخبار الثلاثة محمولة على التقية كما ظهر من الأخبار السابقة

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۵۹

باب صيد كلب المجوس و أهل الذمة

[۱]

۱۹۱۴۰- ۱ الكافی، ۶/ ۲۰۸/ ۱/ ۱ الثلاثة عن هشام بن سالم التهذيب، ۹/ ۳۰/ ۱۱۸/ ۱ الحسين عن النضر عن الفقيه، ۳/ ۳۱۵/ ۴۱۲۳ هشام عن سليمان بن خالد قال سألت أبا عبد اللّه ع عن كلب المجوسی يأخذه الرجل المسلم فيسمی حين يرسله أ يأكل مما أمسك عليه قال نعم لأنه مكلب قد ذكر اسم اللّه عليه

[۲]

اشارة

۱۹۱۴۱- ۲ الكافی، ۶/ ۲۰۹/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحكم عن بزرج عن عبد الرحمن بن سيابة التهذيب، ۹/ ۳۰/ ۱۱۹/ ۱ ابن عيسی عن علی بن الحكم عن سيف بن عميرة عن منصور بن حازم عن عبد الرحمن

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۶۰

بن سيابة قال قلت لأبی عبد اللّه ع إنی أستعير كلب المجوسی فأصيد به فقال ع لا تأكل من صيده إلا أن يكون علمه مسلم الكافی، فتعلمه

بيان

أراد بتعليم المسلم له تعليمه فی الساعة كما مر فی خبر زرارة و يؤيده الخبر الآتی فلا منافاة بين الأخبار

[۳]

۱۹۱۴۲- ۳ الكافی، ۶/ ۲۰۹/ ۳/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال كلب المجوسی لا تأكل صيده إلا أن يأخذه المسلم فيعلمه و يرسله- و كذلك البازی و كلاب أهل الذمة و بزاتهم حلال للمسلمين أن يأكلوا صيدها

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۶۱

باب الصيد بالسلاح

[۱]

اشارة

۱۹۱۴۳- ۱ الکافی، ۶/ ۲۰۹/ ۱/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۳۴/ ۱۳۷/ ۱ أحمد عن ابن فضال عن ثعلبة بن میمون عن العجلی عن محمد عن أبی جعفر ع قال کل من الصید ما قتل السیف و السهم و الرمح و سئل ع عن صید صید فتوزعه القوم قبل أن یموت فقال لا بأس به

بیان

التوزیع القسمة و التفریق توزعه تقسمه

[۲]

۱۹۱۴۴- ۲ الکافی، ۶/ ۲۱۰/ ۲/ ۱ عنه عن التهذیب، ۹/ ۳۴/ ۱۳۸/ ۱ أحمد عن التمیمی عن عاصم عن محمد بن قیس عن أبی جعفر ع قال من جرح

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۶۲

صیدا بسلاح و ذکر اسم اللّه علیه ثم بقی لیلة أو لیلتین لم یأکل منه سبع- و قد علم أن سلاحه هو الذی قتله فلیأکل منه إن شاء و قال فی إیل اصطاده رجل فقطعه الناس و الرجل یتبعه أ فتراه نهبة فقال ع لیس بنهبة و لیس به بأس

[۳]

۱۹۱۴۵- ۳ الفقیه، ۳/ ۳۱۹/ ۴۱۳۹ قال أمیر المؤمنین ص من جرح بسلاح و ذکر اسم اللّه عز و جل ثم بقی الصید لیلة أو لیلتین ثم وجده لم یأکل منه سبع و علم أن سلاحه قتله- فلیأکل منه إن شاء

[۴]

اشارة

۱۹۱۴۶- ۴ الفقیه، ۳/ ۳۱۹/ ۴۱۴۰ و قال ع فی إیل اصطاده رجل فقطعه الناس و الذی اصطاده یمنعه ففیه نهی فقال لیس فیه نهی و لیس به بأس

بیان

الإیل بکسر الهمزة و ضمها بقر الجبل و قیل هو بالکسر و الفتح ذکر الأوعال و یقال هو الذی یسمی بالفارسیة گوزن و فی کنز اللغة أیل بز کوهی نر و گوزن

[۵]

اشارة

۱۹۱۴۷- ۵ الکافی، ۶/ ۲۱۰/ ۳/ ۱ علی عن أبیه عن حماد التهذیب، ۹/ ۳۴/ ۱۳۵/ ۱ الحسین عن الفقیه، ۳/ ۳۱۶/ ۴۱۲۷ حماد عن حریز قال سئل أبو عبد اللّه ع عن الرمیة یجدها صاحبها فی الغد أ یأکل

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۶۳

منه فقال إن علم أن رمیته هی التی قتلته فلیأکل من ذلک إن کان قد سمی

بیان

الرمیة الصید الذی ترمیه فتقصده و ینفذ فیه سهمک و قیل بل هی کل دابة مرمیة

[۶]

۱۹۱۴۸- ۶ الکافی، ۶/ ۲۱۰/ ۴/ ۱ العدة عن البرقی عن عثمان التهذیب، ۹/ ۳۴/ ۱۳۶/ ۱ الحسین عن عثمان عن سماعة قال سألته عن رجل رمی حمار وحش أو ظبیا فأصابه ثم کان فی طلبه فأصابه فی الغد و سهمه فیه فقال إن علم أنه أصابه و أن سهمه هو الذی قتله فلیأکل منه و إلا فلا یأکل منه

[۷]

۱۹۱۴۹- ۷ الکافی، ۶/ ۲۱۰/ ۵/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن محمد عن علی بن الحکم عن أبان التهذیب، ۹/ ۳۳/ ۱۳۴/ ۱ الحسین عن القاسم و فضالة عن الفقیه، ۳/ ۳۱۷/ ۴۱۲۹ أبان عن عیسی بن عبد اللّه القمی قال قلت لأبی عبد اللّه ع أرمی سهمی و لا أدری أ سمیت أم لم أسم فقال کل لا بأس قال قلت أرمی

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۶۴

و یغیب عنی و أجد سهمی فیه فقال کل ما لم یؤکل منه و إن کان قد أکل منه فلا تأکل منه

[۸]

۱۹۱۵۰- ۸ الکافی، ۶/ ۲۱۰/ ۶/ ۱ الأربعة عن صفوان التهذیب، ۹/ ۳۳/ ۱۳۳/ ۱ الحسین عن صفوان عن ابن مسکان عن الفقیه، ۳/ ۳۱۷/ ۴۱۳۰ محمد بن علی الحلبی قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الصید یضربه الرجل بالسیف أو یطعنه برمح أو یرمیه بسهم فیقتله و قد سمی حین فعل ذلک فقال کل لا بأس به

[۹]

۱۹۱۵۱- ۹ الکافی، ۶/ ۲۱۰/ ۷/ ۱ محمد عن أحمد عن الحسین عن النضر عن هشام بن سالم عن سلیمان بن خالد قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الرمیة یجدها صاحبها أ یأکلها قال إن کان یعلم أن رمیته هی التی قتلته فلیأکل

[۱۰]

۱۹۱۵۲- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۱۱/ ۸/ ۱ محمد عن أحمد عن التمیمی عن عاصم عن محمد بن قیس عن أبی جعفر ع قال الفقیه، ۳/ ۳۱۹/ ۴۱۳۹ قال أمیر المؤمنین ص

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۶۵

فی صید وجد فیه سهم و هو میت لا یدری من قتله قال لا یطعمه

[۱۱]

۱۹۱۵۳- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۱۱/ ۹/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن محمد عن علی بن الحکم عن الفقیه، ۳/ ۳۱۹/ ۴۱۴۱ أبان عن محمد الحلبی قال سألته ع عن الرجل یرمی الصید فیصرعه فیبتدره القوم فیقطعونه فقال کله

[۱۲]

۱۹۱۵۴- ۱۲ الکافی، ۶/ ۲۱۱/ ۱۰/ ۱ القمیان عن صفوان عن موسی بن بکر عن زرارة عن أبی عبد اللّه ع قال إذا رمیت فوجدته و لیس به أثر غیر السهم و قد تری أنه لم یقتله غیر سهمک فکل- غاب عنک أو لم یغب عنک

[۱۳]

۱۹۱۵۵- ۱۳ الکافی، ۶/ ۲۱۱/ ۱۲/ ۱ محمد عن رجل رفعه قال قال أبو عبد اللّه ع لا ترمی الصید بشیء هو أکبر منه

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۶۷

باب المعراض

[۱]

اشارة

۱۹۱۵۶- ۱ الکافی، ۶/ ۲۱۲/ ۱/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن محمد عن علی بن الحکم عن أبان عن زرارة و إسماعیل الجعفی أنهما سألا أبا جعفر ع عما قتل المعراض قال لا بأس إذا کان هو مرماتک وضعته [أو صنعته] لذلک

بیان

المعراض کمحراب سهم بلا ریش دقیق الطرفین غلیظ الوسط یصیب بعرضه دون حده

[۲]

۱۹۱۵۷- ۲ الفقیه، ۳/ ۳۱۷/ ۴۱۳۲ سمع زرارة أبا جعفر ع یقول فیما قتل المعراض لا بأس به إذا کان إنما یصنع لذلک

[۳]

اشارة

۱۹۱۵۸- ۳ الکافی، ۶/ ۲۱۲/ ۲/ ۱ الخمسة

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۶۸

الفقیه، ۳/ ۳۱۸/ ۴۱۳۳ حماد عن الحلبی عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عما صرع المعراض من الصید فقال إن لم یکن له نبل غیر المعراض و ذکر اسم اللّه جل و عز علیه فلیأکل ما قتل و إن کان له نبل غیره فلا

بیان

النبل السهام العربیة

[۴]

۱۹۱۵۹- ۴ الفقیه، ۳/ ۳۱۸/ ۴۱۳۴ و کان أمیر المؤمنین ع یقول إذا کان ذلک سلاحه الذی یرمی به فلا بأس

[۵]

۱۹۱۶۰- ۵ الفقیه، ۳/ ۳۱۸/ ۴۱۳۵ و فی خبر آخر إن کانت تلک مرماته فلا بأس

[۶]

۱۹۱۶۱- ۶ الفقیه، ۳/ ۳۱۸/ ۴۱۳۶ و روی أنه إن خرق أکل و إن لم یخرق لم یؤکل

[۷]

۱۹۱۶۲- ۷ الکافی، ۶/ ۲۱۲/ ۳/ ۱ العدة عن سهل و محمد عن أحمد جمیعا عن التهذیب، ۹/ ۳۵/ ۱۴۳/ ۱ السراد عن ابن رئاب عن الحذاء عن أبی عبد اللّه ع قال إذا رمیت بالمعراض فخرق فکل و إن لم یخرق و اعترض فلا تأکل

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۶۹

[۸]

۱۹۱۶۳- ۸ الکافی، ۶/ ۲۱۲/ ۴/ ۱ الأربعة عن صفوان التهذیب، ۹/ ۳۳/ ۱۳۲/ ۱ الحسین عن صفوان عن الفقیه، ۳/ ۳۱۷/ ۴۱۳۱ ابن مسکان عن الحلبی قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الصید یرمیه الرجل بسهم- فیصیبه معترضا فیقتله و قد کان سمی حین رمی و لم یصبه

الحدیدة- فقال إن کان السهم الذی أصابه هو الذی قتله فإن أراده [فإذا رآه] فلیأکل

[۹]

۱۹۱۶۴- ۹ الکافی، ۶/ ۲۱۳/ ۵/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۳۶/ ۱۴۶/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن أبی المغراء عن الحلبی عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن الصید یصیبه السهم معترضا و لم یصبه بحدیدة و قد سمی حین یرمی قال یأکله إذا أصابه و هو یراه- و عن صید المعراض فقال إن لم یکن له نبل غیره و کان قد سمی حین رمی فلیأکل منه و إن کان له نبل غیره فلا

[۱۰]

۱۹۱۶۵- ۱۰ الفقیه، ۳/ ۳۱۸/ ۴۱۳۷ قال علی ع فی رجل له نبال لیس فیها حدیدة و هی عیدان کلها فیرمی بالعود فیصیب وسط الطیر معترضا فیقتله و یذکر اسم اللّه و إن لم یخرج دم و هی نبالة معلومة فیأکل منه إذا ذکر اسم اللّه علیه

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۷۱

باب ما یقتل الحجر و البندق

[۱]

۱۹۱۶۶- ۱ الکافی، ۶/ ۲۱۳/ ۱/ ۱ الخمسة الفقیه، ۳/ ۳۱۸/ ۴۱۳۸ حماد عن الحلبی عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عما قتل الحجر و البندق أ یؤکل قال لا

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۷۲

[۲]

۱۹۱۶۷- ۲ الکافی، ۶/ ۲۱۳/ ۴/ ۱ الثلاثة عن الفقیه، ۳/ ۳۱۸/ ۴۱۳۸ حماد بن عیسی عن حریز عن أبی عبد اللّه ع مثله

[۳]

۱۹۱۶۸- ۳ الکافی، ۶/ ۲۱۳/ ۲/ ۱ القمیان عن صفوان عن العلاء الکافی، ۶/ ۲۱۳/ ۵/ ۲ العدة عن سهل عن البزنطی عن العلاء عن محمد عن أحدهما ع مثله

[۴]

۱۹۱۶۹- ۴ الکافی، ۶/ ۲۱۳/ ۳/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۳۶/ ۱۵۱/ ۱ الحسین عن النضر عن هشام بن سالم عن سلیمان بن خالد قال سألت أبا عبد اللّه ع الحدیث

[۵]

۱۹۱۷۰- ۵ الکافی، ۶/ ۲۱۴/ ۷/ ۱ القمیان عن ابن فضال عن أحمد بن عمر عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع فی الرجل یرمی بالبندق و الحجر فیقتل أ فیؤکل منه قال لا

[۶]

اشارة

۱۹۱۷۱- ۶ الکافی، ۶/ ۲۱۳/ ۶/ ۱ محمد عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۷۳

التهذیب، ۹/ ۳۶/ ۱۴۸/ ۱ أحمد عن محمد بن یحیی عن غیاث بن إبراهیم عن أبی عبد اللّه ع أنه کره الجلاهق

بیان

الجلاهق هو البندق

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۷۵

باب الصید بالحبالة

[۱]

۱۹۱۷۲- ۱ الکافی، ۶/ ۲۱۴/ ۱/ ۱ الثلاثة و التمیمی عن عاصم عن محمد بن قیس عن أبی جعفر ع قال قال أمیر المؤمنین ع ما أخذت الحبالة من صید فقطعت منه یدا أو رجلا فذروه فإنه میت و کلوا ما أدرکتم حیاته و ذکرتم اسم اللّه علیه

[۲]

۱۹۱۷۳- ۲ الکافی، ۶/ ۲۱۴/ ۳/ ۱ الاثنان عن الوشاء عن البصری الکافی، ۶/ ۲۱۴/ ۲/ ۱ حمید عن ابن سماعة عن غیر واحد عن الفقیه، ۳/ ۳۱۶/ ۴۲۲۸ أبان عن البصری عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۷۶

أبی عبد اللّه ع قال ما أخذت الحبالة فقطعت منه شیئا فهو میت و ما أدرکت من سائر جسده حیا فذکه ثم کل منه

[۳]

۱۹۱۷۴- ۳ الکافی، ۶/ ۲۱۴/ ۵/ ۱ أبان عن زرارة عن أبی جعفر ع مثله

[۴]

۱۹۱۷۵- ۴ الکافی، ۶/ ۲۱۴/ ۴/ ۱ أبان عن عبد اللّه بن سلیمان عن أبی عبد اللّه ع قال ما أخذت الحبالة فانقطع منه شیء أو مات فهو میتة

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۷۷

باب ما یقع فی الماء أو یتدهده من جبل أو یصاب من غیر قصد

[۱]

۱۹۱۷۶- ۱ الکافی، ۶/ ۲۱۵/ ۲/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۳۷/ ۱۵۷/ ۱ ابن عیسی الکافی، عن محمد بن عیسی ش عن حجاج عن خالد بن الحجاج عن أبی الحسن ع قال لا تأکل من الصید إذا وقع فی الماء فمات

[۲]

اشارة

۱۹۱۷۷- ۲ الکافی، ۶/ ۲۱۱/ ۱۱/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن التهذیب، ۹/ ۳۴/ ۱۴۰/ ۱ السراد عن هشام بن سالم عن سماعة قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الرجل یرمی الصید و هو علی الجبل فیخرقه السهم حتی یخرج من الجانب الآخر قال کله قال فإن وقع فی ماء أو تدهده من الجبل فمات فلا تأکله

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۷۸

بیان

تدهده تدحرج

[۳]

۱۹۱۷۸- ۳ الکافی، ۶/ ۲۱۵/ ۲/ ۱ العدة عن البرقی عن عثمان عن سماعة الکافی، ۶/ ۲۱۵/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن بعض أصحابنا عن هشام بن سالم عن سماعة عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عن رجل رمی صیدا و هو علی جبل أو حائط فخرق فیه السهم فیموت فقال کل منه فإن وقع فی الماء من رمیتک و مات فلا تأکل منه

[۴]

۱۹۱۷۹- ۴ الکافی، ۶/ ۲۱۵/ ۲/ ۱ الخمسة التهذیب، ۹/ ۵۲/ ۲۱۶/ ۱ الحسین عن الثلاثة عن أبی عبد اللّه ع مثله

[۵]

۱۹۱۸۰- ۵ الفقیه، ۳/ ۳۲۰/ ۴۱۴۴ قال الصادق ع و إن رمیته و هو علی جبل فسقط و مات فلا تأکله فإن رمیته و أصابه سهمک و وقع فی الماء فکله إذا کان رأسه خارجا من الماء و إن کان رأسه فی الماء فلا تأکله

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۷۹

[۶]

۱۹۱۸۱- ۶ التهذیب، ۹/ ۵۸/ ۲۴۱ ۱ الحسین عن ابن أبی عمیر عن ابن أذینة عن زرارة عن أبی جعفر ع قال إن ذبحت ذبیحة فأجدت الذبح فوقعت فی النار أو فی الماء أو من فوق بیتک أو جبل إذا کنت قد أجدت الذبح فکل

[۷]

۱۹۱۸۲- ۷ الکافی، ۶/ ۲۱۵/ ۱/ ۲ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۳۸/ ۱۶۰ ۱ السراد عن عباد بن صهیب قال سألت أبا عبد اللّه ع عن رجل سمی و رمی صیدا فأخطأ و أصاب آخر فقال الکافی، یأکل منه التهذیب، لا یأکل منه

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۸۱

باب الذبح و الصید باللیل و یوم الجمعة

[۱]

۱۹۱۸۳- ۱ الکافی، ۶/ ۲۳۶/ ۲/ ۱ العدة عن سهل عن محمد بن علی عن محمد بن عمرو عن جمیل بن دراج عن أبان بن تغلب عن أبی عبد اللّه ع قال کان علی بن الحسین ع یأمر غلمانه أن لا یذبحوا حتی یطلع الفجر

[۲]

۱۹۱۸۴- ۲ الکافی، ۶/ ۲۳۶/ ۳/ ۱ علی بن إسماعیل عن محمد بن عمرو عن جمیل بن دراج عن أبان بن تغلب قال سمعت علی بن الحسین ع و هو یقول لغلمانه لا تذبحوا حتی یطلع الفجر- فإن اللّه جعل اللیل سکنا لکل شیء قال قلت جعلت فداک فإن خفت فقال إن خفت الموت فاذبح

[۳]

۱۹۱۸۵- ۳ الکافی، ۶/ ۲۱۶/ ۲/ ۱ العدة عن البرقی

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۸۲

التهذیب، ۹/ ۲۱/ ۸۶/ ۱ محمد بن أحمد عن البرقی عن الحسن بن علی عن محمد بن الفضیل عن محمد بن عبد الرحمن عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص لا تأتوا الفراخ فی أعشاشها و لا الطیر فی منامه حتی یصبح- فقال له رجل و ما منامه یا رسول اللّه فقال اللیل منامه لا تطرقه فی منامه حتی یصبح و لا تأتوا الفراخ فی أعشاشها حتی یریش و یطیر فإذا طار فأوتر له قوسک و انصب له فخک

[۴]

۱۹۱۸۶- ۴ الکافی، ۶/ ۲۱۶/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن الثلاثة عن أبی عبد اللّه ع أنه قال نهی رسول اللّه ص عن إتیان [بیات] الطیر باللیل و قال إن اللیل أمان لها

[۵]

۱۹۱۸۷- ۵ الکافی، ۶/ ۲۳۶/ ۱/ ۱ محمد عن محمد بن موسی عن العباس بن معروف عن مروک بن عبید عن بعض أصحابنا عن ابن مسکان عن محمد الحلبی عن أبی عبد اللّه ع قال کان رسول اللّه ص یکره الذبح و إراقة الدماء یوم الجمعة قبل الصلاة إلا من ضرورة

[۶]

۱۹۱۸۸- ۶ الکافی، ۶/ ۲۱۹/ ۱۷/ ۱ بهذا الإسناد عن مروک بن عبید عن سماعة قال قال أبو عبد اللّه ع نهی أمیر المؤمنین ص أن یتصید الرجل یوم الجمعة قبل الصلاة و کان یمر بالسماکین یوم الجمعة فنهاهم عن أن یتصیدوا من السمک یوم الجمعة قبل الصلاة

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۸۳

[۷]

۱۹۱۸۹- ۷ الکافی، ۶/ ۲۱۵/ ۱/ ۳ محمد عن ابن عیسی عن البزنطی قال سألت الرضا ع عن طروق الطیر باللیل فی وکرها- فقال لا بأس بذلک

[۸]

۱۹۱۹۰- ۸ الکافی، ۶/ ۲۱۶/ ۱/ ۳ ابن عیسی عن ابن أشیم عن صفوان بن یحیی عن أبی الحسن الرضا ع مثله

[۹]

اشارة

۱۹۱۹۱- ۹ التهذیب، ۹/ ۱۴/ ۵۵/ ۱ الصفار عن العبیدی عن یونس عن أبی الحسن الرضا ع قال قلت له جعلت فداک ما تقول فی صید الطیر فی أوکارها و الوحش فی أوطانها لیلا فإن الناس یکرهون ذلک فقال لا بأس بذلک

بیان

النهی فی أخبار هذا الباب محمول علی الکراهة و نفی البأس علی الجواز

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۸۵

باب صید السمک و الجراد

[۱]

۱۹۱۹۲- ۱ الکافی، ۶/ ۲۱۶/ ۱/ ۱ الخمسة الفقیه، ۳/ ۳۲۴/ ۴۱۶۰ الحلبی عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن صید الحیتان و إن لم یسم علیه فقال لا بأس به

[۲]

۱۹۱۹۳- ۲ الکافی، ۶/ ۲۱۶/ ۲/ ۲ علی عن أبیه عن عمرو بن عثمان عن المفضل بن صالح عن الشحام عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عن صید الحیتان و إن لم یسم علیه فقال لا بأس به إن کان حیا أن یأخذه

[۳]

۱۹۱۹۴- ۳ التهذیب، ۹/ ۹/ ۳۰/ ۱ الحسین عن فضالة عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۸۶

العلاء عن محمد عن أحدهما ع بمثل ذلک قال و سألته عن صید السمک و لا یسمی قال لا بأس

[۴]

۱۹۱۹۵- ۴ الکافی، ۶/ ۲۱۶/ ۳/ ۲ محمد عن عبد اللّه بن محمد عن علی بن الحکم عن أبان التهذیب، ۹/ ۱۱/ ۴۰/ ۱ الحسین عن القاسم بن محمد و فضالة عن أبان عن الفقیه، ۳/ ۳۲۳/ ۴۱۵۴ عبد الرحمن بن سیابة قال سألت أبا عبد اللّه ع عن السمک یصاد ثم یجعل فی شیء ثم یعاد إلی الماء فیموت فیه فقال لا تأکله- الفقیه، التهذیب، لأنه مات فی الذی فیه حیاته

[۵]

۱۹۱۹۶- ۵ الکافی، ۶/ ۲۱۷/ ۴/ ۱ الثلاثة عن الخراز التهذیب، ۹/ ۱۱/ ۴۱ الحسین عن ابن أبی عمیر عن الفقیه، ۳/ ۳۲۳/ ۴۱۵۳ حماد عن الخراز أنه سأل أبا عبد اللّه ع عن رجل اصطاد سمکة فربطها بخیط و أرسلها فی الماء فماتت أ تؤکل قال لا

[۶]

۱۹۱۹۷- ۶ الکافی، ۶/ ۲۱۷/ ۵/ ۱ العدة عن البرقی عن عثمان

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۸۷

التهذیب، ۹/ ۱۰/ ۳۶/ ۱ الحسین عن عثمان عن سماعة عن أبی بصیر قال سألت أبا عبد اللّه ع عن صید المجوسی للسمک حین یضربون بالشبکة و لا یسمی و کذلک الیهودی- فقال لا بأس إنما صید الحیتان أخذها

[۷]

۱۹۱۹۸- ۷ الفقیه، ۳/ ۳۲۴/ ۴۱۵۷ سأل الکنانی أبا عبد اللّه ع عن الحیتان یصیدها المجوس قال لا بأس إنما صید الحیتان أخذها

[۸]

۱۹۱۹۹- ۸ الکافی، ۶/ ۲۱۸/ ۱۳/ ۱ الاثنان عن الوشاء عن عبد اللّه بن سنان قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول لا بأس بالسمک الذی یصیده المجوسی

[۹]

۱۹۲۰۰- ۹ الکافی، ۶/ ۲۱۷/ ۶/ ۱ الثلاثة عن هشام بن سالم التهذیب، ۹/ ۱۰/ ۳۷/ ۱ الحسین عن النضر عن هشام عن سلیمان بن خالد قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الحیتان التی یصیدها المجوس فقال إن علیا ع کان یقول الحیتان و الجراد ذکی

[۱۰]

اشارة

۱۹۲۰۱- ۱۰ التهذیب، ۹/ ۱۱/ ۳۸/ ۱ عنه عن ابن فضال عن یونس بن یعقوب عن أبی مریم قال قلت لأبی عبد اللّه ع [ما تقول] فیما صادت المجوس من الحیتان فقال کان علی ع یقول الحیتان و الجراد ذکی

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۸۸

بیان

حمل هذه الأخبار فی التهذیبین علی ما إذا أخذ منهم حیا لخبر عیسی الآتی

[۱۱]

۱۹۲۰۲- ۱۱ التهذیب، ۹/ ۱۰/ ۳۳/ ۱ الحسین عن فضالة عن الکافی، ۶/ ۲۱۷/ ۸/ ۱ أبان عن عیسی بن عبد اللّه قال سألت أبا عبد اللّه ع عن صید المجوس قال لا بأس إذا أعطوکه حیا و السمک أیضا و إلا فلا تجز شهادتهم إلا أن تشهده [أنت]

[۱۲]

۱۹۲۰۳- ۱۲ الکافی، ۶/ ۲۱۷/ ۷/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن محمد عن علی بن الحکم عن أبان عن سلمة أبی حفص عن أبی عبد اللّه ع أن علیا ص کان یقول فی صید السمکة إذا أدرکتها و هی تضطرب و تضرب بیدها و تحرک ذنبها و تطرف بعینها فهی ذکاتها

[۱۳]

کاشانی، فیض، محمد محسن ابن شاه مرتضی، الوافی، ۲۶ جلد، کتابخانه امام امیر المؤمنین علی علیه السلام، اصفهان - ایران، اول، ۱۴۰۶ ه ق

الوافی؛ ج۱۹، ص: ۱۸۸

۱۹۲۰۴- ۱۳ الکافی، ۶/ ۲۱۷/ ۹/ ۱ الخمسة عن أبی عبد اللّه ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۸۹

أنه سئل عن صید المجوس للحیتان حین یضربون علیها بالشباک و یسمون بالشرک فقال لا بأس بصیدهم إنما صید الحیتان أخذه قال و سألته عن الحظیرة من القصب یجعل فی الماء یدخل فیها الحیتان فیموت بعضها فیها قال لا بأس به إن تلک الحظیرة إنما جعلت لیصاد بها

[۱۴]

۱۹۲۰۵- ۱۴ التهذیب، ۹/ ۱۲/ ۴۳/ ۱ الحسین عن الثلاثة قال سألته عن الحظیرة الحدیث

[۱۵]

۱۹۲۰۶- ۱۵ الفقیه، ۳/ ۳۲۴/ ۴۱۵۹ عبد اللّه بن سنان قال سألته عن الحظیرة الحدیث

[۱۶]

۱۹۲۰۷- ۱۶ الکافی، ۶/ ۲۱۷/ ۱۰/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۱۱/ ۴۲/ ۱ الحسین عن فضالة عن الفقیه، ۳/ ۳۲۳/ ۴۱۵۶ القاسم بن برید عن محمد عن أبی جعفر ع فی الرجل ینصب شبکة فی الماء ثم یرجع إلی بیته و یترکها منصوبة و یأتیها بعد ذلک و قد وقع فیها سمک فیمتن فقال ما عملت یده فلا بأس بأکل ما وقع فیها

[۱۷]

اشارة

۱۹۲۰۸- ۱۷ الکافی، ۶/ ۲۱۸/ ۱۵/ ۱ علی عن الاثنین عن أبی عبد اللّه ع قال سمعت أبی ع یقول إذا ضرب صاحب الشبکة بالشبکة فما أصاب فیها من حی أو میت فهو حلال ما خلا ما لیس له قشر و لا یؤکل الطافی من السمک

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۹۰

بیان

حمل هـذه الأخبار فی التهـذیبین علی ما إذا لم یتمیز له ما مات فی الماء مما لم یمت فیه و أخرج منه فحینئذ جاز أکل الجمیع فأما مع التمیز فلا یجوز علی حال لخبر عبد المؤمن الآتی و ما فی معناه

[۱۸]

۱۹۲۰۹- ۱۸ الکافی، ۶/ ۲۱۸/ ۱۱/ ۱ محمـد عن العمرکی عن علی بن جعفر عن أخیه موسـی ع قـال سألته عن سـمکة وثبت من نهر فوقعت علی الحـد من النهر فماتت هل یصـلح أکلها فقال إن أخذتها قبل أن تموت ثم ماتت فکلها و إن ماتت من قبل أن تأخذها فلا تأکلها

[۱۹]

۱۹۲۱۰- ۱۹ الکافی، ۶/ ۲۱۸/ ۱۲/ ۱ الأربعـة عن أبی عبد اللّه ع أن علیا ع سـئل عن سـمکه شق بطنها فوجد فیها سـمکة فقال کلهما جمیعا

[۲۰]

۱۹۲۱۱- ۲۰ الکافی، ۶/ ۲۱۸/ ۱۴/ ۱ القمی عن الکوفی عن العباس بن عامر عن أبان عن بعض أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع

قال قلت رجل اصطاد سمکة فوجد فی جوفها سمکة فقال یؤکلان جمیعا

[۲۱]

۱۹۲۱۲- ۲۱ التهذیب، ۹/ ۷/ ۲۰/ ۱ الحسین عن عمرو بن عثمان عن المفضل بن صالح عن الشحام قال سئل أبو عبد اللّه ع عما یوجد من الحیتان طافیا علی الماء و [أو] یلقیه البحر میتا آکله قال لا

[۲۲]

اشارة

۱۹۲۱۳- ۲۲ التهذیب، ۹/ ۷/ ۲۱/ ۱ عنه عن فضالة عن القاسم بن برید عن الفقیه، ۳/ ۳۴۰/ ۴۲۰۶ محمد عن أبی جعفر ع قال لا تأکل ما نبذه الماء من الحیتان و ما نضب الماء عنه الفقیه، فذلک المتروک

بیان

نضب الماء نضوبا غار

[۲۳]

۱۹۲۱۴- ۲۳ التهذیب، ۹/ ۸۱/ ۸۰/ ۱ محمد بن أحمد عن الفطحیة عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عن الذی ینضب عنه الماء من سمک البحر قال لا تأکله

[۲۴]

۱۹۲۱۵- ۲۴ التهذیب، ۹/ ۷/ ۲۲/ ۱ الحسین عن عبد اللّه بن

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۹۲

بحر عن رجل عن زرارة قال قلت السمکة تثب من الماء فتقع علی الشط فتضطرب حتی تموت فقال کلها

[۲۵]

اشارة

۱۹۲۱۶- ۲۵ الفقیه، ۳/ ۳۱۳/ ۴۱۵۵ أبان عن زرارة الحدیث علی اختلاف فی ألفاظه دون معناه

بیان

حمله فی التهذیبین علی ما إذا أخذت و هی حیة ثم ماتت کما مر فی خبر علی بن جعفر

[۲۶]

اشارة

۱۹۲۱۷- ۲۶ التهذیب، ۹/ ۱۱/ ۳۹/ ۱ الحسین عن الوشاء عن الفقیه، ۳/ ۳۲۴/ ۴۱۵۸ عبد اللّه بن سنان قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول لا بأس بکوامیخ المجوس و لا بأس بصیدهم السمک

بیان

الکامخ الذی یؤتدم به کأنه معرب کامه

[۲۷]

۱۹۲۱۸- ۲۷ التهذیب، ۹/ ۹/ ۳۱/ ۱ عنه عن الثلاثة قال سألت أبا عبد اللّه ع عن صید الحیتان و إن لم یسم فقال لا بأس به و سألته عن

صید المجوس للسمک آکله فقال ما کنت لآکله حتی أنظر إلیه

[۲۸]

اشارة

۱۹۲۱۹- ۲۸ التهذیب، ۹/ ۹/ ۳۲/ ۱ عنه عن حماد عن حریز

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۹۳

عن محمد قال سألت أبا عبد اللّه ع عن مجوسی یصید السمک أ یؤکل منه فقال ما کنت لآکله حتی أنظر إلیه قال حماد یعنی حتی أسمعه یسمی

بیان

قال فی التهذیبین الذی ذکره حماد فی تأویل الخبر غیر صحیح لأنا قد قدمنا من الأخبار ما یدل علی أن التسمیة غیر مراعی فی صید السمک و الوجه فی قوله حتی أنظر إلیه هو أنه ینظر إلی الصید فیراه أنه یخرج من الماء حیا أو یعطی و هو حی لأنه متی أعطاه المجوس أو غیرهم من أصناف الکفار و هن أموات فلا یجوز له أکله و لا یقبل شهادتهم علی ذلک.

قال و کل ما روی من الأخبار من أن صید المجوس لا بأس به فالمراد به ما ذکرناه من أنه إذا شاهده الإنسان و هم یأخذونه و یصیدونه و هن أحیاء جاز أکله

[۲۹]

۱۹۲۲۰- ۲۹ التهذیب، ۹/ ۱۲/ ۴۴/ ۱ الحسین عن علی بن النعمان عن ابن مسکان عن عبد المؤمن قال أمرت رجلا یسأل لی أبا عبد اللّه ع عن رجل صاد سمکا و هن أحیاء ثم أخرجهن بعد ما مات بعضهن فقال ما مات فلا تأکل فإنه مات فیما کان فیه حیاته

[۳۰]

۱۹۲۲۱- ۳۰ الکافی، ۶/ ۲۲۲/ ۱/ ۱ علی عن أبیه عن الاثنین عن أبی عبد اللّه ع أن علیا ع قال إن السمک و الجراد إذا خرج من الماء فهو ذکی و الأرض للجراد مصیدة و للسمک فقد تکون أیضا

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۹۴

[۳۱]

۱۹۲۲۲- ۳۱ الکافی، ۶/ ۲۲۲/ ۲/ ۱ العدة عن البرقی عن أبیه عن عون بن جریر عن عمرو بن هارون الثقفی عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ص الجراد ذکی فکله فأما ما هلک فی البحر فلا تأکله

[۳۲]

۱۹۲۲۳- ۳۲ الکافی، ۶/ ۲۲۲/ ۳/ ۱ محمد عن العمرکی عن علی بن جعفر عن أخیه أبی الحسن ع قال سألته عن الجراد نصیبه میتا فی الصحراء أو فی الماء أ یؤکل فقال لا تأکله قال و سألته عن الدبا من الجراد أ یؤکل قال لا حتی یستقل بالطیران

[۳۳]

اشارة

۱۹۲۲۴- ۳۳ التهذیب، ۹/ ۶۲/ ۲۶۵/ ۱ محمد بن أحمد عن الفطحیة عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عن السمک یشوی و هو حی قال نعم لا بأس و سئل عن الجراد إذا کان فی قراح فیحرق ذلک القراح فیحترق ذلک الجراد و ینضج بتلک النار هل یؤکل قال لا

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۹۵

بیان

القراح المزرعة التی لیس علیها بناء و لا فیها شجر

[۳۴]

۱۹۲۲۵- ۳۴ التهذیب، ۹/ ۸۰/ ۸۰/ ۱ بهذا الإسناد عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن الجراد یشوی و هو حی قال نعم لا بأس به و عن السمک یشوی و هو حی قال نعم لا بأس به

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۹۷

باب صید الطیور الأهلیة

[۱]

۱۹۲۲۶- ۱ الکافی، ۶/ ۲۲۲/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن البزنطی قال سألت أبا الحسن الرضا ع عن رجل یصید الطیر- یساوی دراهم کثیرة و هو مستوی الجناحین و یعرف صاحبه أو یجیئه فیطلبه من لا یتهمه قال لا یحل له إمساکه یرده علیه فقلت له فإن هو صاد ما هو مالک لجناحیه لا یعرف له طالبا قال هو له

[۲]

۱۹۲۲۷- ۲ الکافی، ۶/ ۲۲۲/ ۲/ ۲ عنه عن ابن فضال عن ابن بکیر عمن رواه عن أبی عبد اللّه ع قال إذا ملک الطائر جناحه فهو لمن أخذه

[۳]

۱۹۲۲۸- ۳ الکافی، ۶/ ۲۲۲/ ۳/ ۲ عنه عن ابن فضال عن محمد بن

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۹۸

الفضیل قال سألت أبا الحسن ع عن صید الحمامة تساوی نصف درهم أو درهما فقال إذا عرفت صاحبه فرده علیه و إن لم تعرف صاحبه و کان مستوی الجناحین یطیر بهما فهو لک

[۴]

۱۹۲۲۹- ۴ الکافی، ۶/ ۲۲۳/ ۴/ ۱ عنه عن ابن فضال عن عبید بن حفص بن قرط عن إسماعیل بن جابر عن أبی عبد اللّه ع قال قلت له جعلت فداک الطیر یقع علی الدار فیؤخذ أ حلال هو أم حرام لمن أخذه فقال یا إسماعیل عاف أم غیر عاف قال قلت و ما العافی قال المستوی جناحاه المالک جناحیه یذهب حیث شاء- قال هو لمن أخذه حلال

[۵]

۱۹۲۳۰- ۵ الکافی، ۶/ ۲۲۳/ ۵/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع إن الطیر إذا ملک جناحیه فهو صید و هو حلال لمن أخذه

[۶]

۱۹۲۳۱- ۶ الکافی، ۶/ ۲۲۳/ ۶/ ۱ الأربعة الفقیه، ۳/ ۱۱۲/ ۳۴۳۱ السکونی عن جعفر عن أبیه عن آبائه أن أمیر المؤمنین ع قال فی رجل أبصر طائرا- فتبعه حتی سقط علی شجرة فجاء رجل آخر فأخذه فقال أمیر المؤمنین ع للعین ما رأت و للید ما أخذت

الوافی، ج۱۹، ص: ۱۹۹

[۷]

۱۹۲۳۲- ۷ التهذیب، ۹/ ۱۵/ ۵۶/ ۱ الصفار عن الثلاثة عن جعفر عن أبیه أن علیا ع کان یقول لا بأس بصید الطیر إذا ملک جناحیه

[۸]

۱۹۲۳۳- ۸ الفقیه، ۳/ ۳۲۱/ ۴۱۴۵ نهی أمیر المؤمنین ع عن صید الحمام بالأمصار

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۰۱

باب ما یکره إیذاؤه من الطیور

[۱]

۱۹۲۳۴- ۱ الکافی، ۶/ ۲۲۳/ ۱/ ۱ ابن بندار عن إبراهیم بن إسحاق عن علی بن محمد رفعه عن داود الرقی قال بینا نحن قعود عند أبی عبد اللّه ع إذ مر رجل بیده خطاف مذبوح فوثب إلیه أبو عبد اللّه ع حتی أخذه من یده ثم دحا به إلی الأرض ثم قال ع- أ عالمکم

أمركم بهذا أم فقيهكم لقد أخبرنى أبى عن جدى أن رسول اللّه ص نهى عن قتل الستة منها الخطاف و قال إن دورانه فى السماء أسفا لما فعل بأهل بيت محمد ص و تسبيحه قراءة الحمد لله رب العالمين أما ترونه يقول و لا الضالين

[۲]

اشارة

۱۹۲۳۵- ۲ التهذيب، ۹/ ۲۰/ ۷۸/ ۱ محمد بن أحمد عن إبراهيم بن إسحاق عن على بن أحمد عن الحسن بن داود الرقى قال بينا

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۰۲

نحن قعود الحديث إلا أنه قال مكان قوله منها الخطاف إلى آخر الحديث النحلة و النملة و الضفدع و الصرد و الهدهد و الخطاف

بيان

دحا به ألقاه و الصرد بضم الصاد و فتح الراء طائر ضخم الرأس يصطاد العصافير

[۳]

۱۹۲۳۶- ۳ الكافى، ۶/ ۲۲۳/ ۲/ ۱ العدة عن سهل و البرقى جميعا عن الجامورانى عن ابن أبى حمزة عن محمد بن يوسف التميمى عن محمد بن جعفر عن أبيه قال قال رسول اللّه ص استوصوا بالصنينات خيرا يعنى الخطاف فإنهن آنس طير الناس بالناس ثم قال و تدرون ما تقول الصنينة إذا هى ترنمت تقول بسم اللّه الرحمن الرحيم الحمد للّه رب العالمين حتى قرأ أم الكتاب فإذا كان فى آخر ترنمها قالت و لا الضالين مد بها رسول اللّه ص و لا الضالين

[۴]

۱۹۲۳۷- ۴ الكافى، ۶/ ۲۲۴/ ۳/ ۱ الثلاثة عن جميل بن دراج قال سألت أبا عبد اللّه ع عن قتل الخطاف أو إيذائهن فى الحرم- فقال ع لا يقتلن فإنى كنت مع على بن الحسين ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۰۳

فرآنى و أنا أوذيهن فقال لى يا بنى لا تقتلهن و لا تؤذهن فإنهن لا يؤذين شيئا

[۵]

۱۹۲۳۸- ۵ التهذيب، ۹/ ۸۱/ ۸۰/ ۱ محمد بن أحمد عن الفطحية عن أبى عبد اللّه ع قال سألته عن الخطاف قال لا بأس به و هو مما يحل أكله لكن كره لأنه استجار بك و وافى منزلك- و كل طير يستجير بك فأجره

[۶]

۱۹۲۳۹- ۶ الکافی، ۶/ ۲۲۴/ ۲/ ۱ العدة عن البرقی عن یعقوب بن یزید عن علی بن جعفر قال سألت أخی موسی ع عن الهدهد فی قتله و ذبحه فقال لا یؤذی و لا یذبح فنعم الطیر هو

[۷]

۱۹۲۴۰- ۷ الکافی، ۶/ ۲۲۴/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن علی بن محمد بن سلیمان عن أبی أیوب المدینی عن الجعفری عن أبی الحسن الرضا ع قال فی کل جناح هدهد مکتوب بالسریانیة آل محمد خیر البریة

[۸]

اشارة

۱۹۲۴۱- ۸ الکافی، ۶/ ۲۲۴/ ۳/ ۲ بهذا الإسناد عن أبی الحسن الرضا ع قال نهی رسول اللّه ص عن قتل الهدهد و الصرد و الصوام و النحلة

بیان

الصوام بضم الصاد و تشدید الواو طائر أغبر اللون طویل الرقبة أکثر ما یبیت فی النخل

[۹]

اشارة

۱۹۲۴۲- ۹ الکافی، ۶/ ۲۲۵/ ۱/ ۱ بهذا الإسناد عن أبی الحسن الرضا عن أبیه عن جده ع قال لا تأکلوا القنبرة و لا تسبوها و لا تعطوها الصبیان یلعبون بها فإنها کثیرة التسبیح لله و تسبیحها لعن اللّه مبغضی آل محمد

بیان

ورود القنبرة بالنون فی الحدیث دلیل علی أنه فصیح لیس من لحن العامة کما ظن

[۱۰]

اشارة

۱۹۲۴۳- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۲۵/ ۲/ ۱ بإسناده قال کان علی بن الحسین ع یقول ما أزرع الزرع لطلب الفضل فیه و ما أزرعه إلا لیناله المعتر و ذو الحاجة و تنال القنبرة منه خاصة من الطیر

بیان

المعتر الفقیر و المعترض للمعروف من غیر أن یسأل

[۱۱]

۱۹۲۴۴- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۲۵/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن الجامورانی عن الجعفری قال سمعت أبا الحسن الرضا ع یقول لا تقتلوا القنبرة و لا تأکلوا لحمها فإنها کثیرة التسبیح تقول فی آخر تسبیحها لعن اللّه مبغضی آل محمد

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۰۵

[۱۲]

اشارة

۱۹۲۴۵- ۱۲ الکافی، ۶/ ۲۲۵/ ۴/ ۱ محمد بن الحسن و علی بن إبراهیم الهاشمی عن بعض أصحابنا عن الجعفری عن أبی الحسن الرضا ع قال قال علی بن الحسین ع القنزعة التی علی رأس القنبرة من مسحة سلیمان بن داود ع و ذلک أن الذکر أراد أن یسفد أنثاه فامتنعت علیه فقال لا تمتنعی فما أرید إلا أن یخرج اللّه تعالی منی نسمة یذکر به فأجابته إلی ما طلب فلما أرادت أن تبیض قال لها أین ترید ین أن تبیضی فقالت له لا أدری أنحیه عن الطریق قال لها إنی خائف أن یمر بک مار الطریق و لکنی أری لک أن تبیضی قرب الطریق فمن یراک قربه توهم أنک تعرضین للقط الحب من الطریق فأجابته إلی ذلک و باضت و حضنت حتی أشرفت علی النقاب- فبینما هما کذلک إذ طلع سلیمان بن داود ع فی جنوده- و الطیر تظله فقالت له هذا سلیمان قد طلع علینا فی جنوده و لا آمن أن یحطمنا و یحطم بیضنا فقال لها إن سلیمان لرجل رحیم بنا فهل عندک شیء خبیته [هیأتیه] لفراخک إذا نقبن قالت نعم جرادة خبأتها منک أنتظر بها فراخی إذا نقبن فهل عندک شیء قال نعم عندی تمرة خبأتها منک لفراخی قالت فخذ أنت تمرتک و آخذ أنا جرادتی و نعرض لسلیمان ع فنهدیهما له فإنه رجل یحب الهدیة فأخذ التمرة فی منقاره و أخذت هی الجرادة فی رجلیها ثم تعرضا لسلیمان ع فلما رآهما و هو علی عرشه بسط یدیه لهما فأقبلا فوقع الذکر علی الیمین و وقعت الأنثی علی الیسار و سألهما عن حالهما فأخبراه فقبل هدیتهما و جنب جنده عنهما و عن بیضهما و مسح علی رأسهما و دعا لهما بالبرکة- فحدثت القنزعة علی رأسیهما من مسحة سلیمان ع

بیان

القنزعة بضم القاف و الزای و فتحهما و کسرهما و کقنفذ و بإدغام النون

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۰۶

کقبرة الخصلة من الشعر تترک علی رأس الصبی أو هی ما ارتفع من الشعر و طال و السفاد النکاح و حضانة الطائر بیضه لزومه إیاه عطفا علیه للتفریخ و النقب الثقب و نقب ککرم و علم نقابة لم یکن فصار و النقاب بالکسر البطن و منه فرخان فی نقاب یضرب للمتشابهین و الخبإ کالمنع الستر

[۱۳]

اشارة

۱۹۲۴۶- ۱۳ التهذیب، ۹/ ۲۱/ ۸۵/ ۱ محمد بن أحمد عن الفطحیة عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عن الشقراق فقال کره قتله لحال الحیات قال و کان النبی ص یوما یمشی فإذا شقراق قد انقض فاستخرج من خفه حیة

بیان

الشقراق بفتح الشین و کسرها و کسر القاف و تشدید الراء و کقرطاس و الشرقراق بالفتح و الکسر و کسفرجل طائر مرقط بخضرة و حمرة و بیاض یسمی الأخیل و بالفارسیة سبز مرغ

[۱۴]

۱۹۲۴۷- ۱۴ التهذیب، ۹/ ۲۰/ ۸۲/ ۱ عنه عن علی بن محمد عن القاسم بن محمد عن المنقری عن عبد الرحمن بن المهدی عن المبارک عن الأفلح قال سألت علی بن الحسین ع عن العصفور یفرخ فی الدار هل یؤخذ فراخه فقال لا إن الفرخ فی وکرها فی ذمة اللّه ما لم یطر و لو أن رجلا- رمی صیدا فی وکره فأصاب الطیر و الفراخ جمیعا فإنه یأکل الطیر و لا یأکل الفراخ و ذلک أن الفرخ لیس بصید ما لم یطر و إنما یؤخذ بالید و إنما یکون صیدا إذا طار

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۰۷

باب ما یذکی به الذبیحة

[۱]

اشارة

۱۹۲۴۸- ۱ الکافی، ۶/ ۲۲۷/ ۱/ ۱ الثلاثة عن ابن أذینة عن محمد قال سألت أبا جعفر ع عن الذبیحة باللیطة و بالمروة فقال لا ذکاة إلا بحدید

بیان

اللیطة قشر القصبة و المروة الحجر

[۲]

۱۹۲۴۹- ۲ الکافی، ۶/ ۲۲۷/ ۲/ ۱ الخمسة عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن الذبیحة بالعود و الحجر و القصبة قال فقال قال علی بن أبی طالب ع لا یصلح الذبح إلا بالحدیدة

[۳]

۱۹۲۵۰- ۳ الکافی، ۶/ ۲۲۷/ ۳/ ۱ محمد عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۰۸

التهذیب، ۹/ ۵۱/ ۲۰۹/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن سیف بن عمیرة عن الحضرمی عن أبی عبد اللّه ع أنه قال لا یؤکل ما لم یذبح بحدیدة

[۴]

۱۹۲۵۱- ۴ الکافی، ۶/ ۲۲۷/ ۴/ ۱ العدة عن البرقی عن عثمان عن سماعة قال سألته ع عن الذکاة قال لا یذکی إلا بحدیدة نهی عن ذلک أمیر المؤمنین ع

[۵]

۱۹۲۵۲- ۵ الکافی، ۶/ ۲۲۸/ ۱/ ۱ التهذیب، ۹/ ۵۲/ ۲۱۵/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن محمد عن علی بن الحکم عن أبان عن محمد قال قال أبو جعفر ع فی الذبیحة بغیر حدیدة قال إذا اضطررت إلیها فإن لم تجد حدیدة فاذبحها بحجر

[۶]

اشارة

۱۹۲۵۳- ۶ الکافی، ۶/ ۲۲۸/ ۲/ ۱ الثلاثة عن البجلی الکافی، ۶/ ۲۲۸/ ۲/ ۱ القمیان عن الفقیه، ۳/ ۳۲۶/ ۴۱۶۳ صفوان عن البجلی قال سألت أبا إبراهیم ع عن المروة و القصبة و العود أ یذبح بهن إذا لم یجدوا سکینا قال إذا فری الأوداج فلا بأس بذلک

بیان

فری و أفری شق و الأوداج عروق العنق

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۰۹

[۷]

۱۹۲۵۴- ۷ الکافی، ۶/ ۲۲۸/ ۳/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۵۱/ ۲۱۳/ ۱ السراد عن الشحام قال سألت أبا عبد اللّه ع عن رجل لم یکن بحضرته سکین أ یذبح بقصبة قال اذبح بالقصبة و بالحجر و بالعظم و بالعود إذا لم تصب الحدیدة إذا قطع الحلقوم و خرج الدم فلا بأس به

[۸]

۱۹۲۵۵- ۸ الفقیه، ۳/ ۳۲۶/ ۴۱۶۴ ابن المغیرة عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع أنه قال لا بأس بأن تأکل ما ذبح بحجر إذا لم تجد حدیدة

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۱۱

باب صفة الذبح و النحر

[۱]

اشارة

۱۹۲۵۶- ۱ الکافی، ۶/ ۲۲۸/ ۱/ ۲ الثلاثة عن ابن عمار قال قال أبو عبد اللّه ع النحر فی اللبة و الذبح فی الحلق [الحلقوم]

بیان

اللبة المنحر

[۲]

۱۹۲۵۷- ۲ الکافی، ۶/ ۲۲۸/ ۲/ ۱ علی عن أبیه عن صفوان قال سألت أبا الحسن ع عن ذبح البقر فی المنحر فقال للبقر الذبح و ما نحر فلیس بذکی

[۳]

اشارة

۱۹۲۵۸- ۳ الکافی، ۶/ ۲۲۹/ ۳/ ۱ العدة عن سهل و علی عن أبیه

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۱۲

عن علی بن محمد عن البزنطی عن یونس بن یعقوب قال قلت لأبی الحسن الأول ع إن أهل مکة لا یذبحون البقر و إنما یجاءون فی

اللبة فما ترى فی أكل لحمها قال فقال ع فَذَبَحُوهَا وَ مٰا كٰادُوا يَفْعَلُونَ لا تأكل إلا ما ذبح

بيان

استدل ع بالآية على أن للبقر الذبح

[۴]

اشارة

۱۹۲۵۹- ۴ الكافی، ۶/ ۲۲۹/ ۴/ ۱ علی عن أبيه عن أبی هاشم الجعفری عن أبيه عن حمران بن أعين عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن الذبح فقال إذا ذبحت فأرسل و لا تكتف و لا تقلب السكين لتدخلها من تحت الحلقوم و تقطعه إلى فوق و الإرسال للطير خاصة فإن تردى فی جب أو وهدة من الأرض فلا تأكله و لا تطعمه فإنك لا تدری التردی قتله أو الذبح و إن كان شیء من الغنم فأمسك صوفه أو شعره و لا تمسكن يدا و لا رجلا و أما البقر فاعقلها و أطلق الذنب- و أما البعير فشد أخفافه إلى آباطه و أطلق رجليه و إن أفلتك شیء من الطير و أنت تريد ذبحه أو ند عليك فارمه بسهمك فإذا هو سقط فذكه بمنزلة الصيد

بيان

الكتف شد اليدين إلى خلف بالكتاف و هو حبل أو سير و الجب بالضم البئر و ند نديدا شرد و نفر

[۵]

اشارة

۱۹۲۶۰- ۵ الكافی، ۶/ ۲۲۹/ ۵/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذيب، ۹/ ۵۳/ ۲۲۰/ ۱ السراد عن العلاء عن محمد عن أبی جعفر ع قال سألته عن الذبيحة فقال استقبل بذبيحتك القبلة و لا تنخعها حتى تموت و لا تأكل من ذبيحة [ما] لم تذبح من مذبحها

بيان

نخع الذبيحة أن يجاوز منتهى الذبح فيصيب نخاعها

[۶]

۱۹۲۶۱- ۶ الکافی، ۶/ ۲۲۹/ ۶/ ۱ القمیان عن صفوان عن ابن مسکان عن محمد الحلبی قال قال أبو عبد اللّه ع لا تنخع الذبیحة حتی تموت فإذا ماتت فانخعها

[۷]

۱۹۲۶۲- ۷ الکافی، ۶/ ۲۲۹/ ۷/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۵۶/ ۲۳۲/ ۱ أحمد عن محمد بن یحیی

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۱۴

عن غیاث بن إبراهیم عن أبی عبد اللّه ع أن أمیر المؤمنین ص قال لا تذبح الشاة عند الشاة و لا الجزور عند الجزور و هو ینظر إلیه

[۸]

۱۹۲۶۳- ۸ التهذیب، ۹/ ۸۰/ ۷۶/ ۱ محمد بن أحمد عن البرقی عن محمد بن یحیی عن طلحة بن زید عن جعفر عن أبیه عن علی ع مثله

[۹]

۱۹۲۶۴- ۹ التهذیب، ۹/ ۵۶/ ۲۳۳/ ۱ أحمد عن الکافی، ۶/ ۲۳۰/ ۸/ ۱ محمد بن یحیی رفعه قال قال أبو الحسن الرضا ع إذا ذبحت الشاة و سلخت أو سلخ شیء منها قبل أن تموت لم یحل أکله

[۱۰]

اشارة

۱۹۲۶۵- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۳۰/ ۱/ ۱ الثلاثة عن الفقیه، ۳/ ۳۲۷/ ۴۱۶۸ ابن أذینة عن الفضیل بن یسار قال سألت أبا جعفر ع عن رجل ذبح فسبقه السکین فقطع رأسه فقال هو ذکاة وحیة لا بأس به و بأکله

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۱۵

بیان

وحیة سریعة معجلة

[۱۱]

۱۹۲۶۶- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۳۰/ ۲/ ۱ الأربعة عن محمد التهذیب، ۹/ ۵۷/ ۲۳۹/ ۱ الحسین عن حماد عن الفقیه، ۳/ ۳۲۷/ ۴۱۶۹ حریز عن محمد قال سألت أبا جعفر ع عن مسلم ذبح شاة فسبقه السکین بحدتها فأبان الرأس فقال إن خرج الدم فکل

[۱۲]

۱۹۲۶۷- ۱۲ الکافی، ۶/ ۲۳۰/ ۳/ ۱ علی عن أبیه عن الاثنین قال سمعت أبا عبد اللّه ع و قد سئل عن الرجل یذبح فیسرع السکین فیبین الرأس فقال الذکاة الوحیة لا بأس بأکله إذا لم یتعمد ذلک

[۱۳]

۱۹۲۶۸- ۱۳ الفقیه، ۳/ ۳۲۷/ ۴۱۷۰ و فی روایة سماعة عن أبی عبد اللّه ع قال لا بأس به إذا ذکروا اسم اللّه علیه و قال لا بأس إذا سال الدم

[۱۴]

۱۹۲۶۹- ۱۴ الفقیه، ۳/ ۳۲۸/ ۴۱۷۲ حماد عن الحلبی عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عن رجل ذبح طیرا فیقطع رأسه أ یؤکل منه قال نعم و لکن لا یتعمد قطع رأسه

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۱۶

[۱۵]

۱۹۲۷۰- ۱۵ الفقیه، ۳/ ۳۲۹/ ۴۱۷۷ قال الصادق ع کل منحور مذبوح حرام و کل مذبوح منحور حرام

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۱۷

باب الممتنع من الذبح

[۱]

۱۹۲۷۱- ۱ الکافی، ۶/ ۲۳۱/ ۱/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۵۴/ ۲۲۳/ ۱ الحسین عن القاسم بن محمد عن علی عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال إذا امتنع علیک بعیر و أنت ترید أن تنحره فانطلق منک فإن خشیت أن یسبقک فضربته بسیف أو طعنته برمح بعد أن تسمی فکل إلا أن تدرکه و لم یمت بعد فذکه

[۲]

۱۹۲۷۲- ۲ الکافی، ۶/ ۲۳۱/ ۲/ ۱ علی عن أبیه عن الفقیه، ۳/ ۳۲۷/ ۴۱۶۶ صفوان عن عیص بن القاسم عن أبی عبد اللّه ع قال إن ثورا ثار بالکوفة فبادر الناس إلیه بأسیافهم فضربوه فأتوا إلی أمیر المؤمنین ع فسألوه فقال ذکاة وحیة و لحمه حلال

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۱۸

[۳]

۱۹۲۷۳- ۳ الکافی، ۶/ ۲۳۱/ ۳/ ۱ الأربعة عن صفوان عن ابن مسکان عن محمد الحلبی قال قال أبو عبد اللّه ع فی ثور تعاصی فابتدره

قوم بأسیافهم و سموا و أتوا علیا ع فقال هذه ذکاة وحیة و لحمه حلال

[۴]

۱۹۲۷۴- ۴ الکافی، ۶/ ۲۳۱/ ۴/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن محمد عن علی بن الحکم عن أبان عن الفقیه، ۳/ ۳۲۷/ ۴۱۶۵ البقباق و البصری عن أبی عبد اللّه ع أن قوما أتوا النبی ص فقالوا إن بقرة لنا غلبتنا و استصعبت علینا فضربناها بالسیف فأمرهم بأکلها

[۵]

۱۹۲۷۵- ۵ الکافی، ۶/ ۲۳۱/ ۵/ ۱ حمید عن ابن سماعة عن المیثمی عن أبان عن إسماعیل الجعفی قال قلت لأبی عبد اللّه ع بعیر تردی فی بئر کیف ینحر قال تدخل الحربة فتطعنه بها و تسمی و تأکل

[۶]

۱۹۲۷۶- ۶ الکافی، ۶/ ۲۳۱/ ۱/ ۲ الخمسة عن أبی عبد اللّه ع فی رجل ضرب بسیفه جزورا أو شاة فی غیر مذبحها و قد سمی حین ضرب فقال لا یصلح أکل ذبیحة لا تذبح فی مذبحها یعنی إذا تعمد لذلک و لم یکن حاله حال اضطرار فأما إذا اضطر إلیها و استصعب علیه ما یرید أن یذبح فلا بأس بذلک

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۱۹

[۷]

۱۹۲۷۷- ۷ الفقیه، ۳/ ۳۲۷/ ۴۱۶۷ أبان عن زرارة عن أبی جعفر ع قال سألته عن بعیر تردی فی بئر فذبح من قبل ذنبه قال لا بأس إذا ذکر اسم اللّه علیه

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۲۱

باب إدراک الذکاة

[۱]

۱۹۲۷۸- ۱ الکافی، ۶/ ۲۳۲/ ۱/ ۱ محمد عن بنان عن علی بن الحکم عن أبان عن عبد اللّه بن سلیمان عن أبی عبد اللّه ع قال فی کتاب علی ع إذا طرفت العین أو رکضت الرجل أو تحرک الذنب و أدرکته فذکه

[۲]

۱۹۲۷۹- ۲ الکافی، ۶/ ۲۳۲/ ۲/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۵۶/ ۲۳۶/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن سلیم الفراء عن الحسن [الحسین] بن مسلم قال کنت عند أبی عبد اللّه ع إذ جاءه محمد بن عبد السلام فقال له

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۲۲

جعلت فداک یقول لک جدی إن رجلا ضرب بقرة بفأس فسقطت ثم ذبحها فلم یرسل معه بالجواب و دعا سعیدة مولاة أم فروة فقال لها إن محمدا أتانی برسالة منک فکرهت أن أرسل إلیک بالجواب معه إن کان الرجل الذی ذبح البقرة حین ذبح خرج الدم معتدلا فکلوا و أطعموا و إن کان خرج خروجا متثاقلا فلا تقربوه

[۳]

۱۹۲۸۰- ۳ الکافی، ۶/ ۲۳۲/ ۳/ ۱ الاثنان عن الوشاء عن أبان عن البصری عن أبی عبد اللّه ع قال فی کتاب علی ع إذا طرفت العین أو رکضت الرجل أو تحرک الذنب فکل منه فقد أدرکت ذکاته

[۴]

اشارة

۱۹۲۸۱- ۴ الکافی، ۶/ ۲۳۲/ ۴/ ۱ العدة عن سهل عن التمیمی عن مثنی الحناط عن أبان بن تغلب عن أبی عبد اللّه ع قال إذا شککت فی حیاة شاة و رأیتها تطرف عینها أو تحرک أذنها أو تمصع بذنبها فاذبحها فإنها لک حلال

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۲۳

بیان

تمصع بذنبها بالمهملتین أی تحرکه و تضرب به

[۵]

۱۹۲۸۲- ۵ الکافی، ۶/ ۲۳۳/ ۵/ ۱ القمیان عن صفوان عن ابن مسکان عن محمد الحلبی عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن الذبیحة فقال إذا تحرک الذنب أو الطرف أو الأذن فهو ذکی

[۶]

۱۹۲۸۳- ۶ الکافی، ۶/ ۲۳۳/ ۶/ ۱ العدة عن سهل عن البزنطی عن رفاعة عن أبی عبد اللّه ع أنه قال فی الشاة إذا طرفت عینها أو حرکت ذنبها فهی ذکیة

[۷]

۱۹۲۸۴- ۷ التهذیب، ۹/ ۵۷/ ۲۴۰/ ۱ الحسین عن عاصم بن حمید عن الفقیه، ۳/ ۳۲۷/ ۴۱۷۱ أبی بصیر قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الشاة تذبح فلا تتحرک و یهراق منها دم کثیر عبیط فقال لا تأکل إن علیا ع کان یقول إذا رکضت الرجل أو طرفت العین فکل

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۲۵

باب من ذبح لغير القبلة أو ترک التسمية

[۱]

اشارة

۱۹۲۸۵- ۱ الکافی، ۶/ ۲۳۳/ ۱/ ۱ الثلاثة عن ابن أذینة عن محمد قال سألت أبا جعفر ع عن رجل ذبح ذبیحة فجهل أن یوجهها إلی القبلة قال کل منها قلت له فإنه لم یوجهها قال فلا تأکل [منها] و لا تأکل من ذبیحة ما لم یذکر اسم اللّه علیها و قال ع- إذا أردت أن تذبح فاستقبل بذبیحتک القبلة

بیان

لو حمل صدر الحدیث علی عدم العلم بأن الجاهل استقبل أو لم یستقبل و ما بعده علی العلم بالعدم لارتفع التنافی الذی بحسب الظاهر

[۲]

اشارة

۱۹۲۸۶- ۲ الکافی، ۶/ ۲۳۳/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۲۶

التهذیب، ۹/ ۶۰/ ۲۵۲/ ۱ السراد عن العلاء عن محمد قال سألت أبا جعفر ع عن الرجل یذبح و لا یسمی- قال إن کان ناسیا فلا بأس علیه إذا کان مسلما و کان یحسن أن یذبح و لا ینخع و لا یقطع الرقبة بعد ما ذبح

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۲۸

بیان

بعد ما ذبح یعنی قبل أن یبرد کما یظهر من الحدیث الآتی

[۳]

۱۹۲۸۷- ۳ الکافی، ۶/ ۲۳۳/ ۳/ ۱ الخمسة الفقیه، ۳/ ۳۳۳/ ۴۱۸۸ حماد عن الحلبی عن أبی عبد اللّه ع قال سئل عن الذبیحة تذبح لغیر القبلة قال لا بأس إذا لم یتعمد و عن الرجل یذبح فینسی أن یسمی أ یؤکل ذبیحته فقال نعم إذا کان لا یتهم و کان یحسن الذبح قبل ذلک و لا ینخع و لا یکسر الرقبة حتی تبرد الذبیحة

[۴]

۱۹۲۸۸- ۴ الکافی، ۶/ ۲۳۳/ ۴/ ۱ الأربعة عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۲۹

الفقیه، ۳/ ۳۳۲/ ۴۱۸۶ محمد قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبیحة ذبحت لغیر القبلة فقال کل و لا بأس بذلک ما لم یتعمده قال و سألته ع عن رجل ذبح و لم یسم- فقال إن کان ناسیا فلیسم حین یذکر و یقول بسم اللّه علی أوله و علی آخره

[۵]

۱۹۲۸۹- ۵ الکافی، ۶/ ۲۳۴/ ۵/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۵۹/ ۲۴۹/ ۱ السراد عن العلاء عن الفقیه، ۳/ ۳۳۳/ ۴۱۸۷ محمد الفقیه، عن أبی جعفر ع ش قال سألته عن رجل ذبح فسبح أو کبر أو هلل أو حمد اللّه تعالی قال هذا کله من أسماء اللّه تعالی و لا بأس به

[۶]

۱۹۲۹۰- ۶ الفقیه، ۳/ ۳۳۳/ ۴۱۸۹ محمد الحلبی عن أبی عبد اللّه ع قال من لم یسم إذا ذبح فلا تأکله

[۷]

۱۹۲۹۱- ۷ التهذیب، ۵/ ۲۲۲/ ۸۶/ ۱ ابن عیسی عن السراد عن ابن سنان قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول إذا ذبح المسلم و لم یسم و نسی فکل من ذبیحته و سم اللّه علی ما تأکل

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۳۱

باب الأجنة التی تخرج من بطون الذبائح

[۱]

۱۹۲۹۲- ۱ الکافی، ۶/ ۲۳۴/ ۱/ ۱ الثلاثة التهذیب، ۹/ ۵۸/ ۲۴۴/ ۱ الحسین عن ابن أبی عمیر عن الفقیه، ۳/ ۳۲۸/ ۴۱۷۵ ابن أذینة عن محمد قال سألت أحدهما ع عن قول اللّه تعالی أُحِلَّتْ لَکُمْ بَهِیمَةُ الْأَنْعامِ فقال الجنین فی بطن أمه إذا أشعر و أوبر فذکاته ذکاة أمه- الکافی، التهذیب، فذلک الذی عنی اللّه تعالی

[۲]

۱۹۲۹۳- ۲ الکافی، ۶/ ۲۳۴/ ۲/ ۱ الخمسة

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۳۲

التهذیب، ۹/ ۵۸/ ۲۴۲/ ۱ الحسین عن الثلاثة عن أبی عبد اللّه ع قال إذا ذبحت الذبیحة فوجدت فی بطنها ولدا تاما فکل و إن لم یکن تاما فلا تأکل

[۳]

اشارة

۱۹۲۹۴- ۳ الکافی، ۶/ ۲۳۴/ ۳/ ۱ القمیان عن محمد بن إسماعیل عن علی بن النعمان التهذیب، ۹/ ۵۹/ ۲۴۶/ ۱ الحسین عن علی بن النعمان عن یعقوب بن شعیب الکافی، ۶/ ۲۳۴/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن البزنطی عن داود بن الحصین عن یعقوب بن شعیب قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الحوار یذکی أمه أ یؤکل بذکاتها فقال إذا کان تاما و نبت علیه الشعر فکل

بیان

الحوار بالضم و قد یکسر ولد الناقة ساعة تضعه أو إلی أن یفصل عن أمه

[۴]

۱۹۲۹۵- ۴ الکافی، ۶/ ۲۳۵/ ۴/ ۱ العدة عن البرقی عن عثمان عن سماعة قال سألته عن الشاة نذبحها و فی بطنها ولد و قد أشعر فقال ع ذکاته ذکاة أمه

[۵]

۱۹۲۹۶- ۵ الکافی، ۶/ ۲۳۵/ ۵/ ۱ علی عن أبیه عن الاثنین عن أبی عبد اللّه ع أنه قال فی الجنین إذا أشعر فکل و إلا فلا تأکل یعنی إذا لم یشعر

[۶]

۱۹۲۹۷- ۶ التهذیب، ۹/ ۵۸/ ۲۴۳/ ۱ الحسین عن حماد عن ابن المغیرة عن ابن سنان [مسکان] عن أبی جعفر ع قال فی الذبیحة تذبح و فی بطنها ولد قال إن کان تاما فکله فإن ذکاته ذکاة أمه و إن لم یکن تاما فلا تأکله

[۷]

۱۹۲۹۸- ۷ الفقیه، ۳/ ۳۲۸/ ۴۱۷۴ أبان عن محمد عن أبی جعفر ع مثله

[۸]

۱۹۲۹۹- ۸ التهذیب، ۹/ ۵۹/ ۲۴۵/ ۱ الحسین عن النضر عن القاسم بن سلیمان عن جراح المدائنی عن أبی عبد اللّه ع قال إذا ذبحت ذبیحة و فی بطنها ولد تام فإن ذکاته ذکاة أمه فإن لم یکن تاما فلا تأکله

[۹]

۱۹۳۰۰- ۹ التهذیب، ۹/ ۸۱/ ۸۰/ ۱ محمد بن أحمد عن الفطحیة عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عن الشاة تذبح و یموت ولدها فی بطنها قال کله فإنه حلال لأن ذکاته ذکاة أمه فإن هو خرج و هو حی فاذبحه و کله فإن مات قبل أن تذبحه فلا تأکله- و کذلک البقر و الإبل

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۳۵

باب النطیحة و المتردیة و ما أکل السبع یدرک ذکاتها

[۱]

۱۹۳۰۱- ۱ الکافی، ۶/ ۲۳۵/ ۱/ ۱ الاثنان عن الوشاء قال سمعت أبا الحسن ع یقول النطیحة و المتردیة و ما أکل السبع إذا أدرکت ذکاته بآلة الصید و الذبائح فکل

[۲]

اشارة

۱۹۳۰۲- ۲ الکافی، ۶/ ۲۳۵/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن علی التهذیب، ۹/ ۵۹/ ۲۴۷/ ۱ الحسین عن الفقیه، ۳/ ۳۲۸/ ۴۱۷۳ علی عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال لا تأکل من فریسة السبع و لا الموقوذة و لا المتردیة إلا أن تدرکه حیا فتذکیه

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۳۶

بیان

هذا الحدیث فی التهذیب مقطوع و زاد فیه و فی الفقیه و لا المنخنقة و فی الفقیه و لا النطیحة و الفریس القتیل و الألفاظ الأربعة قد مضی تفسیرها فی باب الاضطرار إلی المیتة

[۳]

۱۹۳۰۳- ۳ التهذیب، ۹/ ۵۸/ ۲۴۱/ ۱ الحسین عن ابن أبی عمیر عن ابن أذینة عن زرارة عن أبی جعفر ع قال کل من کل شیء من الحیوان غیر الخنزیر و النطیحة و المتردیة و ما أکل السبع- و هو قول اللّه عز و جل إِلّا مٰا ذَکَّیْتُمْ فإن أدرکت شیئا منها و عین تطرف أو قائمة ترکض أو ذنب یمصع فقد أدرکت ذکاته فکله

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۳۷

باب ذبیحة الصبی و المرأة و الخصی و ولد الزناء و الجنب و الأعمی و المجهول

[۱]

اشارة

۱۹۳۰۴- ۱ الکافی، ۶/ ۲۳۷/ ۱/ ۱ الأربعة عن محمد الفقیه، ۳/ ۳۳۳/ ۴۱۹۰ حماد عن حریز عن محمد قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبیحة الصبی فقال إذا تحرک و کان له خمسة أشبار و أطاق الشفرة و عن ذبیحة المرأة إذا کن نساء لیس معهن رجل قال تذبح أعقلهن و لتذکر اسم اللّه علیها

بیان

إذا تحرک صار حرکا و الحرک ککتف الغلام الخفیف الذکی

[۲]

۱۹۳۰۵- ۲ الکافی، ۶/ ۲۳۷/ ۲/ ۲ علی عن الاثنین قال سئل أبو

عبد اللّه ع عن ذبیحة الغلام قال إذا قوی علی الذبح و کان یحسن أن یذبح و ذکر اسم اللّه علیها فکل قال و سئل عن ذبیحة المرأة فقال إذا کانت مسلمة فذکرت اسم اللّه علیها

[۳]

۱۹۳۰۶- ۳ الکافی، ۶/ ۲۳۷/ ۳/ ۱ الثلاثة عن هشام بن سالم عن سلیمان بن خالد الفقیه، ۳/ ۳۳۴/ ۴۱۹۲ ابن مسکان عن سلیمان قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبیحة الغلام و المرأة هل تؤکل قال إذا کانت المرأة مسلمة و ذکرت اسم اللّه تعالی علی ذبیحتها حلت ذبیحتها و کذلک الغلام إذا قوی علی الذبیحة و ذکر اسم اللّه علیها و ذلک إذا خیف فوت الذبیحة و لم یوجد من یذبح غیرهما

[۴]

۱۹۳۰۷- ۴ الکافی، ۶/ ۲۳۸/ ۴/ ۱ محمد عن أحمد عن بعض أصحابه قال سأل المرزبان الرضا ع عن ذبیحة الصبی قبل أن یبلغ و ذبیحة المرأة فقال لا بأس بذبیحة الخصی و الصبی و المرأة إذا اضطروا إلیه

[۵]

۱۹۳۰۸- ۵ الفقیه، ۳/ ۳۲۹/ ۴۱۷۸ صفوان بن یحیی قال سأل المرزبان أبا الحسن ع عن ذبیحة ولد الزنا قد عرفناه بذلک قال لا بأس به و المرأة و الصبی إذا اضطروا إلیه

[۶]

۱۹۳۰۹- ۶ الکافی، ۶/ ۲۳۴/ ۶/ ۱ الثلاثة عن بعض أصحابه عن أبی عبد اللّه ع قال لا بأس أن یذبح الرجل و هو جنب

[۷]

اشارة

۱۹۳۱۰- ۷ الکافی، ۶/ ۲۳۸/ ۵/ ۱ الثلاثة عن الفقیه، ۳/ ۳۳۴/ ۴۱۹۱ ابن أذینة عن غیر واحد رووه عنهما جمیعا ع أن ذبیحة المرأة إذا أجادت الذبح و سمت فلا بأس بأکله و کذلک الصبی و کذلک الأعمی إذا سدد

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۴۰

بیان

إذا سدد أی هدی إلی القبلة و قوم

[۸]

۱۹۳۱۱- ۸ الکافی، ۶/ ۲۳۸/ ۶/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۷۳/ ۴۷/ ۱ الحسین عن إبراهیم بن أبی البلاد قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبیحة الخصی فقال لا بأس

[۹]

۱۹۳۱۲- ۹ الکافی، ۶/ ۲۳۸/ ۷/ ۱ الخمسة عن أبی عبد اللّه ع قال کانت لعلی بن الحسین ع جاریة تذبح له إذا أراد

[۱۰]

۱۹۳۱۳- ۱۰ الفقیه، ۳/ ۳۳۴/ ۴۱۹۳ ابن المغیرة عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع مثله

[۱۱]

۱۹۳۱۴- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۳۸/ ۸/ ۱ الاثنان عن الوشاء عن أبان عن البصری قال قال أبو عبد اللّه ع إذا بلغ الصبی خمسة أشبار أکلت ذبیحته

[۱۲]

۱۹۳۱۵- ۱۲ الکافی، ۶/ ۲۳۷/ ۲/ ۱ الثلاثة عن ابن أذینة عن الفقیه، ۳/ ۳۳۲/ ۴۱۸۵ الفضیل و زرارة و محمد

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۴۱

أنهم سألوا أبا جعفر ع عن شراء اللحم من الأسواق ما ندری ما یصنع القصابون قال ع کل إذا کان ذلک فی سوق المسلمین و لا تسأل عنه

[۱۳]

۱۹۳۱۶- ۱۳ التهذیب، ۹/ ۷۲/ ۴۱/ ۱ محمد بن أحمد عن سهل عن ابن أبی عمیر عن ابن أذینة عن زرارة قال سألت أبا جعفر ع الحدیث مثله بأدنی تفاوت

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۴۳

باب ذبیحة المخالف من أهل القبلة

[۱]

اشارة

۱۹۳۱۷- ۱ الکافی، ۶/ ۲۳۶/ ۱/ ۲ الخمسة التهذیب، ۹/ ۷۲/ ۴۰/ ۱ الحسین عن الثلاثة الکافی، ۶/ ۲۳۷/ ۱/ ۲ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن أبی المغراء التهذیب، ۹/ ۷۲/ ۴۰/ ۱ ابن عیسی عن غیر واحد عن أبی المغراء عن الفقیه، ۳/ ۳۲۹/ ۴۱۷۹ الحلبی عن أبی عبد اللّه ع قال سألته عن ذبیحة المرجئی و الحروری قال کل و أقر و استقر حتی یکون ما یکون

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۴۴

بیان

المرجئی قد یطلق علی مقابلة الشیعة من الإرجاء بمعنی التأخیر لتأخیرهم علیا ع عن درجته و قد یطلق فی مقابلة الوعیدیة لإعطائهم الرجاء لأصحاب الکبائر و الحروریة فرقة من الخوارج منسوبة إلی الحروراء بالمد و القصر اسم قریة و أقر أی أقر ذلک عند نفسک من أقره فاستقر.

و فی التهذیب قر بدون الهمزة و هو أوضح حتی یکون ما یکون یعنی به ظهور دولة الحق

[۲]

۱۹۳۱۸- ۲ التهذیب، ۹/ ۷۱/ ۳۵/ ۱ الحسین عن الحسن بن یوسف بن عقیل عن محمد بن قیس عن أبی جعفر ع قال قال أمیر المؤمنین ص ذبیحة من دان بکلمة الإسلام و صام و صلی لکم حلال إذا ذکر اسم اللّه علیه

[۳]

اشارة

۱۹۳۱۹- ۳ التهذیب، ۹/ ۷۱/ ۳۶/ ۱ عنه عن النضر عن زرعة عن أبی بصیر قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول ذبیحة الناصب لا تحل

بیان

الناصب قد مضی معناه فی باب النوادر من أبواب وجوه المکاسب من کتاب المعایش

[۴]

۱۹۳۲۰- ۴ التهذیب، ۹/ ۷۱/ ۳۸/ ۱ محمد بن أحمد عن أحمد بن حمزة عن محمد بن علی عن یونس بن یعقوب عن أبی بصیر

قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الرجل یشتری اللحم من السوق و عنده من یذبح و یبیع من إخوانه فیتعمد الشراء من النصاب- فقال أی شیء تسألنی أن أقول ما یأکل إلا مثل المیتة و الدم و لحم الخنزیر قلت سبحان اللّه مثل المیتة و الدم و لحم الخنزیر فقال نعم و أعظم عند اللّه من ذلک ثم قال إن هذا فی قلبه علی المؤمنین مرض

[۵]

۱۹۳۲۱- ۵ التهذیب، ۹/ ۷۲/ ۳۹/ ۱ ابن عیسی عن الحسین عن ابن أبی عمیر عن ابن أذینة عن حمران عن أبی جعفر ع قال سمعته یقول لا تأکل ذبیحة الناصب إلا أن تسمعه یسمی

[۶]

۱۹۳۲۲- ۶ التهذیب، ۹/ ۷۱/ ۳۷/ ۱ الحسین عن حماد بن عیسی عن الحسین بن المختار عن أبی بصیر عن أبی جعفر ع أنه قال لم تحل ذبائح الحروریة

[۷]

۱۹۳۲۳- ۷ التهذیب، ۹/ ۷۰/ ۳۳/ ۱ محمد بن أحمد عن أحمد بن حمزة القمی عن زکریا بن آدم قال قال أبو الحسن ع إنی أنهاک عن ذبیحة کل من کان علی خلاف الذی أنت علیه و أصحابک إلا فی وقت الضرورة إلیه

باب ذبائح أهل الکتاب و المشرکین

[۱]

۱۹۳۲۴- ۱ الکافی، ۶/ ۲۳۸/ ۱/ ۱ علی عن أبیه عن عمرو بن عثمان التهذیب، ۹/ ۶۵/ ۱۱/ ۱ الحسین عن عمرو عن مفضل بن صالح عن الشحام عن أبی عبد اللّه ع قال سئل عن ذبیحة الذمی فقال لا تأکله إن سمی و إن لم یسم

[۲]

۱۹۳۲۵- ۲ الکافی، ۶/ ۲۳۹/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن إسماعیل عن حنان بن سدیر عن الحسین بن المنذر قال قلت لأبی عبد اللّه ع إنا قوم نختلف إلی الجبل و الطریق بعید بیننا و بین الجبل فراسخ فنشتری القطیع و الاثنین و الثلاثة و یکون فی القطیع ألف و خمسمائة شاة و ألف و ستمائة شاة و ألف و سبعمائة شاة- فنقطع الشاة و الاثنین و الثلاثة فنسأل الرعاة الذین یجیئون بها عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۴۸

أدیانهم فیقولون نصاری قال فقلت أی شیء قولک فی ذبیحة الیهود و النصاری فقال یا حسین الذبیحة بالاسم و لا یؤمن علیها إلا أهل التوحید

[۳]

۱۹۳۲۶- ۳ الکافی، ۶/ ۲۳۹/ ۳/ ۱ عنه عن حنان قال قلت لأبی عبد اللّه ع إن الحسین بن المنذر روی عنک أنک قلت إن الذبیحة بالاسم و لا یؤمن علیها إلا أهلها فقال إنهم أحدثوا فیها شیئا لا أشتهیه قال حنان فسألت نصرانیا فقلت له أی شیء تقولون إذا ذبحتم فقال نقول باسم المسیح

[۴]

۱۹۳۲۷- ۴ الکافی، ۶/ ۲۳۹/ ۴/ ۱ العدة عن سهل عن البزنطی عن العلاء التهذیب، ۹/ ۶۵/ ۱۳/ ۱ الحسین عن فضالة عن العلاء عن محمد عن أبی جعفر ع قال سألته عن نصاری العرب أ تؤکل ذبیحتهم فقال کان علی بن الحسین ع ینهی عن ذبائحهم و صیدهم و مناکحتهم

[۵]

۱۹۳۲۸- ۵ الکافی، ۶/ ۲۳۹/ ۵/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن أبی المغراء التهذیب، ۹/ ۶۳/ ۱/ ۱ الحسین عن فضالة عن أبی المغراء عن سماعة عن أبی إبراهیم ع قال سألته عن ذبیحة الیهودی و النصرانی فقال لا تقربنها

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۴۹

[۶]

۱۹۳۲۹- ۶ التهذیب، ۹/ ۶۷/ ۲۰/ ۱ الصفار عن أحمد بن الحسن عن أبیه عن أبی المغراء عن العبد الصالح ع مثله إلا أنه قال لا تقربوها

[۷]

۱۹۳۳۰- ۷ الکافی، ۶/ ۲۳۹/ ۶/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۶۶/ ۱۵/ ۱ الحسین عن حماد بن عیسی عن الفقیه، ۳/ ۳۳۱/ ۴۱۸۴ الحسین بن المختار عن الحسین بن عبد اللّه [عبید اللّه] قال قلت لأبی عبد اللّه ع إنا نکون بالجبل فنبعث الرعاة فی الغنم فربما

عطبت الشاة أو أصابها الشیء فیذبحونها فنأکلها فقال لا إنما هی الذبیحة و لا یؤمن علیها إلا مسلم

[۸]

۱۹۳۳۱- ۸ الکافی، ۶/ ۲۳۹/ ۷/ ۱ التهذیب، ۹/ ۶۴/ ۷/ ۱ بهذا الإسناد عن الحسین بن عبد اللّه [عبید اللّه] قال اصطحب المعلی بن خنیس و ابن أبی یعفور فی سفر فأکل أحدهما ذبیحة الیهود و النصاری و أبی الآخر أکلها فاجتمعا عند أبی عبد اللّه ع فأخبراه قال أیکما الذی أبی قال أنا قال أحسنت

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۵۰

[۹]

۱۹۳۳۲- ۹ الکافی، ۶/ ۲۴۰/ ۸/ ۱ الثلاثة التهذیب، ۹/ ۶۷/ ۱۸/ ۱ الحسین عن ابن أبی عمیر عن الحسین الأحمسی عن أبی عبد اللّه ع قال قال له رجل أصلحک اللّه إن لنا جارا قصابا یجیء بیهودی فیذبح له حتی یشتری منه الیهود فقال لا تأکل من ذبیحته و لا تشتر منه

[۱۰]

۱۹۳۳۳- ۱۰ التهذیب، ۹/ ۶۶/ ۱۶/ ۱ الحسین عن الکافی، ۶/ ۲۴۰/ ۹/ ۱ ابن أبی عمیر عن الفقیه، ۳/ ۳۳۱/ ۴۱۸۳ الحسین الأحمسی عن أبی عبد اللّه ع قال قال هو الاسم فلا تأمن علیه إلا مسلما

[۱۱]

اشارة

۱۹۳۳۴- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۴۰/ ۱۰/ ۱ القمیان عن محمد بن إسماعیل عن علی بن النعمان التهذیب، ۹/ ۶۴/ ۵/ ۱ الحسین عن علی بن النعمان عن ابن مسکان عن قتیبة الأعشی قال سأل رجل أبا عبد اللّه ع و أنا عنده فقال له الغنم نرسل فیها الیهودی و النصرانی فتعرض فیها العارضة فیذبح أ نأکل ذبیحته فقال أبو عبد اللّه ع لا تدخل ثمنها مالک و لا تأکلها فإنما هو الاسم و لا یؤمن علیها إلا مسلم فقال له الرجل قال اللّه تعالی الْیَوْمَ أُحِلَّ لَکُمُ الطَّیِّباتُ- وَ طَعامُ الَّذِینَ أُوتُوا الْکِتابَ حِلٌّ لَکُمْ فقال له أبو عبد اللّه ع کان أبی یقول إنما هی الحبوب و أشباهها

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۵۱

بیان

العارضة العلة و المریضة أو الکسیرة من الناقة أو الشاة

[۱۲]

۱۹۳۳۵- ۱۲ الکافی، ۶/ ۲۴۰/ ۱۱/ ۱ العدة عن سهل عن یعقوب بن یزید عن محمد بن سنان عن إسماعیل بن جابر و عبد اللّه بن طلحة قال ابن سنان قال إسماعیل بن جابر قال أبو عبد اللّه ع لا تأکل من ذبائح الیهود و النصاری و لا تأکل فی آنیتهم

[۱۳]

۱۹۳۳۶- ۱۳ الکافی، ۶/ ۲۴۰/ ۱۲/ ۱ عن ابن سنان التهذیب، ۹/ ۶۳/ ۲/ ۱ الحسین عن محمد بن سنان عن قتیبة الأعشی قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبائح الیهود و النصاری فقال الذبیحة اسم و لا یؤمن علی الاسم إلا مسلم

[۱۴]

۱۹۳۳۷- ۱۴ الکافی، ۶/ ۲۴۰/ ۱۳/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن سنان التهذیب، ۹/ ۶۳/ ۴/ ۱ الحسین عن محمد بن سنان عن إسماعیل بن جابر قال قال أبو عبد اللّه ع لا تأکل ذبائحهم و لا تأکل فی آنیتهم یعنی أهل الکتاب

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۵۲

[۱۵]

۱۹۳۳۸- ۱۵ الکافی، ۶/ ۲۴۰/ ۱۴/ ۱ علی عن أبیه عن ابن مرار عن یونس عن ابن وهب قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبائح أهل الکتاب فقال لا بأس إذا ذکر اسم اللّه تعالی و لکنی أعنی منهم من یکون علی أمر موسی و عیسی ع

[۱۶]

۱۹۳۳۹- ۱۶ الکافی، ۶/ ۲۴۱/ ۱۵/ ۱ علی عن أبیه عن حنان بن سدیر التهذیب، ۹/ ۶۵/ ۱۲/ ۱ الحسین عن حنان قال دخلت علی أبی عبد اللّه ع أنا و أبی فقلنا له جعلنا اللّه فداک- إن لنا خلطاء من النصاری و إنا نأتیهم فیذبحون لنا الدجاج و الفراخ و الجداء أ فنأکلها قال فقال لا تأکلوها و لا تقربوها فإنهم یقولون علی ذبائحهم ما لا أحب لکم أکلها قال فلما قدمنا الکوفة دعانا بعضهم فأبینا أن نذهب فقال ما لکم کنتم تأتونا ثم ترکتموه الیوم قال فقلنا إن عالما لنا نهانا و زعم أنکم تقولون علی ذبائحکم شیئا لا یحب لنا أکلها قال من هذا العالم هذا و اللّه أعلم الناس و أعلم من خلق اللّه صدق و اللّه و إنا لنقول باسم المسیح

[۱۷]

۱۹۳۴۰- ۱۷ الکافی، ۶/ ۲۴۱/ ۱۶/ ۱ الثلاثة عن بعض أصحابه قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبیحة أهل الکتاب قال فقال و اللّه ما یأکلون ذبائحکم فکیف تستحلون أن تأکلوا ذبائحهم إنما هو الاسم و لا یؤمن علیه إلا مسلم

[۱۸]

۱۹۳۴۱- ۱۸ الکافی، ۶/ ۲۴۱/ ۱۷/ ۱ بعض أصحابنا عن منصور بن العباس عن عمرو بن عثمان عن قتیبة الأعشی عن أبی عبد اللّه ع قال رأیت عنده رجلا یسأله فقال إن لی أخا یسلف فی

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۵۳

الغنم فی الجبال فیعطی الشیء مکان الشیء فقال أ لیس بطیبة من نفس أصحابه قال بلی قال فلا بأس- قال فإنه یکون له فیها الوکیل فیکون یهودیا أو نصرانیا فیقع فیها العارضة فیبیعها مذبوحة و یأتیه بثمنها و ربما ملحها فیأتیه بها مملوحة- قال فقال إن أتاه بثمنها فلا یخالطه بماله و لا یحرکه و إن أتاه بها مملوحة فلا یأکلها فإنما هو الاسم و لیس یؤمن علی الاسم إلا مسلم فقال له بعض من فی البیت فأین قول اللّه تعالی وَ طَعامُ الَّذِینَ أُوتُوا الْکِتابَ حِلٌّ لَکُمْ وَ طَعامُکُمْ حِلٌّ لَهُمْ فقال إن أبی ع کان یقول ذلک الحبوب و ما أشبهها

[۱۹]

۱۹۳۴۲- ۱۹ التهذیب، ۹/ ۶۳/ ۳/ ۱ الحسین عن محمد بن سنان عن الحسین بن المنذر قال قلت لأبی عبد اللّه ع إنا نتکاری هؤلاء الأکراد فی أقطاع الغنم و إنما هم عبدة النیران و أشباه ذلک فیسقط العارضة فیذبحونها و یبیعونها فقال ما أحب أن تجعلها فی مالک إنما الذبیحة اسم و لا یؤمن علی الاسم إلا مسلم

[۲۰]

اشارة

۱۹۳۴۳- ۲۰ التهذیب، ۳/ ۲۳۲/ ۱۱۲/ ۱ سعد عن أحمد بن هلال عن عمرو بن عثمان عن محمد بن عذافر قال قلت لأبی عبد اللّه ع رجل یجلب الغنم من الجبل یکون فیها الأجیر المجوسی و النصرانی فیقع العارضة فیأتیه بها مملحة قال لا تأکلها

بیان

فیقع العارضة أی تسقط المریضة أو الکسیرة

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۵۴

[۲۱]

۱۹۳۴۴- ۲۱ الفقیه، ۳/ ۳۳۰/ ۴۱۸۰ قال الصادق ع لا تأکل ذبیحة الیهودی و النصرانی و المجوسی و جمیع ما خالف الدین- إلا إذا سمعته یذکر اسم اللّه علیها و فی کتاب علی ع لا یذبح المجوسی و لا النصرانی و لا نصاری العرب الأضاحی و قال لا تأکل ذبیحته إذا ذکر اسم اللّه علیه

[۲۲]

۱۹۳۴۵- ۲۲ التهذیب، ۹/ ۶۴/ ۶/ ۱ الحسین عن الثلاثة قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبائح نصاری العرب هل تؤکل فقال کان علی ع ینهاهم عن أکل ذبائحهم و صیدهم و قال لا یذبح لک یهودی و لا نصرانی أضحیتک

[۲۳]

۱۹۳۴۶ - ۲۳ التهذیب، ۹/ ۶۴/ ۸/ ۱ عنه عن النضر عن عاصم بن حمید عن أبی بصیر قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول لا یذبح أضحیتک یهودی و لا نصرانی و لا المجوسی و إن کانت امرأة فلتذبح لنفسها

[۲۴]

۱۹۳۴۷- ۲۴ التهذیب، ۹/ ۶۵/ ۹/ ۱۰ عنه عن فضالة عن أبان عن سلمة أبی حفص عن أبی عبد اللّه عن أبیه ع إن علیا ع قال لا یذبح ضحایاک الیهود و النصاری و لا یذبحها إلا مسلم

[۲۵]

۱۹۳۴۸- ۲۵ التهذیب، ۹/ ۶۵/ ۱۰/ ۱ عنه عن القاسم بن محمد عن علی عن أبی بصیر قال قال لی أبو عبد اللّه ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۵۵

لا تأکل من ذبیحة المجوس قال و قال لا تأکل من ذبیحة نصاری تغلب فإنهم مشرکو العرب

[۲۶]

۱۹۳۴۹- ۲۶ التهذیب، ۹/ ۶۶/ ۱۴/ ۱ عنه عن یوسف بن عقیل عن محمد بن قیس عن أبی جعفر ع قال قال أمیر المؤمنین ع لا تأکلوا ذبیحة نصاری العرب فإنهم لیسوا أهل الکتاب

[۲۷]

اشارة

۱۹۳۵۰- ۲۷ التهذیب، ۹/ ۶۶/ ۱۷/ ۱ عنه عن النضر عن العقرقوفی قال کنت عند أبی عبد اللّه ع و معنا أبو بصیر و أناس من أهل الجبل یسألونه عن ذبائح أهل الکتاب فقال لهم أبو عبد اللّه ع قد سمعتم ما قال اللّه فی کتابه فقالوا له نحب أن تخبرنا فقال لا تأکلوها فلما خرجنا من عنده قال أبو بصیر کلها فی عنقی ما فیها فقد سمعته و سمعت أباه جمیعا یأمران بأکلها فرجعنا إلیه فقال لی أبو بصیر سله فقلت جعلت فداک ما تقول فی ذبائح أهل الکتاب- فقال أ لیس قد شهدتنا بالغداة و سمعت فقلت بلی فقال لا تأکلها فقال لی أبو بصیر قوله الأول فی عنقی کلها ثم قال لی سله الثانیة فقال لی مثل مقالته الأولی و عاد أبو بصیر فقال لی قوله الأول فی عنقی کلها ثم قال لی سله فقلت لا أسأله بعد مرتین

بیان

أراد ع بقوله قد سمعتم ما قال اللّه فی کتابه قوله سبحانه وَ لٰا تَأْکُلُوا مِمّٰا لَمْ یُذْکَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَیْهِ و أما سماع أبی بصیر أمرهما ع بأکلها

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۵۶

فإنما ذلک إذا سمعهم یذکرون اسم اللّه علیه یدل علی الأمرین کثیر من أخبار هذا الباب و یحتمل أن یکون الأمر بالأکل للتقیة کما

یأتی ما یدل علیه

[۲۸]

اشارة

۱۹۳۵۱- ۲۸ التهذیب، ۹/ ۶۷/ ۱۹/ ۱ الصفار عن الثلاثة عن جعفر عن أبیه أن علیا ص کان یقول لا یذبحن نسککم إلا أهل ملتکم و لا تصدقوا بشیء من نسککم إلا علی المسلمین و تصدقوا بما سواه غیر الزکاة علی أهل الذمة

بیان

النسک بالضم و بضمتین و کسفینة الذبیحة

[۲۹]

اشارة

۱۹۳۵۲- ۲۹ التهذیب، ۹/ ۶۷/ ۲۱/ ۱ الحسین عن القاسم عن محمد بن یحیی الخثعمی عن أبی عبد اللّه ع أنه قال أتانی رجلان أظنهما من أهل الجبل فسألنی أحدهما عن الذبیحة فقلت فی نفسی و اللّه لأبرد لکما علی ظهری لا تأکل قال محمد فسألته أنا عن ذبیحة الیهودی و النصرانی فقال لا تأکل منه

بیان

لعله أرید بالذبیحة ذبیحة أهل الکتاب و کان ذلک معهودا بینه و بینهما لأنهما کانا فیما بینهم لأبرد لکما علی ظهری إما من الإبراد بمعنی التهنی و إزالة التعب یعنی لأتحمل لکما علی ظهری المشقة و أرفعها عنکما فأفتیکما بمر الحق من غیر تقیة و إما لا نافیة یعنی لا راحة لکما بإفتائی بالإباحة حاملا وزره علی ظهری و علی التقدیرین مأخوذ من قولهم عیش بارد أی هنیء و منه قوله سبحانه لا یَذُوقُونَ فِیهَا بَرْداً یعنی نوما فإن فی النوم الاستراحة و زوال التعب.

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۵۷

قال ابن الأثیر فی نهایته فی الحدیث الصوم فی الشتاء الغنیمة الباردة أی لا تعب فیه و لا مشقة و کل محبوب عندهم بارد و قیل معناه الغنیمة الثابتة المستقرة من قولهم برد لی علی فلان حق أی ثبت انتهی کلامه و یجوز حمل الحدیث علی المعنی الأخیر أیضا

[۳۰]

۱۹۳۵۳- ۳۰ التهذیب، ۹/ ۶۸/ ۲۲/ ۱ عنه عن ابن أبی عمیر عن ابن أذینة عن زرارة عن حمران قال سمعت أبا جعفر ع یقول فی ذبیحة

الناصب و اليهودى و النصرانى لا تأكل ذبيحته حتى تسمعه يذكر اسم اللّه عليه أما سمعت قول اللّه عز و جل وَ لٰا تَأْكُلُوا مِمّٰا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ قلت المجوسى فقال نعم إذا سمعته يذكر اسم اللّه أما سمعت قول اللّه وَ لٰا تَأْكُلُوا مِمّٰا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ

[۳۱]

۱۹۳۵۴- ۳۱ التهذيب، ۹/ ۶۸/ ۲۳/ ۱ عنه عن فضالة عن القاسم بن بريد عن محمد عن أبى جعفر ع قال كل ذبيحة المشرك إذا ذكر اسم اللّه عليها و أنت تسمع و لا تأكل ذبيحة نصارى العرب

[۳۲]

۱۹۳۵۵- ۳۲ التهذيب، ۹/ ۶۸/ ۲۴/ ۱ عنه عن ابن أبى عمير عن جميل و محمد بن حمران أنهما سألا أبا عبد اللّه ع عن ذبائح اليهود و النصارى و المجوس فقال كل فقال بعضهم إنهم لا يسمون فقال إن حضرتموهم فلم يسموا فلا تأكلوا و قال إذا غاب فكل

[۳۳]

۱۹۳۵۶- ۳۳ التهذيب، ۹/ ۶۸/ ۲۵/ ۱ عنه عن الحسن عن صفوان عن ابن مسكان عن محمد الحلبى قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبيحة أهل الكتاب و نسائهم فقال لا بأس به

[۳۴]

۱۹۳۵۷- ۳۴ التهذيب، ۹/ ۶۸/ ۲۶/ ۱ عنه عن القاسم بن محمد عن جميل بن صالح عن الفقيه، ۳/ ۳۳۱/ ۴۱۸۱ عبد الملك بن عمرو قال قلت لأبى عبد اللّه ع ما تقول فى ذبائح النصارى فقال لا بأس بها قلت فإنهم يذكرون عليها اسم المسيح فقال إنما أرادوا بالمسيح اللّه

[۳۵]

اشارة

۱۹۳۵۸- ۳۵ التهذيب، ۹/ ۶۹/ ۲۷/ ۱ عنه عن الحسن عن القاسم بن محمد عن على عن أبى بصير قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبيحة اليهودى فقال حلال قلت و إن سمى المسيح قال و إن سمى [المسيح] فإنه إنما يريد اللّه

بيان

الظاهر النصرانى مكان اليهودى و لعله من سهو النساخ

[۳۶]

۱۹۳۵۹- ۳۶ التهذیب، ۹/ ۶۹/ ۲۸/ ۱ عنه عن فضالة عن سیف بن عمیرة عن الفقیه، ۳/ ۳۳۱/ ۴۱۸۲ الحضرمی عن الورد بن زید قال قلت لأبی جعفر ع حدثنی حدیثا و أمله علی

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۵۹

حتی أکتبه فقال أین حفظکم یا أهل الکوفة قال قلت حتی لا یرده علی أحد ما تقول فی مجوسی قال باسم اللّه ثم ذبح فقال کل- قلت مسلم ذبح و لم یسم فقال لا تأکله إن اللّه تعالی یقول فَکُلُوا مِمّا ذُکِرَ اسْمُ اللّهِ عَلَیْهِ و یقول وَ لا تَأْکُلُوا مِمّا لَمْ یُذْکَرِ اسْمُ اللّهِ عَلَیْهِ

[۳۷]

۱۹۳۶۰- ۳۷ التهذیب، ۹/ ۶۹/ ۲۹/ ۱ عنه عن حماد بن عیسی عن حریز عن أبی عبد اللّه ع و زرارة عن أبی جعفر ع أنهما قالا- فی ذبائح أهل الکتاب فإذا شهدتموهم و قد سموا اسم اللّه فکلوا ذبائحهم و إن لم تشهدوهم فلا تأکلوا و إن أتاک رجل مسلم فأخبرک أنهم سموا فکل

[۳۸]

۱۹۳۶۱- ۳۸ التهذیب، ۹/ ۶۹/ ۳۰/ ۱ عنه عن النضر عن القاسم بن سلیمان عن حریز قال سئل أبو عبد اللّه ع عن ذبائح الیهود و النصاری و المجوس فقال إذا سمعتم یسمون أو شهدک [شهد لک] من رآهم یسمون فکل و إن لم تسمعهم و لم یشهد عندک من رآهم یسمون فلا تأکل ذبیحتهم

[۳۹]

۱۹۳۶۲- ۳۹ التهذیب، ۹/ ۶۹/ ۳۱/ ۱ الصفار عن أحمد عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۶۰

البرقی عن البزنطی عن یونس بن بهمن قال قلت لأبی الحسن ع أهدی إلی قرابة لی نصرانی دجاجا و فراخا و قد شواها و عمل لی فالوذجة فأکله قال لا بأس

[۴۰]

۱۹۳۶۳- ۴۰ التهذیب، ۹/ ۷۰/ ۳۲/ ۱ ابن عیسی عن سعد بن إسماعیل عن أبیه إسماعیل بن عیسی قال سألت الرضا ع عن ذبائح الیهود و النصاری و طعامهم قال نعم

[۴۱]

اشارة

۱۹۳۶۴- ۴۱ التهذیب، ۹/ ۷۰/ ۳۴/ ۱ محمد بن أحمد عن سهل عن أحمد بن بشیر عن ابن أبی غفیلة الحسن بن أیوب عن داود بن کثیر الرقی عن بشیر بن أبی غیلان الشیبانی قال سألت أبا عبد اللّه ع عن ذبائح الیهود و النصاری و النصاب قال فلوی شدقه و قال کلها إلی یوم ما

بیان

الشدق جانب الفم و لعله أراد ع بیوم ما یوم رفع التقیة و ظهور دولة الحق.

و فی هذا الحدیث دلالة علی أن أخبار جواز الأکل محمولة علی حالة التقیة أو أن الفتوی بها وردت تقیة و یحتمل ذلک لأن المخالفین یجیزون أکل ذبیحتهم و یمکن حملها علی ما إذا سمعوا یذکرون اسم اللّه علیها کما أشرنا إلیه أو حمل مقیداتها بما ذکر اسم اللّه علیه علی من کان منهم علی أمر موسی و عیسی ع کما دل علیه حدیث ابن وهب السابق

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۶۱

باب النوادر

[۱]

۱۹۳۶۵- ۱ الفقیه، ۳/ ۳۴۱/ ۴۲۰۹ ابن فضال عن یونس بن یعقوب قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الإخصاء فلم یجبنی- فسألت أبا الحسن ع عن ذلک فقال لا بأس به

[۲]

اشارة

۱۹۳۶۶- ۲ الفقیه، ۳/ ۳۵۱/ ۴۲۳۴ الحلبی سأل أبا عبد اللّه ع عن قتل الحیات فقال اقتل کل شیء تجده فی البریة إلا الجان و نهی عن قتل عوامر البیوت قال لا تدعهن مخافة تبعاتهن فإن الیهود علی عهد رسول اللّه ص قالت من قتل عامر بیت أصابه کذا و کذا فقال رسول اللّه ص من ترکهن مخافة تبعاتهن فلیس منی و إنما تترکها لأنها لا تریدک و قال ربما قتلتهن فی بیوتهن

بیان

الجان حیة أکحل العین لا تؤذی کذا فی القاموس و فی الصحاح أنها

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۶۲

حیة بیضاء و العوامر الحیات التی تکون فی البیوت واحدها عامر و عامرة سمیت عوامر لطول أعمارها

[۳]

اشارة

۱۹۳۶۷- ۳ التهذیب، ۹/ ۸۲/ ۸۴/ ۱ محمد بن أحمد عن محمد بن الحسین عن علی بن النعمان عن هارون بن خارجة عن شعیب عن عیسی بن حسان عن أبی عبد اللّه ع قال کنت عنده إذ أقبلت خنفساء فقال نحها فإنها قشة من قشاش النار

بیان

القشة بالکسر دویبة کالخنفساء.

آخر أبواب الصید و الذبائح و الحمد لله أولا و آخرا

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۶۵

أبواب أنواع المطاعم و فضلها

الآیات

قال اللّه عز و جل وَ هُوَ الَّذِی أَنْزَلَ مِنَ السَّماءِ ماءً فَأَخْرَجْنا بِهِ نَباتَ کُلِّ شَیْءٍ فَأَخْرَجْنا مِنْهُ خَضِراً نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَراکِباً وَ مِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِها قِنْوانٌ دانِیَةٌ وَ جَنّاتٍ مِنْ أَعْنابٍ وَ الزَّیْتُونَ وَ الرُّمّانَ مُشْتَبِهاً وَ غَیْرَ مُتَشابِهٍ انْظُرُوا إِلی ثَمَرِهِ إِذا أَثْمَرَ وَ یَنْعِهِ إِنَّ فِی ذلِکُمْ لَآیاتٍ لِقَوْمٍ یُؤْمِنُونَ.

و قال جل اسمه وَ هُوَ الَّذِی أَنْشَأَ جَنّاتٍ مَعْرُوشاتٍ وَ غَیْرَ مَعْرُوشاتٍ وَ النَّخْلَ وَ الزَّرْعَ مُخْتَلِفاً أُکُلُهُ وَ الزَّیْتُونَ وَ الرُّمّانَ مُتَشابِهاً وَ غَیْرَ مُتَشابِهٍ کُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذا أَثْمَرَ وَ آتُوا حَقَّهُ یَوْمَ حَصادِهِ وَ لا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لا یُحِبُّ الْمُسْرِفِینَ وَ مِنَ الْأَنْعامِ حَمُولَةً وَ فَرْشاً کُلُوا مِمّا رَزَقَکُمُ اللّهُ وَ لا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّیْطانِ إِنَّهُ لَکُمْ عَدُوٌّ مُبِینٌ ثَمانِیَةَ أَزْواجٍ مِنَ الضَّأْنِ اثْنَیْنِ وَ مِنَ الْمَعْزِ اثْنَیْنِ قُلْ آلذَّکَرَیْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنْثَیَیْنِ أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَیْهِ أَرْحامُ الْأُنْثَیَیْنِ نَبِّئُونِی بِعِلْمٍ إِنْ کُنْتُمْ صادِقِینَ وَ مِنَ الْإِبِلِ اثْنَیْنِ وَ مِنَ الْبَقَرِ اثْنَیْنِ

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۶۶

قُلْ آلذَّکَرَیْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنْثَیَیْنِ أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَیْهِ أَرْحامُ الْأُنْثَیَیْنِ.

و قال سبحانه وَ إِنَّ لَکُمْ فِی الْأَنْعامِ لَعِبْرَةً نُسْقِیکُمْ مِمّا فِی بُطُونِهِ مِنْ بَیْنِ فَرْثٍ وَ دَمٍ لَبَناً خالِصاً سائِغاً لِلشّارِبِینَ وَ مِنْ ثَمَراتِ النَّخِیلِ وَ الْأَعْنابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَکَراً وَ رِزْقاً حَسَناً إِنَّ فِی ذلِکَ لَآیَةً لِقَوْمٍ یَعْقِلُونَ وَ أَوْحی رَبُّکَ إِلَی النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِی مِنَ الْجِبالِ بُیُوتاً وَ مِنَ الشَّجَرِ وَ مِمّا یَعْرِشُونَ ثُمَّ کُلِی مِنْ کُلِّ الثَّمَراتِ فَاسْلُکِی سُبُلَ رَبِّکِ ذُلُلًا یَخْرُجُ مِنْ بُطُونِها شَرابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوانُهُ فِیهِ شِفاءٌ لِلنّاسِ إِنَّ فِی ذلِکَ لَآیَةً لِقَوْمٍ یَتَفَکَّرُونَ

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۶۷

باب فضل الخبز

[۱]

اشارة

۱۹۳۶۸- ۱ الکافی، ۶/ ۳۰۲/ ۲/ ۱ علی عن أبیه عن الاثنین عن أبی عبد اللّه ع قال قال النبی ص أکرموا الخبز فإنه قد عمل فیه ما بین العرش إلی الأرض و ما فیها من کثیر خلقه ثم قال لمن حوله ألا أخبرکم قالوا بلی یا رسول اللّه فداک الآباء و الأمهات قال إنه کان نبی فیمن کان قبلکم یقال له دانیال و إنه أعطی صاحب معبر رغیفا لکی یعبر به فرمی صاحب المعبر بالرغیف و قال ما أصنع بهذا الخبز عندنا قد یداس بالأرجل فلما رأی ذلک منه دانیال رفع یده إلی السماء ثم قال اللهم أکرم الخبز- فقد رأیت یا رب ما صنع هذا العبد و ما قال قال فأوحی اللّه إلی السماء أن تحبس الغیث و أوحی إلی الأرض أن کونی طبقا کالفخار- قال فلم یمطروا حتی إنه بلغ من أمرهم أن بعضهم أکل بعضا- فلما بلغ منهم ما أراد اللّه تعالی من ذلک قالت امرأة لأخری و لهما ولدان- یا فلانة تعالی حتی نأکل أنا و أنت الیوم ولدی و إذا کان [جعنا]

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۶۸

غدا أکلنا ولدک قالت لها نعم فأکلتاه فلما أن جاعتا من بعد راودت الأخری علی أکل ولدها فامتنعت علیها فقالت لها بینی و بینک نبی اللّه فاختصمتا إلی دانیال فقال لهما و قد بلغ الأمر إلی ما أری قالتا له نعم یا نبی اللّه و أشد قال فرفع یده إلی السماء فقال اللهم عد علینا بفضلک و فضل رحمتک و لا تعاقب الأطفال و من فیه خیر بذنب صاحب المعبر و أضرابه لنعمتک قال فأمر اللّه تعالی السماء أن امطری علی الأرض و أمر الأرض أن أنبتی لخلقی ما قد فاتهم من خیرک فإنی قد رحمتهم بالطفل الصغیر

بیان

الدیاس و الدیاسة الوطء بالرجل و الطبق کنایة عن الصلابة و اندماج الأجزاء و الفخار بالتشدید الخزف

[۲]

اشارة

۱۹۳۶۹- ۲ الکافی، ۶/ ۳۰۱/ ۱/ ۱ علی عن أبیه عن ابن المغیرة عن عمرو بن شمر قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول إنی لألحس أصابعی من الأدم حتی أخاف أن یرانی خادمی فیری أن ذلک من التجشع و لیس ذلک کذلک إن قوما أفرغت علیهم النعمة و هم أهل الثرثار فعمدوا إلی مخ الحنطة فجعلوه خبزا هجاء و جعلوا ینجون به صبیانهم حتی اجتمع من ذلک جبل عظیم قال فمر بهم رجل صالح- و إذا امرأة و هی تفعل ذلک بصبی لها فقال لهم و یحکم اتقوا اللّه عز و جل و لا تغیروا ما بکم من نعمة فقالت له کأنک تخوفنا بالجوع أما ما دام ثرثارنا یجری فإنا لا نخاف الجوع قال فأسف اللّه تعالی فأضعف لهم الثرثار و حبس عنهم قطر السماء و نبات الأرض قال فاحتاجوا إلی ذلک الجبل و إنه کان لیقسم بینهم بالمیزان

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۶۹

بیان

اللحس اللعق باللسان و التجشع أشد الحرص و الثرثار اسم نهر و هجاء من هجأ کمنع إذا سکن جوعه ذهب و ینجون بمعنی یستنجون و الأسف السخط قال اللّه تعالی فَلَمّا آسَفُونا انْتَقَمْنا مِنْهُمْ و الأضعاف جعل الشیء ضعیفا أو مضاعفا و لعل الأول أظهر إلا أن الثانی

أنسب بكلام المرأة و قوله ع لهم دون عليهم و ذلك لأنهم لما اعتمدوا على النهر ضاعف اللّه لهم النهر و حبس القطر و الزرع ليعلموا أن النهر لا يغنيهم من اللّه و أن الاعتماد على اللّه

[۳]

۱۹۳۷۰- ۳ الكافي، ۶/ ۳۰۳/ ۵/ ۱ على عن أبيه عن ابن المغيرة عن طلحة بن زيد عن بعض أصحابنا رفعه قال قال رسول اللّه ص أكرموا الخبز فقيل يا رسول اللّه و ما إكرامه قال إذا وضع لا ينتظر به غيره- و قال رسول اللّه ص من كرامته أن لا يوطأ و لا يقطع

[۴]

۱۹۳۷۱- ۴ الكافي، ۶/ ۳۰۳/ ۴/ ۱ الحسين بن محمد عن السياري عن ابن أسباط عن بعض أصحابه قال قال أبو عبد اللّه ع أكرموا الخبز قيل و ما إكرامه قال إذا وضع لا ينتظر به غيره

[۵]

۱۹۳۷۲- ۵ الكافي، ۶/ ۳۰۳/ ۳/ ۱ العدة عن أحمد عن الوشاء عن الحلبي عن أبان بن تغلب قال قال أبو عبد اللّه ع لا توضع الرغيف تحت القصعة

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۷۰

[۶]

۱۹۳۷۳- ۶ الكافي، ۶/ ۳۰۴/ ۱۱/ ۱ ابن بندار و غيره عن البرقي عن أبيه عن عبد اللّه بن الفضل النوفلي عن الفضل بن يونس قال تغدى عندي أبو الحسن ع فجيء بقصعة و تحتها خبز فقال أكرموا الخبز أن يكون تحتها قال لي مر الغلام أن يخرج الرغيف من تحت القصعة

[۷]

۱۹۳۷۴- ۷ الكافي، ۶/ ۳۰۴/ ۱۲/ ۱ أحمد عن ابن فضال عن الميثمي عن أبي بصير عن أبي عبد اللّه ع أنه كره أن يوضع الرغيف تحت القصعة

[۸]

اشارة

۱۹۳۷۵- ۸ الكافي، ۶/ ۳۰۴/ ۱۳/ ۱ أحمد عن يعقوب بن يزيد عن محمد بن جمهور عن إدريس بن يوسف عن أبي عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص لا تقطعوا الخبز بالسكين و لكن اكسروه باليد و ليكسر لكم خالفوا العجم

بیان

و لیکسر لکم یعنی مروا من یفعل ذلک لکم أن یکسر و لا یقطع خالفوا العجم و ذلک لأن العجم کانوا یومئذ کفارا و لعل النهی للکراهة و فی غیر حال الضرورة کما یأتی

[۹]

۱۹۳۷۶- ۹ الکافی، ۶/ ۳۰۴/ ۱۴/ ۱ علی عن العبیدی عن یونس عن أبی الحسن الرضا ع قال لا تقطعوا الخبز بالسکین و لکن اکسروه بالید خالفوا العجم

[۱۰]

۱۹۳۷۷- ۱۰ الکافی، ۵/ ۷۳/ ۶/ ۲۸۷ العدة عن البرقی عن أبیه عن أبی البختری رفعه قال قال رسول اللّه ص اللهم بارک لنا فی الخبز و لا تفرق بیننا و بینه فلو لا الخبز ما صمنا و لا صلینا و لا أدینا فرائض ربنا

[۱۱]

۱۹۳۷۸- ۱۱ الکافی، ۶/ ۲۸۷/ ۷/ ۱ الثلاثة و محمد عن النیسابوریین عن ابن أبی عمیر عن إبراهیم بن عبد الحمید الفقیه، ۶/ ۲۸۶ محمد عن علی التیمی عن جعفر بن محمد بن حکیم عن إبراهیم بن عبد الحمید عن الولید بن صبیح عن أبی عبد اللّه ع قال إنما بنی الجسد علی الخبز

[۱۲]

۱۹۳۷۹- ۱۲ الکافی، ۶/ ۳۰۳/ ۶/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص إیاکم أن تشموا الخبز کما تشمه السباع فإن الخبز مبارک أرسل اللّه له السماء مدرارا و له أنبت اللّه المرعی و به صلیتم و به صمتم و به حججتم بیت ربکم

[۱۳]

اشارة

۱۹۳۸۰- ۱۳ الکافی، ۶/ ۳۰۳/ ۷/ ۱ بهذا الإسناد قال قال رسول اللّه ص إذا أوتیتم بالخبز و اللحم فابدأوا بالخبز- فسدوا به خلال الجوع ثم کلوا اللحم

بیان

الخلة الحاجة

[۱۴]

۱۹۳۸۱- ۱۴ الکافی، ۶/ ۳۰۳/ ۸/ ۱ محمد عن محمد بن أحمد عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۷۲

محمد بن عیسی عن یعقوب بن یقطین قال قال أبو الحسن الرضا ع قال رسول اللّه ص صغروا رغفانکم فإن مع کل رغیف برکة و قال یعقوب بن یقطین رأیت أبا الحسن یعنی الرضا ع یکسر الرغیف إلی فوق

[۱۵]

۱۹۳۸۲- ۱۵ الکافی، ۶/ ۳۰۳/ ۹/ ۱ محمد عن محمد بن أحمد عن السیاری عن أبی علی بن راشد رفعه عن أبی عبد اللّه ع قال کان أمیر المؤمنین ع إذا لم یکن له أدم یقطع الخبز بالسکین

[۱۶]

اشارة

۱۹۳۸۳- ۱۶ الکافی، ۶/ ۳۰۴/ ۱۰/ ۱ السیاری رفعه عن أبی عبد اللّه ع قال أدنی الأدم قطع الخبز بالسکین

بیان

کأنهم کانوا یلینون الخبز الیابس بالأدم کالزیت و اللبن و نحوهما فإذا لم یجدوا إداما قطعوه بالسکین إلی حد لم یکن کسره بالید إلی ذلک الحد لیسهل تناوله فیفعل فعل الأدم و لعلهم کانوا یجدون فی المقطوع لذة لا یجدونها فی المکسور و هذا رخصة خصت بحال الضرورة و فقدان الأدم

[۱۷]

۱۹۳۸۴- ۱۷ التهذیب، ۷/ ۱۶۳/ ۷۲۱ محمد بن أحمد عن محمد بن الحسین عن ابن جبلة عن الکنانی قال الفقیه، ۳/ ۲۶۹/ ۳۹۷۲ قال أبو عبد اللّه ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۷۳

دخل رسول اللّه ص علی عائشة و هی تحصی الخبز فقال یا عائشة لا تحصی الخبز فیحصی علیک

[۱۸]

۱۹۳۸۵- ۱۸ الکافی، ۶/ ۳۰۰/ ۵/ ۱ حمید عن الخشاب عن ابن بقاح عن عمرو بن جمیع قال قال رسول اللّه ص من وجد کسرة فأکلها

كانت له حسنة و من وجدها فی قذر فغسلها ثم رفعها كانت له سبعين [سبعون] حسنة

كاشانی، فیض، محمد محسن ابن شاه مرتضی، الوافی، ۲۶ جلد، كتابخانه امام امیر المؤمنین علی علیه السلام، اصفهان - ایران، اول، ۱۴۰۶ ه ق

الوافی؛ ج۱۹، ص: ۲۷۳

[۱۹]

۱۹۳۸۶- ۱۹ الكافی، ۶/ ۳۰۰/ ۶/ ۱ بهذا الإسناد عن عمرو بن جمیع عن أبی عبد اللّه ع قال دخل رسول اللّه ص علی عائشة فرأی كسرة كاد أن یطأها فأخذها فأكلها ثم قال یا حمیراء أكرمی جوار نعم اللّه علیك فإنها لم تنفر من قوم فكادت تعود إلیهم

[۲۰]

۱۹۳۸۷- ۲۰ الفقیه، ۱/ ۲۷/ ۴۹ دخل أبو جعفر الباقر ع الخلاء فوجد لقمة خبز فی القذر فأخذها و غسلها و دفعها إلی مملوك معه فقال تكون معك لآكلها إذا خرجت فلما خرج ع قال للمملوك أین اللقمة قال أكلتها یا ابن رسول اللّه- فقال إنها ما استقرت فی جوف أحد إلا وجبت له الجنة فاذهب فأنت حر لوجه اللّه فإنی أكره أن أستخدم رجلا من أهل الجنة

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۷۵

باب أنواع الخبز

[۱]

۱۹۳۸۸- ۱ الكافی، ۶/ ۳۰۴/ ۱/ ۱ علی عن العبیدی عن یونس عن أبی الحسن الرضا ع قال فضل خبز الشعیر علی البر كفضلنا علی الناس و ما من نبی إلا و قد دعا لأكل الشعیر و بارك علیه و ما دخل جوفا إلا و أخرج كل داء فیه و هو قوت الأنبیاء ع و طعام الأبرار أبی اللّه تعالی أن یجعل قوت أنبیائه إلا شعیرا

[۲]

اشارة

۱۹۳۸۹- ۲ الكافی، ۶/ ۳۰۵/ ۱/ ۱ بهذا الإسناد عن أبی الحسن ع أنه قال ما دخل فی جوف المسلول شیء أنفع له من خبز الأرز

بیان

المسلول من به سل بالكسر و الضم و كغراب و هو قرحة تحدث فی الرئة إما بعقب ذات الرئة أو ذات الجنب أو زكام و نوازل أو

سعال طویل و یلزمها حمی هادئة و قد سل بالضم فهو مسلول

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۷۶

[۳]

اشارة

۱۹۳۹۰- ۳ الکافی، ۶/ ۳۰۵/ ۲/ ۱ محمد عن محمد بن موسی عن الخشاب عن علی بن حسان عن بعض أصحابنا قال قال أبو عبد اللّه ع أطعموا المبطون خبز الأرز فما دخل جوف المسلول شیء أنفع منه أما إنه یدبغ المعدة و یسل الداء سلا

بیان

یسل الداء سلا یخرجه إخراجا برفق

[۴]

۱۹۳۹۱- ۴ الکافی، ۶/ ۳۰۵/ ۳/ ۱ محمد عن أحمد عن السیاری عن یحیی بن أبی رافع و غیره یرفعونه إلی أبی عبد اللّه ع قال لیس یبقی فی الجوف من غدوة إلی اللیل إلا خبز الأرز

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۷۷

باب فضل السویق

[۱]

۱۹۳۹۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۰۵/ ۱/ ۲ محمد عن ابن عیسی عن أبی همام عن الجعفری عن أبی الحسن الرضا ع قال نعم القوت السویق إن کنت جائعا أمسک و إن کنت شبعانا هضم طعامک

[۲]

۱۹۳۹۳- ۲ الکافی، ۶/ ۳۰۵/ ۲/ ۲ محمد عن أحمد عن ابن فضال عن ابن جندب عن بعض أصحابه قال ذکر عند أبی عبد اللّه ع السویق- فقال إنما عمل بالوحی

[۳]

۱۹۳۹۴- ۳ الکافی، ۶/ ۳۰۵/ ۳/ ۲ الحسین بن محمد عن أحمد بن إسحاق عن بکر بن محمد عن أبی عبد اللّه ع قال السویق ینبت اللحم و یشد العظم

[۴]

۱۹۳۹۵- ۴ الکافی، ۶/ ۳۰۵/ ۴/ ۱ ابن بندار عن البرقی عن عثمان

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۷۸

عن خالد بن نجیح عن أبی عبد اللّه ع قال السویق طعام المرسلین أو قال النبیین

[۵]

۱۹۳۹۶- ۵ الکافی، ۶/ ۳۰۶/ ۵/ ۱ عنه عن عدة من أصحابنا عن ابن أسباط عن محمد بن عبد اللّه بن سیابة عن جندب بن عبد اللّه عن أبی الحسن ع قال سمعته یقول إنما أنزل السویق بالوحی من السماء

[۶]

اشارة

۱۹۳۹۷- ۶ الکافی، ۶/ ۳۰۶/ ۶/ ۱ العدة عن سهل عن یحیی بن المبارک عن ابن جبلة عن إسحاق بن عمار عن أبی عبد اللّه ع قال السویق الجاف یذهب بالبیاض

بیان

البیاض البرص

[۷]

۱۹۳۹۸- ۷ الکافی، ۶/ ۳۰۶/ ۷/ ۱ ابن بندار و غیره عن البرقی عن محمد بن عیسی عن الدهقان عن درست عن ابن مسکان قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول شرب السویق بالزیت ینبت اللحم و یشد العظم و یرق البشرة و یزید فی الباءة

[۸]

اشارة

۱۹۳۹۹- ۸ الکافی، ۶/ ۳۰۶/ ۸/ ۱ العدة عن أحمد عن علی بن الحکم عن قتیبة الأعشی عن أبی عبد اللّه ع قال ثلاث راحات سویق جاف علی الریق ینشف البلغم و المرة حتی لا یکاد یدع شیئا

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۷۹

بیان

الراحة الکف

[۹]

۱۹۴۰۰- ۹ الکافی، ۶/ ۳۰۶/ ۹/ ۱ عنه عن علی بن الحکم عن النضر بن قرواش قال قال أبو الحسن الماضی ع السویق إذا غسلته سبع مرات و قلبته من إناء إلی إناء آخر فهو یذهب بالحمی و ینزل القوة فی الساقین و القدمین

[۱۰]

۱۹۴۰۱- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۰۶/ ۱۰/ ۱ عنه عن البزنطی عن حماد بن عثمان و محمد بن سوقة عن أبی عبد اللّه ع قال السویق یهضم الرءوس

[۱۱]

اشارة

۱۹۴۰۲- ۱۱ الکافی، ۶/ ۳۰۶/ ۱۱/ ۱ ابن بندار عن البرقی عن موسی بن القاسم عن یحیی بن مساور عن أبی عبد اللّه ع قال السویق یجرد المرة و البلغم من المعدة جردا و یدفع سبعین نوعا من أنواع البلاء

بیان

یجرد ینزع

[۱۲]

اشارة

۱۹۴۰۳- ۱۲ الکافی، ۶/ ۳۰۶/ ۱۲/ ۱ عنه عن أبیه عن أبی عبد اللّه البرقی عن بکر بن محمد عن خیثمة قال قال أبو عبد اللّه ع من شرب السویق أربعین صباحا امتلأ کتفاه قوة

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۸۰

بیان

خیثمة بتقدیم المثناة

[۱۳]

۱۹۴۰۴- ۱۳ الکافی، ۶/ ۳۰۷/ ۱۳/ ۱ محمد عن موسی بن الحسن عن السیاری عن عبید اللّه بن أبی عبد اللّه قال کتب أبو الحسن ع من خراسان إلی المدینة لا تسقوا أبا جعفر ع السویق بالسکر فإنه ردیء للرجال و فسره السیاری عن عبید اللّه [أنه] یکره للرجال لأنه یقطع النکاح مع شدة برده مع السکر

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۸۱

باب أنواع السویق

[۱]

اشارة

۱۹۴۰۵- ۱ الکافی، ۶/ ۳۰۷/ ۱۴/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن جعفر عن محمد بن خالد عن سیف التمار قال مرض بعض رفقائنا بمکة و برسم فدخلت علی أبی عبد اللّه ع فأعلمته فقال لی اسقه سویق الشعیر فإنه یعافی إن شاء اللّه و هو غذاء فی جوف المریض قال فما سقیناه السویق إلا یومین أو قال مرتین حتی عوفی صاحبنا

بیان

البرسام بالکسر علة یهذی فیها برسم بالضم فهو مبرسم

[۲]

۱۹۴۰۶- ۲ الکافی، ۶/ ۳۰۷/ ۱/ ۱ محمد عن محمد بن موسی رفعه عن أبی عبد اللّه ع قال سویق العدس یقطع العطش و یقوی المعدة و فیه شفاء من سبعین داء و یطفئ الصفراء و ینظف [یبرد] الجوف و کان ع إذا سافر لا یفارقه و کان یقول إذا هاج الدم بأحد من حشمه قال له اشرب من سویق العدس فإنه یسکن هیجان الدم و یطفئ الحرارة

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۸۲

[۳]

۱۹۴۰۷- ۳ الکافی، ۶/ ۳۰۷/ ۲/ ۱ عنه عن محمد بن موسی عن علی بن مهزیار قال إن جاریة لنا أصابها الحیض و کان لا ینقطع عنها حتی أشرفت علی الموت فأمر أبو جعفر ع أن تسقی سویق العدس فسقیت فانقطع عنها و عوفیت

[۴]

۱۹۴۰۸- ۴ الکافی، ۶/ ۳۰۷/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن السیاری عن إبراهیم بن بسطام عن رجل من أهل مرو قال بعث إلینا الرضا ع و هو عندنا یطلب السویق فبعثنا إلیه بسویق ملتوت فرده- و بعث إلی أن السویق إذا شرب علی الریق و هو جاف أطفأ الحرارة و سکن المرة و إذا لت لم یفعل ذلک

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۸۳

باب فضل اللحم

[۱]

۱۹۴۰۹- ۱ الکافی، ۶/ ۳۰۸/ ۱/ ۱ محمد عن أحمد عن الوشاء عن عبد اللّه بن سنان قال سألت أبا عبد اللّه ع عن سید الأدم فی الدنیا و الآخرة فقال اللحم أما سمعت قول اللّه عز و جل وَ لَحْمِ طَیْرٍ مِمّا یَشْتَهُونَ

[۲]

۱۹۴۱۰- ۲ الکافی، ۶/ ۳۰۸/ ۲/ ۱ ابن بندار عن البرقی عن محمد بن علی عن عیسی بن عبد اللّه العلوی عن أبیه عن جده عن علی ع قال قال رسول اللّه ص اللحم سید الطعام فی الدنیا و الآخرة

[۳]

۱۹۴۱۱- ۳ الکافی، ۶/ ۳۰۸/ ۳/ ۱ عنه عن علی بن الریان رفعه إلی أبی

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۸۴

عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص سید أدم الجنة اللحم

[۴]

۱۹۴۱۲- ۴ الکافی، ۶/ ۳۰۸/ ۴/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن بعض أصحابنا عن أبی جعفر ع قال سید الطعام اللحم

[۵]

اشارة

۱۹۴۱۳- ۵ الکافی، ۶/ ۳۰۸/ ۵/ ۱ ابن بندار و غیره عن البرقی عن محمد بن علی عن الحسن بن علی بن یوسف عن زکریا بن محمد الأزدی عن عبد الأعلی مولی آل سام قال قلت لأبی عبد اللّه ع إنا یروی عندنا عن رسول اللّه ص أنه قال إن اللّه تعالی یبغض البیت اللحم فقال ع کذبوا إنما قال رسول اللّه ص البیت الذی یغتابون فیه الناس و یأکلون لحومهم و قد کان أبی لحما و لقد مات یوم مات و فی کم أم ولده ثلاثون درهما للحم

بیان

کذبوا یعنی فی تفسیر الحدیث و معناه دون لفظه کما یظهر من الحدیث الآتی و اللحم بکسر الحاء البیت الذی یکثر فیه غیبة الناس و الرجل الذی یحب اللحم و یشتهیه و الذی یکثر فی بیته اللحم و الذی کثر فی بدنه اللحم

[۶]

۱۹۴۱۴- ۶ الکافی، ۶/ ۳۰۹/ ۱ عنه عن عثمان عن مسمع عن أبی عبد اللّه ع أن رجلا قال له إن من قبلنا یروون أن اللّه

یبغض البیت اللحم فقال صدقوا و لیس حیث ذهبوا إن اللّه تعالی یبغض البیت الذی یؤکل فیه لحوم الناس

[۷]

اشارة

۱۹۴۱۵- ۷ الفقیه، ۳/ ۳۵۰/ ۴۲۳۱ قیل للصادق جعفر بن محمد ع بلغنا أن رسول اللّه ص قال- إن اللّه لیبغض البیت اللحم و اللحم السمین فقال إنا لنأکل اللحم و نحبه و إنما عنی البیت الذی یؤکل فیه لحوم الناس بالغیبة و عنی باللحم السمین المتبختر المختال فی مشیته

بیان

السمین المتبختر تفسیر للحم أو المتبختر تفسیر للحم السمین و أرید به مطلق المتبختر المختال و إن لم یکن فیه سمن

[۸]

اشارة

۱۹۴۱۶- ۸ الکافی، ۶/ ۳۰۹/ ۷/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن الحسین بن أبی العلاء عن أبی عبد اللّه ع قال کان رسول اللّه ص لحما یحب اللحم

بیان

قوله ع یحب اللحم تفسیر لقوله لحما بکسر الحاء

[۹]

۱۹۴۱۷- ۹ الکافی، ۶/ ۳۰۹/ ۸/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن سیف بن عمیرة عن الحسن بن هارون عن أبی عبد اللّه ع قال ترک أبو جعفر ع ثلاثین درهما للحم یوم توفی و کان رجلا لحما

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۸۶

[۱۰]

۱۹۴۱۸- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۰۹/ ۹/ ۱ العدة عن سهل عن الأشعری عن القداح عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص إنا معاشر قریش قوم لحمون

[۱۱]

۱۹۴۱۹- ۱۱ الکافی، ۶/ ۳۰۹/ ۱/ ۱ الثلاثة عن هشام بن سالم عن أبی عبد اللّه ع قال اللحم ینبت اللحم و من ترک اللحم أربعین یوما ساء خلقه و من ساء خلقه فأذنوا فی أذنه

[۱۲]

۱۹۴۲۰- ۱۲ الفقیه، ۱/ ۲۹۹/ ۹۱۲ قال الصادق ع من لم یأکل اللحم أربعین یوما الحدیث

[۱۳]

اشارة

۱۹۴۲۱- ۱۳ الکافی، ۶/ ۳۰۹/ ۲/ ۱ العدة عن أحمد عن البزنطی عن الحسین بن خالد قال قلت لأبی الحسن الرضا ع إن الناس یقولون إن من لم یأکل اللحم ثلاثة أیام ساء خلقه فقال کذبوا و لکن من لم یأکل اللحم أربعین یوما تغیر خلقه و بدنه و ذلک لانتقال النطفة مقدار أربعین یوما

بیان

یعنی أن النطفة إنما ینتقل إلی العلقة فی مدة أربعین یوما و کذلک العلقة إلی المضغة و المضغة إلی العظام و کذلک کل غذاء یأکله الإنسان أو شراب یشربه فإنه یبقی آثاره و خواصه فی نفسه و طبعه و مشاشه إلی أربعین یوما فإذا مضت الأربعون لم یبق منه شیء یدل علی ذلک من الأخبار ما یأتی فی باب شارب الخمر

[۱۴]

۱۹۴۲۲- ۱۴ الکافی، ۶/ ۳۰۹/ ۳/ ۱ ابن بندار و غیره عن البرقی عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۸۷

محمد بن علی عن ابن بقاح عن الحکم بن أیمن عن الشحام عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص من أتی علیه أربعون یوما و لم یأکل اللحم فلیستقرض علی اللّه و لیأکله

[۱۵]

اشارة

۱۹۴۲۳- ۱۵ الفقیه، ۳/ ۳۵۱/ ۴۲۳۵ موسی بن بکر الواسطی عن أبی الحسن موسی بن جعفر ع قال سمعته یقول اللحم ینبت اللحم و السمک یذیب الجسد و الدباء یزید فی الدماغ و کثرة أکل البیض یزید فی الولد و ما استشفی مریض بمثل العسل و من أدخل جوفه لقمة شحم أخرجت مثلها من الداء

بیان

الدباء بالضم و التشدید القرع

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۸۹

باب أنواع اللحوم و الشحم

[۱]

اشارة

۱۹۴۲۴- ۱ الکافی، ۶/ ۳۱۰/ ۱/ ۱ علی بن محمد عن سهل عن بعض أصحابه أظنه محمد بن إسماعیل قال ذکر بعضنا اللحمان عند أبی الحسن الرضا ع فقال ما لحم بأطیب من لحم الماعز قال فنظر إلیه أبو الحسن ع فقال لو خلق اللّه مضغة هی أطیب من الضأن لفدی بها إسماعیل ع

بیان

المضغة بالضم القطعة من اللحم

[۲]

۱۹۴۲۵- ۲ الکافی، ۶/ ۳۱۰/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن خالد عن سعد بن سعد قال قلت لأبی الحسن ع إن أهل بیتی لا یأکلون لحم الضأن قال فقال و لم قال قلت إنهم یقولون إنه یهیج بهم المرة السوداء و الصداع و الأوجاع فقال لی یا

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۹۰

سعید فقلت لبیک قال لو علم اللّه شیئا أکرم من الضأن لفدی به إسماعیل

[۳]

۱۹۴۲۶- ۳ الکافی، ۶/ ۳۱۰/ ۳/ ۱ بعض أصحابنا عن جعفر بن إبراهیم الحضرمی عن سعد بن سعد قال قلت لأبی الحسن ع إن أهل بیتی یأکلون لحم الماعز و لا یأکلون لحم الضأن قال و لم قلت یقولون إنه لحم یهیج المرار فقال ع لو علم اللّه خیرا من الضأن لفدی به یعنی إسحاق ع هکذا جاء فی الحدیث

[۴]

۱۹۴۲۷- ۴ الکافی، ۶/ ۳۱۰/ ۱/ ۲ و الکافی، ۶/ ۳۶۹/ ۳/ ۱ محمد عن التیمی عن سلیمان بن غیاث عن عیسی بن أبی الورد عن محمد بن قیس عن أبی جعفر ع قال إن بنی إسرائیل شکوا إلی موسی ع ما یلقون من البیاض فشکا ذلک إلی اللّه تعالی فأوحی اللّه إلیه مرهم یأکلوا لحم البقر بالسلق

[۵]

۱۹۴۲۸- ۵ الکافی، ۶/ ۳۱۱/ ۲/ ۱ العدة عن سهل عن یحیی بن المبارک أراه عن ابن جبلة عن الکنانی عن أبی عبد اللّه ع قال مرق لحم البقر یذهب بالبیاض

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۹۱

[۶]

۱۹۴۲۹- ۶ الکافی، ۶/ ۳۱۱/ ۳/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن خالد عن ابن المغیرة عن السکونی عن أبی عبد اللّه ع قال ألبان البقر دواء و سمونها شفاء و لحومها داء

[۷]

۱۹۴۳۰- ۷ الکافی، ۶/ ۳۱۱/ ۴/ ۱ العدة عن سهل عن علی بن حسان عن موسی بن بکر قال سمعت أبا الحسن ع یقول اللحم ینبت اللحم و من أدخل [فی] جوفه لقمة شحم أخرجت مثلها من الداء

[۸]

۱۹۴۳۱- ۸ الکافی، ۶/ ۳۱۱/ ۵/ ۱ علی عن أبیه عن البزنطی عن حماد بن عثمان عن محمد بن سوقة عن أبی عبد اللّه ع قال من أکل لقمة شحم أخرجت مثلها من الداء

[۹]

۱۹۴۳۲- ۹ الکافی، ۶/ ۳۱۱/ ۱/ ۶ العدة عن البرقی عن بعض أصحابه بلغ به زرارة قال قلت لأبی عبد اللّه ع جعلت فداک الشحمة التی تخرج مثلها من الداء أی شحمة هی قال هی شحمة البقر و ما سألنی یا زرارة عنها أحد قبلک

[۱۰]

اشارة

۱۹۴۳۳- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۱۱/ ۷/ ۱ العدة عن سهل عن ابن بزیع عن یحیی بن مساور عن أبی إبراهیم ع قال السویق و [مرق] لحم البقر یذهبان بالوضح

بیان

الوضح محرکة البرص

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۹۲

[۱۱]

اشارة

۱۹۴۳۴- ۱۱ الکافی، ۶/ ۳۱۲/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن عمرو بن عثمان رفعه قال قال أمیر المؤمنین ع الإوز جاموس الطیر- و الدجاج خنزیر الطیر و الدراج حبش الطیر و أین أنت عن فرخین ناهضین ربتهما امرأة من ربیعة بفضل قوتها

بیان

الناهض فرخ الطائر الذی وفر جناحه و تهیأ للطیران و ربیعة أبو قبیلة

[۱۲]

۱۹۴۳۵- ۱۲ الکافی، ۶/ ۳۱۲/ ۲/ ۱ عنه عن السیاری رفعه قال إنه ذکر اللحمان بین یدی عمر فقال عمر إن أطیب اللحمان لحم الدجاج فقال أمیر المؤمنین ع کلا إن ذلک خنازیر الطیر- و إن أطیب اللحمان لحم فرخ قد نهض أو کاد أن ینهض

[۱۳]

۱۹۴۳۶- ۱۳ الکافی، ۶/ ۳۱۲/ ۳/ ۱ السیاری عمن رواه عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص من سره أن یقل غیظه فلیأکل لحم الدراج

[۱۴]

اشارة

۱۹۴۳۷- ۱۴ الکافی، ۶/ ۳۱۲/ ۴/ ۱ محمد عن محمد بن موسی قال حدثنی علی بن سلیمان عن ابن أبی عمیر عن محمد بن حکیم عن أبی الحسن الأول ع قال أطعموا المحموم لحم القباج فإنه یقوی الساقین و یطرد الحمی طردا

بیان

القباج جمع قبج کأنه معرب کبک

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۹۳

[۱۵]

۱۹۴۳۸- ۱۵ الکافی، ۶/ ۳۱۲/ ۵/ ۱ عنه عن محمد بن عیسی عن علی بن مهزیار قال تغذیت مع أبی جعفر ع فأتی بقطاة فقال إنه مبارک و کان أبی ع یعجبه و کان یقول أطعموه صاحب الیرقان یشوی له فإنه ینفعه

[۱۶]

۱۹۴۳۹- ۱۶ الکافی، ۶/ ۳۱۳/ ۶/ ۱ عنه عن علی بن سلیمان عن مروک بن عبید عن نشیط بن صالح قال سمعت أبا الحسن الأول ع یقول لا أری بأکل الحبارى بأسا و إنه جید للبواسیر و وجع الظهر و هو مما یعین علی کثرة الجماع

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۹۵

باب الغریض و القدید و غیرهما

[۱]

۱۹۴۴۰- ۱ الکافی، ۶/ ۳۱۳/ ۱/ ۳ الأربعة عن زرارة عن أبی جعفر ع أن رسول اللّه ص نهی أن یؤکل اللحم غریضا و قال إنما یأکله السباع و لکن حتی تغیره الشمس أو النار

[۲]

اشارة

۱۹۴۴۱- ۲ الفقیه، ۳/ ۳۵۰/ ۴۳۳۲ حریز عن زرارة عن أبی جعفر ع أن رسول اللّه ص نهی أن یؤکل اللحم غریضا یعنی نیئا و قال إنما

یأکله السباع قال حریز یعنی حتی تغیره الشمس أو النار

بیان

الغریض بالغین و الضاد المعجمتین و الراء النیء یقال غرض اللحم تغریضا إذا أکل اللحم الغریض

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۹۶

[۳]

۱۹۴۴۲- ۳ الکافی، ۶/ ۳۱۴/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن هشام بن سالم قال سألت أبا عبد اللّه ع عن أکل اللحم النیء فقال هذا طعام السباع

[۴]

۱۹۴۴۳- ۴ الکافی، ۶/ ۳۱۴/ ۱/ ۱ محمد عن التهذیب، ۹/ ۱۰۰/ ۱۷۱/ ۱ ابن عیسی عن الحسن بن علی عن عبد الصمد بن بشیر عن عطیة أخی أبی المغراء [أبی العوام] قال قلت لأبی جعفر ع إن أصحاب المغیرة ینهون عن أکل القدید الذی لم تمسه النار فقال لا بأس بأکله

[۵]

۱۹۴۴۴- ۵ الکافی، ۶/ ۳۱۴/ ۲/ ۲ عنه رفعه عن أبی عبد اللّه ع قال قلت له إن اللحم یقدد و یذر علیه الملح و یجفف فی الظل فقال لا بأس بأکله لأن الملح قد غیره

[۶]

۱۹۴۴۵- ۶ الکافی، ۶/ ۳۱۴/ ۳/ ۱ محمد عن موسی بن الحسن عن محمد بن عیسی عن أبی الحسن الثالث ع قال کان یقول ما أکلت طعاما أبقی و لا أهیج للداء من اللحم الیابس یعنی القدید

[۷]

۱۹۴۴۶- ۷ الکافی، ۶/ ۳۱۴/ ۴/ ۱ عنه عن أبی الحسن ع أنه کان یقول القدید لحم سوء أنه یسترخی المعدة و یهیج کل داء و لا ینفع من شیء بل یضر

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۹۷

[۸]

اشارة

۱۹۴۴۷- ۸ الکافی، ۶/ ۳۱۴/ ۵/ ۱ العدة عن البرقی عن بعض أصحابه رفعه قال قال أبو عبد اللّه ع شیئان صالحان لم یدخلا جوفا قط فاسدا إلا أصلحاه و شیئان فاسدان لم یدخلا قط جوفا صالحا إلا أفسداه فالصالحان الرمان و الماء الفاتر و الفاسدان الجبن و القدید قال و روی عن أبی عبد اللّه ع قال ثلاث یهدمن البدن و ربما قتلن أکل القدید الغاب و دخول الحمام علی البطنة- و نکاح العجائز قال و زاد فیه أبو إسحاق النهاوندی و غشیان النساء علی الامتلاء

بیان

الغاب بتشدید الباء المنتن و الغشیان المجامعة

[۹]

اشارة

۱۹۴۴۸- ۹ الکافی، ۶/ ۳۱۵/ ۷/ ۱ عنه عن بعض أصحابه رفعه قال قال أبو عبد اللّه ع ثلاث لا یؤکلن و یسمن و ثلاث یؤکلن و یهزلن و اثنان ینفعان من کل شیء و لا یضران من شیء و اثنان یضران من کل شیء و لا ینفعان من شیء فأما اللواتی لا یؤکلن و یسمن- استشعار الکتان و الطیب و النورة و أما اللواتی یؤکلن و یهزلن اللحم الیابس و الجبن و الطلع و فی حدیث آخر الجزر و الکسب و اللذان ینفعان من کل شیء- و لا یضران من شیء فالماء الفاتر و الرمان و اللذان یضران من کل شیء و لا ینفعان من شیء اللحم الیابس و الجبن قلت جعلت فداک ثم قلت یهزلن و قلت هاهنا یضران فقال أما علمت أن الهزال من المضرة

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۹۸

بیان

الشعار بکسر الشین و فتحها ما تحت الدثار من اللباس و هو یلی شعر الجسد و استشعاره لبسه و الطلع شیء یخرج من النخل فیه حمله و الکسب عصارة الدهن

الوافی، ج۱۹، ص: ۲۹۹

باب فضل الذراع علی سائر الأعضاء

[۱]

۱۹۴۴۹- ۱ الکافی، ۶/ ۳۱۵/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن ابن فضال عن ابن بکیر عن زرارة عن أبی جعفر ع قال کان رسول اللّه ص یعجبه الذراع

[۲]

۱۹۴۵۰- ۲ الکافی، ۶/ ۳۱۵/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن الأشعری عن القداح عن أبی عبد اللّه ع قال سمت الیهودیة النبی ص فی ذراع و کان النبی ص یحب الذراع و الکتف و یکره الورک لقربها من المبال

[۳]

۱۹۴۵۱- ۳ الکافی، ۶/ ۳۱۵/ ۱/ ۱ العدة عن أحمد عن علی بن الریان رفعه قال قلت لأبی عبد اللّه ع لم کان رسول اللّه ص یحب الذراع أکثر من حبه لأعضاء سائر الشاة فقال ع- لأن آدم ع قرب قربانا عن الأنبیاء من ذریته

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۰۰

فسمی لکل نبی من ذریته عضوا عضوا و سمی لرسول اللّه ص الذراع فمن ثم کان ع یحبها و یشتهیها و یفضلها

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۰۱

باب المرق

[۱]

۱۹۴۵۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۱۶/ ۱/ ۱ الثلاثة عن هشام بن سالم عن أبی عبد اللّه ع قال اللحم باللبن مرق الأنبیاء ع

[۲]

۱۹۴۵۳- ۲ الکافی، ۶/ ۳۱۶/ ۲/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن القاسم عن جده عن محمد عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع إذا ضعف المسلم فلیأکل اللحم باللبن

[۳]

۱۹۴۵۴- ۳ الکافی، ۶/ ۳۱۶/ ۳/ ۱ أحمد عن محمد بن سنان عن زیاد بن أبی الحلال قال تعشیت مع أبی عبد اللّه ع بلحم بلبن- فقال هذا مرق الأنبیاء ع

[۴]

اشارة

۱۹۴۵۵- ۴ الکافی، ۶/ ۳۱۶/ ۴/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۰۲

عیسی عن الدهقان عن درست عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع قال شکا نبی من الأنبیاء إلی اللّه الضعف فقیل له اطبخ اللحم باللبن فإنهما یشدان الجسم [قال] فقلت هی المضیرة فقال لا و لکن اللحم باللبن الحلیب

بیان

المضیرة مریقة تطبخ باللبن المضیر أی الحامض و یقال بالفارسیة دوغبا و ربما یخلط بالحلیب و هو ما لم یتغیر طعمه

[۵]

اشارة

۱۹۴۵۶- ۵ الکافی، ۶/ ۳۱۶/ ۵/ ۱ العدة عن سهل عن محمد بن الولید عن یونس بن یعقوب قال إن أحب الطعام کان إلی رسول اللّه ص النارباجة

بیان

النارباجة مرق الرمان معرب

[۶]

اشارة

۱۹۴۵۷- ۶ الکافی، ۶/ ۳۱۶/ ۶/ ۱ محمد بن الولید عن یونس بن یعقوب قال أرسلت إلی أبی عبد اللّه ع بقدیرة فیها نارباج- فأکل منها و قال احبسوا باقیها علی فأتی بها مرتین أو ثلاثا ثم إن الغلام صب فیها ماء فأتاه بها فقال له ویحک أفسدتها علی

بیان

قدیرة تصغیر قدرة مؤنث قدر بالکسر أو واحدتها

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۰۳

[۷]

اشارة

۱۹۴۵۸- ۷ الکافی، ۶/ ۳۱۸/ ۶/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن ابن وهب عن الشحام قال دخلت علی سیدی أبی عبد اللّه ع و هو یأکل سکباجا بلحم البقر

بیان

السکباج بکسر السین مرق الخل معرب

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۰۵

باب الثرید

[۱]

اشارة

۱۹۴۵۹- ۱ الکافی، ۶/ ۳۱۷/ ۱/ ۱ ابن بندار عن أحمد عن منصور بن العباس عن سلیمان بن راشد عن أبیه عن المفضل بن عمر قال أکلت عند أبی عبد اللّه ع فأتی بلون فقال کل من هذا أما أنا فما شیء أحب إلی من الثرید و لوددت أن الإسفاناجات حرمت

بیان

الإسفاناج مرق أبیض لیس فیه شیء من الحموضة

[۲]

اشارة

۱۹۴۶۰- ۲ الکافی، ۶/ ۳۱۷/ ۲/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال النبی ص أول من لون إبراهیم و أول من هشم الثرید هاشم

بیان

التلوین جمع ألوان الطعام و الهشم کسر الیابس یقال هشم الثرید و به

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۰۶

سمی هاشم جد نبینا ص

[۳]

۱۹۴۶۱- ۳ الکافی، ۶/ ۳۱۷/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن الأشعری عن القداح عن أبی عبد اللّه ع قال قال النبی ص اللهم بارک لأمتی فی الثرد و الثرید قال جعفر ع الثرد ما صغر و الثرید ما کبر

[۴]

۱۹۴۶۲- ۴ الکافی، ۶/ ۳۱۷/ ۴/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال الثرید طعام العرب

[۵]

۱۹۴۶۳- ۵ الکافی، ۶/ ۳۱۷/ ۵/ ۱ الثلاثة عن هشام بن سالم عن سلمة بن محرز قال قال أبو عبد اللّه ع علیک بالثرید فإنی لم أجد شیئا أوفق منه

[۶]

۱۹۴۶۴- ۶ الکافی، ۶/ ۳۱۸/ ۷/ ۱ ابن بندار عن البرقی عن أبیه عن سعدان بن مسلم عن إسماعیل بن جابر قال کنت عند أبی عبد اللّه ع فدعا بالمائدة فأتی بثرید و لحم و دعا بزیت و صبه علی اللحم فأکلت معه

[۷]

۱۹۴۶۵- ۷ الکافی، ۶/ ۳۱۸/ ۸/ ۱ و رواه زرارة عن بعض أصحابه رفعه قال قال النبی ص الثرید برکة

[۸]

۱۹۴۶۶- ۸ الکافی، ۶/ ۳۱۸/ ۹/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن یحیی عن غیاث بن إبراهیم عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع لا تأکلوا من رأس الثرید و کلوا من جوانبه فإن البرکة فی رأسه

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۰۷

[۹]

اشارة

۱۹۴۶۷- ۹ الکافی، ۶/ ۳۱۸/ ۱۰/ ۱ العدة عن سهل عن محمد بن عیسی عن أمیة بن عمرو عن الشعیری عن أبی عبد اللّه ع قال أطفئوا نائرة الضغائن باللحم و الثرید

بیان

یعنی عن قلوبکم بأکلهما أو عن قلوب إخوانکم بإطعامهما إیاهم و النائرة العداوة و الضغینة الحقد

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۰۹

باب الشواء و الکباب و الرءوس

[۱]

۱۹۴۶۸- ۱ الکافی، ۶/ ۳۱۸/ ۱/ ۱ محمد عن محمد بن الحسن عن موسی بن عمر عن جعفر بن بشیر عن إبراهیم بن مهزم عن أبی مریم عن الأصبغ بن نباتة قال دخلت علی أمیر المؤمنین ع و بین یدیه شواء فقال لی ادن فکل فقلت یا أمیر المؤمنین هذا لی ضار- فقال لی ادن أعلمک کلمات لا یضرک معهن شیء مما تخاف قل بسم اللّه خیر الأسماء ملء الأرض و السماء الرحمن الرحیم الذی لا یضر مع اسمه شیء و لا داء تغذ معنا

[۲]

۱۹۴۶۹- ۲ الکافی، ۶/ ۳۱۸/ ۲/ ۱ العدة عن سهل عن علی بن حسان عن موسی بن بکر قال اشتکیت بالمدینة شکاة ضعفت معها- فأتیت أبا الحسن ع فقال لی أراک ضعیفا قلت نعم- فقال لی کل الکباب فأکلته فبرأت

[۳]

اشارة

۱۹۴۷۰- ۳ الکافی، ۶/ ۳۱۹/ ۳/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن محمد بن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۱۰

سنان عن موسی بن بکر قال قال لی أبو الحسن ع یعنی الأول ما لی أراک مصفرا فقلت له وعک أصابنی فقال لی کل اللحم فأکلت ثم رآنی بعد جمعة و أنا علی حالی مصفرا فقال لی أ لم آمرک بأکل اللحم قلت ما أکلت غیره منذ أمرتنی فقال و کیف تأکله قلت طبیخا فقال لا کله کبابا فأکلته ثم أرسل إلی فدعانی بعد جمعة و إذا الدم قد عاد فی وجهی فقال لی الآن نعم

بیان

الوعک الحمی

[۴]

۱۹۴۷۱- ۴ الکافی، ۶/ ۳۱۹/ ۴/ ۱ علی عن أبیه عن البزنطی عن عبد اللّه بن محمد الشامی عن حسین بن حنظلة عن أحدهما ع قال أکل الکباب یذهب بالحمی

[۵]

۱۹۴۷۲- ۵ الکافی، ۶/ ۳۱۹/ ۵/ ۱ العدة عن البرقی عن علی بن الریان بن الصلت عن عبید اللّه بن عبد اللّه الواسطی عن واصل بن سلیمان عن درست عن أبی عبد اللّه ع قال ذکرنا الرءوس من الشاة فقال الرأس موضع الذکاة و أقرب من المرعی و أبعد من الأذی

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۱۱

باب الهریسة

[۱]

۱۹۴۷۳- ۱ الکافی، ۶/ ۳۱۹/ ۱/ ۱ الاثنان عن بسطام بن مرة الفارسی قال حدثنا عبد الرحمن بن عمر بن یزید الفارسی عن محمد بن معروف عن صالح بن رزین عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ص علیکم بالهریسة فإنها تنشط للعبادة أربعین یوما و هی من المائدة التی أنزلت علی رسول اللّه ص

[۲]

۱۹۴۷۴- ۲ الکافی، ۶/ ۳۱۹/ ۲/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن عیسی عن الدهقان عن درست عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع قال إن نبیا من الأنبیاء شکا إلی اللّه تعالی الضعف و قلة الجماع فأمره بأکل الهریسة

[۳]

۱۹۴۷۵- ۳ الکافی، ۶/ ۳۲۰/ ۳/ ۱ و فی حدیث آخر رفعه إلی أبی عبد اللّه ع قال إن رسول اللّه ص شکا إلی ربه تعالی وجع الظهر فأمره بأکل الحب باللحم یعنی الهریسة

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۱۲

[۴]

اشارة

۱۹۴۷۶- ۴ الکافی، ۶/ ۳۲۰/ ۴/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن محمد بن سنان عن منصور الصیقل عن أبیه عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال إن اللّه تعالی أهدی إلی رسول اللّه ص هریسة من هرائس الجنة غرست فی ریاض الجنة و فرکها الحور العین فأکلها رسول اللّه ص فزاد فی قوته بضع أربعین رجلا و ذلک شیء أراد اللّه تعالی أن یسر به نبیه ص

بیان

غرست أی حبها و فرکها أی فرک سنابلها و الفرک ذلک السنبل و فته بالید و البضع بالضم النکاح

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۱۳

باب السمک

[۱]

۱۹۴۷۷- ۱ الکافی، ۶/ ۳۲۳/ ۱/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن سعید بن جناح عن مولی لأبی عبد اللّه ع قال دعا بتمر فأکله ثم قال ما بی شهوة و لکنی أکلت سمکا ثم قال من بات و فی جوفه سمک لم یتبعه بتمرات أو عسل لم یزل عرق الفالج یضرب علیه حتی یصبح

[۲]

۱۹۴۷۸- ۲ الکافی، ۶/ ۳۲۳/ ۲/ ۱ العدة عن البرقی عن نوح بن شعیب عن بعض أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع قال کان رسول اللّه ص إذا أکل السمک قال اللهم بارک لنا فیه و أبدلنا به خیرا منه

[۳]

اشارة

۱۹۴۷۹- ۳ الکافی، ۶/ ۳۲۳/ ۳/ ۱ الاثنان عن محمد بن علی الهمدانی الکافی، ۶/ ۳۲۳/ ۳/ ۱ ابن بندار عن أبیه و البرقی جمیعا

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۱۴

عن محمد بن علی الهمدانی عن معتب عن أبی الحسن ع قال قال یا معتب اطلب لی حیتانا طریة فإنی أرید أن أحتجم فطلبتها ثم أتیته بها فقال لی یا معتب سکبج لنا شطرها و اشو لنا شطرها فتغدی منها أبو الحسن ع و تعشی

بیان

سکبج أی اطبخ به سکباجا

[۴]

۱۹۴۸۰- ۴ الکافی، ۶/ ۳۲۳/ ۴/ ۱ الثلاثة عن إبراهیم بن عبد الحمید قال سمعت أبا الحسن ع یقول علیکم بالسمک فإنک إن أکلته بغیر خبز أجزأک و إن أکلته بخبز أمرأک

[۵]

اشارة

۱۹۴۸۱- ۵ الکافی، ۶/ ۳۲۳/ ۵/ ۱ علی عن الاثنین عن الیسع عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع لا تدمنوا أکل السمک فإنه ینهک الجسد

بیان

لا تدمنوا أی لا تداوموا و النهک الهزال

[۶]

۱۹۴۸۲- ۶ الکافی، ۶/ ۳۲۳/ ۶/ ۱ ابن بندار عن العبیدی عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۱۵

یونس عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع قال أکل الحیتان یذیب الجسم

[۷]

۱۹۴۸۳- ۷ الکافی، ۶/ ۳۲۳/ ۷/ ۱ سهل عن علی بن حسان عن موسی بن بکر عن أبی الحسن ع قال السمک الطری یذیب الجسد

[۸]

۱۹۴۸۴- ۸ الکافی، ۶/ ۳۲۴/ ۹/ ۱ بهذا الإسناد عنه ع قال السمک الطری یذیب شحم العینین

[۹]

۱۹۴۸۵- ۹ الکافی، ۶/ ۳۲۴/ ۸/ ۱ العدة عن أحمد عن عثمان رفعه قال السمک الطری یذیب شحم العین

[۱۰]

۱۹۴۸۶- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۲۴/ ۱۰/ ۱ محمد قال کتب بعض أصحابنا إلی أبی محمد ع یشکو إلیه دما و صفراء فقال إذا احتجمت هاجت الصفراء و إذا أخرت الحجامة أضرنی الدم فما تری فی ذلک- فکتب ع احتجم و کل علی أثر الحجامة سمکا طریا کبابا- قال فأعدت علیه المسألة بعینها فکتب ع احتجم و کل علی أثر الحجامة سمکا طریا کبابا بماء و ملح قال فاستعملت ذلک فکنت فی عافیة و صار غذائی

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۱۷

باب البیض

[۱]

اشارة

۱۹۴۸۷- ۱ الکافی، ۶/ ۳۲۴/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن جعفر بن محمد بن حکیم عن یونس عن مرازم قال ذکر أبو عبد اللّه ع البیض فقال أما إنه خفیف یذهب بقرم اللحم قال و رواه ابن بزیع عن جعفر بن محمد بن حکیم عن مرازم أنه روی فیه و لیست له غائلة اللحم

بیان

خفیف یعنی محه دون بیاضه فإنه ثقیل کما یأتی و القرم محرکة شهوة اللحم و الغائلة الأذی

[۲]

اشارة

۱۹۴۸۸- ۲ الکافی، ۶/ ۳۲۴/ ۲/ ۱ القمی عن محمد بن سالم عن أحمد بن النضر عن عمر بن أبی حسنة الجمال قال شکوت إلی أبی الحسن ع قلة الولد فقال استغفر اللّه و کل البیض بالبصل

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۱۸

بیان

الأمر بالاستغفار إشارة إلی قوله عز و جل حکایة عن نوح ع فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّکُمْ إِنَّهُ کانَ غَفّاراً یُرْسِلِ السَّماءَ عَلَیْکُمْ مِدْراراً وَ یُمْدِدْکُمْ بِأَمْوالٍ وَ بَنِینَ وَ یَجْعَلْ لَکُمْ جَنّاتٍ وَ یَجْعَلْ لَکُمْ أَنْهاراً

[۳]

۱۹۴۸۹- ۳ الکافی، ۶/ ۳۲۴/ ۳/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن عیسی عن الدهقان عن درست عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع قال شکا نبی من الأنبیاء ع إلی اللّه تعالی قلة النسل فقال کل اللحم بالبیض

[۴]

۱۹۴۹۰- ۴ الکافی، ۶/ ۳۲۵/ ۴/ ۱ العدة عن سهل عن علی بن حسان عن موسی بن بکر قال سمعت أبا الحسن ع یقول کثرة أکل البیض یزید فی الولد

[۵]

اشارة

۱۹۴۹۱- ۵ الکافی، ۶/ ۳۲۵/ ۵/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن عیسی عن أبیه عن جده قیس بن عبد العزیز عن أبی عبد اللّه ع قال مح البیض خفیف و البیاض ثقیل

بیان

المح بضم المیم و الحاء المهملة صفرة البیض

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۱۹

باب فضل الملح

[۱]

۱۹۴۹۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۲۵/ ۱/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن علی بن الحکم عن ابن بکیر عن زرارة عن أبی عبد اللّه ع قال قال النبی ص لأمیر المؤمنین ع یا علی افتتح بالملح فی طعامک و اختم بالملح فإن من افتتح طعامه بالملح و ختم بالملح دفع اللّه عنه سبعین نوعا من أنواع البلاء أیسرها الجذام

[۲]

۱۹۴۹۳- ۲ الکافی، ۶/ ۳۲۶/ ۲/ ۱ الثلاثة عن هشام بن سالم عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص لعلی ع افتتح طعامک بالملح و اختم بالملح فإن من افتتح طعامه بالملح و ختم بالملح عوفی من اثنین و سبعین نوعا من أنواع البلاء- منه الجذام و الجنون و البرص

[۳]

۱۹۴۹۴- ۳ الکافی، ۶/ ۳۲۶/ ۳/ ۱ علی عن أبیه عن ابن مرار عن یونس عن رجل عن سعد الإسکاف عن أبی جعفر ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۲۰

قال إن فی الملح شفاء من سبعین داء و قال من سبعین نوعا من أنواع الأوجاع ثم قال ع لو یعلم الناس ما فی الملح ما تداووا إلا به

[۴]

اشارة

۱۹۴۹۵- ۴ الکافی، ۶/ ۳۲۶/ ۴/ ۱ محمد عن أحمد عن القاسم عن جده عن محمد عن أبی عبد اللّه ع قال الفقیه، ۳/ ۳۵۷/ ۴۲۵۹ قال أمیر المؤمنین ص ابدءوا بالملح فی أول طعامکم فلو یعلم الناس ما فی الملح- لاختاروه علی الدریاق المجرب

بیان

الدریاق دواء السموم فارسی معرب کالتریاق

[۵]

اشارة

۱۹۴۹۶- ۵ الکافی، ۶/ ۳۲۶/ ۵/ ۱ محمد عن أحمد عن بکر بن صالح عن الجعفری عن أبی الحسن الأول ع قال لا یحضر خوان لا ملح علیها و أصح للبدن أن یبدأ به فی أول الطعام

بیان

لا- یحضر إن کان بإهمال الحاء فمعناه لا تحضرها الملائکة و یحتمل النهی و إن کان بإعجامه أی لا یهنئ و لا ینعم و لعل الإعجام أصوب و فی بعض النسخ لا یخصب من الخصب بالکسر بمعنی سعة العیش

[۶]

۱۹۴۹۷- ۶ الکافی، ۶/ ۳۲۶/ ۶/ ۱ حمید عن ابن سماعة عن المیثمی

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۲۱

عن سکین بن عمار عن فضیل الرسان عن فروة عن أبی جعفر ع قال أوحی اللّه تعالی إلی موسی بن عمران ع أن مر قومک یفتتحوا بالملح و یختموا به و إلا فلا یلوموا إلا أنفسهم

[۷]

۱۹۴۹۸- ۷ الکافی، ۶/ ۳۲۶/ ۷/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن الخراسانی قال قال لنا الرضا ع أی الإدام أمرأ فقال بعضنا اللحم و قال بعضنا الملح و قال بعضنا الزیت و قال بعضنا اللبن فقال هو ع لا بل الملح و لقد خرجنا إلی نزهة لنا و نسی بعض الغلمان الملح فذبحوا لنا شاة من أسمن ما تکون- فما انتفعنا بشیء حتی انصرفنا

[۸]

اشارة

۱۹۴۹۹- ۸ الکافی، ۶/ ۳۲۶/ ۸/ ۱ عنه عن یعقوب بن یزید یرفعه قال قال أبو عبد اللّه ع من ذر علی أول لقمة من طعامه الملح- ذهب عنه بنمش الوجه

بیان

ذررت الحب و الملح و الدواء أذره ذرا فرقته و منه الذریرة و الذرور و النمش محرکة نقط بیض و سود أو بقع تقع فی الجلد یخالف لونه

[۹]

اشارة

۱۹۵۰۰- ۹ الکافی، ۶/ ۳۲۷/ ۹/ ۱ الثلاثة عن الخراز عن محمد بن مسلم قال إن العقرب لسعت [لدغت] رسول اللّه

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۲۲

ص فقال لعنک اللّه فما تبالین مؤمنا آذیت أم کافرا ثم دعا بالملح فدلکه فهدأت ثم قال أبو جعفر ع لو یعلم الناس ما فی الملح ما بغوا معه دریاقا

بیان

هدأت سکنت

[۱۰]

۱۹۵۰۱- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۲۷/ ۱۰/ ۱ العدة عن البرقی عن أبیه و عمرو بن إبراهیم جمیعا عن خلف بن حماد عن یعقوب بن شعیب عن أبی عبد اللّه ع قال لدغت رسول اللّه ص عقرب فنفضها و قال لعنک اللّه فما یسلم منک مؤمن و لا کافر- ثم دعا بالملح فوضعه علی موضع اللدغة ثم عصره بإبهامه حتی ذاب- ثم قال لو یعلم الناس ما فی الملح ما احتاجوا معه إلی دریاق

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۲۳

باب الخل

[۱]

۱۹۵۰۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۲۹/ ۱/ ۱ الاثنان عن الوشاء عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع قال دخل رسول اللّه ص إلی أم سلمة رضی اللّه عنها فقربت إلیه کسرا فقال هل عندک إدام فقالت لا یا رسول اللّه ما عندی إلا خل فقال نعم الإدام الخل ما أقفر بیت فیه الخل

[۲]

اشارة

۱۹۵۰۳- ۲ الفقیه، ۳/ ۳۵۸/ ۴۲۶۷ قال رسول اللّه ص نعم الإدام الخل ما أقفر بیت فیه الخل

بیان

کسر کعنب جمع الکسرة بالکسر و هی القطعة من الشیء المکسور و أرید هنا قطع الخبز و ما أقفر بتقدیم القاف أی ما خلا من المأدوم

[۳]

۱۹۵۰۴- ۳ الکافی، ۶/ ۳۲۹/ ۲/ ۱ الثلاثة عن هشام بن سالم عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۲۴

سلیمان بن خالد عن أبی عبد اللّه ع قال الخل یشد العقل

[۴]

۱۹۵۰۵- ۴ الکافی، ۶/ ۳۲۹/ ۳/ ۱ الثلاثة عن علی بن أبی حمزة عن أبی عبد اللّه ع قال سمعته یقول ما أقفر بیت فیه خل و قد قال رسول اللّه ص ذلک

[۵]

۱۹۵۰۶- ۵ الکافی، ۶/ ۳۲۹/ ۴/ ۱ ابن بندار عن أبیه عن محمد بن علی الهمدانی أن رجلا کان عند الرضا ع بخراسان فقدمت إلیه مائدة علیها خل و ملح فافتتح ع بالخل فقال الرجل جعلت فداک أمرتنا أن نفتتح بالملح فقال هذا مثل هذا یعنی الخل- و إن الخل یشد الذهن و یزید فی العقل

[۶]

۱۹۵۰۷- ۶ الکافی، ۶/ ۳۲۹/ ۵/ ۱ علی بن محمد عن البرقی عن أبان بن عبد الملک عن إسماعیل بن جابر عن أبی عبد اللّه ع قال إنا لنبدأ بالخل عندنا کما تبدءون بالملح عندکم فإن الخل لیشد العقل

[۷]

اشارة

۱۹۵۰۸- ۷ الکافی، ۶/ ۳۲۹/ ۶/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال کان أحب الأصباغ إلی رسول اللّه ص الخل

بیان

الصبغ الإدام

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۲۵

[۸]

۱۹۵۰۹- ۸ الکافی، ۶/ ۳۲۹/ ۷/ ۱ علی عن بعض أصحابنا عن الأصم عن شعیب عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع نعم الإدام الخل یکسر المرة و یطفئ الصفراء و یحیی القلب

[۹]

اشارة

۱۹۵۱۰- ۹ الکافی، ۶/ ۳۳۰/ ۸/ ۱ علی عن أبیه عن حنان عن أبیه عن أبی عبد اللّه ع قال ذکر عنده خل الخمر فقال إنه لیقتل دواب البطن و یشد الفم

بیان

خل الخمر هو عصیر العنب المصفی الذی یجعل فیه مقدار من الخل و یوضع فی الشمس حتی یصیر خلا

[۱۰]

۱۹۵۱۱- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۳۰/ ۹/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن سماعة عن أبی عبد اللّه ع قال خل الخمر یشد اللثة و یقتل دواب البطن و یشد العقل

[۱۱]

۱۹۵۱۲- ۱۱ الکافی، ۶/ ۳۳۰/ ۱۰/ ۱ محمد عن علی بن إبراهیم الجعفری عن محمد و أحمد ابنی عمر بن موسی عن أبیهما رفعه إلی أبی عبد اللّه ع قال الاصطباغ بالخل یقطع شهوة الزناء

[۱۲]

۱۹۵۱۳- ۱۲ الکافی، ۶/ ۳۳۰/ ۱۱/ ۱ أحمد عن علی بن الحکم عن ربیع المسلی عن أحمد بن رزین عن سفیان بن السمط عن أبی عبد اللّه ع قال قال علیک بخل الخمر فاغمس فیه الخبز- فإنه لا یبقی فی جوفک دابة إلا قتلها

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۲۶

[۱۳]

۱۹۵۱۴- ۱۳ الکافی، ۶/ ۳۳۰/ ۱۲/ ۱ محمد عن بعض أصحابنا عن علی بن سلیمان بن رشید عن محمد بن عبد اللّه عن سلیمان الدیلمی عن أبی عبد اللّه ع قال إن بنی إسرائیل کانوا یستفتحون بالخل و یختمون به و نحن نستفتح بالملح و نختم بالخل

[۱۴]

۱۹۵۱۵- ۱۴ الفقیه، ۳/ ۳۵۷/ ۴۲۵۸ قال الصادق ع إن بنی أمیة یبدءون بالخل فی أول الطعام و یختمون بالملح و إنا نبدأ بالملح فی أول الطعام و نختم بالخل

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۲۷

باب الخل و الزیت

[۱]

اشارة

۱۹۵۱۶- ۱ الکافی، ۶/ ۳۲۷/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن عثمان عن خالد بن نجیح قال کنت أفطر مع أبی عبد اللّه و مع أبی الحسن الأول ع فی شهر رمضان و کان أول ما یؤتی به قصعة من ثرید خل و زیت فکان أول ما یتناول منها ثلاث لقم ثم یؤتی بالجفنة

بیان

الجفنة القصعة

[۲]

اشارة

۱۹۵۱۷- ۲ الکافی، ۶/ ۳۲۷/ ۲/ ۱ عنه عن عثمان عن حماد بن عثمان عن سلامة القلانسی قال دخلت علی أبی عبد اللّه ع فلما تکلمت قال لی ما لی أسمع کلامک قد ضعف قلت قد سقط

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۲۸

فمی قال و کأنه شق علیه ذلک ثم قال فأی شیء تأکله قلت آکل ما کان فی البیت فقال علیک بالثرید فإن فیه برکة فإن لم یکن لحم فالخل و الزیت

بیان

کأنه أراد بسقوط الفم سقوط الأسنان کما یؤیده ما یأتی فی باب السمن

[۳]

۱۹۵۱۸- ۳ الکافی، ۶/ ۳۲۸/ ۳/ ۱ عنه عن إسماعیل بن مهران عن حماد بن عثمان عن زید بن الحسن قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول کان أمیر المؤمنین ع أشبه الناس طعمة برسول اللّه ص کان یأکل الخبز و الخل و الزیت و یطعم الناس الخبز و اللحم

[۴]

۱۹۵۱۹- ۴ الکافی، ۶/ ۳۲۸/ ۴/ ۱ الثلاثة عن عبدة الواسطی عن عجلان قال تعشیت مع أبی عبد اللّه ع بعد عتمة و کان یتعشی بعد عتمة فأتی بخل و زیت و لحم بارد فجعل ینتف اللحم فیطعمنیه و یأکل هو الخل و الزیت و یدع اللحم فقال إن هذا طعامنا و طعام الأنبیاء ع

[۵]

۱۹۵۲۰- ۵ الکافی، ۶/ ۳۲۸/ ۵/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن ابن فضال عن یونس بن یعقوب عن عبد الأعلی قال أکلت مع أبی

عبد اللّه ع فقال یا جاریة ائتینا بطعامنا المعروف فأتی بقصعة فیها خل و زیت فأکلنا

[۶]

۱۹۵۲۱- ۶ الکافی، ۶/ ۳۲۸/ ۶/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال کان أحب الأصباغ إلی رسول اللّه ص الخل و الزیت و قال هو طعام الأنبیاء ع

[۷]

۱۹۵۲۲- ۷ الکافی، ۶/ ۳۲۸/ ۷/ ۱ بهذا الإسناد قال قال أمیر المؤمنین ع ما أقفر أهل بیت یأتدمون بالخل و الزیت و ذلک إدام الأنبیاء

[۸]

۱۹۵۲۳- ۸ الکافی، ۶/ ۳۲۸/ ۸/ ۱ العدة عن البرقی عن أبیه عن بعض أصحابه عن أیوب بن الحر عن محمد بن علی الحلبی قال سألت أبا عبد اللّه ع عن الطعام فقال علیک بالخل و الزیت فإنه مرىء و إن علیا ع کان یکثر أکله و إنی أکثر أکله و إنه مرىء

[۹]

اشارة

۱۹۵۲۴- ۹ الکافی، ۶/ ۳۲۸/ ۹/ ۱ العدة عن سهل عن ابن أسباط عن عمه قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول کان أمیر المؤمنین ص یأکل الخل و الزیت و یجعل نفقته تحت طنفسته

بیان

الطنفسة مثلثة الطاء و الفاء و بکسر الطاء و فتح الفاء و بالعکس البساط

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۳۰

[۱۰]

اشارة

۱۹۵۲۵- ۱۰ الکافی، ۶/ ۲۹۸/ ۱۴/ ۱ أحمد عن یحیی بن إبراهیم بن أبی البلاد عن أبیه عن بزیع أبی عمر بن بزیع قال دخلت علی أبی جعفر ع و هو یأکل خلا و زیتا فی قصعة سوداء مکتوب فی وسطها بصفرة قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فقال لی ادن یا بزیع فدنوت فأکلت معه- ثم حسا من الماء ثلاث حسیات حین لم یبق من الخبز شیء ثم ناولنیها فحسوت البقیة

بیان

حسا بالمهملتین جرع

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۳۱

باب المری و الکامخ

[۱]

اشارة

۱۹۵۲۶- ۱ الکافی، ۶/ ۳۳۰/ ۱/ ۱ محمد عن موسی بن الحسن عن محمد بن أحمد بن أبی محمود عن أبیه رفعه عن أبی عبد اللّه ع قال إن یوسف ع لما کان فی السجن شکا إلی ربه تعالی أکل الخبز وحده و سأل إداما یأتدم به و قد کان کثر عنده قطع الخبز الیابس فأمره أن یأخذ الخبز و یجعله فی إجانة و یصب علیه الماء و الملح فصار مریا فجعل یأتدم به ع

بیان

الإجانة بکسر الهمزة و تشدید الجیم ما یقال له بالفارسیة تغار و المری بضم المیم و کسر المهملة المشددة آب کامه

[۲]

اشارة

۱۹۵۲۷- ۲ التهذیب، ۹/ ۱۲۷/ ۲۸۴/ ۱ محمد بن أحمد عن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۳۲

الرازی عن البزنطی عن المشرقی عن أبی الحسن ع قال سألته عن أکل المری و الکامخ فقلت إنه یعمل من الحنطة و الشعیر و نأکله فقال نعم حلال و نحن نأکله

بیان

الکامخ معرب کامه إدام معروف

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۳۳

باب الزیت و الزیتون

[۱]

۱۹۵۲۸- ۱ الکافی، ۶/ ۳۳۱/ ۱/ ۱ العدة عن سهل عن الأشعری عن القداح الکافی، ۶/ ۳۳۱/ ۱/ ۱ محمد عن أحمد عن ابن فضال عن القداح عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص کلوا الزیت و ادهنوا بالزیت فإنه من شجرة مبارکة

[۲]

۱۹۵۲۹- ۲ الکافی، ۶/ ۳۳۱/ ۲/ ۱ القمیان عن الدهقان عن درست عن إبراهیم بن عبد الحمید عن أبی الحسن ع قال کان مما أوصی به آدم ع إلی هبة اللّه ابنه أن کل الزیتون فإنه من شجرة مبارکة

[۳]

۱۹۵۳۰- ۳ الکافی، ۶/ ۳۳۱/ ۳/ ۱ العدة عن البرقی عن یعقوب بن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۳۴

یزید عن یحیی بن المبارک عن ابن جبلة عن إسحاق بن عمار أو غیره قال قلت لأبی عبد اللّه ع إنهم یقولون إن الزیتون یهیج الریاح فقال إن الزیتون یطرد الریاح

[۴]

اشارة

۱۹۵۳۱- ۴ الکافی، ۶/ ۳۳۱/ ۴/ ۱ عنه عن منصور بن العباس عن محمد بن عبد اللّه بن واسع عن إسحاق بن إسماعیل عن محمد بن یزید عن أبی داود النخعی عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع ادهنوا بالزیت و ائتدموا به فإنه دهنة الأخیار و إدام المصطفین مسحت بالقدس مرتین بورکت مقبلة و بورکت مدبرة و لا یضر معها داء

بیان

الدهنة بالضم طائفة من الدهن و القدس الطهر و البرکة و لعل ممسوحیة الزیت بالقدس کنایة عن دعاء الأنبیاء ع فیه بذلک و المراد بالمرتین إما التکرار یعنی مرة بعد أولی أو تثنیة الدعاء من نبیین أو نبی واحد و إقبالها و إدبارها کنایة عن وفورها و قلتها

[۵]

۱۹۵۳۲- ۵ الکافی، ۶/ ۳۳۱/ ۵/ ۱ منصور بن العباس عن إبراهیم بن محمد الزارع البصری عن رجل عن أبی عبد اللّه ع قال ذکرنا عنده الزیتون فقال الرجل یجلب الریاح فقال لا بل یطرد الریاح

[۶]

۱۹۵۳۳- ۶ الکافی، ۶/ ۳۳۲/ ۶/ ۱ العدة عن سهل عن النوفلی عن

الحریری عن عبد المؤمن الأنصاری عن أبی جعفر ع قال قال رسول اللّه ص الزیت دهن الأبرار و إدام الأخیار بورک فیه مقبلا و بورک فیه مدبرا انغمس بالقدس مرتین

[۷]

اشارة

۱۹۵۳۴- ۷ الکافی، ۶/ ۳۳۲/ ۷/ ۱ محمد بن یحیی عن عبد اللّه بن جعفر رفعه قال قال أبو عبد اللّه ع الزیتون یزید فی الماء

بیان

أی ماء الظهر

باب العسل

[۱]

۱۹۵۳۵- ۱ الکافی، ۶/ ۳۳۲/ ۱/ ۱ العدة عن سهل عن البزنطی عن حماد بن عثمان عن محمد بن سوقة عن أبی عبد اللّه ع قال ما استشفی الناس بمثل العسل

[۲]

اشارة

۱۹۵۳۶- ۲ الکافی، ۶/ ۳۳۲/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن القاسم عن جده عن محمد عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع لعق العسل شفاء من کل داء قال اللّه تعالی یَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهٰا شَرٰابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوٰانُهُ فِیهِ شِفٰاءٌ لِلنّٰاسِ و هو مع قراءة القرآن و مضغ اللبان یذهب [یذیب] البلغم

بیان

اللبان بالکسر و الضم الکندر

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۳۸

[۳]

۱۹۵۳۷- ۳ الکافی، ۶/ ۳۳۲/ ۳/ ۱ الثلاثة عن هشام بن سالم عن أبی عبد اللّه ع قال کان رسول اللّه ص یعجبه العسل

[۴]

۱۹۵۳۸- ۴ الکافی، ۶/ ۳۳۲/ ۴/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن جعفر عن محمد بن عیسی عن إبراهیم بن عبد الحمید عن سکین عن أبی عبد اللّه ع قال کان النبی ص یأکل العسل و یقول آیات من القرآن و مضغ اللبان یذیب البلغم

[۵]

۱۹۵۳۹- ۵ الکافی، ۶/ ۳۳۲/ ۵/ ۱ العدة عن سهل عن علی بن حسان عن موسی بن بکر عن أبی الحسن ع قال ما استشفی مریض بمثل العسل

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۳۹

باب السکر

[۱]

۱۹۵۴۰- ۱ الکافی، ۶/ ۳۳۲/ ۱/ ۲ العدة عن سهل عن علی بن حسان عن موسی بن بکر قال کان أبو الحسن الأول ع کثیرا ما یأکل السکر عند النوم

[۲]

۱۹۵۴۱- ۲ الکافی، ۶/ ۳۳۳/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن السراد عن عبد العزیز العبدی قال قال أبو عبد اللّه ع لئن کان الجبن یضر من کل شیء و لا ینفع فإن السکر ینفع من کل شیء و لا یضر من شیء

[۳]

۱۹۵۴۲- ۳ الکافی، ۶/ ۳۳۳/ ۳/ ۱ محمد عن أحمد عن محمد بن أحمد الأزدی عن بعض أصحابنا رفعه قال شکا رجل إلی أبی عبد اللّه ع فقال إنی رجل شاک فقال أین هو عن المبارک فقلت جعلت فداک و ما المبارک قال السکر قلت أی السکر جعلت فداک فقال سلیمانیکم هذا

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴۰

[۴]

۱۹۵۴۳- ۴ الکافی، ۶/ ۳۳۳/ ۴/ ۱ أحمد و محمد بن سهل عن الرضا ع أو قال بعض أصحابنا عن الرضا ع قال السکر الطبرزد یأکل البلغم أکلا

[۵]

اشارة

۱۹۵۴۴- ۵ الکافی، ۶/ ۳۳۴/ ۱۰/ ۱ العدة عن سهل عن یاسر عن الرضا ع مثله

بیان

فی بعض النسخ الداء مکان البلغم فی حدیث یاسر

[۶]

۱۹۵۴۵- ۶ الکافی، ۶/ ۳۳۳/ ۶/ ۱ العدة عن البرقی عن أبیه عن سعدان بن مسلم عن معتب قال لما تعشی أبو عبد اللّه ع قال لی إذا دخلت الخزانة فاطلب لی سکرتین فقلت جعلت فداک لیس ثم شیء فقال ادخل ویحک قال فدخلت فوجدت سکرتین فأتیته بهما

[۷]

۱۹۵۴۶- ۷ الکافی، ۶/ ۳۳۳/ ۷/ ۱ الثلاثة رفعه عن أبی عبد اللّه ع قال شکا إلیه رجل الوباء فقال له أین أنت عن الطیب المبارک قال قلت و ما الطیب المبارک فقال سلیمانیکم هذا قال فقال أبو عبد اللّه ع إن أول من اتخذ السکر سلیمان بن داود ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴۱

[۸]

۱۹۵۴۷- ۸ الکافی، ۶/ ۳۳۴/ ۸/ ۱ محمد عن موسی بن الحسن عن عبید الحناط عن عبد العزیز عن ابن سنان عن رجل عن أبی عبد اللّه ع قال لو أن رجلا عنده ألف درهم لیس عنده غیرها- ثم اشتری بها سکرا لم یکن مسرفا

[۹]

۱۹۵۴۸- ۹ الکافی، ۶/ ۳۳۴/ ۹/ ۱ العدة عن البرقی عن عدة من أصحابه عن ابن أسباط عن یحیی بن بشیر النبال قال قال أبو عبد اللّه ع لأبی یا بشیر بأی شیء تداوون مرضاکم فقال له بهذه الأدویة المرار فقال له لا إذا مرض أحدکم فخذ السکر الأبیض فدقه و صب علیه الماء البارد و اسقه إیاه فإن الذی جعل الشفاء فی المرارة قادر أن یجعله فی الحلاوة

[۱۰]

اشارة

۱۹۵۴۹- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۳۴/ ۱۱/ ۱ محمد عن أحمد عن ابن أشیم عن بعض أصحابنا قال حم بعض أهلنا فوصف له المتطببون الغافت فسقیناه فلم ینتفع به فشکوت ذلک إلی أبی عبد اللّه ع فقال ما جعل اللّه فی شیء من المر شفاء خذ سکرة و نصفا فصیرها فی إناء- و صب علیها الماء حتی یغمرها و دع علیها حدیدة و نجمها من أول اللیل- فإذا أصبحت فامرسه بیدک و اسقه فإذا کانت اللیلة الثانیة فصیرها سکرتین و نصفا و نجمها کما فعلت و اسقه و إذا کانت اللیلة الثالثة فخذ ثلاث سکرات و نصفا و نجمهن مثل ذلک قال ففعلت فشفی اللّه مریضنا

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴۲

بیان

الغافت بالغین المعجمة و الفاء و التاء الفوقانیة ورد لاجوردی فی شکله طول طعمه أمر من الصبر و الغمر التغطیة و التنجیم وضع الشیء تحت السماء بحیث تصیبه النجوم و المرس التلیین و الإذابة و تأتی أخبار أخر من هذا الباب فی باب الطب من کتاب الروضة إن شاء اللّه

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴۳

باب الحلواء

[۱]

۱۹۵۵۰- ۱ الکافی، ۶/ ۳۲۱/ ۱/ ۱ العدة عن سهل عن أحمد بن هارون بن موفق المدینی عن أبیه قال بعث إلی الماضی ع یوما فأکلت عنده و أکثر من الحلواء فقلت ما أکثر هذا الحلواء- فقال ع إنا و شیعتنا خلقنا من الحلاوة فنحن نحب الحلواء

[۲]

اشارة

۱۹۵۵۱- ۲ الکافی، ۶/ ۳۲۱/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن علی عن أبی بصیر عن أبی جعفر ع قال من لم یرد منا الحلواء أراد الشراب

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴۴

بیان

أرید بالشراب المسکر و الوجه فیه أن شارب المسکر لا یرغب فی الحلواء

[۳]

اشارة

۱۹۵۵۲- ۳ الکافی، ۶/ ۳۲۱/ ۳/ ۲ أحمد عن الکافی، ۶/ ۳۲۱/ ۳/ ۲ ابن فضال عن یونس بن یعقوب عن عبد الأعلی قال أکلت مع أبی عبد اللّه ع یوما فأتی بدجاجة محشوة خبیصا ففککناها و أکلناها

بیان

الخبیص ما یعمل من تمر و سمن و أصله الخلط

[۴]

۱۹۵۵۳- ۴ الکافی، ۶/ ۳۲۱/ ۴/ ۱ ابن فضال عن یونس بن یعقوب عن أبی عبد اللّه ع قال کنا بالمدینة فأرسل إلینا اصنعوا لنا فالوذج و أقلوا فأرسلنا إلیه فی قصعة صغیرة

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴۵

باب السمن

[۱]

۱۹۵۵۴- ۱ الکافی، ۶/ ۳۳۵/ ۱/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ص سمون البقر شفاء

[۲]

۱۹۵۵۵- ۲ الکافی، ۶/ ۳۳۵/ ۲/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع السمن دواء و هو فی الصیف خیر منه فی الشتاء و ما دخل جوفا مثله

[۳]

۱۹۵۵۶- ۳ الکافی، ۶/ ۳۳۵/ ۳/ ۱ العدة عن البرقی عن أبیه عن المطلب بن زیاد عن أبی عبد اللّه ع قال نعم الإدام السمن

[۴]

۱۹۵۵۷- ۴ الکافی، ۶/ ۳۳۵/ ۴/ ۱ الثلاثة عن حماد بن عثمان عن أبی عبد اللّه ع قال إذا بلغ الرجل خمسین سنة فلا یبیتن و فی جوفه شیء من السمن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴۶

[۵]

۱۹۵۵۸- ۵ الکافی، ۶/ ۳۳۵/ ۵/ ۱ العدة عن أحمد عن الوشاء عن حماد بن عثمان قال کنت عند أبی عبد اللّه ع فأتاه شیخ من أهل العراق فقال له ما لی أری کلامک متغیرا فقال له سقطت مقادیم فمی فنقص کلامی فقال له أبو عبد اللّه ع فأنا أیضا قد سقط بعض أسنانی حتی إنه لیوسوس إلی الشیطان فیقول لی إذا ذهبت البقیة فبأی شیء تأکل فأقول لا حول و لا قوة إلا باللّه ثم قال علیک بالثرید فإنه صالح و اجتنب السمن فإنه لا یلائم الشیخ

[۶]

۱۹۵۵۹- ۶ الکافی، ۶/ ۳۳۵/ ۶/ ۱ ابن بندار عن البرقی عن أبیه عمن ذکره عن أبی حفص الأبار عن أبی عبد اللّه ع قال السمن ما دخل جوفا مثله و إنی لأکرهه للشیخ

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴۷

باب اللبن

[۱]

۱۹۵۶۰- ۱ الکافی، ۶/ ۳۳۶/ ۱/ ۱ العدة عن أحمد عن علی بن الحکم عن الربیع بن محمد المسلی عن عبد اللّه بن سلیمان عن أبی جعفر ع قال لم یکن رسول اللّه ص یأکل طعاما و لا یشرب شرابا إلا قال اللهم بارک لنا فیه و أبدلنا به خیرا منه إلا اللبن فإنه کان یقول اللهم بارک لنا فیه و زدنا منه

کاشانی، فیض، محمد محسن ابن شاه مرتضی، الوافی، ۲۶ جلد، کتابخانه امام امیر المؤمنین علی علیه السلام، اصفهان - ایران، اول، ۱۴۰۶ ه ق

الوافی؛ ج۱۹، ص: ۳۴۷

[۲]

۱۹۵۶۱- ۲ الکافی، ۶/ ۳۳۶/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن الأشعری عن القداح عن أبی عبد اللّه ع قال کان النبی ص إذا شرب اللبن قال اللهم بارک لنا فیه و زدنا منه

[۳]

۱۹۵۶۲- ۳ الکافی، ۶/ ۳۳۶/ ۴/ ۱ الحسین بن محمد عن السیاری عن عبد اللّه بن أبی عبد اللّه الفارسی عمن ذکره عن أبی عبد اللّه ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴۸

قال قال له رجل إنی أکلت لبنا فضرنی قال فقال له أبو عبد اللّه ع لا و اللّه ما یضر لبن قط و لکنک أکلته مع غیره فضرک الذی أکلته فظننت أن اللبن الذی ضرک

[۴]

اشارة

۱۹۵۶۳- ۴ الکافی، ۶/ ۳۳۶/ ۵/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص لیس أحد یغص بشرب اللبن لأن اللّه تعالی یقول لَبَناً خالِصاً سائِغاً لِلشّارِبِینَ

بیان

یغص بفتح الغین المعجمة و الصاد المهملة من الغصة و هی ما اعترض فی الحلق فأشرق

[۵]

۱۹۵۶۴- ۵ الکافی، ۶/ ۳۳۶/ ۶/ ۱ العدة عن أحمد عن عثمان عن خالد بن نجیح عن أبی عبد اللّه ع قال اللبن طعام المرسلین

[۶]

۱۹۵۶۵- ۶ الکافی، ۶/ ۳۳۶/ ۷/ ۱ ابن بندار و غیره عن البرقی عن أبیه عن الجوهری عن أبی الحسن الأصبهانی قال کنت عند أبی عبد اللّه ع فقال له رجل و أنا أسمع جعلت فداک إنی أجد الضعف فی بدنی فقال له علیک باللبن فإنه ینبت اللحم و یشد العظم

[۷]

۱۹۵۶۶- ۷ الکافی، ۶/ ۳۳۷/ ۸/ ۱ عنه عن نوح بن شعیب

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۴۹

الکافی، ۸/ ۱۹۱/ ۲۲۲ العدة عن البرقی عن محمد بن علی عن نوح بن شعیب عمن ذکره عن أبی الحسن الأول ع قال من تغیر علیه ماء الظهر فإنه ینفع له اللبن الحلیب و العسل

[۸]

اشارة

۱۹۵۶۷- ۸ الکافی، ۶/ ۳۳۷/ ۹/ ۱ عنه عن محمد بن علی عن عبد الرحمن بن أبی هاشم عن محمد بن علی بن أبی حمزة عن أبی بصیر قال أکلنا مع أبی عبد اللّه ع فأتینا بلحم جزور و ظننت أنه من بیته فأکلنا ثم أتینا بعس من لبن فشرب منه ثم قال لی اشرب یا أبا محمد فذقته فقلت جعلت فداک لبن فقال إنها الفطرة ثم أتینا بتمر فأکلنا

بیان

العس بالضم القدح الملآن و لعل المراد بالفطرة أن الإنسان مفطور علی شربه إذ یشربه حین یولد و یشتهیه

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۵۱

باب أنواع اللبن

[۱]

۱۹۵۶۸- ۱ الکافی، ۶/ ۳۳۶/ ۲/ ۱ محمد عن سلمة بن الخطاب عن عباد بن یعقوب عن عبید بن محمد عن محمد بن قیس عن أبی جعفر ع قال لبن الشاة السوداء خیر من لبن حمراوین و لبن البقرة الحمراء خیر من لبن سوداوین

[۲]

۱۹۵۶۹- ۲ الکافی، ۶/ ۳۳۷/ ۳/ ۱ محمد عن أحمد عن البزنطی عن أبان عن زرارة عن أحدهما ع قال قال رسول اللّه ص علیکم بألبان البقر فإنها تخلط من کل الشجر

[۳]

۱۹۵۷۰- ۳ الکافی، ۶/ ۳۳۷/ ۱/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع ألبان البقر دواء

[۴]

اشارة

۱۹۵۷۱- ۴ الکافی، ۶/ ۳۳۷/ ۲/ ۱ العدة عن البرقی عن یحیی بن إبراهیم بن أبی البلاد عن أبیه عن جده قال شکوت إلی أبی جعفر ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۵۲

ذربا وجدته فقال ما یمنعک من شرب ألبان البقر- و قال لی أ شربتها قط فقلت له نعم مرارا فقال کیف وجدتها فقلت وجدتها تدبغ المعدة و تکسو الکلیتین الشحم و تشهی الطعام- فقال لی لو کانت أیامه لخرجت أنا و أنت إلی ینبع حتی نشربها

بیان

الذرب محرکة فساد المعدة و ینبع بفتح الیاء و سکون النون و ضم الباء الموحدة قریة کبیرة بها حصن علی سبع مراحل من المدینة کذا فی النهایة

[۵]

۱۹۵۷۲- ۵ الکافی، ۶/ ۳۳۸/ ۱/ ۲ محمد عن التهذیب، ۹/ ۱۰۰/ ۱۷۲/ ۱ ابن عیسی عن بکر بن صالح عن الجعفری قال سمعت أبا الحسن موسی ع یقول أبوال الإبل خیر من ألبانها و یجعل اللّه تعالی الشفاء فی ألبانها

[۶]

اشارة

۱۹۵۷۳- ۶ الکافی، ۶/ ۳۳۸/ ۲/ ۱ العدة عن البرقی عن نوح بن شعیب عن بعض أصحابه عن موسی بن عبد اللّه بن الحسن قال سمعت أشیاخنا یقولون ألبان اللقاح شفاء من کل داء و عاهة- و لصاحب البطن أبوالها

بیان

اللقاح جمع لقوح کصبور و هی الناقة الحلوب أو التی نتجت لقوح إلی شهرین أو ثلاثة ثم هی لبون

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۵۳

باب التلبین

[۱]

۱۹۵۷۴- ۱ الکافی، ۶/ ۳۲۰/ ۲/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن علی بن حدید عن بعض أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع قال إن التلبین یجلو القلب الحزین کما یجلو الأصابع العرق من الجبین

[۲]

۱۹۵۷۵- ۲ الکافی، ۶/ ۳۲۱/ ۳/ ۱ و روی عن أبی عبد اللّه ع قال قال النبی ص لو أغنی عن الموت شیء لأغنت التلبینة قیل یا رسول اللّه و ما التلبینة قال الحسو باللبن الحسو باللبن و کررها ثلاثا

[۳]

اشارة

۱۹۵۷۶- ۳ الکافی، ۶/ ۳۲۱/ ۳/ ۱ سهل عن الثلاثة عن أبی عبد اللّه ع مثله

بیان

الحسو طبیخ یتخذ من دقیق و ماء و دهن و قد یحلی و یکون رقیقا یحسی أی یجرع

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۵۵

باب الماست و الجبن و الجوز

[۱]

۱۹۵۷۷- ۱ الکافی، ۶/ ۳۳۸/ ۱/ ۱ محمد رفعه عن أبی الحسن ع قال من أراد أکل الماست و لا یضره فلیصب علیه الهاضوم- قلت و ما الهاضوم قال النانخواه

[۲]

اشارة

۱۹۵۷۸- ۲ الکافی، ۲/ ۳۳۹/ ۱/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن السراد عن عبد اللّه بن سنان عن عبد اللّه بن سلیمان قال سألت أبا جعفر ع عن الجبن فقال لی لقد سألتنی عن طعام یعجبنی ثم أعطی الغلام درهما فقال یا غلام ابتع لنا جبنا و دعا بالغداء فتغدینا معه و أتی بالجبن فأکل و أکلنا [معه] فلما فرغنا من الغداء قلت له ما تقول فی الجبن فقال لی أ و لم ترنی أکلته- قلت بلی و لکنی أحب أن أسمعه منک فقال سأخبرک عن الجبن و غیره کل ما فیه حلال و حرام فهو لک حلال حتی تعرف الحرام بعینه فتدعه

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۵۶

بیان

إنما سأل الراوی عن حل الجبن و حرمته لمکان الإنفحة التی توضع فیه و تکون فی الأکثر من المیتة و قد مضی الکلام فیه

[۳]

۱۹۵۷۹- ۳ الکافی، ۶/ ۳۴۰/ ۳/ ۱ محمد عن علی بن إبراهیم الهاشمی عن أبیه عن محمد بن الفضل النیسابوری عن بعض رجاله عن أبی عبد اللّه ع قال سأله رجل عن الجبن فقال داء لا دواء فیه فلما کان بالعشی دخل الرجل علی أبی عبد اللّه ع فنظر إلی الجبن علی الخوان فقال جعلت فداک سألتک بالغداة عن الجبن فقلت لی إنه الداء الذی لا دواء فیه و الساعة أراه علی الخوان قال فقال لی هو ضار بالغداة نافع بالعشی و یزید فی ماء الظهر

[۴]

اشارة

۱۹۵۸۰- ۴ الکافی، ۶/ ۳۴۰/ ۳/ ۱ و روی أن مضرة الجبن فی قشره

بیان

لعل المراد بقشره الغشاء الذی یعرضه بعد ما یبس فإن القشر بالکسر غشاء الشیء خلقة أو عرضا و قد مضی فی باب الغریض و القدید أخبار أخر فی الجبن

[۵]

۱۹۵۸۱- ۵ الکافی، ۶/ ۳۴۰/ ۱/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع أکل الجوز فی شدة الحر یهیج الحر فی الجوف و یهیج القروح علی الجسد و أکله فی الشتاء یسخن الکلیتین و یدفع البرد

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۵۷

[۶]

۱۹۵۸۲- ۶ الکافی، ۶/ ۳۴۰/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن السراد عن عبد العزیز العبدی قال قال أبو عبد اللّه ع الجبن و الجوز إذا اجتمعا فی کل واحد منهما شفاء و إن افترقا کان فی کل واحد منهما داء

[۷]

۱۹۵۸۳- ۷ الکافی، ۶/ ۳۴۰/ ۳/ ۲ محمد عن أحمد عن إدریس بن الحسن عن عبید بن زرارة عن أبیه عن أبی عبد اللّه ع قال إن الجوز و الجبن إذا اجتمعا کانا دواء و إن افترقا کانا داء

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۵۹

باب الأرز

[۱]

اشارة

۱۹۵۸۴- ۱ الکافی، ۶/ ۳۴۱/ ۱/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم و ابن فضال عن یونس بن یعقوب قال قال أبو عبد اللّه ع ما یأتینا من ناحیتکم شیء أحب إلی من الأرز و البنفسج إنی اشتکیت وجعی ذلک الشدید فألهمت أکل الأرز فأمرت به فغسل و جفف ثم قلی و طحن فجعل لی منه سفوف بزیت و طبیخ أتحساه فأذهب اللّه عنی بذلک الوجع

بیان

أراد بالبنفسج دهنه کما یظهر مما مضی فی باب الأدهان من کتاب الطهارة و قوله طبیخ معطوف علی سفوف

[۲]

اشارة

۱۹۵۸۵- ۲ الکافی، ۶/ ۳۴۱/ ۲/ ۱ علی عن أبیه عن ابن مرار و غیره عن یونس عن هشام بن الحکم عن زرارة قال رأیت دایة أبی الحسن ع تلقمه الأرز و تضر به علیه فغمنی ما رأیت فدخلت

علی أبی عبد اللّه ع فقال لی أحسبک غمک ما رأیت من دایة أبی الحسن موسی ع قلت له نعم جعلت فداک- فقال لی نعم الطعام الأرز یوسع الأمعاء و یقطع البواسیر و إنا لنغبط أهل العراق بأکلهم الأرز و البسر فإنهما یوسعان الأمعاء و یقطعان البواسیر

بیان

البواسیر جمع باسور و هی علة معروفه و البسر بالفتح الماء البارد

[۳]

۱۹۵۸۶- ۳ الکافی، ۶/ ۳۴۱/ ۳/ ۱ العدة عن البرقی عن أبی سلیمان الحذاء عن محمد بن الفیض قال کنت عند أبی عبد اللّه ع فجاءه رجل فقال له إن ابنتی قد ذبلت و بها البطن فقال ما یمنعک من الأرز بالشحم خذ حجارا أربعا أو خمسا و اطرحها بجنب [تحت] النار و اجعل الأرز فی القدر و اطبخه حتی یدرک و خذ شحمة کلی طریا فإذا بلغ الأرز فاطرح الشحم فی قصعة مع الحجارة- و کب علیه قصعة أخری ثم حرکها تحریکا جیدا و اضبطها کیلا یخرج بخاره فإذا ذاب الشحم فاجعله فی الأرز ثم تحساه

[۴]

۱۹۵۸۷ – ۴ الکافی، ۶/ ۳۴۲/ ۴/ ۱ العدة عن البرقی عن عثمان عمن أخبره عن أبی عبد اللّه ع قال نعم الطعام الأرز و إنا ندخره لمرضانا

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۶۱

[۵]

۱۹۵۸۸– ۵ الکافی، ۶/ ۳۴۲/ ۵/ ۱ عنه عن یحیی بن عیسی عمن أخبره عن أبی عبد اللّه ع قال قال نعم الطعام الأرز و إنا لنداوی به مرضانا

[۶]

اشارة

۱۹۵۸۹ – ۶ الکافی، ۶/ ۳۴۲/ ۶/ ۱ عنه عن عثمان عن خالد بن نجیح قال شکوت إلی أبی عبد اللّه ع وجع بطنی فقال لی خذ الأرز فاغسله ثم جففه فی الظل ثم رضه و خذ منه فی کل غداة ملء راحتک– و زاد فیه إسحاق الجریری تقلیه قلیلا وزن أوقیة و اشربه

بیان

الرض الدق الغیر الناعم و الأوقیة قد مضی تفسیرها فی باب اختلاط ما یؤکل بغیره

[۷]

۱۹۵۹۰– ۷ الکافی، ۶/ ۳۴۲/ ۷/ ۱ العدة عن سهل عن ابن فضال عن ثعلبة بن میمون عن حمران قال کان بأبی عبد اللّه ع وجع البطن فأمر أن یطبخ له الأرز و یجعل علیه السماق فأکله فبرأ

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۶۳

باب الحمص

[۱]

اشارة

۱۹۵۹۱– ۱ الکافی، ۶/ ۳۴۲/ ۱/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن الحسین بن سعید عن نادر الخادم قال کان أبو الحسن ع یأکل الحمص المطبوخ قبل الطعام و بعده

بیان

فیه تعریض للجمهور قال فی القاموس الحمص کحلز و قنب حب معروف نافخ ملین مدر یزید فی المنی و الشهوة و الدم مقو للبدن و الذکر بشرط أن لا یؤکل قبل الطعام و لا بعده بل فی وسطه

[۲]

اشارة

۱۹۵۹۲- ۲ الکافی، ۶/ ۳۴۲/ ۲/ ۱ الثلاثة عن ابن عمار قال قلت لأبی

عبد اللّه ع إن الناس یروون أن النبی ص قال إن العدس بارک علیه سبعون نبیا فقال هو الذی یسمونه عندکم الحمص و نحن نسمیه العدس

بیان

بارک علیه أی دعا فیه بالبرکة

[۳]

اشارة

۱۹۵۹۳- ۳ الکافی، ۶/ ۳۴۳/ ۳/ ۱ العدة عن البرقی عن أبیه عن فضالة عن رفاعة قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول إن اللّه تعالی لما عافی أیوب نظر إلی بنی إسرائیل قد ازدرعت فرفع طرفه إلی السماء و قال إلهی و سیدی عبدک أیوب المبتلی عافیته و لم یزدرع شیئا- و هذا لبنی إسرائیل زرع فأوحی اللّه تعالی إلیه یا أیوب خذ من سبحتک کفا فابذره و کانت سبحته فیها ملح فأخذ أیوب ع کفا منها فبذره فخرج هذا العدس و أنتم تسمونه الحمص و نحن نسمیه العدس

بیان

ازدرعت أی طرحت البذر للنبات و أصله ازترعت فأبدلت دالا لتوافق الزای و الملح بالکسر الحسن

[۴]

۱۹۵۹۴- ۴ الکافی، ۶/ ۳۴۳/ ۴/ ۱ عنه عن البزنطی عن الرضا ع قال الحمص جید لوجع الظهر و کان یدعو به قبل الطعام و بعده

باب العدس

[۱]

۱۹۵۹۵- ۱ الکافی، ۶/ ۳۴۳/ ۱/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ص أکل العدس یرق القلب- و یسرع [یکثر] الدمعة

[۲]

۱۹۵۹۶- ۲ الکافی، ۶/ ۳۴۳/ ۲/ ۱ العدة عن البرقی عن فرات بن أحنف أن بعض بنی إسرائیل شکا إلی اللّه تعالی قسوة القلب و قلة الدمعة فأوحی اللّه تعالی إلیه أن کل العدس فأکل العدس فرق قلبه و جرت دمعته

[۳]

۱۹۵۹۷- ۳ الکافی، ۶/ ۳۴۳/ ۳/ ۲ عنه عن محمد بن علی عن محمد

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۶۶

بن الفضیل عن عبد الرحمن بن زید عن أبی عبد اللّه ع قال شکا رجل إلی النبی ص قساوة القلب فقال له علیک بالعدس فإنه یرق القلب و یسرع الدمعة

[۴]

اشارة

۱۹۵۹۸- ۴ الکافی، ۶/ ۳۴۳/ ۴/ ۱ عنه عن داود بن إسحاق الحذاء عن محمد بن الفیض قال أکلت عند أبی عبد اللّه ع مرقة بعدس فقلت جعلت فداک إن هؤلاء یقولون إن العدس قدس علیه ثمانون نبیا قال کذبوا لا و اللّه و لا عشرون نبیا و روی أنه یرق القلب و یسرع الدمعة

بیان

قدس علیه أی دعا فیه بالطهارة کما یأتی فی باب الغنم

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۶۷

باب الباقلاء

[۱]

۱۹۵۹۹- ۱ الکافی، ۶/ ۳۴۴/ ۱/ ۱ محمد عن محمد بن أحمد عن موسی بن جعفر عن محمد بن الحسن عن عمر بن سلمة عن محمد

بن عبد اللّه عن أبی عبد اللّه ع قال أکل الباقلاء یمخخ الساقین و یزید فی الدماغ و یولد الدم الطری

[۲]

۱۹۶۰۰- ۲ الکافی، ۶/ ۳۴۴/ ۲/ ۱ عنه عن ابن عیسی عن البزنطی عن الرضا ع قال أکل الباقلاء یمخخ الساقین و یولد الدم الطری

[۳]

۱۹۶۰۱- ۳ الکافی، ۶/ ۳۴۴/ ۳/ ۱ العدة عن البرقی عن بعض أصحابه عن صالح بن عقبة قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول کلوا الباقلاء بقشره فإنه یدبغ المعدة

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۶۹

باب اللوبیا و الماش

[۱]

۱۹۶۰۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۴۴/ ۴/ ۱ علی بن محمد عن سهل عن التمیمی عمن ذکره عن أبی عبد اللّه ع قال اللوبیا یطرد الریاح المستبطنة

[۲]

۱۹۶۰۳- ۲ الکافی، ۶/ ۳۴۴/ ۱/ ۲ محمد عن محمد بن موسی عن أحمد بن الحسن الجلاب عن بعض أصحابنا قال شکا إلی أبی الحسن ع رجل البهق فأمره أن یطبخ الماش و یتحساه و یجعله فی طعامه

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۷۱

باب الجاورس

[۱]

۱۹۶۰۴- ۱ الکافی، ۶/ ۳۴۴/ ۱/ ۳ العدة عن سهل عن النخعی قال حدثنی من أکل مع أبی الحسن الأول ع هریسة بالجاورس و قال أما إنه طعام لیس فیه ثقل و لا له غائلة و إنه أعجبنی فأمرت أن یتخذ لی و هو باللبن أنفع و ألین فی المعدة

[۲]

اشارة

۱۹۶۰۵- ۲ الکافی، ۶/ ۳۴۵/ ۲/ ۱ محمد عن بعض أصحابنا عن علی عن عمه قال مرضت بالمدینة فانطلق بطنی فوصف لی أبو عبد اللّه ع و أمرنی أن آخذ سویق الجاورس و أشربه بماء الکمون ففعلت فأمسک بطنی و عوفیت

بیان

الکمون کتنور حب معروف

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۷۳

باب المثلثة

[۱]

۱۹۶۰۶- ۱ الکافی، ۶/ ۳۲۰/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن یحیی بن إبراهیم بن أبی البلاد عن أبیه عن الولید بن صبیح قال قال أبو عبد اللّه ع أی شیء تطعم عیالک فی الشتاء قلت اللحم فإذا لم یکن اللحم فالزیت و السمن قال فما یمنعک عن هذا الکرکور فإنه أهون شیء فی الجسد یعنی المثلثة قال و أخبرنی بعض أصحابنا أن المثلثة تؤخذ قفیز أرز و قفیز حمص و قفیز باقلاء أو غیره من الحبوب ثم ترض جمیعا و تطبخ

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۷۴

باب التمر

اشارة

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۷۵

[۱]

۱۹۶۰۷- ۱ الکافی، ۶/ ۳۴۵/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن إبراهیم بن عقبة عن میسر بن عبد العزیز عن أبیه عن أبی جعفر ع أو أبی عبد اللّه ع فی قول اللّه تعالی فَلْیَنْظُرْ أَیُّهٰا أَزْکیٰ طَعٰاماً- فَلْیَأْتِکُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ قال أزکی طعاما التمر

[۲]

۱۹۶۰۸- ۲ الکافی، ۶/ ۳۴۵/ ۲/ ۲ عنه عن أبیه عن ابن سنان عن إبراهیم بن مهزم عن عنبسة بن بجاد عن أبی عبد اللّه ع قال ما قدم إلی رسول اللّه ص طعام فیه تمر إلا بدأ بالتمر

[۳]

۱۹۶۰۹- ۳ الکافی، ۶/ ۳۴۵/ ۳/ ۱ علی عن أبیه عن حنان بن سدیر عن أبیه قال کان علی بن الحسین ع یحب أن یری الرجل تمریا لحب رسول اللّه ص التمر

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۷۶

[۴]

۱۹۶۱۰ - ۴ الکافی، ۶/ ۳۴۵/ ۴/ ۱ الثلاثة عن أبی المغراء عن بعض أصحابه عن عقبة بن بشیر عن أبی جعفر ع قال دخلنا علیه فاستدعی بتمر فأکلنا ثم ازددنا منه ثم قال قال رسول اللّه ص إنی لأحب الرجل أو قال یعجبنی الرجل أن یکون تمریا

[۵]

اشارة

۱۹۶۱۱- ۵ الکافی، ۶/ ۳۴۵/ ۶/ ۱ العدة عن سهل عن محمد بن إسماعیل الرازی عن الجعفری قال دخلت علی أبی الحسن الرضا ع و بین یدیه تمر برنی و هو مجد فی أکله یأکله بشهوة فقال لی یا سلیمان ادن فکل فدنوت منه و أکلت معه و أنا أقول جعلت فداک- إنی أراک تأکل هذا التمر بشهوة فقال نعم إنی لأحبه قال قلت و لم ذاک- قال لأن رسول اللّه ص کان تمریا و کان علی ع تمریا و کان الحسن ع تمریا و کان أبو عبد اللّه [الحسین] ع تمریا و کان زین العابدین ع تمریا و کان أبو جعفر ع تمریا و کان أبو عبد اللّه ع تمریا و کان أبی ع تمریا و أنا تمری و شیعتنا یحبون التمر لأنهم خلقوا من طینتنا و أعداؤنا یا سلیمان یحبون المسکر لأنهم خلقوا من مارج من نار

بیان

البرنی تمر معروف معرب أصله برنیک یعنی الحمل الجید من مارج من نار أی من نار لا دخان لها

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۷۷

باب أنواع التمر و الرطب

[۱]

اشارة

۱۹۶۱۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۴۶/ ۸/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن علی عن علی بن خطاب الحلال عن العلاء بن رزین قال قال لی أبو عبد اللّه ع یا علاء هل تدری ما أول شجرة نبتت علی وجه الأرض قلت لا اللّه و رسوله و ابن رسوله أعلم قال إنها العجوة فما خلص فهو العجوة و ما کان غیر ذلک فإنما هو من الأشباه

بیان

العجوة تمرة بالمدینة و نخلها تسمی لینة من الأشباه أی أشباه العجوة

[۲]

۱۹۶۱۳- ۲ الکافی، ۶/ ۳۴۶/ ۹/ ۱ عنه عن أبیه عن حماد بن عیسی

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۷۸

عن ربعی عن الفضیل عن أبی جعفر ع قال أنزل اللّه تعالی العجوة و العتیق من السماء قلت و ما العتیق قال الفحل

[۳]

۱۹۶۱۴- ۳ الکافی، ۶/ ۳۴۷/ ۱۰/ ۱ محمد عن محمد بن الحسین عن عبد الرحمن بن أبی هاشم عن أبی خدیجة عن أبی عبد اللّه ع قال العجوة هی أم التمر التی أنزلها اللّه تعالی لآدم من الجنة

[۴]

۱۹۶۱۵- ۴ الکافی، ۶/ ۳۴۷/ ۱۱/ ۱ الاثنان عن الوشاء عن أحمد بن عائذ عن أبی خدیجة عن أبی عبد اللّه ع قال العجوة أم التمر و هی التی أنزلها اللّه تعالی من الجنة لآدم و هو قول اللّه تعالی مٰا قَطَعْتُمْ مِنْ لِینَةٍ أَوْ تَرَکْتُمُوهٰا قٰائِمَةً عَلیٰ أُصُولِهٰا قال یعنی العجوة

[۵]

اشارة

۱۹۶۱۶- ۵ الکافی، ۶/ ۳۴۷/ ۱۲/ ۱ محمد عن أحمد عن معمر بن خلاد عن أبی الحسن الرضا ع قال کانت نخلة مریم ع العجوة و نزلت فی کانون و نزل مع آدم ع العتیق و العجوة و منها تفرع [تفرق] أنواع النخل

بیان

کانون اسم شهر من شهور الشتاء

[۶]

اشارة

۱۹۶۱۷- ۶ الکافی، ۶/ ۳۴۷/ ۱۳/ ۱ محمد عن محمد بن الحسین عن عبد الرحمن بن أبی هاشم عن أبی خدیجة قال أخذنا من المدینة نوی العجوة فغرسه صاحب لنا فی بستان فخرج منه السکر و الهیرون و الشهریز و الصرفان و کل ضرب من التمر

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۷۹

بیان

السکر بالضم و تشدید الکاف و هو رطب طیب و هیرون علی وزن زیتون و الشهریز بإعجام الشین و إهمالها و بحرکاتها الثلاث و الصرفان بالتحریک و هو تمر ثقیل صلب المساغ یعدها ذوو العیالات و الأجراء و العبید لکفایتها أو هو الصیحانی

[۷]

۱۹۶۱۸- ۷ الکافی، ۶/ ۳۴۹/ ۱۹/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن عیسی عن الدهقان عن درست عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع قال من أکل فی کل یوم سبع تمرات عجوة علی الریق من تمر العالیة لم یضره سم و لا سحر و لا شیطان

[۸]

۱۹۶۱۹- ۸ الکافی، ۶/ ۳۴۹/ ۲۰/ ۱ عنه عن یعقوب بن یزید عن زیاد القندی عن عبد اللّه بن سنان عن أبی عبد اللّه ع قال من أکل سبع تمرات عجوة عند منامه قتلن الدیدان من [فی] بطنه

[۹]

۱۹۶۲۰- ۹ الکافی، ۶/ ۳۴۵/ ۵/ ۱ علی عن أبیه عن عمرو بن عثمان عن ابن أبی عمیر عن رجل عن أبی عبد اللّه ع قال خیر تمورکم البرنی یذهب بالداء و لا داء فیه و یذهب بالإعیاء و لا ضرر له- و یذهب بالبلغم و مع کل تمرة حسنة

[۱۰]

۱۹۶۲۱- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۴۵/ ۵/ ۱ و فی روایة أخری یهنئ و یمرئ و یذهب بالإعیاء و یشبع

[۱۱]

۱۹۶۲۲- ۱۱ الکافی، ۶/ ۳۴۶/ ۷/ ۱ علی عن أبیه عن ابن مرار عن یونس عن هشام بن الحکم عن زرارة عن أبی عبد اللّه ع قال التمر البرنی یشبع و یهنئ و یمرئ و هو الدواء و لا داء له یذهب بالعیاء و مع کل تمرة حسنة

[۱۲]

اشارة

۱۹۶۲۳- ۱۲ الکافی، ۶/ ۳۴۷/ ۱۵/ ۱ الحسین بن محمد عن أحمد بن إسحاق و محمد عن ابن عیسی عن محمد بن إسماعیل جمیعا عن سعدان بن مسلم عن بعض أصحابنا قال لما قدم أبو عبد اللّه ع الحیرة رکب دابته و مضی إلی الخورنق و نزل فاستظل بظل دابته و معه غلام له أسرد و ثم رجل من أهل الکوفة قد اشتری نخلا فقال للغلام من هذا فقال له هذا جعفر بن محمد ع فجاء بطبق ضخم

فوضعه بین یدیه فقال للرجل ما هذا فقال هذا البرنی فقال فیه شفاء و نظر إلی السابری فقال ما هذا فقال السابری فقال هذا عندنا البیض و قال للمشان ما هذا فقال الرجل المشان فقال هذا عندنا أم جرذان و نظر إلی الصرفان فقال ما هذا فقال الرجل الصرفان فقال هو عندنا العجوة و فیه الشفاء

بیان

المشان کغراب و کتاب قیل هو من أطیب الرطب و أم جرذان بکسر الجیم و الذال المعجمة

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۸۱

[۱۳]

۱۹۶۲۴- ۱۳ الکافی، ۶/ ۳۴۷/ ۱۴/ ۱ الثلاثة عن هشام بن الحکم عن أبی عبد اللّه ع قال الصرفان سید تمورکم

[۱۴]

۱۹۶۲۵- ۱۴ الکافی، ۶/ ۳۴۸/ ۱۶/ ۱ بهذا الإسناد عنه ع قال ذکرت التمور عنده فقال الواحد عندکم أطیب من الواحد عندنا- و الجمیع عندنا أطیب من الجمیع عندکم

[۱۵]

اشارة

۱۹۶۲۶- ۱۵ الکافی، ۶/ ۳۴۸/ ۱۷/ ۱ محمد عن أحمد عن الحجال عن أبی سلیمان الحمار قال کنا عند أبی عبد اللّه ع فجاءنا بمضیرة و طعام بعدها ثم أتی بقناع من رطب علیه ألوان فجعل ع یأخذ بیده الواحدة بعد الواحدة فیقول أی شیء تسمون هذا فنقول کذا و کذا حتی أخذ واحدة فقال ما تسمون هذا فقلنا المشان فقال نحن نسمیها أم جرذان إن رسول اللّه ص أتی بشیء منها فأکل منها و دعا لها فلیس شیء من نخل أحمل منها

بیان

القناع بالنون الطبق الذی یؤکل علیه و بالباء الموحدة مکیال ضخم أحمل منها بالحاء المهملة أی أکثر حملا

[۱۶]

۱۹۶۲۷- ۱۶ الکافی، ۶/ ۳۵۱/ ۵/ ۱ محمد عن موسی بن الحسن عن بعض أصحابه عن ابن بقاح عن هارون بن الخطاب عن أبی الحسن الرساس [الرسان] قال کنت أرعی جملا لی فی طریق الخورنق فبصرت بقوم قادمین فملت إلی بعض من معهم فقلت من هؤلاء

فقال جعفر بن محمد و عبد اللّه بن الحسن قدم بهما على المنصور

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۸۲

قال فسألت عنهم من بعد فقيل لی أنهم نزلوا بالحيرة فبكرت لأسلم عليهم فدخلت فإذا قدامهم سلال فيها رطب قد أهديت إليهم من الكوفة فكشفت قدامهم فمد يده جعفر بن محمد ع فأكل و قال لی كل ثم قال لعبد اللّه بن الحسن يا أبا محمد ما ترى ما أحسن هذا الرطب ثم التفت إلى جعفر بن محمد فقال لی يا أهل الكوفة فضلتم على الناس فی المطعم بثلاث سمككم هذا البنانی و عنبكم هذا الرزاقی و رطبكم هذا المشان

[۱۷]

۱۹۶۲۸- ۱۷ الكافی، ۶/ ۳۴۸/ ۱۸/ ۱ القميان عن ابن فضال عن ثعلبة بن ميمون عن الساباطی قال كنت مع أبی عبد اللّه ع فأتی برطب فجعل يأكل منه و يشرب الماء و يناولنی الإناء فأكره أن أرده فأشرب حتى فعل ذلك مرارا قال فقلت له إنی كنت صاحب بلغم فشكوت إلى أهرن طبيب الحجاج فقال لی أ لك نخل فی بستان قلت نعم فقال لی عد علی ما فيه فعددت حتى بلغت الهيرون فقال لی كل منه سبع تمرات حين تريد أن تنام و لا تشرب الماء ففعلت و كنت أريد أن أبصق و لا أقدر على ذلك فشكوت إليه ذلك فقال اشرب الماء قليلا و أمسك حتى يعتدل طبعك ففعلت- فقال أبو عبد اللّه ع أما أنا فلو لا الماء ما باليت أن لا أذوقه

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۸۳

باب العنب

[۱]

۱۹۶۲۹- ۱ الكافی، ۶/ ۳۴۹/ ۲/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن جعفر عن عبد العزيز بن زكريا اللؤلؤی عن سليمان بن المفضل قال سمعت أبا الجارود يحدث عن أبی جعفر ع قال أربعة نزلت من الجنة- العنب الرازقی و الرطب المشان و الرمان الإمليسی و التفاح الشيسقان

[۲]

۱۹۶۳۰- ۲ الكافی، ۶/ ۳۵۱/ ۴/ ۱ العدة عن أحمد عن بكر بن محمد عن أبی عبد اللّه ع أنه شكا نبی من أنبياء اللّه تعالى الغم- فأمره اللّه بأكل العنب

[۳]

اشارة

۱۹۶۳۱- ۳ الكافی، ۶/ ۳۵۰/ ۲/ ۱ عنه عن القاسم بن الريان عن أبان عن موسى بن العلاء عن أبی عبد اللّه ع قال لما حسر

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۸۴

الماء عن عظام الموتى فرأى ذلك نوح ع جزع جزعا شديدا- و اغتم لذلك فأوحى اللّه تعالى إليه هذا عملك بنفسك و أنت دعوت عليهم فقال يا رب إنی أستغفرك و أتوب إليك فأوحى اللّه تعالى إليه- أن كل العنب الأسود ليذهب غمك

بيان

حسر كشف

[۴]

۱۹۶۳۲ – ۴ الكافى، ۶/ ۳۵۰/ ۱/ ۱ العدة عن أحمد عن على بن الحكم عن الربيع المسلى عن معروف بن خربوذ عمن رأى أمير المؤمنين ع يأكل الخبز بالعنب

[۵]

اشارة

۱۹۶۳۳– ۵ الكافى، ۶/ ۳۵۰/ ۳/ ۲ الثلاثة عن هشام بن سالم قال كان على بن الحسين ع يعجبه العنب و كان يوما صائما فلما أفطر كان أول ما جاء العنب أتته أم ولد له بعنقود عنب فوضعته بين يديه- فجاءه سائل فدفعه إليه فجاءه سائل آخر فأعطاه إياه ففعلت أم الولد كذلك ثم أتته به فوضعته بين يديه فجاءه سائل آخر فأعطاه إياه- ففعلت أم الولد مثل ذلك فلما كان فى المرة الرابعة أكله ع

بيان

الدس الإخفاء

[۶]

۱۹۶۳۴– ۶ الكافى، ۶/ ۳۵۱/ ۶/ ۱ الاثنان عن على بن السندى قال حدثنى عيسى بن عبد الرحمن عن أبيه عن جده قال دخل
الوافى، ج۱۹، ص: ۳۸۵
أبو عكاشة بن محصن الأسدى على أبى جعفر ع فقدم إليه عنبا و قال له حبة حبة يأكل الشيخ الكبير و الصبى الصغير و ثلاثة و أربعة يأكل من يظن أنه لا يشبع و أكل [كله] حبتين حبتين فإنه يستحب
الوافى، ج۱۹، ص: ۳۸۷

باب الزبيب

[۱]

اشارة

۱۹۶۳۵- ۱ الکافی، ۶/ ۳۵۱/ ۱/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع من اصطبح بإحدی و عشرین زبیبة حمراء لم یمرض إلا مرض الموت إن شاء اللّه

بیان

الاصطباح هاهنا أکل الصبوح و هو الغداة و أصله فی الشرب ثم استعمل فی الأکل

[۲]

۱۹۶۳۶- ۲ الکافی، ۶/ ۳۵۱/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن القاسم عن جده عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع إحدی و عشرون زبیبة حمراء فی کل یوم علی الریق یدفع جمیع الأمراض إلا مرض الموت

[۳]

۱۹۶۳۷- ۳ الکافی، ۶/ ۳۵۲/ ۳/ ۱ العدة عن البرقی عن البزنطی قال حدثنی رجل من أهل مصر عن أبی عبد اللّه ع قال الزبیب یشد العصب و یذهب بالنصب و یطیب النفس

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۸۸

[۴]

۱۹۶۳۸- ۴ الکافی، ۶/ ۳۵۲/ ۴/ ۱ العدة عن سهل عن یعقوب بن یزید عن البزنطی عن فلان المصری عن أبی عبد اللّه ع قال الزبیب الطائفی یشد العصب و یذهب بالنصب و یطیب النفس

[۵]

اشارة

۱۹۶۳۹- ۵ الکافی، ۵/ ۳۰۸ محمد عن التهذیب، ۷/ ۱۶۳/ ۲۸/ ۱ محمد بن أحمد عن محمد بن الحسین الکافی، عن ابن بزیع عن الخیبری ش عن الحسین بن ثویر عن أبی عبد اللّه ع قال قال إذا أصابتکم مجاعة فاعبثوا بالزبیب

بیان

أی فالعبوا به و أرضوا أنفسکم بأکله و فی التهذیب بالتاء الفوقانیة و النون من الاعتناء

[۶]

اشارة

۱۹۶۴۰- ۶ الکافی، ۶/ ۳۱۶/ ۷/ ۱ العدة عن أحمد عن محمد بن خالد عن النضر عن أبی بصیر قال کان أبو عبد اللّه ع یعجبه الزبیبیة

بیان

الزبیبیة طبیخ یتخذ من الزبیب

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۸۹

باب الرمان

[۱]

۱۹۶۴۱- ۱ الکافی، ۶/ ۳۴۹/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن أبیه عن أحمد بن سلیمان عن أحمد بن یحیی الطحان عمن حدثه عن أبی عبد اللّه ع قال خمس من فواکه الجنة فی الدنیا الرمان الإملیسی و التفاح الشیسقان و السفرجل و العنب الرازقی و الرطب المشان

[۲]

۱۹۶۴۲- ۲ الکافی، ۶/ ۳۵۲/ ۱/ ۱ الخمسة عن إبراهیم بن عبد الحمید قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول علیکم بالرمان فإنه لم یأکله جائع إلا أجزأه و لا شبعان إلا أمرأه

[۳]

۱۹۶۴۳- ۳ الکافی، ۶/ ۳۵۲/ ۲/ ۱ علی عن أبیه عن هارون بن مسلم عن مسعدة بن زیاد عن أبی عبد اللّه ع قال الفاکهة مائة و عشرون لونا سیدها الرمان

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۹۰

[۴]

۱۹۶۴۴- ۴ الکافی، ۶/ ۳۵۲/ ۳/ ۲ العدة عن البرقی عن أبیه و فضالة عن عمر بن أبان الکلبی قال سمعت أبا جعفر و أبا عبد اللّه ع یقولان ما علی وجه الأرض ثمرة کانت أحب إلی رسول اللّه ص من الرمان و کان و اللّه إذا أکلها أحب أن لا یشرکه فیها أحد

[۵]

۱۹۶۴۵- ۵ الکافی، ۶/ ۳۵۲/ ۴/ ۲ عنه عن محمد بن عیسی عن الدهقان عن درست عن إبراهیم بن عبد الحمید عن أبی الحسن ع قال مما أوصی به آدم ع هبة اللّه أن قال له- علیک بالرمان فإنک إن أکلته و أنت جائع أجزأک و إن أکلته و أنت شبعان أمرأک

[۶]

۱۹۶۴۶- ۶ الکافی، ۶/ ۳۵۳/ ۵/ ۱ الثلاثة عن حماد بن عثمان عن أبی عبد اللّه ع قال ما من شیء أشارک فیه أبغض إلی من الرمان- و ما من رمانة إلا و فیها حبة من الجنة فإذا أکلها الکافر بعث اللّه تعالی إلیه ملکا فانتزعها منه

[۷]

۱۹۶۴۷/ ۷ الکافی، ۶/ ۳۵۳/ ۶/ ۱ القمیان عن محمد بن سالم عن أحمد بن النضر عن المفضل قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول ما من طعام آکله إلا و أنا أشتهی أن أشارک فیه أو قال یشرکنی فیه إنسان إلا الرمان فإنه لیس من رمانة إلا و فیها حبة من الجنة

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۹۱

[۸]

۱۹۶۴۸- ۸ الکافی، ۶/ ۳۵۳/ ۷/ ۱ العدة عن أحمد عن عثمان عن سماعة عن أبی عبد اللّه ع قال کان أمیر المؤمنین ع إذا أکل الرمان بسط تحته منیدیلا فسئل عن ذلک فقال إن فیه حبات من الجنة فقیل له إن الیهود و النصاری و من سواهم یأکلونه- فقال إذا کان ذلک بعث اللّه ملکا فانتزعها منه لئلا یأکلها

[۹]

۱۹۶۴۹- ۹ الکافی، ۶/ ۳۵۳/ ۸/ ۱ القمیان عن صفوان عن منصور بن حازم عن أبی عبد اللّه ع قال من أکل حبة من رمان- أمرضت شیطان الوسوسة أربعین یوما

[۱۰]

اشارة

۱۹۶۵۰- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۵۳/ ۹/ ۱ محمد عن ابن عیسی و محمد بن الحسین جمیعا عن ابن بزیع عن صالح بن عقبة عن یزید بن عبد الملک النوفلی قال دخلت علی أبی عبد اللّه ع و فی یده رمانة فقال یا معتب أعطه رمانة فإنی لم أشرک فی شیء أبغض إلی من أن أشرک فی رمانة ثم احتجم و أمرنی أن أحتجم فاحتجمت ثم دعا برمانة أخری- ثم قال یا یزید أیما مؤمن أکل رمانة حتی یستوفیها أذهب اللّه تعالی الشیطان عن إنارة قلبه أربعین صباحا و من أکل اثنتین أذهب اللّه تعالی الشیطان عن إنارة قلبه سنة و من أذهب الشیطان عن إنارة قلبه سنة لم یذنب و من لم یذنب دخل الجنة

بیان

عن إنارة قلبه أی إذهابا حاصلا عنها یعنی أنار قلبه لیذهب عنه الشیطان أو أذهبه عن منعها و الإخلال بها و فی بعض النسخ بالثاء المثلثة بمعنی التهییج و یرجع إلی الوسوسة و هو أوضح

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۹۲

[۱۱]

اشارة

۱۹۶۵۱- ۱۱ الکافی، ۶/ ۳۵۴/ ۱۰/ ۱ محمد عن أحمد عن السراد عن عبد اللّه بن سنان قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول علیکم بالرمان الحلو فکلوه فإنه لیست من حبة تقع فی معدة مؤمن إلا أبادت داء و أطفأت شیطان الوسوسة عنه

بیان

الإبادة الإهلاک و الإفناء

[۱۲]

۱۹۶۵۲- ۱۲ الکافی، ۶/ ۳۵۴/ ۱۱/ ۱ الثلاثة عن هشام بن سالم عن أبی عبد اللّه ع قال سمعته یقول من أکل رمانة علی الریق أنارت قلبه أربعین یوما

[۱۳]

۱۹۶۵۳- ۱۳ الکافی، ۶/ ۳۵۴/ ۱۲/ ۱ ابن بندار عن أبیه عن محمد بن علی الهمدانی عن سعید الرقام عن صالح بن عقبة قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول کلوا الرمان بشحمه فإنه یدبغ المعدة و یزید فی الذهن

[۱۴]

اشارة

۱۹۶۵۴- ۱۴ الکافی، ۶/ ۳۵۴/ ۱۳/ ۱ العدة عن سهل عن الأشعری عن القداح عن أبی عبد اللّه ع قال کلوا الرمان المز بشحمه فإنه دباغ للمعدة

بیان

الرمان المز بالضم بین الحلو و الحامض

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۹۳

[۱۵]

۱۹۶۵۵- ۱۵ الکافی، ۶/ ۳۵۴/ ۱۴/ ۱ الخمسة عن إبراهیم بن عبد الحمید عن الولید بن صبیح عن أبی عبد اللّه ع قال ذکر الرمان الحلو فقال المز أصلح فی البطن

[۱۶]

۱۹۶۵۶- ۱۶ الکافی، ۶/ ۳۵۴/ ۱۵/ ۱ العدة عن البرقی عن ابن بقاح عن صالح بن عقبة الخیاط أو قال القماط عن یزید بن عبد الملک قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول من أکل رمانة أنارت قلبه و من أنار اللّه قلبه بعد الشیطان عنه قلت أی الرمان جعلت فداک قال سورانیکم هذا

[۱۷]

۱۹۶۵۷- ۱۷ الکافی، ۶/ ۳۵۵/ ۱۶/ ۱ عنه عن النهیکی عبید اللّه بن محمد عن زیاد بن مروان القندی قال سمعت أبا الحسن ع یقول یعنی الأول من أکل رمانة یوم الجمعة علی الریق- نورت قلبه أربعین صباحا فإن أکل رمانتین فثمانین یوما فإن أکل ثلاثا فمائة و عشرین یوما و طردت عنه وسوسة الشیطان و من طردت عنه وسوسة الشیطان لم یعص اللّه و من لم یعص اللّه أدخله اللّه الجنة

[۱۸]

۱۹۶۵۸- ۱۸ الکافی، ۶/ ۳۵۵/ ۱۷/ ۱ عنه عن الحسین بن سعید عن عمرو بن إبراهیم [عن] الخراسانی قال أکل الرمان الحلو یزید فی ماء الرجل و یحسن الولد

[۱۹]

۱۹۶۵۹- ۱۹ الکافی، ۶/ ۳۵۵/ ۱۸/ ۱ العدة عن سهل عن إبراهیم بن عبد الحمید عن زیاد عن أبی الحسن ع قال دخان شجر الرمان ینفی الهوام

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۹۵

باب التفاح

[۱]

۱۹۶۶۰- ۱ الکافی، ۶/ ۳۵۵/ ۱/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن محمد بن سنان عن إسماعیل بن جابر قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول التفاح یجلو المعدة

[۲]

اشارة

۱۹۶۶۱- ۲ الکافی، ۶/ ۳۵۵/ ۲/ ۱ أحمد عن بکر بن صالح عن الجعفری قال سمعت أبا الحسن موسی ع یقول التفاح ینفع من خصال عدة من السم و السحر و اللمم یعرض من أهل الأرض- و البلغم الغالب و لیس شیء أسرع منه منفعة

بیان

اللمم محرکة الجنون و إصابته من الجن لمة أی مس و العین اللأمة المصیبة بسوء أو هی کل ما یخاف من فزع و شر و شدة

[۳]

اشارة

۱۹۶۶۲- ۳ الکافی، ۶/ ۳۵۵/ ۳/ ۱ ابن بندار عن أبیه عن محمد بن

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۹۶

علی الهمدانی عن عبد اللّه بن سنان عن درست قال بعثنی المفضل بن عمر إلی أبی عبد اللّه ع بلطف فدخلت علیه فی یوم صائف- و قدامه طبق فیه تفاح أخضر فو الله إن صبرت إذ قلت له جعلت فداک أ تأکل من هذا و الناس یکرهونه فقال لی کأنه لم یزل یعرفنی- وعکت فی لیلتی هذه فبعث فأتیت به فأکلته و هو یقلع الحمی و یسکن الحرارة فقدمت فأصبت أهلی محمومین فأطعمتهم فأقلعت الحمی عنهم

بیان

اللطف بالتسکین الهدیة

[۴]

۱۹۶۶۳- ۴ الکافی، ۶/ ۳۵۶/ ۴/ ۱ العدة عن سهل عن یعقوب بن یزید عن زیاد القندی قال دخلت المدینة و معی أخی سیف فأصاب الناس رعاف و کان الرجل إذا رعف یومین مات فرجعت إلی المنزل فإذا بسیف یرعف رعافا شدیدا فدخلت علی أبی الحسن ع فقال یا زیاد أطعم سیفا التفاح فأطعمته إیاه فبرأ

[۵]

۱۹۶۶۴- ۵ الکافی، ۶/ ۳۵۶/ ۵/ ۱ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن زیاد بن مروان قال أصاب الناس وباء بمکة فکتبت إلی أبی الحسن ع فکتب إلی کل التفاح

[۶]

۱۹۶۶۵- ۶ الکافی، ۶/ ۳۵۶/ ۶/ ۱ القمیان عن ابن فضال عن ابن بکیر قال رعفت سنة بالمدینة فسأل أصحابنا أبا عبد اللّه ع عن شیء یمسک الرعاف فقال لهم اسقوه سویق التفاح فسقونی فانقطع عنی الرعاف

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۹۷

[۷]

۱۹۶۶۶- ۷ الکافی، ۶/ ۳۵۶/ ۷/ ۱ محمد عن محمد بن موسی عن بعض أصحابنا رفعه إلی أبی عبد اللّه ع قال ما أعرف للسموم دواء أنفع من سویق التفاح

[۸]

۱۹۶۶۷- ۸ الکافی، ۶/ ۳۵۶/ ۸/ ۱ عنه عن أحمد عن الحسین بن سعید عن أحمد بن محمد بن یزید قال کان إذا لسع إنسانا من أهل الدار حیة أو عقرب قال اسقوه سویق التفاح

[۹]

۱۹۶۶۸- ۹ الکافی، ۶/ ۳۵۶/ ۹/ ۱ العدة عن البرقی عن یعقوب بن یزید عن القندی عن المفضل بن عمر عن أبی عبد اللّه ع قال ذکر له الحمی فقال إنا أهل بیت لا نتداوی إلا بإفاضة الماء البارد یصب علینا و أکل التفاح

[۱۰]

۱۹۶۶۹- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۵۶/ ۱۰/ ۱ عنه عن أبیه عن یونس عمن ذکره عن أبی عبد اللّه ع قال لو یعلم الناس ما فی التفاح ما داووا مرضاهم إلا به قال و روی بعضهم عن أبی عبد اللّه ع قال أطعموا محمومیکم التفاح فما [من] شیء أنفع من التفاح

[۱۱]

۱۹۶۷۰- ۱۱ الکافی، ۶/ ۳۵۷/ ۱۱/ ۱ العدة عن سهل عن الثلاثة عن أبی عبد اللّه ع قال إن أمیر المؤمنین ع قال کلوا التفاح فإنه یدبغ المعدة

الوافی، ج۱۹، ص: ۳۹۹

باب السفرجل

[۱]

۱۹۶۷۱- ۱ الکافی، ۶/ ۳۵۷/ ۱/ ۱ محمد عن أحمد عن القاسم عن جده عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ص أکل السفرجل قوة للقلب الضعیف و یطیب المعدة و یذکی [یزکی] الفؤاد و یشجع الجبان

[۲]

۱۹۶۷۲- ۲ الکافی، ۶/ ۳۵۷/ ۲/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال کان جعفر بن أبی طالب عند النبی ص فأهدی إلی النبی ص سفرجل فقطع منه النبی ص قطعة و ناولها جعفرا فأبی أن یأکلها فقال خذها و کلها فإنها تذکی [تزکی] القلب و تشجع الجبان

[۳]

اشارة

۱۹۶۷۳- ۳ الکافی، ۶/ ۳۵۷/ ۲/ ۱ و فی روایة أخری کل فإنه یصفی اللون و یحسن الولد

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۰۰

بیان

لعل إباءه کان للإیثار فلا ینافی حسن الأدب

[۴]

۱۹۶۷۴- ۴ الکافی، ۶/ ۳۵۷/ ۳/ ۱ الاثنان رفعه عن [إلی] أبی عبد اللّه ع قال من أکل سفرجلة علی الریق طاب ماؤه و حسن ولده

[۵]

۱۹۶۷۵- ۵ الکافی، ۶/ ۳۵۷/ ۴/ ۱ محمد عن أحمد عن ابن بزیع عن عمه حمزة بن بزیع عن أبی إبراهیم ع قال قال رسول اللّه ص لجعفر یا جعفر کل السفرجل فإنه یقوی القلب و یشجع الجبان

[۶]

۱۹۶۷۶- ۶ الکافی، ۶/ ۳۵۷/ ۵/ ۱ أحمد عن الحسن بن علی عن جمیل بن دراج عن أبی عبد اللّه ع قال من أکل سفرجلة أنطق اللّه الحکمة علی لسانه أربعین صباحا

[۷]

۱۹۶۷۷- ۷ الکافی، ۶/ ۳۵۸/ ۶/ ۱ محمد بن عبد اللّه بن جعفر عن أبیه عن علی بن سلیمان بن رشید عن مروک بن عبید عمن ذکره عن أبی عبد اللّه ع قال ما بعث اللّه نبیا إلا و معه رائحة السفرجل

[۸]

۱۹۶۷۸- ۸ الکافی، ۶/ ۳۵۸/ ۷/ ۱ العدة عن البرقی عن عدة من أصحابه عن ابن أسباط عن أبی محمد الجوهری عن سفیان بن عیینة قال سمعت جعفر بن محمد ع یقول السفرجل یذهب بهم الحزین کما یذهب الید بعرق الجبین

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۰۱

باب التین

[۱]

اشارة

۱۹۶۷۹- ۱ الکافی، ۶/ ۳۵۸/ ۱/ ۱ علی عن أبیه عن البزنطی الکافی، ۶/ ۳۵۸/ ۱/ ۱ سهل عن محمد بن الأشعث عن البزنطی عن أبی الحسن الرضا ع قال التین یذهب بالبخر و یشد الفم و العظم و ینبت الشعر و یذهب بالداء و لا یحتاج معه إلی دواء و قال ع التین أشبه شیء بنبات الجنة

بیان

لعل الأشبهیة لخلوص جوفه عما یرمی و یلقی

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۰۳

باب الکمثری

[۱]

۱۹۶۸۰- ۱ الکافی، ۶/ ۳۵۸/ ۱/ ۲ محمد عن أحمد عن القاسم عن جده عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال کلوا الکمثری فإنه یجلو القلب و یسکن أوجاع الجوف بإذن اللّه تعالی

[۲]

اشارة

۱۹۶۸۱- ۲ الکافی، ۶/ ۳۵۸/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن عبد اللّه بن جعفر عن محمد بن عیسی عن الوشاء عن بعض أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع قال الکمثری یدبغ المعدة و یقویها هو و السفرجل سواء و هو علی الشبع أنفع منه علی الریق و من أصابه طخاء فلیأکله یعنی علی الطعام

بیان

الطخاء کسماء بالطاء المهملة و الخاء المعجمة الکرب علی القلب

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۰۵

باب الإجاص

[۱]

اشارة

۱۹۶۸۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۵۹/ ۱/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن جعفر عن یعقوب بن یزید عن زیاد القندی قال دخلت علی أبی الحسن الأول ع و بین یدیه تور ماء فیه إجاص أسود فی إبانة فقال إنه هاجت بی حرارة و إن الإجاص الطری یطفئ الحرارة و یسکن الصفراء و إن الیابس منه یسکن الدم و یسل الداء الدوی

بیان

التور إناء یشرب فیه و الإجاص ما یقال له بالفارسیة آلو و هو لیس بعربی صرف لأن الجیم و الصاد لا یجتمعان فی کلمة واحدة من کلام العرب و إبان الشیء بالکسر حینه أو أوله و الدوی المهلک من دوی إذا هلک بمرض باطن

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۰۷

باب الأترج

[۱]

اشارة

۱۹۶۸۳- ۱ الکافی، ۶/ ۳۵۹/ ۱/ ۲ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم و الوشاء جمیعا عن علی عن أبی بصیر قال کان عندی ضیف- فتشهی أترجا بعسل فأطعمته و أکلت معه ثم مضیت إلی أبی عبد اللّه ع و إذا المائدة بین یدیه فقال لی ادن فکل فقلت إنی أکلت قبل أن آتیک أترجا بعسل و إنی أجد ثقله لأنی أکثرت منه فقال یا غلام انطلق إلی الجاریة فقل لها ابعثی إلینا بحرف رغیف یابس- من الذی تجففه فی التنور فأتی به فقال لی کل من هذا الخبز الیابس- فإنه یهضم الأترج فأکلته ثم قمت فکأنی لم آکل شیئا

بیان

الحرف الطرف و الحد

[۲]

۱۹۶۸۴- ۲ الکافی، ۶/ ۳۵۹/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن بکر بن صالح عن عبد اللّه بن إبراهیم الجعفری عن أبی عبد اللّه ع

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۰۸

قال بأی شیء یأمرکم أطباؤکم فی الأترج فقلت یأمروننا أن نأکله قبل الطعام فقال ع و إنی آمرکم به بعد الطعام

[۳]

۱۹۶۸۵- ۳ الکافی، ۶/ ۳۶۰/ ۳/ ۱ العدة عن البرقی عن القاسم عن جده عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع قال کلوا الأترج بعد الطعام فإن آل محمد ص یفعلون ذلک

[۴]

۱۹۶۸۶- ۴ الکافی، ۶/ ۳۶۰/ ۴/ ۱ العدة عن سهل عن البزنطی عن أبی الحسن الرضا ع قال الخبز الیابس یهضم الأترج

[۵]

۱۹۶۸۷- ۵ الکافی، ۶/ ۳۶۰/ ۵/ ۱ محمد عن أحمد عن الحسین عن حماد بن عیسی عن الیمانی قال قلت لأبی الحسن الرضا ع [لأبی عبد اللّه ع] إنهم یزعمون أن الأترج علی الریق أجود ما یکون فقال أبو عبد اللّه ع إن کان قبل الطعام خیر فهو بعد الطعام خیر و أجود

[۶]

۱۹۶۸۸- ۶ الکافی، ۶/ ۳۶۰/ ۶/ ۱ علی عن أبیه عن القاسانی عن أبی أیوب المدینی عن الجعفری عن أبی الحسن الرضا ع أن رسول اللّه ص کان یعجبه النظر إلی الأترج الأخضر و التفاح الأحمر

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۰۹

باب الموز

[۱]

۱۹۶۸۹- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۰/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن أبیه عن ابن أبی عمیر عن یحیی بن موسی الصنعانی قال دخلت علی أبی الحسن الرضا ع و هو بمنی و أبو جعفر الثانی ع علی فخذه و هو یقشر له موزا و یطعمه

[۲]

۱۹۶۹۰- ۲ الکافی، ۶/ ۳۶۰/ ۳/ ۲ العدة عن سهل عن ابن أسباط عن یحیی الصنعانی قال دخلت علی أبی الحسن الرضا ع و هو بمکة و هو یقشر موزا و یطعمه أبا جعفر ع فقلت له جعلت فداک هذا المولود المبارک قال نعم یا یحیی هذا المولود الذی لم یولد فی الإسلام مثله مولود أعظم برکة علی شیعتنا منه

[۳]

۱۹۶۹۱- ۳ الکافی، ۶/ ۳۶۰/ ۲/ ۱ القمیان عن صفوان عن أبی أسامة قال دخلت علی أبی عبد اللّه ع فقرب إلی موزا فأکلته

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۱۱

باب الغبیراء

[۱]

اشارة

۱۹۶۹۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۱/ ۱/ ۱ محمد عن محمد بن موسی عن أحمد بن الحسن بن علی عن أبیه عن ابن بکیر أنه سمع أبا عبد اللّه ع یقول الغبیراء لحمه ینبت اللحم و جلده ینبت الجلد و عظمه ینبت العظم و مع ذلک فإنه یسخن الکلیتین و یدبغ المعدة و هو أمان من البواسیر و التقطیر و یقوی الساقین و یقمع عرق الجذام

بیان

الغبیراء بالمد ما یقال له بالفارسیة سنجد و التقطیر أن لا یستمسک بوله

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۱۳

باب البطیخ

[۱]

۱۹۶۹۳- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۱/ ۱/ ۲ العدة عن علی بن إبراهیم عن یاسر الخادم عن الرضا ع قال البطیخ علی الریق یورث الفالج نعوذ بالله منه

[۲]

۱۹۶۹۴- ۲ الکافی، ۶/ ۳۶۱/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن ابن فضال عن بعض أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع قال کان رسول اللّه ص یأکل الرطب بالخربز

[۳]

۱۹۶۹۵- ۳ الکافی، ۶/ ۳۶۱/ ۳/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال کان رسول اللّه ص یأکل البطیخ بالتمر

[۴]

۱۹۶۹۶ – ۴ الکافی، ۶/ ۳۶۱/ ۴/ ۱ العدة عن سهل عن الأشعری عن القداح عن أبی عبد اللّه ع قال کان النبی ص یعجبه الرطب بالخربز

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۱۴

[۵]

اشارة

۱۹۶۹۷– ۵ الکافی، ۶/ ۳۶۱/ ۵/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن عیسی عن الدهقان عن درست عن إبراهیم بن عبد الحمید عن أبی الحسن الأول ع قال أکل النبی ص البطیخ بالسکر و أکل ع البطیخ بالرطب

بیان

کأن بطیخ المدینة لم یکن حلوا

و فی کتاب مکارم الأخلاق مرسلا عن أمیر المؤمنین ع أنه قال البطیخ شحم الأرض لا داء و لا غائلة فیه و قال فیه عشر خصال طعام و شراب و فاکهة و ریحان و أدم و حلو و أشنان و خطمی و بقل و دواء

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۱۵

باب القثاء

[۱]

۱۹۶۹۸ – ۱ الکافی، ۶/ ۳۷۳/ ۱/ ۱ العدة عن أحمد عن الحجال عمن ذکره عن أبی عبد اللّه ع قال کان رسول اللّه ص یأکل القثاء بالملح

[۲]

۱۹۶۹۹– ۲ الکافی، ۶/ ۳۷۳/ ۲/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن جعفر عن محمد بن عیسی عن الدهقان عن درست عن عبد اللّه بن سنان قال قال أبو عبد اللّه ع إذا أکلتم القثاء فکلوه من أسفله فإنه أعظم لبرکته

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۱۷

باب القرع

[۱]

اشارة

۱۹۷۰۰- ۱ الکافی، ۶/ ۳۷۰/ ۱/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع أن أمیر المؤمنین ص سئل عن القرع یذبح فقال القرع لیس یذکی فکلوه و لا تذبحوه و لا یستهویکم الشیطان

بیان

استهواء الشیطان استیهامه و تحییره و فی بعض النسخ لا یستهوینکم بالنون المؤکدة

[۲]

اشارة

۱۹۷۰۱- ۲ الکافی، ۶/ ۳۷۰/ ۲/ ۲ بإسناده عن أبی عبد اللّه ع قال کان النبی ص یعجبه الدباء فی القدور و هو القرع

بیان

الدباء بالضم و تشدید الباء

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۱۸

[۳]

اشارة

۱۹۷۰۲- ۳ الکافی، ۶/ ۳۷۰/ ۳/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن ابن فضال عن القداح عن أبی عبد اللّه ع قال کان النبی ص یعجبه الدباء و یلتقطه من الصحفة

بیان

الصحفة کالقصعة

[۴]

۱۹۷۰۳- ۴ الکافی، ۶/ ۳۷۱/ ۴/ ۱ العدة عن سهل عن البزنطی عن عبد اللّه بن محمد الشیبانی عن الحسین بن حنظلة عن أحدهما ع قال الدباء یزید فی الدماغ

[۵]

۱۹۷۰۴- ۵ الکافی، ۶/ ۳۷۱/ ۵/ ۱ عنه عن علی بن حسان عن موسی بن بکر قال سمعت أبا الحسن ع یقول الدباء یزید فی العقل

[۶]

۱۹۷۰۵- ۶ الکافی، ۶/ ۳۷۱/ ۶/ ۱ الحسین بن محمد عن السیاری رفعه قال کان النبی ص یعجبه الدباء و کان یأمر نساءه إذا طبخن قدرا یکثرن فیها من الدباء و هو القرع

[۷]

۱۹۷۰۶- ۷ الکافی، ۶/ ۳۷۱/ ۷/ ۱ العدة عن البرقی عن أبیه عن بعض أصحابنا عن أبی الحسن موسی ع قال کان فیما أوصی به رسول اللّه ص علیا ع أنه قال له یا علی علیک بالدباء فکله فإنه یزید فی الدماغ و العقل

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۱۹

باب الفجل

[۱]

۱۹۷۰۷- ۱ الکافی، ۶/ ۳۷۱/ ۱/ ۱ ابن بندار عن أبیه عن محمد بن علی الهمدانی عن حنان قال سمعت أبا عبد اللّه ع و کنت معه علی المائدة فناولنی فجلة و قال یا حنان کل الفجل فإن فیه ثلاث خصال ورقه یطرد الریاح و لبه یسربل البول و أصله یقطع البلغم

[۲]

اشارة

۱۹۷۰۸- ۲ الکافی، ۶/ ۳۷۱/ ۱/ ۱ و فی روایة أخری ورقه یمرئ

بیان

الفجل بالضم و بضمتین معروف یسربل البول یحدره

[۳]

۱۹۷۰۹- ۳ الکافی، ۶/ ۳۷۱/ ۲/ ۱ عنه عن السیاری عن أحمد بن خالد عن أحمد بن المبارک عن أبی عثمان عن درست عن أبی عبد اللّه ع قال الفجل أصله یقطع البلغم و لبه یهضم و ورقه یحدر البول حدرا

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۲۱

باب السلق

[۱]

اشارة

۱۹۷۱۰/ ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۹/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن الحسن بن علی عن أبی عثمان رفعه إلی أبی عبد اللّه ع قال إن اللّه عز و جل رفع عن الیهود الجذام بأکلهم السلق و قلعهم العروق

بیان

یعنی عروق اللحم

[۲]

۱۹۷۱۱- ۲ الکافی، ۶/ ۳۶۹/ ۲/ ۱ عنه عن محمد بن عبد الحمید عن صفوان بن یحیی عن أبی الحسن ع قال نعم البقلة السلق

[۳]

۱۹۷۱۲- ۳ الکافی، ۶/ ۳۶۹/ ۳/ ۱ عنه عن التیمی عن سلیمان بن

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۲۲

عباد عن عیسی بن أبی الورد عن محمد بن قیس عن أبی جعفر ع إن بنی إسرائیل شکوا إلی اللّه سبحانه و إلی موسی ع ما یلقون من البیاض فشکا ذلک إلی اللّه تعالی فأوحی اللّه تعالی إلیه مرهم بأکل لحم البقر بالسلق

[۴]

۱۹۷۱۳- ۴ الکافی، ۶/ ۳۶۹/ ۴/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن جعفر عن محمد بن عیسی عن أبی الحسن الرضا ع أنه قال أطعموا مرضاکم السلق یعنی ورقه فإن فیه شفاء و لا داء معه و لا عائلة له و یهدئ نوم المریض و اجتنبوا أصله فإنه یهیج السوداء

[۵]

۱۹۷۱۴- ۵ الکافی، ۶/ ۳۶۹/ ۵/ ۱ عنه عن محمد بن عیسی عن بعض الحضینیین عن أبی الحسن ع أن السلق یقمع عرق الجذام و ما دخل جوف المبرسم مثل ورق السلق

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۲۳

باب الجزر

[۱]

۱۹۷۱۵- ۱ الکافی، ۶/ ۳۷۱/ ۱/ ۲ محمد عن أحمد عن الحسن بن علی أو غیره عن داود بن فرقد عن أبی عبد اللّه ع قال أکل الجزر یسخن الکلیتین و یقیم الذکر

[۲]

۱۹۷۱۶- ۲ الکافی، ۶/ ۳۷۲/ ۲/ ۱ محمد عن محمد بن موسی عن أحمد بن الحسن الجلاب عن موسی بن إسماعیل عن ابن أبی عمیر عن بعض أصحابنا قال قال أبو عبد اللّه ع الجزر أمان من القولنج و البواسیر و یعین علی الجماع

[۳]

اشارة

۱۹۷۱۷- ۳ الکافی، ۶/ ۳۷۲/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن إبراهیم بن عبد الرحمن عن أبیه عن داود بن فرقد قال سمعت أبا الحسن ع یقول أکل الجزر یسخن الکلیتین و ینصب الذکر قلت له

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۲۴

جعلت فداک کیف آکله و لیس لی أسنان فقال لی مر الجاریة تسلقه و کله

بیان

تسلقه تغلیه بالنار

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۲۵

باب الشلجم

[۱]

۱۹۷۱۸- ۱ الکافی، ۶/ ۳۷۲/ ۱/ ۱ محمد عن عبد اللّه بن جعفر عن محمد بن عیسی عن علی بن المسیب قال قال العبد الصالح ع علیک باللفت فکله یعنی الشلجم فإنه لیس من أحد إلا و به [و له] عرق من الجذام و اللفت یذیبه

[۲]

۱۹۷۱۹- ۲ الکافی، ۶/ ۳۷۲/ ۲/ ۲ العدة عن البرقی عن عبد العزیز المهتدی رفعه إلی أبی عبد اللّه ع قال ما من أحد إلا و فیه عرق من الجذام فأذیبوه بالشلجم

[۳]

۱۹۷۲۰- ۳ الکافی، ۶/ ۳۷۲/ ۳/ ۲ عنه عن یعقوب بن یزید عن یحیی بن المبارک عن ابن جبلة عن علی بن أبی حمزة عن أبی الحسن ع أو قال عن أبی عبد اللّه ع قال ما من أحد إلا و به عرق من جذام فأذیبوه بأکل الشلجم

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۲۶

[۴]

۱۹۷۲۱- ۴ الکافی، ۶/ ۳۷۲/ ۴/ ۱ عنه عن الحسن بن الحسین عن محمد بن سنان عمن ذکره عن أبی عبد اللّه ع قال علیکم بالشلجم فکلوه و أدیموا أکله و اکتموه إلا عن أهله فما من أحد إلا و به عرق من الجذام فأذیبوه بأکله

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۲۷

باب الباذنجان

[۱]

۱۹۷۲۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۷۳/ ۱/ ۲ العدة عن أحمد عن عبد اللّه بن علی بن عامر عن إبراهیم بن الفضل عن جعفر بن یحیی عن أبیه عن أبی عبد اللّه ع قال کلوا الباذنجان فإنه یذهب الداء و لا داء له

[۲]

اشارة

۱۹۷۲۳- ۲ الکافی، ۶/ ۳۷۳/ ۲/ ۲ العدة عن سهل عن بعض أصحابه قال قال أبو الحسن الثالث ع لبعض قهارمته- استکثروا لنا من الباذنجان فإنه حار فی وقت الحرارة و بارد فی وقت البرودة معتدل فی الأوقات کلها جید علی کل حال

بیان

قهرمان الرجل القیم علی أمواله و کأنه ع أراد بوقتی الحرارة و البرودة وقتی الاحتیاج إلیهما کما یشعر به الجملتان الأخیرتان

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۲۸

[۳]

۱۹۷۲۴- ۳ الکافی، ۶/ ۳۷۳/ ۳/ ۱ الاثنان عن أحمد و عبد اللّه بن القاسم عن عبد الرحمن الهاشمی قال قال لبعض موالیه أقلل لنا من البصل و أکثر لنا من الباذنجان فقال له مستفهما الباذنجان فقال نعم الباذنجان جامع المطعم منفی الداء صالح للطبیعة منصف فی أحواله صالح للشیخ و الشاب معتدل فی حرارته و برودته حار فی مکان الحرارة و بارد فی مکان البرودة

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۲۹

باب البصل

[۱]

۱۹۷۲۵- ۱ الکافی، ۶/ ۳۷۴/ ۱/ ۱ العدة عن سهل عن منصور بن العباس عن عبد العزیز بن حسان البغدادی عن صالح بن عقبة عن عبد اللّه بن محمد الجعفی قال ذکر أبو عبد اللّه ع البصل- فقال یطیب النکهة و یذهب بالبلغم و یزید فی الجماع

[۲]

اشارة

۱۹۷۲۶- ۲ الکافی، ۶/ ۳۷۴/ ۲/ ۱ القمی عن محمد بن أسلم عن أحمد بن النضر عن عمرو بن شمر عن جابر قال قال أبو عبد اللّه ع البصل یذهب بالنصب و یشد العصب و یزید فی الخطإ و یزید فی الماء و یذهب بالحمی

بیان

الخطأ أما بإعجام الخاء و إهمال الطاء جمع الخطوة یعنی ما بین القدمین

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۳۰

و المراد به القوة علی المشی و إما بالعکس من حظی کل من الزوجین عند صاحبه حظوة و المراد به الجماع

[۳]

۱۹۷۲۷- ۳ الکافی، ۶/ ۳۷۴/ ۳/ ۱ ابن بندار عن أبیه عن محمد بن علی الهمدانی عن الحسن بن علی الکسلان عن میسر بیاع الزطی و کان خاله قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول کلوا البصل فإن فیه ثلاث خصال یطیب النکهة و یشد اللثة و یزید فی الماء و الجماع

[۴]

۱۹۷۲۸- ۴ الکافی، ۶/ ۳۷۴/ ۴/ ۱ عنه عن السیاری عن أحمد بن خالد عن أحمد بن المبارک الدینوری عن أبی عثمان عن درست عن أبی عبد اللّه ع قال البصل یطیب النکهة و یشد الظهر و یرق البشرة

[۵]

۱۹۷۲۹- ۵ الکافی، ۶/ ۳۷۴/ ۵/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن علی عن عبد الرحمن بن زید بن أسلم [أشیم] عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص إذا دخلتم بلادا فکلوا من بصلها یطرد عنکم و باءها

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۳۱

باب الثوم

[۱]

اشارة

۱۹۷۳۰- ۱ الکافی، ۶/ ۳۷۴/ ۱/ ۲ الثلاثة التهذیب، ۹/ ۹۶/ ۱۵۴/ ۱ الحسین عن ابن أبی عمیر عن الفقیه، ۳/ ۳۵۸/ ۴۲۶۹ ابن أذینة عن محمد عن أبی جعفر ع قال سألته عن أکل الثوم فقال إنما نهی رسول اللّه ص عنه لریحه فقال من أکل هذه البقلة الخبیثة فلا یقرب مسجدنا فأما من أکله و لم یأت المسجد فلا بأس- التهذیب، قال ابن أذینة فذکرت ذلک لزرارة فقال حدثنی من أصدق من أصحابنا قال سألت أحدهما ع عن ذلک فقال أعد کل صلاة صلیتها ما دمت تأکله

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۳۲

بیان

قال فی التهذیبین إنه محمول علی التغلیظ دون أن یکون مفسدا للصلاة

[۲]

۱۹۷۳۱- ۲ الکافی، ۶/ ۳۷۵/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن التهذیب، ۹/ ۹۷/ ۱۵۵/ ۱ الحسین عن حماد عن الفقیه، ۳/ ۳۵۸/ ۴۲۶۸ شعیب عن أبی بصیر عن أبی عبد اللّه ع أنه سئل عن أکل الثوم و البصل و الکراث- قال لا بأس بأکله نیا و فی القدور و لا بأس بأن یتداوی بالثوم و لکن إذا أکل ذلک فلا یخرج أحدکم إلی المسجد

[۳]

۱۹۷۳۲- ۳ الکافی، ۶/ ۳۷۵/ ۳/ ۱ العدة عن البرقی عن عثمان عن ابن مسکان عن الحسن الزیات قال لما أن قضیت نسکی مررت بالمدینة فسألت عن أبی جعفر ع فقالوا هو بینبع فأتیت ینبع فقال لی یا حسن مشیت إلی هاهنا قلت نعم جعلت فداک کرهت أن أخرج و لا أراک فقال إنی أکلت من هذه البقلة یعنی الثوم و أردت أن أتنحی عن مسجد رسول اللّه ص

[۴]

۱۹۷۳۳- ۴ التهذیب، ۹/ ۹۶/ ۱۵۳/ ۱ الحسین عن فضالة عن داود بن فرقد عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص من أکل هذا الطعام فلا یدخل مسجدنا یعنی الثوم و لم یقل إنه حرام

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۳۳

باب الکراث

[۱]

۱۹۷۳۴- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۵/ ۱/ ۱ العدة عن سهل عن علی بن حسان عن موسی بن بکر قال اشتکی غلام لأبی الحسن ع فسأل عنه فقیل به طحال فقال أطعموه الکراث ثلاثة أیام- فأطعماه فقعد الدم ثم برأ

[۲]

اشارة

۱۹۷۳۵- ۲ الکافی، ۶/ ۳۶۵/ ۲/ ۱ عنه قال حدثنی من رأی أبا الحسن ع یأکل الکراث فی المشارة و یغسله بالماء و یأکله

بیان

المشارة الکردة و هی القطعة من الأرض یزرع فیها و یقال بالفارسیة کردو

[۳]

۱۹۷۳۶- ۳ الکافی، ۶/ ۳۶۵/ ۳/ ۱ سهل عن محمد بن الولید عن

یونس بن یعقوب قال رأیت أبا الحسن ع یقطع الکراث بأصوله فیغسله بالماء و یأکل

[۴]

کاشانی، فیض، محمد محسن ابن شاه مرتضی، الوافی، ۲۶ جلد، کتابخانه امام امیر المؤمنین علی علیه السلام، اصفهان - ایران، اول، ۱۴۰۶ ه ق

الوافی؛ ج۱۹، ص: ۴۳۴

۱۹۷۳۷- ۴ الکافی، ۶/ ۳۶۵/ ۴/ ۱ ابن بندار عن أبیه عن محمد بن علی الهمدانی عن عمرو بن عیسی عن فرات بن أحنف قال سئل أبو عبد اللّه ع عن الکراث فقال کله فإن فیه أربع خصال- یطیب النکهة و یطرد الریاح و یقطع البواسیر و هو أمان من الجذام لمن أدمن علیه

[۵]

اشارة

۱۹۷۳۸- ۵ الکافی، ۶/ ۳۶۵/ ۵/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن عیسی أو غیره عن عبد الرحمن عن حماد بن زکریا عن أبی عبد اللّه ع قال ذکرت البقول عند رسول اللّه ص فقال کلوا الکراث فإن مثله فی البقول کمثل الخبز فی سائر الطعام أو قال الإدام الشک من محمد بن یعقوب

بیان

هکذا فی نسخ الکافی و فی محاسن البرقی الشک منی و کأن التغییر من النساخ

[۶]

اشارة

۱۹۷۳۹- ۶ الکافی، ۶/ ۳۶۵/ ۶/ ۱ عنه عن داود بن أبی داود عن رجل رأی أبا الحسن ع بخراسان یأکل الکراث من البستان کما هو فقیل له إن فیه السماد فقال ع لا یعلق به منه شیء و هو جید للبواسیر

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۳۵

بیان

السماد السرجین و الرماد و یقال بالفارسیة کود

[۷]

۱۹۷۴۰- ۷ الکافی، ۶/ ۳۶۶/ ۷/ ۱ عنه عن بعض أصحابه عن حنان بن سدیر قال کنت مع أبی عبد اللّه ع علی المائدة فملت علی الهندباء فقال لی یا حنان لم لا تأکل الکراث قلت لما جاء عنکم من الروایة فی الهندباء قال و ما الذی جاء عنا قلت له إنه قیل عنکم إنکم قلتم إنه یقطر علیه من الجنة فی کل یوم قطرة قال فقال علی الکراث إذن سبع قطرات قلت فکیف آکله قال اقطع أصوله و اقذف برءوسه

[۸]

اشارة

۱۹۷۴۱- ۸ الکافی، ۶/ ۳۶۶/ ۸/ ۱ عنه عن بعض أصحابه رفعه قال کان أمیر المؤمنین ع یأکل الکراث بالملح الجریش

بیان

الجریش الذی لم ینعم دقة

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۳۷

باب الهندباء

[۱]

۱۹۷۴۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۲/ ۱/ ۲ محمد عن أحمد عن علی بن الحکم عن المثنی بن ولید عن أبی عبد اللّه ع قال من بات و فی جوفه سبع ورقات من الهندباء أمن من القولنج لیلته تلک إن شاء اللّه

[۲]

اشارة

۱۹۷۴۳- ۲ الکافی، ۶/ ۳۶۲/ ۲/ ۲ عنه عن أحمد عن علی بن الحکم عن خالد بن محمد عن جده سفیان بن السمط عن أبی عبد اللّه ع قال من أحب أن یکثر ماؤه و ولده فلیکثر أکل الهندباء

بیان

فی بعض النسخ ماله مکان ماؤه

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۳۸

[۳]

اشارة

۱۹۷۴۴- ۳ الکافی، ۶/ ۳۶۳/ ۳/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع مثله

بیان

فی بعض النسخ فلیدمن بدل فلیکثر و لیس فی بعضها هذا الحدیث من أصله

[۴]

۱۹۷۴۵- ۴ الکافی، ۶/ ۳۶۳/ ۴/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال نعم البقلة الهندباء و لیس من ورقة إلا و علیها قطرة من الجنة فکلوها

و لا تنفضوها عند أكلها قال و كان أبی ع ينهانا أن ننفضه إذا أكلناه

[۵]

اشارة

۱۹۷۴۶- ۵ الكافی، ۶/ ۳۶۳/ ۵/ ۱ علی عن أبيه عن الاثنين عن زياد عن أبی عبد اللّه ع قال الهندباء سيد البقول

بيان

فی محاسن البرقی عن هارون بن مسلم عن مسعدة بن زياد عن أبی عبد اللّه ع و كأنه الصحيح و لعل صدقه كان بدلا عن زياد فی بعض النسخ فجمع بينهما النساخ

[۶]

۱۹۷۴۷- ۶ الكافی، ۶/ ۳۶۳/ ۶/ ۱ محمد عن أحمد و القميان جميعا عن الحجال عن ثعلبة عن رجل عن أبی عبد اللّه ع قال عليك بالهندباء فإنه يزيد فی الماء و يحسن الولد و هو حار لين يزيد فی الولد الذكورة

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۳۹

[۷]

۱۹۷۴۸- ۷ الكافی، ۶/ ۳۶۳/ ۷/ ۱ العدة عن البرقی عن أبی سليمان الحذاء الجبلی عن محمد بن الفيض قال تغديت مع أبی عبد اللّه ع و علی الخوان بقل و معنا شيخ فجعل يتنكب الهندباء فقال أبو عبد اللّه ع أما أنتم فتزعمون أن الهندباء باردة و ليست كذلك- و لكنها معتدلة و فضلها علی البقول كفضلنا علی الناس

[۸]

۱۹۷۴۹- ۸ الكافی، ۶/ ۳۶۳/ ۸/ ۱ عنه عن بعض أصحابه عن الأصم عن شعيب عن أبی بصير عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمير المؤمنين ع كلوا الهندباء فما من صباح إلا و ينزل عليها قطرة من الجنة فإذا أكلتموها فلا تنفضوها قال و قال أبو عبد اللّه ع كان أبی ينهی عن نفض الهندباء إذا أكلناها

[۹]

۱۹۷۵۰- ۹ الكافی، ۶/ ۳۶۳/ ۹/ ۱ العدة عن سهل عن محمد بن إسماعيل قال سمعت الرضا ع يقول أكل الهندباء شفاء من كل [ألف] داء ما من داء فی جوف ابن آدم إلا قمعه الهندباء قال و دعا به يوما لبعض الحشم و كان يأخذه الحمی و الصداع- فأمر أن يدق و صيره علی قرطاس و صب عليه دهن البنفسج و وضعه علی رأسه [جبينه] ثم قال أما إنه يذهب بالحمی و ينفع من الصداع و يذهب به

[۱۰]

۱۹۷۵۱- ۱۰ الکافی، ۶/ ۳۶۳/ ۱۰/ ۱ محمد عن أحمد عن أبی یحیی الواسطی عن بعض أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع قال بقلة رسول اللّه ص الهندباء و بقلة أمیر المؤمنین ع الباذروج و بقلة فاطمة ع الفرفخ

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۴۱

باب الباذروج

[۱]

اشارة

۱۹۷۵۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۴/ ۱/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ع کان یعجب رسول اللّه ص من البقول الحوک

بیان

الحوک الباذروج بفتح الذال و هو نوع من الریاحین بری یقال بالفارسیة بادرنجبویه

[۲]

۱۹۷۵۳- ۲ الکافی، ۶/ ۳۶۴/ ۲/ ۱ محمد عن أحمد عن ابن أبی عمیر عن حماد بن عثمان عن أبی عبد اللّه ع قال کان أمیر المؤمنین ص یعجبه الباذروج

[۳]

۱۹۷۵۴- ۳ الکافی، ۶/ ۳۶۴/ ۳/ ۱ العدة عن سهل عن النخعی

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۴۲

قال حدثنی من حضر مع أبی الحسن ع المائدة فدعا بالباذروج و قال إنی أحب أن أستفتح به الطعام فإنه یفتح السدد و یشهی الطعام و یذهب بالسل و ما أبالی إذا افتتحت به ما أکلت بعده من الطعام فإنی لا أخاف داء و لا غائلة قال فلما فرغنا من الغداء دعا به أیضا و رأیته یتتبع ورقه علی المائدة و یأکله و یناولنی منه و هو یقول اختم طعامک به فإنه یمرئ ما قبل کما یشهی ما بعد و یذهب بالثقل و یطیب الجشاء و النکهة

[۴]

۱۹۷۵۵- ۴ الکافی، ۶/ ۳۶۴/ ۴/ ۱ محمد عن محمد بن موسی عن إشکیب بن عبدة الهمدانی بإسناد له عن أبی عبد اللّه ع قال الحوک بقلة الأنبیاء ع أما إن فیه ثمان خصال یمرئ و یفتح السدد و یطیب الجشاء و النکهة و یشهی الطعام و یسل الداء و هو أمان

من الجذام إذا استقر فی جوف الإنسان قمع الداء کله

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۴۳

باب الفرفخ

[۱]

۱۹۷۵۶- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۷/ ۱/ ۱ محمد عن أحمد عن عثمان عن فرات بن أحنف قال سمعت أبا عبد اللّه ع یقول لیس علی وجه الأرض بقلة أشرف و لا أنفع من الفرفخ و هو بقلة فاطمة ع ثم قال لعن اللّه بنی أمیة هم سموها البقلة الحمقاء بغضا لنا و عداوة لفاطمة ع

[۲]

اشارة

۱۹۷۵۷- ۲ الکافی، ۶/ ۳۶۷/ ۲/ ۱ الثلاثة عن بعض أصحابنا عن أبی عبد اللّه ع قال وطئ رسول اللّه ص الرمضاء فأحرقته فوطئ علی الرجلة و هی البقلة الحمقاء فسکن عنه حر الرمضاء فدعا لها و کان یحبها و یقول من بقلة ما أبرکها

بیان

الرمض شدة وقع الشمس علی الرمل و غیره و الأرض رمضاء و الرجلة بکسر الراء

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۴۵

باب الکرفس

[۱]

۱۹۷۵۸- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۶/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن عیسی أو غیره عن قتیبة بن مهران عن حماد بن زکریا عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص علیکم بالکرفس فإنه طعام إلیاس و الیسع و یوشع بن نون

[۲]

اشارة

۱۹۷۵۹- ۲ الکافی، ۶/ ۳۶۶/ ۲/ ۱ عنه عن نوح بن شعیب النیسابوری عن محمد بن الحسن بن علی بن یقطین فیما أعلم عن نادر الخادم قال ذکر أبو الحسن ع الکرفس فقال أنتم تشتهونه- و لیس من دابة إلا و هی تحتک به

بیان

أی تحک نفسها علیه

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۴۷

باب الصعتر

[۱]

۱۹۷۶۰- ۱ الکافی، ۶/ ۳۷۵/ ۱/ ۱ محمد عن ابن عیسی عن زیاد القندی عن أبی الحسن الأول ع قال کان دواء أمیر المؤمنین ع الصعتر و کان یقول إنه یصیر للمعدة خملا کخمل القطیفة

[۲]

اشارة

۱۹۷۶۱- ۲ الکافی، ۶/ ۳۷۵/ ۲/ ۲ عنه عن موسی بن الحسن عن علی بن سلیمان عن بعض الواسطیین عن أبی الحسن ع أنه شکا إلیه رطوبة فأمره أن یستف الصعتر علی الریق

بیان

فی الصحاح فسر السعتر بالسین بالنبت ثم قال و یکتب بالصاد فی کتب الطب لئلا یلتبس بالشعیر

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۴۹

باب الکمأة

[۱]

اشارة

۱۹۷۶۲- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۹/ ۱/ ۲ محمد عن بنان عن علی بن الحکم عن أبان عن أبی بصیر عن فاطمة بنت علی عن أمامة بنت أبی العاص بن الربیع و أمها زینب بنت رسول اللّه ص قالت أتانی أمیر المؤمنین ع فی شهر رمضان فأتی بعشاء و تمر و کمأة فأکل ع و کان یحب الکمأة

بیان

الکمأة ما یقال له بالفارسیة کلاه دیوان

[۲]

اشارة

۱۹۷۶۳- ۲ الکافی، ۶/ ۳۷۰/ ۲/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن علی عن محمد بن الفضیل عن عبد الرحمن بن زید عن أبی عبد اللّه ع قال قال رسول اللّه ص الکمأة من المن و المن من الجنة و ماؤها شفاء للعین

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۵۰

بیان

فی النهایة الأثیریة فسر المن بالإحسان و قال و منه الحدیث الکمأة من المن و ماؤها شفاء للعین قال أی هی مما من اللّه تعالی به علی عباده و قیل شبهها بالمن و هو العسل الحلو الذی ینزل من السماء عفوا بلا علاج و کذلک الکمأة لا مئونة فیها ببذر و لا سقی

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۵۱

باب السذاب

[۱]

اشارة

۱۹۷۶۴- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۷/ ۱/ ۳ محمد عن ابن عیسی عن یعقوب بن عامر عن رجل عن أبی الحسن ع قال السذاب یزید فی العقل

بیان

السذاب الفیجن

[۲]

۱۹۷۶۵- ۲ الکافی، ۶/ ۳۶۸/ ۲/ ۱ عنه عن محمد بن موسی عن علی بن الحسن الهمدانی عن محمد بن عمرو بن إبراهیم عن أبی جعفر أو أبی الحسن ع الوهم من محمد بن موسی قال ذکر السذاب فقال أما إنه فیه منافع زیادة فی العقل و توفیر فی الدماغ

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۵۲

غیر أنه ینتن ماء الظهر

[۳]

۱۹۷۶۶- ۳ الکافی، ۶/ ۳۶۸/ ۲/ ۱ و روی أنه جید لوجع الأذن

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۵۳

باب الخس

[۱]

۱۹۷۶۷- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۷/ ۱/ ۲ العدة عن البرقی [عن أبیه] عن بعض أصحابه عن أبی حفص الأبار عن أبی عبد اللّه ع قال علیکم بالخس فإنه یصفی الدم

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۵۵

باب الکزبرة

[۱]

۱۹۷۶۸- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۶/ ۱/ ۲ محمد عن [بن] أحمد عن محمد بن عیسی عن الدهقان عن درست عن إبراهیم بن عبد الحمید عن أبی الحسن ع قال أکل التفاح الحامض و الکزبرة یورث النسیان

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۵۷

باب الجرجیر

[۱]

اشارة

۱۹۷۶۹- ۱ الکافی، ۶/ ۳۶۸/ ۱/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن عیسی أو غیره عن قتیبة الأعشی أو قال قتیبة بن مهران عن حماد بن زکریا عن أبی عبد اللّه ع قال ما تملأ رجل من الجرجیر بعد أن یصلی العشاء الآخرة فبات تلک اللیلة إلا و نفسه تنازعه إلی الجذام

بیان

فی بعض النسخ ما تضلع رجل من الجرجیر أی ما أکثر من أکله حتی تمدد جنبه و أضلاعه و فی بعض النسخ الحرام مکان الجذام و کأنه تصحیف

[۲]

اشارة

۱۹۷۷۰- ۲ الکافی، ۶/ ۳۶۸/ ۲/ ۲ علی عن أبیه عن النوفلی أو غیره

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۵۸

عن السکونی عن أبی عبد اللّه ع قال من أکل الجرجیر باللیل ضرب علیه عرق الجذام من أنفه و بات ینزف الدم

بیان

ینزف علی البناء للمفعول یقال نزفه الدم إذا خرج منه دم کثیر حتی یضعف فهو نزیف و منزوف

[۳]

۱۹۷۷۱- ۳ الکافی، ۶/ ۳۶۸/ ۳/ ۱ محمد عن موسی بن الحسن عن أحمد بن سلمان عن أبیه عن أبی بصیر قال سأل رجل أبا عبد اللّه ع عن البقل الهندباء و الباذروج و الجرجیر فقال الهندباء و الباذروج لنا و الجرجیر لبنی أمیة

[۴]

۱۹۷۷۲- ۴ الکافی، ۶/ ۳۶۸/ ۴/ ۱ العدة عن البرقی عن محمد بن عیسی عن الحسین بن سعید عن نصیر مولی أبی عبد اللّه ع عن موفق مولی أبی الحسن ع قال کان مولای أبو الحسن ع إذا أمر بشراء البقل یأمر بالإکثار منه و من الجرجیر فیشتری له و کان یقول ع ما أحمق بعض الناس یقولون إنه ینبت فی واد فی جهنم و اللّه تعالی یقول وَقُودُهَا النّاسُ وَ الْحِجارَةُ فکیف ینبت البقل

الوافی، ج۱۹، ص: ۴۵۹

باب النوادر

[۱]

اشارة

۱۹۷۷۳- ۱ الکافی، ۶/ ۳۱۷/ ۸/ ۱ الأربعة عن أبی عبد اللّه ع قال قال أمیر المؤمنین ص الألوان یعظمن البطن و یخدرن الألیتین

بیان

یخدرن یضعفن و یفترن

[۲]

اشارة

۱۹۷۷۴- ۲ الكافى، ۶/ ۲۹۹/ ۱۹/ ۱ الأربعة عن أبى عبد اللّه ع قال الفقيه، ۱/ ۴۲۳/ ۱۲۴۸ قال رسول اللّه ص أطرفوا أهاليكم فى كل جمعة بشىء من الفاكهة أو اللحم حتى يفرحوا بالجمعة

الوافى، ج۱۹، ص: ۴۶۰

بيان

أطرف فلانا أعطاه ما لم يعطه أحد قبله و الاسم الطرفة أى أعطوهم شيئا لم تجر عادتكم بإعطائه لهم كل يوم.

آخر أبواب أنواع المطاعم و فضلها و الحمد لله أولا و آخرا

كاشانى، فيض، محمد محسن ابن شاه مرتضـى، الوافى، ۲۶ جلد، كتابخانه امام امير المؤمنين على عليه السلام، اصفهان - ايران، اول، ۱۴۰۶ ه‍ ق

تعريف مركز

بسم الله الرحمن الرحيم

جاهِدُوا بِأَمْوالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ فی سَبيلِ اللَّهِ ذلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (التوبة/۴۱).

قالَ الإمامُ علیّ بْنُ موسَی الرِّضا – علَيهِ السَّلامُ: رَحِمَ اللّهُ عَبْداً أحْيَا أمْرَنَا... يَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَ يُعَلِّمُهَا النَّاسَ؛ فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا... (بَنادِرُ البِحار – فی تلخيص بحار الأنوار، للعلاّمة فيض الاسلام، ص ۱۵۹؛ عُيونُ أخبارِ الرِّضا(ع)، الشّيخ الصَّدوق، الباب۲۸، ج۱/ ص۳۰۷).

مؤسّس مُجتمَع "القائميّة" الثّقافیّ بأصبَهانَ – إيرانَ: الشهيد آية الله "الشمس آبادی" – "رَحِمَهُ اللهُ" – كان أحداً من جَهابذة هذه المدينة، الذی قدِ اشتهَرَ بشَغَفِهِ بأهل بَيت النبیّ (صلواتُ اللهِ علَيهِم) و لاسيَّما بحضرة الإمام علیّ بن موسَی الرِّضا (عليه السّلام) و بساحة صاحِب الزّمان (عَجَّلَ اللهُ تعالی فرجَهُ الشَّريفَ)؛ و لهذا أسّس مع نظره و درايته، فی سَنَةِ ۱۳۴۰ الهجريّة الشمسيّة (=۱۳۸۰ الهجريّة القمريّة)، مؤسَّسةً و طريقةً لم يَنطَفِئ مِصباحُها، بل تُتَّبَع بأقوَی و أحسَنِ مَوقِفٍ كلَّ يوم.

مركز "القائميّة" للتحرّی الحاسوبیّ – بأصبَهانَ، إيرانَ – قد ابتدَأَ أنشِطتَهُ من سَنَةِ ۱۳۸۵ الهجريّة الشمسيّة (=۱۴۲۷ الهجريّة القمريّة) تحتَ عناية سماحة آية الله الحاجّ السيّد حسن الإماميّ – دامَ عِزّهُ – و مع مساعَدَةِ جمعٍ من خِرّيجی الحوزات العلميّة و طلاب الجوامع، بالليل و النهار، فی مجالاتٍ شتّی: دينيّة، ثقافيّة و علميّة...

الأهداف: الدّفاع عن ساحة الشيعة و تبسيط ثَقافة الثَّقَلَين (كتاب الله و اهل البيت عليهِمُ السَّلامُ) و معارفهما، تعزيز دوافع الشَّباب و عموم الناس إلی التَّحَرّی الأدَقّ للمسائل الدّينيّة، تخليف المطالب النّافعة – مكانَ البَلاتيثِ المبتذلة أو الرّديئة – فی المحاميل (=الهواتف المنقولة) و الحواسيب (=الأجهزة الكمبيوتريّة)، تمهيد أرضيّةٍ واسعةٍ جامعةٍ ثَقافيّةٍ علی أساس معارف القرآن و أهل البيت –عليهم السّلام – بباعث نشر المعارف، خدمات للمحققين و الطّلّاب، توسعة ثقافة القراءة و إغناء أوقات فراغة هُواةِ برامِج العلوم الإسلاميّة، إنالة المنابع اللازمة لتسهيل رفع الإبهام و الشّبُهات المنتشرة فی الجامعة، و...

- مِنها العَدالة الاجتماعيّة: التی يُمكِن نشرها و بثّها بالأجهزة الحديثة متصاعدةً، علی أنّه يُمكِن تسريعُ إبراز المَرافِق و التسهيلاتِ–

فی آکناف البلد - و نشرِ الثّقافةِ الاسلامیّة و الإیرانیّة – فی أنحاء العالَم - مِن جِهةٍ اُخرَی.

- من الأنشطة الواسعة للمرکز:

الف) طبع و نشر عشراتِ عنوانِ کتبٍ، کتیبة، نشرة شهریّة، مع إقامة مسابقات القِراءة

ب) إنتاجُ مئات أجهزةٍ تحقیقیّة و مکتبیة، قابلة للتشغیل فی الحاسوب و المحمول

ج) إنتاج المَعارض ثّـلاثیّةِ الأبعاد، المنظر الشامل (= بانوراما)، الرّسوم المتحرّکة و... الأماکن الدینیّة، السیاحیّة و...

د) إبداع الموقع الانترنتی "القائمیّة "www.Ghaemiyeh.com و عدّة مَواقِع اُخرَ

ه) إنتاج المُنتَجات العرضیّة، الخَطابات و... للعرض فی القنوات القمریّة

و) الإطلاق و الدَّعم العلمیّ لنظام إجابة الأسئلة الشرعیّة، الاخلاقیّة و الاعتقادیّة (الهاتف: ۰۰۹۸۳۱۱۲۳۵۰۵۲۴)

ز) ترسیم النظام التلقائیّ و الیدویّ للبلوتوث، ویب کشک، و الرّسائل القصیرة SMS

ح) التعاون الفخریّ مع عشراتِ مراکزَ طبیعیّة و اعتباریّة، منها بیوت الآیات العِظام، الحوزات العلمیّة، الجوامع، الأماکن الدینیّة کمسجد جَمکرانَ و...

ط) إقامة المؤتمَرات، و تنفیذ مشروع "ما قبلَ المدرسة "الخاصّ بالأطفال و الأحداث المُشارِکین فی الجلسة

ی) إقامة دورات تعلیمیّة عمومیّة و دورات تربیة المربّی (حضوراً و افتراضاً) طیلة السَّنَة

المکتب الرّئیسیّ: إیران/أصبهان/ شارع "مسجد سیّد/ "ما بینَ شارع "پنج رَمَضان "ومُفترَق "وفائی/"بنایة "القائمیّة"

تاریخ التأسیس: ۱۳۸۵ الهجریّة الشمسیّة (=۱۴۲۷ الهجریة القمریّة)

رقم التسجیل: ۲۳۷۳

الهویّة الوطنیّة: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

الموقع: www.ghaemiyeh.com

البرید الالکترونی: Info@ghaemiyeh.com

المَتجَر الانترنتی: www.eslamshop.com

الهاتف: ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۰۹۸۳۱۱)

الفاکس: ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱)

مکتب طهرانَ ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱)

التّجاریّة و المَبیعات ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور المستخدمین ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

ملاحَظة هامّة:

المیزانیّة الحالیّة لهذا المرکز، شَعبیّة، تبرّعیّة، غیر حکومیّة، و غیر ربحیّة، اقتُنِیَت باهتمام جمع من الخیّرین؛ لکنّها لا تُوافِی الحجمَ المتزاید و المتّسِعَ للامور الدّینیّة و العلمیّة الحالیّة و مشاریع التوسعة الثّقافیّة؛ لهذا فقد ترجَّی هذا المرکزُ صاحِبَ هذا البیتِ (المُسمَّی بالقائمیّة) و مع ذلک، یرجو مِن جانب سماحة بقیّة الله الأعظم (عَجَّلَ اللهُ تعالی فرَجَهُ الشَّریفَ) أن یُوفّقَ الکلَّ توفیقاً متزائداً لِإعانتهم - فی حدّ التّمکّن لکلّ احدٍ منهم – إیّانا فی هذا الأمر العظیم؛ إن شاءَ اللهُ تعالی؛ و اللهُ ولیّ التوفیق.

مرکز
القائمیة
اصفهان
للبحوث والتحریات الکمبیوتریة
للحصول على المكتبات الخاصه الاخرى
ارجعوا الى عنوان المـركز من فضلـكم
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
و للايصاء من فضلكم
٠٩١٣ ٢٠٠٠ ١٠٩